

ΣΧΟΛΗ: ΣΔΟ

ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ

ΠΙΛΥΧΙΑΚΗ

ΘΕΜΑ: "ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΜΕ ΤΗΝ Ε.Ο.Κ."

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
Ε. ΚΑΡΚΟΥΛΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

ΡΑΚΚΑ ΜΑΡΙΑ
ΤΑΜΠΑΚΗΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	1706
----------------------	------

**"ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ
ΕΝΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ"**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος

Εισαγωγή

- Κεφάλαιο I:** Τι εστί Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.)
- 1.1. Ο παγκόσμιος ρόλος της Κοινότητας
  - 1.2. Μια κοινότητα πολιτών για τους πολίτες
  - 1.3. Τι κάνει η κοινότητα για τους νέους
  - 1.4. Θεσμικά όργανα
    - 1.4.1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
    - 1.4.2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
    - 1.4.3. Το Συμβούλιο
    - 1.4.4. Η Επιτροπή
    - 1.4.5. Το Δικαστήριο
    - 1.4.6. Το Ελεγκτικό Συνέδριο
    - 1.4.7. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
  - 1.5. Ποιές εξουσίες διατηρούν οι κυβερνήσεις των κρατών-μελών
  - 1.6. Σχέσεις Ευρωπαϊκής Κοινότητας με φτωχές χώρες
  - 1.7. Ποιός πληρώνει για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και ποιός επωφελείται από τον προϋπολογισμό
  - 1.8. Ποιά είναι το μέλλον της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
  - 1.9. Εφαρμογή της Συνθήκης του Μάαστριχτ
    - 1.9.1. Ποιά είναι τα νέα στοιχεία της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση
  - 1.10. Η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς

- 1.10.1. Οι επιπτώσεις της ενιαίας πράξης
- 1.11. Ο αντίκτυπος της οικονομικής και νομισματικής ένωσης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Οικονομική και νομισματική ένωση (ONE)

- 2.1. Τι σημαίνει νομισματική ένωση
- 2.2. Τι σημαίνει οικονομική ένωση
- 2.3. Οι βασικές αρχές της Ο.Ν.Ε.
- 2.4. Τα αποτελέσματα της δημιουργίας της Ο.Ν.Ε.
- 2.5. Πως θα επιτευχθούν οι στόχοι της ONE κατά τα τρία στάδια
  - 2.5.1. Με την ενιαία νομισματική πολιτική
  - 2.5.2. Με την δημιουργία ενός ενιαίου ισχυρού σταθερού ευρωπαϊκού νομίσματος - του ECU
- 2.6. Τα τρία προοδευτικά αλλά αμετάκλητα στάδια της Ο.Ν.Ε.
  - 2.6.1. Το πρώτο στάδιο της Ο.Ν.Ε.
  - 2.6.2. Το δεύτερο στάδιο της ONE
    - 2.6.2.1. Για την προπαρασκευή του τρίτου σταδίου το E.N.I.
    - 2.6.2.2. Διαδικασία και κριτήρια μετάβασης στο τελικό στάδιο
    - 2.6.2.3. Σύγκλιση οικονομιών
  - 2.6.3. Το τρίτο στάδιο της ONE

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Προτάσεις για την επίτευξη της Ο.Ν.Ε. στην Ελλάδα

Παράρτημα*

- 1) Συνθήκη του Μάαστριχτ
- 2) Πίνακας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπός της εργασίας μας είναι η κατανόηση με απλά λόγια των προϋποθέσεων εκείνων που θα οδηγήσουν την Ελλάδα μαζί με τις υπόλοιπες 11 χώρες της Ε.Ο.Κ. στην πραγματοποίηση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

Ευχόμαστε να πετύχαμε το σκοπό μας και να γίνει πραγματικότητα σύντομα η ένωση αυτή.

Ευχαριστούμε

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η τροχιά της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης περιλαμβάνει πολλούς, λίγο ή πολύ, σημαντικούς σταθμούς. Το τρένο σήμερα βρίσκεται στο σταθμό του Μάαστριχτ της Ολλανδίας, έτοιμο να ξεκινήσει για τους επόμενους μελλοντικούς σταθμούς. Το τμήμα της τροχιάς, που θα διατρέξει η κοινοτική Ευρώπη στο άμεσο μέλλον, θα επηρεάζεται από τον αστερισμό της οικονομικής, νομισματικής και πολιτικής ένωσης.

Οι αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες της σημερινής ΕΟΚ, οι πλούσιες και οι φτωχίες περιφέρειες της κοινοτικής Ευρώπης, οι πολιτικές ηγεσίες, οι οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες των κρατών-μελών έκαναν σημαντικούς συμβιβασμούς αλλά και αναγκαία άλματα για να φτάσουν ταυτόχρονα και έγκαιρα στο νέο αυτό σταθμό του Μάαστριχτ.

Η πορεία της πολύμηνης μεγάλης διαπραγμάτευσης, υπό την ευθύνη δύο διαδοχικών προεδριών (Λουξεμβούργου και Ολλανδίας), έγινε μέσα σε συνθήκες μιας ευρωπαϊκής θύελλας, τή δυναμική και την ιστορικότητα της οποίας κανένας δεν μπορούσε να προβλέψει.

Η τελική κατάρρευση ενός ολόκληρου πολιτικοστρατιωτικού συνασπισμού, η ένωση των δύο Γερμανιών, ο πόλεμος στον Κόλπο και η ακατάσχετη όξυνση του διεθνούς οικονομικού και εμπορικού ανταγωνισμού ήταν τέσσερις από τους πιο βασικούς παράγοντες που όχι μόνο επιτάχυναν την πορεία προς το Μάαστριχτ, αλλά και σημάδεψαν με καίριο τρόπο τα βασικά χαρακτηριστικά και το περιεχόμενο των αποφάσεων αυτής της μεγάλης διαπραγμάτευσης.

Με τις αποφάσεις αυτές, το Δεκέμβρη του 1991, ανοίγουν εντελώς καινούργιες προοπτικές για την ευρωπαϊκή ενοποίηση και η ιστορία γυρίζει καινούρια σελίδα για το μέλλον των ευρωπαϊκών εθνών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Τι εστί Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.)

1.1. Ο Παγκόσμιος ρόλος της Κοινότητας

Η Ε.Κ. είναι ένα από τα επιτυχημένα εγχειρήματα του τελευταίου μισού του 20ου αιώνα. Άρχισε το 1951, όταν έξι έθνη που είχαν καταστραφεί από τον πόλεμο αποφάσισαν να θέσουν από κοινού τους βασικούς τους βιομηχανικούς πόρους άνθρακα και χάλυβα, ώστε να μην υπάρξει πλέον περίπτωση πολέμου μεταξύ τους. Σαράντα χρόνια, αργότερα, από την ενέργεια αυτή προέκυψε η Κοινότητα των δώδεκα κρατών, που αποτελεί παγκοσμίως μια πολύ μεγάλη οικονομική και εμπορική δύναμη. Η Ε.Κ. αποτελεί, μαζί με την Ηνωμένες Πολιτείες και την Ιαπωνία, έναν από τους τρεις στύλους στους οποίους στηρίχθηκε το οικοδόμημα της πλουραριστικής δημοκρατίας και της οικονομίας της αγοράς.

Καθώς η δυναμική της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης εξελίσσεται ραγδαία, η Κοινότητα παγιοποιεί την οικονομική της δύναμη με την βοήθεια του προγράμματος του 1992 για την ενιαία αγορά και την δημιουργία μιας οικονομικής και νόμισματικής ένωσης (ΟΝΕ) με ένα ενιαίο νόμισμα. Επίσης ενισχύει την πολιτική της διάσταση με τη βοήθεια παράλληλου σχεδίου για την πολιτική ένωση, μεταξύ των στόχων του οποίου είναι η ενοποίηση της εξωτερικής πολιτικής των κρατών-μελών. Αυτή η νέα εσωτερική δύναμη οπωσδήποτε ενισχύει το διεθνές γόητρο της Κοινότητας, δημιουργώντας νέες ευθύνες και "νέες προκλήσεις". Ο συναρπαστικός ρυθμός των οικουμενικών γεωπολιτικών μεταβολών απαιτεί ευρωπαϊκούς μηχανισμούς ανταπόκρισης τέτοιους που δεν υπήρξαν ποτέ μέχρι τώρα. Συνεπώς, ο διεθνής ρόλος της Κοινότητας επεκτείνεται καθώς εμβαθύνει τις σχέσεις της με τους παραδοσιακούς της εταίρους και αναλαμβάνει νέες ευθύνες με νέους εταίρους στην ανατολική Ευρώπη και αλλού.

Ο μοναδικός χαρακτήρας της Κοινότητας, κάτι περισσότερο από μία διακυβερνητική οργάνωση αλλά κάτι λιγότερο από ένα κυρίαρχο κράτος, καθιστά τον ειδικό διεθνή ρόλο της δυσκολότερο. Το ίδιο γίνεται και με τον καταστατικό της χάρτη, τη Συνθήκη της Ρώμης, βάσει της οποίας η Κοινότητα αποκτά ευρείες οικονομικές εξουσίες αλλά περιορισμένες πολιτικές εξουσίες.

Τα ιδρυτικά μέλη της Ε.Κ. που υπέγραψαν την Συνθήκη της Ρώμης το 1957 είναι το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες και το Λουξεμβούργο. Το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία και η Δανία προσχώρησαν το 1973, η Ελλάδα το 1981 και η Ισπανία και η Πορτογαλία το 1986. Παρ' όλα αυτά, έχει παίξει κεντρικό ρόλο για τη διατήρηση και την επέκταση του παγκόσμιου πολυμερώς συστήματος συναλλαγών και έχει χαράξει ένα πρωτοφανές δίκτυο σχέσεων εμπορίου και συνεργασίας με τους εταίρους της από τον βιομηχανικό και αναπτυσσόμενο κόσμο. Επιπλέον, η πολιτική της επιρροή έχει επίσης αυξηθεί με την πάροδο των ετών χάρις στην ανάπτυξη της λεγόμενης ευρωπαϊκής πολιτικής συνεργασίας (ΕΠΣ) στο πλαίσιο της οποίας τα κράτη μέλη συντονίζουν την εξωτερική τους πολιτική.

Η δομή και οι διαδικασίες για την συνεργασία στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής κωδικοποιήθηκαν για πρώτη φορά με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1987 (Ε.Ε.Π.).

1.2. Μια Κοινότητα πολιτών για τους πολίτες

Η Ευρώπη των πολιτών αποτέλεσε πολιτικό στόχο στη διάρκεια της δεκαετίας του 1970. Επαναλαμβάνεται συνεχώς και προοδευτικά γίνεται πραγματικότητα.

Οι πολίτες μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα στο εσωτερικό της Κοινότητας και να ασκούν το επάγγελμα που έχουν επιλέξει σε οποιοδήποτε κράτος μέλος.

Όλοι οι πολίτες επηρεάζονται κατά κάποιο τρόπο από τις πολιτικές της Κοινότητας. Γι' αυτούς άλλωστε υπάρχει και η Κοινότητα.

Βαθμιαία, οι πολίτες αρχίζουν να καταλαβαίνουν ότι δεν είναι μόνο πολίτες της περιφέρειάς τους ή της χώρας τους αλλά και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ως συνόλου. Αυτό ισχύει για τα εισοδήματα, κοινωνική κινητικότητα, προστασία του περιβάλλοντος και των καταναλωτών.

Αύριο, οι πολίτες θα μπορούν να ψηφίζουν στη χώρα της Κοινότητας στην οποία ζουν. Ψηφίζοντας στις ευρωπαϊκές εκλογές, συμβάλλουν στη δημιουργία της Κοινότητας.

Η ενιαία αγορά της Κοινότητας προσφέρει στους πολίτες μεγαλύτερες δυνατότητες επιλογής. Ένας Γάλλος μπορεί να έχει γερμανική ασφάλεια αυτοκινήτου. Ένας άγγλος δάσκαλος μπορεί να διδάξει σε σχολείο στην Ιταλία. Σ' έναν ολλανδό προμηθευτή μπορούν να ανατεθούν τοπικές συμβάσεις στην Ισπανία. Ένας επενδυτής μπορεί να μεταφέρει τις αποταμιεύσεις του σε οποιαδήποτε μέρος της Κοινότητας και να αγοράσει μετοχές ανωνύμων εταιρειών σε οποιοδήποτε Κράτος μέλος. Τόσο τα εθνικά σύνορα όσο και τα φορολογικά και τεχνικά εμπόδια καταργούνται το ένα μετά το άλλο, προς όφελος των ευρωπαίων πολιτών.

Η Κοινότητα επηρεάζει άμεσα τη ζωή των πολιτών της, προσπαθώντας να βρει λύση στα πραγματικά κοινωνικά προβλήματα. Προστατεύει το περιβάλλον, βελτιώνει την ασφάλεια των μεταφορών, καθιστά τη μόρφωση

προσιτή σε όλους και καταπολεμά τα ναρκωτικά, τον καρκίνο και το AIDS.

Η έρευνα και ανάπτυξη που χρηματοδοτείται και διεξάγεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο εξασφαλίζει το μέλλον των ερευνητών και την πρωτοπορία της Κοινότητας σε παγκόσμιο επίπεδο, προς όφελος των πολιτών της.

Τα κοινοτικά σχέδια -και δεν είναι ακόμη τόσα όσα θα έπρεπε- για τους νεότερους πολίτες περιλαμβάνουν την παροχή βασικής και προχωρημένης επαγγελματικής κατάρτισης, την κινητικότητα των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού, την αναγνώριση των διπλωμάτων που έχουν χορηγηθεί σε άλλη χώρα, τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των επιχειρήσεων και τη διδασκαλία των γλωσσών.

Η τηλεόραση χωρίς σύνορα ανοίγει νέους ορίζοντες. Ενθαρρύνει τις συμπαραγωγές και ανοίγει το δρόμο και την εφαρμογή νέων τεχνικών.

Τα σύμβολα της Κοινότητας: η μπλέ σημαία με ένα κύκλο από δώδεκα χρυσά αστέρια συμβολίζει την ενοποίηση, ο ύμνος της χαράς από την ενάτη -και συμβολικά ανοκλήρωτη- συμφωνία του Μπετόβεν, η οποία φαίνεται ότι θα αποτελέσει τον επίσημο ύμνο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και το κοινό ευρωπαϊκό διαβατήριο το οποίο υπάρχει από το 1985.

Το 1950 όλα αυτά ήταν άπιαστα όνειρα. Σήμερα είναι πραγματικότητα. Αλλά οι πολίτες περιμένουν ακόμη περισσότερα. Η Κοινότητα οφείλει να επιταχύνει το ρυθμό της.

1.3. Τι κάνει η Κοινότητα για του νέους;

Για τους νέους η Κοινότητα αποτελεί κάτι χειροπιαστό. Έχουν μεγαλώσει σ' ένα περιβάλλον όπου μετακινούνται και έχουν επαφές μεταξύ τους, πράγμα που δεν συνέβαινε με τους γονείς τους. Η Κοινότητα διοργανώνει και χρηματοδοτεί διάφορα προγράμματα για τους νέους, μεταξύ των οποίων την εκμάθηση γλωσσών και τις ανταλλαγές σπουδαστών. Τα πιο γνωστά από τα προγράμματα αυτά είναι το πρόγραμμα Erasmus που επιτρέπει στους σπουδαστές των Πανεπιστημίων να φοιτήσουν για ένα χρονικό διάστημα σε πανεπιστήμιο ενός άλλου κράτους μέλους. Υπάρχουν πέντε υποψήφιοι για κάθε διαθέσιμη θέση στα πλαίσια του Erasmus. Η ΕΚ προσφέρει επίσης δυνατότητες επαγγελματικής κατάρτισης και την απόκτηση νέων ειδικοτήτων σε νέους που είναι άνεργοι. Βοηθά επίσης τους νέους αγρότες να αναλάβουν τις γεωργικές δραστηριότητες που εγκαταλείπουν οι ηλικιωμένοι αγρότες.

1.4. Θεσμικά όργανα

1.4.1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει δικαίωμα συναπόφασης, ιδιαίτερα σε θέματα εσωτερικής αγοράς και προϋπολογισμού, στην προσχώρηση νέων κρατών μελών και στη σύναψη συμφωνιών σύνδεσης. Με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ οι εξουσίες του Κοινοβουλίου ενισχύθηκαν ώστε να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα αρνησικυρίας, όσον αφορά ορισμένες νομοθετικές πράξεις για την εσωτερική αγορά. Το Κοινοβούλιο έχει ήδη το δικαίωμα να μη χορηγήσει ψήφο εμπιστοσύνης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σύμφωνα με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, τα

μέλη της Επιτροπής υπόκεινται, ως σώμα, σε έγκριση του Κοινοβουλίου πριν αναλάβουν τα καθήκοντά τους.

Οι 318 βουλευτές εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για μια πενταετία: στο Βέλγιο 24, στη Δανία 16, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας 81, στην Ελλάδα 24, στην Ισπανία 60, στη Γαλλία 81, στην Ιρλανδία 15, στην Ιταλία 81, στο Λουξεμβούργο 6, στις Κάτω Χώρες 25, στην Πορτογαλία 24 και στο Ηνωμένο Βασίλειο 81 βουλευτές.

Οι πρώτες εκλογές με άμεση ψηφοφορία έγιναν μεταξύ 7 και 10 Ιουνίου 1979. Πριν από την καθιέρωση της άμεσης ψηφοφορίας με την απόφαση του Συμβουλίου και την πράξη περί εκλογής με καθολική και άμεση ψηφοφορία των αντιπροσώπων στη Συνέλευση της 20ής Σεπτεμβρίου 1976, οι αντιπρόσωποι αποστέλλονταν από τα εθνικά κοινοβούλια στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η εκλογική διαδικασία για τις εκλογές ρυθμίζεται σε κάθε κράτος μέλος βάσει εθνικών κρατικών διατάξεων εφόσον το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν έχει αποφασίσει μια ενιαία διαδικασία.

Η γραμματεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έχει την έδρα της στο Λουξεμβούργο, οι συνεδριάσεις της ολομέλειας λαμβάνουν χώρα κατά κανόνα στο Στρασβούργο, οι δε συνεδριάσεις των επιτροπών στις Βρυξέλλες.

1.4.2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Ως Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέρχονται οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο γεννήθηκε στη διάσκεψη κορυφής στις 9 και 10 Δεκεμβρίου 1974 στο Παρίσι. Με πρόταση του τότε γάλλου προέδρου Valéry Giscard d'Estaing

συνέρχονται έκτοτε τακτικά οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων οι οποίοι προηγουμένως, συνέρχονταν σε μη τακτικά χρονικά διαστήματα, ως "Ευρωπαϊκό Συμβούλιο", για τη συζήτηση ειδικών υποθέσεων της Κοινότητας και ζητημάτων εξωπολιτικής. Έκτοτε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθόρισε κατευθυντήριες γραμμές για σημαντικά ζητήματα και έδωσε πολιτικές ωθήσεις (π.χ. άμεσες εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, προσχώρηση της Ελλάδας, Ισπανίας και Πορτογαλίας, δημιουργία του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος, μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής, δημοσιονομική μεταρρύθμιση, οικονομική και νομισματική ένωση).

Η Ενιαία Πράξη (άρθρο 2) ορίζει "το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποτελείται από τους αρχηγούς κρατών ή Κυβερνήσεων των κρατών μελών καθώς και από τον πρόεδρο της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων οι οποίοι επικουρούνται από τους υπουργούς, εξωτερικών και από ένα μέλος της Επιτροπής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο".

1.4.3. Το Συμβούλιο

Το Συμβούλιο (Συμβούλιο των Υπουργών), το όργανο αποφάσεων της Κοινότητας, αποτελείται από εκπροσώπους των Κυβερνήσεων των κρατών μελών. Η σύνθεσή του εξαρτάται από το αν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνονται ζητήματα εξωτερικής, οικονομικής, δημοσιονομικής ή γεωργικής πολιτικής κ.λπ. Την προεδρία έχουν διαδοχικά τα κράτη μέλη για ένα εξάμηνο. Οι συνεδριάσεις του Συμβουλίου δεν είναι δημόσιες.

Το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών του εφόσον δεν προβλέπεται ειδική πλειοψηφία ή ομοφωνία.

Το Συμβούλιο μπορεί να τροποποιήσει μόνο ομόφωνα τις προτάσεις της Επιτροπής. Εφόσον απαιτείται ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών σταθμίζονται όπως αναφέρεται στον πίνακα της σελίδας 23.

Το Συμβούλιο των Υπουργών και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι τα κυριότερα όργανα που είναι αρμόδια για την άσκηση της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας της Κοινότητας.

Οι αποφάσεις στα πλαίσια του Συμβουλίου λαμβάνονται στις περισσότερες περιπτώσεις, με ειδική πλειοψηφία των μελών τους αν και σε ορισμένες περιπτώσεις αρκεί η απλή πλειοψηφία. Τέλος, σε μερικές ακόμη περιπτώσεις απαιτείται ομοφωνία. Το Συμβούλιο μπορεί να τροποποιήσει τις προτάσεις της Επιτροπής μόνο με ομοφωνία. Στις περιπτώσεις που απαιτείται ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών του σταθμίζονται.

Σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες οι αποφάσεις δεν λαμβάνονται προτάσει της Επιτροπής, ο ελάχιστος αριθμός των ψήφων (54) πρέπει να προέρχεται από τουλάχιστον οχτώ των δώδεκα κρατών μελών (άρθρο 148 της Συνθήκης Ε.Ο.Κ.).

Μετά τη τροποποίηση της Συνθήκης με την Ενιαία πράξη εφαρμόζεται για την έκδοση νομοθετικής πράξης, μια διαδικασία συνεργασίας Συμβουλίου-Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (άρθρο 149 της Συνθήκης Ε.Ο.Κ.). Η διαδικασία αυτή ακολουθείται στις εξής περιπτώσεις: απαγόρευση διακρίσεων, ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, δικαίωμα εγκατάστασης, προσέγγιση των νομοθετικών και διοικητικών διατάξεων για την εσωτερική αγορά, ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων, εκτελεστικές αποφάσεις σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, λεπτομέρειες εφαρμογής των προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης.

Το Συμβούλιο καταρτίζει ετησίως το σχέδιο προϋπολογισμού της Κοινότητας και το διαβιβάζει στο ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο μπορεί να τροποποιήσει το ίδιο το σχέδιο προϋπολογισμού ή να προτείνει στο Συμβούλιο τροπολογίες του (άρθρο 203 της Συνθήκης Ε.Ο.Κ.). Μια επιτροπή, η οποία αποτελείται από τους μόνιμους αντιπροσώπους των κρατών μελών, προετοιμάζει τις εργασίες του Συμβουλίου και εκτελεί τα καθήκοντα που της αναθέτει το Συμβούλιο. Αποτελεί έναν "περιστρεφόμενο δίσκο" μεταξύ Συμβουλίου και Επιτροπής.

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή επικουρούνται από μια Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με συμβουλευτικά καθήκοντα. Αποτελείται από εκπροσώπους των διαφόρων κλάδων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής όπως παραγωγούς, γεωργούς, μεταφορείς, εργαζόμενους, εμπόρους, βιοτέχνες και ελεύθερους επαγγελματίες. Οι εκπρόσωποι αυτοί διορίζονται από το Συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση για μια τετραετία και δεν δεσμεύονται από υποδείξεις. Το Συμβούλιο ή η Επιτροπή οφείλουν να ζητούν τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τη Συνθήκη.

1.4.4. Η Επιτροπή

Η Επιτροπή είναι το εκτελεστικό όργανο της Κοινότητας. Είναι ο εμπνευστής της κοινοτικής πολιτικής και εκπροσωπεί τα συμφέροντα της Κοινότητας. Επιτηρεί την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου ("θεματοφύλακας των Συνθηκών") και είναι άμεσα υπεύθυνη για τη ρύθμιση του ανταγωνισμού. Η Επιτροπή αποτελείται από 17 μέλη, τα οποία διορίζονται από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για μια τετραετία κατόπιν κοινής συμφωνίας. Ο πρόεδρος και οι αντιπρόεδροι

της Επιτροπής ορίζονται μεταξύ των μελών της για μια διαετία. Επιτρέπεται η ανανέωση της θητείας τους.

Η θητεία της Επιτροπής μπορεί να διαρκεί πέντε χρόνια από το 1995 και μετά, ώστε να έχει την ίδια διάρκεια με τις νομοθετικές περιόδους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Τα μέλη της Επιτροπής πρέπει να παρέχουν κάθε εγγύηση ανεξαρτησίας και δεν επιτρέπεται ούτε να ζητούν ούτε να δέχονται υποδείξεις από καμία κυβέρνηση ή άλλο οργανισμό κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Κάθε κράτος μέλος έχει αναλάβει την υποχρέωση να τηρεί την αρχή αυτή και να μην αποπειράται να επηρεάσει τα μέλη της Επιτροπής κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

Κάθε μέλος αναλαμβάνει έναν ορισμένο τομέα καθηκόντων. Η Επιτροπή ως συλλογικό όργανο λαμβάνει αποφάσεις με απλή πλειοψηφία.

Σε θέματα της ΕΚΑΧ η Επιτροπή επικουρείται από μια Συμβουλευτική Επιτροπή τα μέλη της οποίας -εκάστοτε ο αυτός αριθμός εκπροσώπων των παραγωγών, των εργαζομένων, των καταναλωτών και εμπόρων- διορίζονται από το Συμβούλιο υπό την προσωπική τους ιδιότητα και για τη διάρκεια μιας διαετίας. Δεν δεσμεύονται από εντολές ή οδηγίες των οργανώσεων που τα έχουν προτείνει.

Τόπος εργασίας του Συμβουλίου των Υπουργών, της Επιτροπής και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής είναι οι Βρυξέλλες.

1.4.5. Το Δικαστήριο

Το Δικαστήριο ασκεί τη δικαιοδοτική εξουσία. Αποτελείται από 13 δικαστικές οι οποίοι διορίζονται από τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών για μια εξαετία κατόπιν κοινής συμφωνίας και επικουρείται από έξι γενικούς εισαγγελείς. Μεριμνά για την ενιαία

ερμηνεία και εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων του Συμβουλίου και της Επιτροπής και αποφασίζει επί ζητημάτων του κοινοτικού δικαίου που υποβάλλονται σε αυτό από τα εθνικά δικαστήρια. Κάθε κράτος-μέλος μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο, εφόσον είναι της γνώμης ότι ένα άλλο κράτος μέλος έχει παραβεί την υποχρέωση του που απορρέει από τις Συνθήκες της Κοινότητας. Το ίδιο μπορεί να κάνει και η Επιτροπή εφόσον κρίνει ότι ένα κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε σε μια υποχρέωσή του. Το Δικαστήριο είναι επίσης αρμόδιο και για προσφυγές φυσικών και νομικών προσώπων οι οποίες στρέφονται κατά αποφάσεων της κοινότητας που απευθύνονται σε αυτά.

Προκειμένου να βελτιωθεί η νομική προστασία και για να μπορέσει το Δικαστήριο να αφοσιωθεί στο κύριο καθήκον του -την εξασφάλιση της ενιαίας ερμηνείας και εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου- συγκροτήθηκε ένα πρωτοβάθμιο δικαστήριο (με απόφαση του Συμβουλίου, της 24ης και 25ης Οκτωβρίου 1988), το οποίο άρχισε να λειτουργεί το Σεπτέμβριο του 1989. Είναι αρμόδιο για την εκδίκαση σε πρώτο βαθμό ορισμένων κατηγοριών προσφύγων που ασκούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ιδιαίτερα στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού.

1.4.6. Το Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τους λογαριασμούς όλων των εσόδων και εξόδων της κοινότητας, ακόμη και όταν δεν φαίνονται στο ίδιο το σχέδιο του προϋπολογισμού. Στην προκειμένη περίπτωση εμπίπτουν οι δανειακές δραστηριότητες της ΕΚΑΧ, η συνεργασία με τις συνδεδεμένες υπό ανάπτυξη χώρες που χρηματοδοτείται, από εισφορές των κρατών μελών, τα έσοδα και τα έξοδα ιδρυόμενων από την Κοινότητα οργανισμών

όπως το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την ανάπτυξη της επαγγελματικής κατάρτισης στο Βερολίνο και το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας στο Δουβλίνο. Διενεργεί τους ελέγχους του βάσει εγγράφων και εφόσον είναι απαραίτητο επιτόπου στα όργανα της κοινότητας και στα κράτη μέλη. Για τα αποτελέσματα δημοσιεύει ετήσιες και ειδικές εκθέσεις. Τα δώδεκα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου διορίζονται από το Συμβούλιο μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για μια εξαετία. Ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία.

1.4.7. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (Ε.Τ.Ε.) είναι το τραπεζικό ίδρυμα της κοινότητας. Έχει ίδια νομική προσωπικότητα τα μέλη είναι τα κράτη μέλη. Χρησιμοποιεί την κεφαλαιοαγορά και τους ιδίους πόρους, προκειμένου να προωθήσει με δάνεια και εγγυήσει την αξιοποίηση των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών, τον εκσυγχρονισμό και μετατροπή επιχειρήσεων και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας καθώς και σχέδια κοινού ενδιαφέροντος για περισσότερα κράτη μέλη. Η ΕΤΕ χορηγεί επίσης δάνεια σε χώρες που είναι συνδεδεμένες με την Κοινότητα ή με τις οποίες η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει συνάψει συμφωνίες συνεργασίας καθώς και στα πλαίσια της οικονομικής βοήθειας για την Πολωνία και την Ουγγαρία.

Το Δικαστήριο, το Ελεγκτικό Συνέδριο και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων εδρεύουν στο Λουξεμβούργο.

1.5. Ποιές εξουσίες διατηρούν οι κυβερνήσεις των κρατών-μελών

Οι συζητήσεις σε όλες τις χώρες της ΕΚ κατά την επικύρωση της Συνθήκης του Μάαστριχτ υπογράμμισαν την αβεβαιότητα του κοινού σχετικά με την ισορροπία δυνάμεων μεταξύ της κοινότητας αφενός και των εθνικών κυβερνήσεων αφετέρου. Στην ουσία η Κοινότητα μπορεί να δρα μόνο βάσει των εξουσιών που της έχουν εκχωρήσει τα κράτη μέλη στις Συνθήκες ίδρυσής της. Ήδη πριν το Μάαστριχτ η Κοινότητα είχε υιοθετήσει την σημαντική αρχή της επικουρικότητας. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται ήδη στην χάραξη των πολιτικών της Ε.Κ. Η επικουρικότητα σημαίνει ότι η Κοινότητα δρα στους τομείς αυτούς όπου είναι περισσότερο αρμόδια να δράσει από ότι τα μεμονωμένα κράτη μέλη. Οι πολιτικές σε όλους τους υπόλοιπους τομείς υπάγονται στην αρμοδιότητα των εθνικών κυβερνήσεων.

1.6. Σχέσεις Ευρωπαϊκής Κοινότητας με φτωχές χώρες

Η Κοινότητα περιλαμβάνει ήδη φτωχά κράτη όπως η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Ελλάδα και η Ιρλανδία, των οποίων ο εθνικός πλούτος είναι μικρότερος από το ήμισυ του εθνικού πλούτου των πλουσιότερων χωρών. Αλλά αυτές οι φτωχότερες χώρες μπορούν να αντιμετωπίσουν τον οικονομικό αντίκτυπο της συμμετοχής τους στην Κοινότητα με την βοήθεια που τους παρέχει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα με τα διαρθρωτικά ταμεία. Η Κοινότητα είναι έτοιμη να καλωσορίσει τις δημοκρατίες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης μόλις θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές επιπτώσεις που συνεπάγεται η προσχώρησή τους. Οι πρώτοι υποψήφιοι από τα πρώην κομμουνιστικά κράτη αναμένεται να είναι η Πολωνία, η Ουγγαρία και οι Δημοκρατίες

της Τσεχίας και της Σλοβακίας. Εν τω μεταξύ η Κοινότητα έχει συνάψει ειδικές συμφωνίες συνεργασίες μαζί τους καθώς και με άλλες Ανατολικές χώρες για να βοηθήσει τη μετάβασή τους στην οικονομία της αγοράς. Η Κοινότητα βοηθά επίσης τις αναπτυσσόμενες χώρες. Χορηγεί το 40% της συνολικής επίσημης ενίσχυσης στον Τρίτο Κόσμο. Η συμβολή της είναι πολύ μεγαλύτερο από τη συμβολή των Η.Π.Α. ή της Ιαπωνίας.

1.7. Ποιός πληρώνει για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και ποιός επωφελείται από τον προϋπολογισμό

Χονδρικά, οι χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας συμβάλλουν στον προϋπολογισμό σύμφωνα με τις οικονομικές δυνατότητές τους. Αλλά οι άμεσες πληρωμές για την γεωργία αλλοιώνουν τον μηχανισμό αυτό. Γι' αυτό το λόγο το Ηνωμένο Βασίλειο λαμβάνει ετήσια επιστροφή ενός μέρους της συμβολής του στον κοινοτικό προϋπολογισμό. Η Γερμανία που είναι η ισχυρότερη οικονομία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας πληρώνει το μεγαλύτερο καθαρό μερίδιο, και ακολουθούν το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία. Κατά μέσο όρο κάθε Ευρωπαίος πολίτης συμβάλλει κατά λιγότερο από 200 ECU στη χρηματοδότηση της Ε.Κ.. Ο κοινοτικός προϋπολογισμός, που ανέρχεται σε 65 δισεκατ. Ecu, το 1993, χρηματοδοτεί πολιτικές όπως η Κ.Γ.Π. και τα προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης. Περισσότερο από το ένα τέταρτο του προϋπολογισμού ανακατανέμεται από τις πλουσιότερες στις φτωχότερες χώρες μέσω των διαρθρωτικών ταμείων της Ε.Κ. Στην συνθήκη του Μάαστριχτ συμφωνήθηκε η σύσταση ενός νέου ταμείου "συνοχής" που αποσκοπεί στην επιτάχυνση αυτής της διαδικασίας.

1.8. Ποιό είναι το μέλλον της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

Η Κοινότητα βρίσκεται σ' ένα μεταίχμιο. Η ενιαία αγορά μόλις έχει αρχίσει να ισχύει. Η επόμενη φάση διεύρυνσης βρίσκεται αυτή τη στιγμή καθ' οδόν με υποψήφιες χώρες την Αυστρία, τη Σουηδία, την Φινλανδία και την Νορβηγία. Η Ε.Κ. οδεύει προς την εφαρμογή της Συνθήκης του Μάαστριχτ που προβλέπει την πολιτική ένωση των δώδεκα χωρών αφενός και την δημιουργία οικονομικής και νομισματικής ένωσης με ενιαίο νόμισμα αφετέρου. Το όριο για την καθιέρωση ενός ενιαίου νομίσματος είναι το αργότερο το 1999. Η Κοινότητα προετοιμάζει τη νέα φάση της οικονομικής και της νομισματικής ένωσης που άρχισε από την 1η Ιανουαρίου 1994. Τα κράτη μέλη αναπτύσσουν επίσης από κοινού τις εξωτερικές πολιτικές τους και την πολιτική όσον αφορά την ασφάλεια συχνά κάτω από δύσκολες συνθήκες.

1.9. Εφαρμογή της Συνθήκης του Μάαστριχτ

Αν το έτος 1992 χαρακτηρίζει την ολοκλήρωση της διαδικασίας για τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς, με τη συνθήκη του Μάαστριχτ για την Ευρωπαϊκή Ένωση, αρχίζει μια νέα και ακόμη πιο σημαντική φάση της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η συνθήκη θέτει τη βάση για την επίτευξη των τριών κυριοτέρων στόχων της Ευρωπαϊκής κοινότητας για τη δεκαετία του 1990:

1. Τη συνέχιση της εσωτερικής ανάπτυξης και τη μετάβαση από μια ενιαία αγορά στην οικονομική, νομισματική και πολιτική ένωση με απώτερο σκοπό τη δημιουργία Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως αναφέρεται στο κείμενο.

2. Τον καθορισμό της στρατηγικής όσον αφορά τη μελλοντική της διεύρυνση, στη διάρκεια της δεκαετίας του 1990. Στο Μάαστριχτ, οι ηγέτες της κοινότητας συμφώνησαν ότι μόλις ολοκληρωθεί η εσωτερική χρηματοπιστωτική και δημοσιονομική μεταρρύθμιση το 1992, θα αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις με την Αυστρία, τη Σουηδία και άλλες χώρες που έχουν υποβάλει αίτηση προσχώρησης.

3. Τις διαρκώς αυξανόμενες ευθύνες της κοινότητας στο εξωτερικό τόσο όσον αφορά τον καθορισμό μιας νέας διεθνούς τάξης μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου, όσο και στην καθοδήγηση των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης που βαδίζουν προς τη δημιουργία πλήρως αναπτυγμένων οικονομιών της αγοράς με ισχυρές δημοκρατικές δομές, χρησιμεύοντάς τους ως πρότυπο.

Οι διακυβερνητικές διασκέψεις για την ΟΝΕ και την πολιτική ένωση άρχισαν στη Ρώμη το Δεκέμβριο 1990. Ολοκληρώθηκαν ένα χρόνο αργότερα κατά τη σύνοδο των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο) στην Ολλανδική πόλη Μάαστριχτ στις 9 και 10 Δεκεμβρίου 1991. Το κείμενο, το οποίο περιλαμβάνει και τις δύο συμφωνίες, υπογράφηκε από τους υπουργούς εξωτερικών και οικονομικών των κρατών μελών στις 7 Φεβρουαρίου 1992.

Η Συνθήκη θα τεθεί σε ισχύ τη 1η Ιανουαρίου 1993 μετά την κύρωσή της από τα κοινοβούλια των δώδεκα κρατών μελών. Η Συνθήκη αναθέτει στην Κοινότητα να εκδώσει, το 1999, ενιαίο νόμισμα, να ενισχύσει τις εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να ασκεί κοινή εξωτερική πολιτική καθώς και κοινή πολιτική στον τομέα της ασφάλειας. Με τη Συνθήκη αυτή επεκτείνονται επίσης οι εξουσίες και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής σε ορισμένους τομείς.

1.9.1. Ποια είναι τα νέα στοιχεία της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση

- κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα, το αργότερο μέχρι το 1999
- νέα δικαιώματα για τους ευρωπαίους πολίτες (οι οποίοι θα είναι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης)
- το πεδίο αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας επεκτείνεται ώστε να καλύπτει περισσότερους τομείς: μεγαλύτερη προστασία των καταναλωτών, πολιτική στον τομέα της υγείας, θεωρήσεις διαβατηρίων, εκτέλεση μεγάλων έργων υποδομής στον τομέα των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας (διευρωπαϊκά δίκτυα) υπαγωγή της συνεργασίας για την ανάπτυξη στη Συνθήκη, βιομηχανική πολιτική, παιδεία, μεγαλύτερη δραστηριότητα στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος, της έρευνας, και ανάπτυξης και της κοινωνικής πολιτικής (με εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο), συνεργασία στον τομέα των εσωτερικών υποθέσεων.
- περισσότερα δικαιώματα για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: επέκταση των διαδικασιών συναπόφασης, το δικαίωμα να εγκρίνει το διορισμό της Επιτροπής και το δικαίωμα να εγκρίνει όλες τις σημαντικές συνθήκες
- η εφαρμογή κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

1.10. Η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς

Η προθεσμία για την ολοκλήρωση της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς λήγει επίσημα τον Ιανουάριο 1993, οπότε θα δημιουργηθεί η μεγαλύτερη αγορά χωρίς σύνορα στον κόσμο, καθιστώντας πραγματικότητα τις τέσσερις ελευθερίες που η Κοινότητα έθεσε ως στόχο περισσότερο από

30 χρόνια πριν, για τα αγαθά, τις υπηρεσίες, τα πρόσωπα και τα κεφάλαια.

Πράγματι, οι περισσότερες από τις 270 νομοθετικές πράξεις για την κατάργηση των συνόρων που χρειάστηκε να θεσπιστούν για την επίτευξη του στόχου αυτού αφού τέθηκαν σε εφαρμογή πριν από τη λήξη της προθεσμίας. Η επίσημη εγκαθίδρυση της ενιαίας αγοράς στη Σύνοδο Κορυφής της Κοινότητας στο Εδιμβούργο το Δεκέμβριο 1992 μπορεί να παρομοιασθεί με τα εγκαίνια ενός αυτοκινητόδρομου που έχει ήδη παραδοθεί σταδιακά στην κυκλοφορία.

Η ενιαία αγορά αποτελεί το επιστέγασμα μιας διαδικασίας που άρχισε όταν τα έξι ιδρυτικά μέλη υπέγραψαν τη Συνθήκη της Ρώμης το 1957. Μέχρι το 1969 είχαν εξαλειφθεί όλα τα άμεσα εμπόδια στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών αυτών, το 1972 είχαν ληφθεί τα πρώτα μέτρα για τη νομισματική συνεργασία και το 1973 δημιουργήθηκε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης για τη χορήγηση κεφαλαίων στις φτωχές περιοχές πράγμα που ενίσχυσε την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών. Επιπλέον, τέθηκε σε εφαρμογή ένα πρόγραμμα για την εξάλειψη των τεχνικών εμποδίων στις εμπορικές συναλλαγές.

Ωστόσο, η Κοινότητα δεν ήταν μόνο μια οικονομική Κοινότητα. Προοδευτικά τα κράτη μέλη άρχισαν να λαμβάνουν όλο και πιο πολλές αποφάσεις στο πλαίσιο της Κοινότητας, μεταβιβάζοντας όπου ήταν απαραίτητο, εξουσίες στα κοινοτικά όργανα: την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο Υπουργών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Το 1970 οι χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας άρχισαν να συνεργάζονται σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και τον Ιούνιο 1979 διεξήχθησαν οι πρώτες εκλογές με άμεση ψηφοφορία για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Στις αρχές της δεκαετίας το '80 παρατηρήθηκε κάποια επιβράδυνση του ρυθμού ολοκλήρωσης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε λοιπόν, το 1985, την πρωτοβουλία, να δημοσιεύσει ένα εκτενές σχέδιο για τη δημιουργία μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς χωρίς σύνορα μέχρι το 1993. Έπειτα από μερικούς μήνες η Κοινότητα πέρασε στη δράση. Η στρατηγική που άρχισε να ακολουθεί συνίστατο στην εξάλειψη τριών τύπων εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία: φυσικά, τεχνικά και φορολογικά εμπόδια.

Παρόλο που οι δασμοί και οι ποσοτώσεις είχαν ήδη καταργηθεί, οι αγορές των κρατών μελών εξακολουθούσαν να είναι κατακερματισμένες λόγω της ύπαρξης των εμποδίων αυτών, τα οποία παρακώλυαν επίσης την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της Κοινότητας. Στη διάρκεια των επόμενων επτά ετών εξαλείφθηκαν ένα προς ένα περίπου 300 εμπόδια.

1.10.1 Οι επιπτώσεις της Ενιαίας Πράξης

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, η πρώτη αναθεώρηση της Συνθήκης της Ρώμης για την ίδρυση της Κοινότητας από το 1957, ενίσχυσε τις εξουσίες της Κοινότητας σε ορισμένους τομείς προκειμένου να διευκολυνθεί η δημιουργία της ενιαίας αγοράς. Η Κοινότητα ανέλαβε νέες ευθύνες για την εφαρμογή πολιτικών προώθησης της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μεταξύ των πλουσίων και των φτωχών κρατών μελών. Επιπλέον, ενισχύθηκε ο ρόλος της Κοινότητας στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιομηχανικής έρευνας και ανάπτυξης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απέκτησε περισσότερες εξουσίες στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για θέματα νομοθεσίας που αφορούν την ενιαία αγορά και τις συμβατικές σχέσεις της Κοινότητας με τρίτες χώρες. Έτσι ενισχύθηκε η θέση του Κοινοβουλίου στην πολύπλοκη

νομοθετική διαδικασία στην οποία λαμβάνουν μέρος η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο Υπουργών.

Οι επιπτώσεις που θα έχει η δημιουργία της ενιαίας αγοράς στο εξωτερικό της Κοινότητας δημιούργησαν αρκετές ανησυχίες στους εμπορικούς της εταίρους. Η Κοινότητα κατάφερε, σε γενικές γραμμές, να διασκεδάσει τους φόβους τους για τη μετατροπή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μετά το 1992 σε ένα εσωστρεφές "οχυρό Ευρώπη".

Η Ευρώπη προώθησε την εικόνα του "Εταίρου Ευρώπη" όπως ανέφερε χαρακτηριστικά ο Πρόεδρος της Επιτροπής Jacques Delors. Η ενιαία αγορά είναι ανοικτή σε εταιρείες από όλες τις χώρες, Ευρωπαϊκές και μη Ευρωπαϊκές, ικανές να ανταγωνιστούν τις Ευρωπαϊκές Εταιρίες. Ωστόσο, οι Δώδεκα επιθυμούν να διασφαλίσουν ότι το άνοιγμα των αγορών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε εταιρείες τρίτων χωρών θα συνοδευτεί από ανάλογη πρόσβαση των Ευρωπαϊκών Εταιρειών στις αγορές των ανταγωνιστών τους.

1.11. Ο αντίκτυπος της οικονομικής και νομισματικής ένωσης

Η ταχεία πρόσδος που σημειώθηκε κατά την προετοιμασία της ενιαίας αγοράς ενθάρρυνε τον Delors να προωθήσει τη δεύτερη πρωτοβουλία του -την οικονομική και νομισματική ένωση (ONE). Αυτό υπεστηρίχθη από τα κράτη μέλη τα οποία συνειδητοποίησαν ότι τα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από την ενιαία αγορά είναι δυνατό να προωθηθούν περαιτέρω με την δημιουργία μιας οικονομικής νομισματικής ένωσης και, μεταγενέστερα, ενός ενιαίου νομίσματος.

Ήδη, η Κοινότητα αντιπροσωπεύει μια ζώνη αυξανόμενης νομισματικής σταθερότητας σε ένα κόσμο κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών αφότου δημιουργήθηκε το ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα

(ΕΝΣ) και μία σειρά σταθερών ισοτιμιών μεταξύ των συμμετεχόντων νομισμάτων. Το κοινοτικό νόμισμα, Ecu, χρησιμοποιείται σε αυξανόμενο βαθμό κατά τις διεθνείς πληρωμές και στις ενέργειες σύναψης και παροχής δανείων στις διεθνείς κεφαλαιοαγορές.

Η διαδικασία για την μετάβαση από τον ΕΝΣ στην ΟΝΕ άρχισε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Αμβούργου το 1988, όταν ζητήθηκε από τον Delors να ηγεθεί μιας επιτροπής για την σύνταξη σχεδίου για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Το πρώτο στάδιο μιας μετάβασης τριών σταδίων προς την ΟΝΕ άρχισε τον Ιούλιο του 1990. Το δεύτερο στάδιο, με τη δημιουργία της κεντρικής τραπεζικής δομής της Κοινότητας άρχισε το 1994.

Η διεθνής διάσταση της ΟΝΕ περιγράφεται σε μια αιτιολογική έκθεση του σχεδίου συνθήκης της ΟΝΕ το οποίο εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 1990. Αναφέρει ότι τα δυναμικά οφέλη προέρχονται από την σταθερότητα των τιμών, την ενισχυμένη οικονομική αποτελεσματικότητα, η οποία από μόνη της οδηγεί στην οικονομική μεγέθυνση και αποτελεσματικότερη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών λόγω του περιορισμού της πραγματικής επιβάρυνσης των επιτοκίων και του όγκου των ελλειμμάτων. Αυτό θα έχει θετική επίπτωση στην απασχόληση και στην ισόρροπη ανάπτυξη των περιφερειών και, τελικά, θα προσδώσει στην Κοινότητα μεγαλύτερο ρόλο στην διεθνή οικονομία.

Η δημιουργία της ΟΝΕ με το Ecu ως ενιαίο νόμισμα θα αποτελέσει μια νομισματική ζώνη για τους εταίρους της Κοινότητας, ως εναλλακτική της ζώνης του δολαρίου, ή μίας ζώνης του γιέν εάν κάποτε δημιουργηθεί. Πρόκειται να αποφέρει μια σειρά πλεονεκτημάτων.

Οι εταίροι θα είναι σε θέση να περιορίσουν το κόστος των συναλλαγών που προκύπτει από το γεγονός ότι υπάρχουν διαφορετικά κοινοτικά νομίσματα, κατά την πώληση αγαθών και υπηρεσιών σε

διαφορετικές εθνικές αγορές της ΕΚ. Επίσης θα είναι σε θέση να διατηρούν τμήμα των αποθεμάτων τους σε Ecu, για την διαφοροποίηση των περιουσιακών στοιχείων τους.

Ακόμη μπορούν να συνδέσουν το νόμισμά τους με το Ecu. Αυτό είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον για χώρες που έχουν ως κύριο εμπορικό έταίρο την Κοινότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ
ΕΝΩΣΗ (Ο.Ν.Ε.)

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

2.1. Τι σημαίνει νομισματική ένωση

Είναι η μεταρρύθμιση των νομισματικών σχέσεων ανάμεσα στα κράτη-μέλη. Σημαίνει δημιουργία Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η οποία θα έχει πλήρη ανεξαρτησία από την πολιτική εξουσία, δηλαδή απώλεια του προνομίου των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών να εκδίδουν νόμισμα που να κυκλοφορεί νόμιμα στην επικράτεια της δικαιοδοσίας τους. Σημαίνει επίσης δημιουργία ενιαίου νομίσματος και απώλεια της αυτονομίας των κρατών-μελών στην άσκηση της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής τους.

2.2. Τι σημαίνει οικονομική ένωση

Είναι "Ο στενός συντονισμός των οικονομικών πολιτικών των κρατών-μελών στην εσωτερική αγορά, καθώς και ο καθορισμός κοινών στόχων". Για να εξασφαλισθεί ο στενότερος αυτός συντονισμός της οικονομικής πολιτικής των κρατών-μελών υιοθετείται μια διαδικασία πολυμερούς εποπτείας σύμφωνα με την οποία το Συμβούλιο, βάσει εκθέσεων που υποβάλλει η Επιτροπή, παρακολουθεί τις οικονομικές εξελίξεις σε κάθε κράτος-μέλος στην Κοινότητα, καθώς και την συνέπεια της οικονομικής πολιτικής προς τους γενικούς προσανατολισμούς που έχει θέσει η Ένωση. Η χάραξη επομένως της εθνικής οικονομικής πολιτικής αφήνεται στην αρμοδιότητα των κρατών-μελών σε αντίθεση με την πολιτική και την νομισματική ένωση.

Οι σχετικές διατάξεις της Συνθήκης του Μάαστριχτ θέτουν σε εφαρμογή μια προοδευτική μεν αλλά αμετάκλητη διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει τρία στάδια προκειμένου να επιτευχθεί αυτή η ένωση. Το σύμβολο της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης είναι το ενιαίο νόμισμα, το ECU, το οποίο θα υποκαταστήσει τα εθνικά νομίσματα των κρατών-μελών που κατά το χρονικό σημείο της έναρξης του τρίτου σταδίου θα πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις συμμετοχής.

2.3. ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ Ο.Ν.Ε.

1. Τα κράτη-μέλη της Κοινότητας επιδιώκουν σύμφωνα με τους όρους και το χρονοδιάγραμμα της Συνθήκης, τη θέσπιση μιας οικονομικής πολιτικής η οποία θα βασίζεται στο στενό συντονισμό της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών στην εσωτερική αγορά και στους κοινά καθοριζόμενους στόχους, στο πλαίσιο πάντοτε των αρχών της οικονομίας της ανοικτής αγοράς και του ελεύθερου ανταγωνισμού.

2. Παράλληλα, και σύμφωνα με τους όρους, το χρονοδιάγραμμα και τις διαδικασίες της Συνθήκης του Μάαστριχτ, τα κράτη-μέλη θα καθορίσουν αμετάκλητες συναλλαγματικές ισοτιμίες γεγονός που θα οδηγήσει στην καθιέρωση ενός ενιαίου νομίσματος, του ECU, και στον καθορισμό και την άσκηση ενιαίας νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής με πρωταρχικό στόχο τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, αλλά και την υποστήριξη των γενικών οικονομικών πολιτικών στην Κοινότητα, σύμφωνα πάντα με την αρχή της ανοικτής αγοράς και του ελεύθερου ανταγωνισμού.

3. Οι παραπάνω δράσεις των κρατών-μελών της Κοινότητας προϋποθέτουν την τήρηση των ακόλουθων κατευθυντηρίων αρχών:

- σταθερές τιμές
- υγιή δημόσια οικονομικά
- υγιείς νομισματικές συνθήκες
- σταθερό ισοζύγιο πληρωμών.

4. Ιδρύεται, με τις διαδικασίες που προβλέπει η Συνθήκη του Μάαστριχτ, ένα Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και μια Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Αυτές θα ενεργούν μέσα στα όρια των εξουσιών που τίθενται από την Συνθήκη του Μάαστριχτ και από τα προσαρτημένα σε αυτήν Καταστατικά του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Επίσης ιδρύεται Ευρωπαϊκή τράπεζα Επενδύσεων που θα δρα μέσα στα όρια εξουσιών της παρούσας Συνθήκης του Μάαστριχτ.

2.4. Τα αποτελέσματα της δημιουργίας της Ο.Ν.Ε.

1. Η Οικονομική Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) θα δώσει τη δυνατότητα βελτίωσης των οικονομικών επιδόσεων στο σύνολο της επικράτειας της Κοινότητας, χάρη στη σύγκλιση της οικονομικής πολιτικής των κρατών-μελών για μεγαλύτερη σταθερότητα των τιμών και μεγαλύτερη ανάπτυξη που θα συμβάλει στη δημιουργία περισσότερων θέσεων απασχόλησης.

2. Η ΟΝΕ και το ΕCU θα δώσουν στην Κοινότητα τα μέσα να επηρεάσει τις εξελίξεις στο διεθνές νομισματικό σύστημα προς την κατεύθυνση της μεγαλύτερης σταθερότητας, αφού η οικονομία των κρατών-μελών δε θα εξαρτάται τόσο άμεσα από τις διακυμάνσεις της ισοτιμίας του δολλαρίου.

3. Η ΟΝΕ θα ενισχύσει τη συνοχή της Κοινότητας και θα δώσει τη δυνατότητα σε αυτήν να διαδραματίσει σημαντικότερο ρόλο στη διεθνή σκηνή και να ανταποκριθεί ικανοποιητικότερα στις ελπίδες και προσδοκίες που τρέφουν απέναντί της οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και γενικότερα οι χώρες του Νότου.

Οι Κυβερνήσεις των 12 ανέλαβαν λοιπόν τη δέσμευση ότι η Κοινότητα θα εισέλθει οριστικά και αμετάκλητα στο τρίτο στάδιο της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης το αργότερο μέχρι την 1-1-1999, δεδομένου ότι και το Ηνωμένο Βασίλειο δέχθηκε μεν τον αμετάκλητο χαρακτήρα της διαδικασίας αυτής, αλλά κράτησε επιφυλάξεις μόνον ως προς τη χρονική στιγμή της συμμετοχής του στη ζώνη του ενιαίου νομίσματος. Η Οικονομική Νομισματική Ένωση θα επιτευχθεί προοδευτικά σε τρία στάδια, που θα εκθέσουμε παρακάτω, ούτως ώστε τα κράτη-μέλη να προσαρμόσουν προοδευτικά την πολιτική τους στις απαιτήσεις της Κοινότητας.

2.5. ΠΩΣ ΘΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΟΥΝ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΟΝΕ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΡΙΑ ΣΤΑΔΙΑ

2.5.1. Με την ενιαία νομισματική πολιτική

Στο τελευταίο στάδιο της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα είναι υπεύθυνη για την χάραξη και την άσκηση της νομισματικής πολιτικής, καθώς και για την νομισματική κυκλοφορία στα κράτη-μέλη της Κοινότητας. Για να μπορεί δε να εφαρμόσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική τράπεζα αυτήν την ενιαία νομισματική πολιτική, αφ' ενός μεν θα έχει στη διάθεσή της όλα τα προνόμια και τα μέσα που απολαμβάνουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες κατά την άσκηση της νομισματικής τους πολιτικής, αφ' ετέρου δε οι εθνικές

κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών της Κοινότητας θα χάσουν ένα μέρος των δικών τους προνομίων, τα οποία θα πρέπει να μεταβιβάσουν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Ήδη σήμερα το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (Ε.Ν.Σ.) έχει μειώσει σημαντικά την ανεξαρτησία της εθνικής νομισματικής πολιτικής των κρατών-μελών, με αντίστοιχο βέβαια όφελος τη σταθερότητα στις συναλλαγές, παράγοντες οι οποίοι παίζουν σημαντικότερο ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη των κρατών.

Είναι δε ευνόητο ότι αυτή η παραχώρηση από τα κράτη μέλη της νομισματικής τους πολιτικής στο επίπεδο της Κοινότητας θα έχει σαν αποτέλεσμα τη νομισματική ανεξαρτησία της Ευρώπης στο διεθνές πλέον επίπεδο και η οποία σαφώς θα είναι μεγαλύτερη της νομισματικής ανεξαρτησίας, την οποία τυχόν απολαμβάνουν σήμερα, σε διεθνές επίπεδο, τα κράτη-μέλη της Κοινότητας, μεμονωμένα.

2.5.2. ΜΕ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΙΣΧΥΡΟΥ ΣΤΑΘΕΡΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ - ΤΟΥ ECU

Επειδή το ECU θα αποτελέσει το ενιαίο νόμισμα της Κοινότητας αφ' ετέρου είναι μια νομισματική αξία ακουστή σε όλους μας προ πολλού, θα πρέπει στο σημείο αυτό να πούμε τι αντιπροσωπεύει σήμερα το ECU και πως θα πραγματοποιηθεί σαν νόμισμα της Ευρώπης.

Σήμερα το ECU ορίζεται σαν "καλάθι νομισμάτων" και η αξία του ισούται με το άθροισμα της αξίας σταθερού ποσού από το νόμισμα κάθε κράτους-μέλους της Κοινότητας. Το ποσό αυτό υπολογίζεται με βάση την οικονομική σημασία του κάθε κράτους-μέλους (Δηλ. με το μερίδιο του στο ΑΕΠ της κοινότητας ή στο εξωτερικό εμπόριο αυτής κ.λπ.). Στην σύνθεση του ECU συμμετέχουν τα νομίσματα και των δώδεκα κρατών-μελών

της Κοινότητας. Από την 21η Σεπτεμβρίου 1989 που αναπροσαρμόσθηκε το ECU για να περιλάβει και την ισπανική πεσέτα και το πορτογαλικό εσκούδο, η σύνθεσή του παρέμεινε σταθερή και είναι σήμερα το άθροισμα των παρακάτω ποσοτήτων από κάθε εθνικό νόμισμα:

Γερμανικό Μάρκο	= 0,6242
Γαλλικό Φράγκο	= 1,332
Ολλανδικό Φιορίνι	= 0,2198
Βελγικό Φράγκο	= 3,301
Φράγκο Λουξεμβούργου	= 0,31
Λίρα Ιταλίας	= 151,8
Λίρα Αγγλίας	= 0,08784
Λίρα Ιρλανδίας	= 0,008552
Κορόνα Δανίας	= 0,1976
Πεσέτα Ισπανίας	= 6,885
Ελληνική Δραχμή	= 1,44
Πορτογαλικό Εσκούδο	= 1,393

Αφότου ιδρύθηκε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ) και το ECU (1979), είχε προβλεφθεί να επανεξετάζεται ανά πενταετία, η σύνθεση "του καλάθιού του ECU" καθώς επίσης και σε έκτακτες περιστάσεις ή κατά την προσχώρηση άλλων νέων κρατών στην Κοινότητα, οπότε θα συμμετείχαν και νέα νομίσματα και θα έπρεπε να ανατραπεί η σύνθεση αυτή.

Οικονομική και Νομισματική πολιτική ορίζεται ότι : "Η νομισματική σύνθεση του καλάθιού του ECU δεν μεταβάλλεται". Αυτό σημαίνει ότι με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης του Μάαστριχτ δεν επιτρέπεται η είσοδος νέων νομισμάτων στο καλάθι, ούτε αλλαγή των

ποσοτήτων που κάθε νόμισμα συμμετέχει στο καλάθι.

Με την έναρξη δε του τρίτου σταδίου της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, με ομόφωνη απόφαση των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής και διαβουλεύσεις με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, θα καθορίσει τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που θα ισχύουν αμετάκλητα για τα νομίσματά τους και με τις οποίες θα τα αντικαταστήσει το ECU, το οποίο πλέον θα καταστεί πραγματικό νόμισμα. Η αξία πλέον του ECU θα είναι σταθερή. Αυτό θα αντικαταστήσει στις καθημερινές συναλλαγές τα νομίσματα των κρατών-μελών της Ένωσης με την προβλεπόμενη όπως είπαμε παραπάνω, σταθερή και αμετάκλητη ισοτιμία και στο εξής θα κυμαίνεται μόνο ως προς τα νομίσματα εκτός του Συστήματος.

Τέλος δε, εκτός από το επίσημο ECU, το οποίο χρησιμοποιείται στο πλαίσιο του ΕΝΣ, είχε γεννηθεί στην περασμένη δεκαετία και αναπτυχθεί στην Ευρώπη και στον κόσμο, η ιδιωτική αγορά του ECU. Η αγορά αυτή άρχισε αναπτυσσόμενη ήδη από το 1979, όταν κάποιες τράπεζες του Βελγίου άνοιξαν τρεχούμενους σε ECU στο όνομα των οργάνων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Στην πορεία το ECU (από το 1982) αναγνωρίσθηκε και από νομικής πλευράς σαν ξένο νόμισμα και παράλληλα αναπτύχθηκε μια αγορά χρεογράφων που εκδίδονται σε ECU από τα κράτη μέλη, από τρίτες χώρες από τα όργανα της Κοινότητας ή και από ιδιωτικές επιχειρήσεις και η οποία συνεχώς διευρύνεται, με αποτέλεσμα να γίνει ένα από τα πλέον σημαντικά ευρωπαϊκά νομίσματα στη διεθνή αγορά χρεογράφων. Πρόσφατα δε η αγορά αυτή δημιούργησε μια πολύ μακροπρόθεσμη αγορά ομολόγων εκφρασμένων σε ECU. Όλα αυτά βέβαια δείχνουν την εμπιστοσύνη της αγοράς στο συνεχώς διευρυνόμενο μέλλον του ECU.

2.6. ΤΑ ΤΡΙΑ ΠΡΟΩΔΕΥΤΙΚΑ ΑΛΛΑ ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ Ο.Ν.Ε.

2.6.1. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ Ο.Ν.Ε. (1/7/1990-31/12/1993)

Κατά το πρώτο στάδιο της Ο.Ν.Ε., που διαρκεί από 1-7-1990 μέχρι 31-12-93 (με βάση τις συστάσεις της Έκθεσης Delors) θα πρέπει να επιτευχθούν:

Όσον αφορά την οικονομική πολιτική:

- ολοκλήρωση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς και επικύρωση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ο.Ν.Ε. από όλα τα κράτη-μέλη και σύμφωνα με τη διαδικασία του Συντάγματος καθενός

- σύνταξη από τα κράτη-μέλη προγραμμάτων οικονομικής σύγκλισης.

Όσον αφορά τη νομισματική πολιτική:

- συμμετοχή όλων των εθνικών νομισμάτων στη μηχανισμό συναλλάγματος του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος (Ε.Ν.Σ.) η οποία προϋποθέτει αφ' ενός μεν σαφή αποκλιμάκωση του ρυθμού πληθωρισμού, αφ' ετέρου σημαντική μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, δύο βασικά οικονομικά μεγέθη στα οποία υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών.

- ολοκλήρωση της ελευθερίας κίνησης των κεφαλαίων στην Κοινότητα, αλλά και ως προς τις τρίτες χώρες. (Ειδικά για την Ελλάδα και Πορτογαλία δίνεται η δυνατότητα παράτασης μέχρι 31-12-1995 όσον αφορά την κατάργηση των περιορισμών της κίνησης βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων).

- απαγόρευση του δανεισμού των κυβερνήσεων από τις κεντρικές τράπεζες για την κάλυψη του δημοσιονομικού ελλείμματός τους.

Τελικά για τη μετάβαση στο δεύτερο στάδιο της ΟΝΕ, το οποίο έχει αρχίσει απ' την 1η Ιανουαρίου 1994, και πριν την ημερομηνία αυτή

έπρεπε:

α) Κάθε κράτος-μέλος:

- να θεσπίσει, όπου χρειάζεται, τα κατάλληλα μέτρα για την τήρηση των απαγορεύσεων του περιορισμού κινήσεως κεφαλαίων, καθώς και των απαγορεύσεων κάθε μέτρου που θεσπίζει προνομιακή πρόσβαση των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών, των κεντρικών κυβερνήσεων, των περιφερειακών, τοπικών ή άλλων δημοσίων αρχών, των άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου ή των δημοσίων επιχειρήσεων των κρατών-μελών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

- να θεσπίσει πολυετή προγράμματα που έχουν ως στόχο να εξασφαλίσουν τη διαρκή σύγκλιση που είναι αναγκαία, για την πραγματοποίηση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης ιδίως όσον αφορά τη σταθερότητα των τιμών και την εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών.

β) Το Συμβούλιο με βάση έκθεση της Επιτροπής, να αξιολογήσει την πρόοδο στον τομέα της οικονομικής και νομισματικής σύγκλισης, καθώς και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά.

2.6.2. ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΟΝΕ

(1/1/1994-31/12/1996 ή το αργότερο μέχρι 31/12/1998)

Αυτό θα αποτελέσει το μεταβατικό στάδιο για το τρίτο και τελικό στάδιο.

Οι αποφάσεις που θα ληφθούν πριν τα τέλη του 1996 εξαρτώνται από την πρόοδο κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, όπου αρχίζει η δεύτερη και κρίσιμη φάση της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης, κατά την οποία θα πρέπει να επιτευχθεί:

Όσον αφορά την οικονομική πολιτική

- περιορισμός των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων από όλα τα κράτη-μέλη

- απαγόρευση νομισματικής χρηματοδότησης των δημοσίων ελλειμμάτων.

Σε αυτήν την δεύτερη φάση της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης τα κράτη-μέλη πρέπει να αποφεύγουν τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα, ανατίθεται στην Επιτροπή η επίβλεψη της εξέλιξης τους και η γενικότερη τήρηση της δημοσιονομικής περιθαρχίας, με βάση τα εξής κριτήρια:

1) Κατά πόσον ο λόγος του προβλεπόμενου ή υφιστάμενου δημοσιονομικού ελλείμματος προς το ακαθόριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει μια τιμή αναφοράς, εκτός εάν:

- είτε ο λόγος αυτός σημειώνει ουσιαστική και συνεχή πτώση που έχει φθάσει σε επίπεδο παραπλήσιο της τιμής αναφοράς,

- είτε εναλλακτικά, η υπέρβαση της τιμής αναφοράς είναι απλώς έκτακτη και προσωρινή και ο λόγος παραμένει κοντά στην τιμή αναφοράς Α.

2) Κατά πόσον ο λόγος του δημοσίου χρέους προς το ακαθόριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει μια τιμή αναφοράς εκτός εάν ο λόγος μειώνεται επαρκώς και πλησιάζει την τιμή με ικανοποιητικό ρυθμό.

Οι τιμές αναφοράς ορίζονται στο πρωτόκολλο για τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος που προσαρτάται στην παρούσα Συνθήκη του Μάαστριχτ.

Εάν ένα κράτος-μέλος δεν εκπληρώνει τους όρους ενός από τα κριτήρια αυτά ή αμφοτέρων των κριτηρίων, η Επιτροπή συντάσει Έκθεση. Η έκθεση της επιτροπής λαμβάνει επίσης υπόψη το κατά πόσον το δημόσιο έλλειμμα υπερβαίνει τις δαπάνες δημοσίων επενδύσεων καθώς

και όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες συμπεριλαμβανόμενης της μεσοπρόθεσμης οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης του κράτους-μέλους. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να συντάξει έκθεση εάν, μολονότι εκπληρώνονται οι όροι των κριτηρίων, θεωρεί ότι υπάρχει σε ένα κράτος-μέλος ο κίνδυνος υπερβολικού ελλείμματος.

Σύμφωνα με το πρωτόκολλο το σχετικό με την διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος, οι τιμές αναφοράς είναι οι εξής:

- 3% για το λόγο μεταξύ του προβλεπόμενου ή υφισταμένου δημοσιονομικού ελλείμματος και του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε τιμές αγοράς

- 60% για το λόγο μεταξύ του δημοσίου χρέους και του ακαθόριστου προϊόντος σε τιμές αγοράς.

Αποδεκτό έλλειμμα μπορούμε να πούμε σχηματικά ότι είναι το δημοσιονομικό έλλειμμα που αντιστοιχεί σε δημόσιες επενδύσεις (έργα υποδομής για ενέργεια, μεταφορές, τηλεπικοινωνίες) ενώ αντενδείκνυται το δημοσιονομικό έλλειμμα που προκύπτει από τη χρηματοδότηση των τρεχουσών δαπανών του κράτους.

Όσον αφορά δε τον όρο "νομισματική χρηματοδότηση" που αναφέρει η Συνθήκη, σημαίνει χρηματοδότηση ελλειμμάτων με εκτύπωση νέου χρήματος. Επίσης η χρηματοδότηση των ελλειμμάτων μπορεί να γίνει με δανεισμό και στο σημείο αυτό η Συνθήκη του Μάαστριχτ προβλέπει ότι το Κράτος δεν πρέπει να έχει προνομιακή πρόσβαση στην αγορά κεφαλαίων, και αυτά για να μπορούν οι αποταμιευτές να επιλέγουν ελεύθερα μεταξύ των κρατικών χρεογράφων και αυτών του ιδιωτικού τομέα ο οποίος αν το κράτος έχει προνομιακή πρόσβαση στην αγορά κεφαλαίων, πιθανόν, να εντιμετωπίσει έλλειψη πόρων. Άλλες δυνατότητες χρηματοδότησης των ελλειμμάτων είναι ο δανεισμός στην διεθνή κεφαλαιοαγορά και η αύξηση φόρων.

Όσον αφορά την νομισματική πολιτική.

- ίδρυση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ΕΝΙ)
- σύσταση Νομισματικής Επιτροπής
- ανεξαρτησία Εθνικών Κεντρικών τραπεζών
- συμμετοχή όλων των εθνικών νομισμάτων στον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών.

Η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ΕΝΙ) θα γίνει κατά την έναρξη του δεύτερου σταδίου. Τούτο θα έχει νομική προσωπικότητα και η διεύθυνση και διαχείρισή του θα γίνεται από ένα συμβούλιο που θα αποτελείται από έναν πρόεδρο και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα:

- ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών
- ενισχύει το συντονισμό της νομισματικής πολιτικής των κρατών-μελών, με στόχο την εξασφάλιση της σταθερότητας των τιμών
- παρακολουθεί τη λειτουργία των Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος -διεξάγει διαβουλεύσεις για θέματα της αρμοδιότητας των εθνικών κεντρικών τραπεζών που επηρεάζουν τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματαγορών
- αναλαμβάνει τα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Νομισματικής Συνεργασίας, το οποίο διαλύεται
- διευκολύνει τη χρήση του ECU και εποπτεύει την ανάπτυξη του, συμπεριλαμβανόμενης της ομαλής λειτουργίας του συστήματος συμφηφισμού σε ECU.

2.6.2.1. Για την προπαρασκευή του τρίτου σταδίου, το ΕΝΙ:

- προετοιμάζει τα μέσα και τις διαδικασίες που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στο τρίτο στάδιο,

- προωθεί, όπου είναι αναγκαίο την ενάρμοση των κανόνων και των πρακτικών που διέπουν τη συλλογή, επεξεργασία και διανομή των στατιστικών στοιχείων στο πεδίο της αρμοδιότητάς του,

- προετοιμάζει τους κανόνες για τις πράξεις που εκτελούνται από τις εθνικές τράπεζες στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ),

- προωθεί την αποτελεσματικότητα των συστημάτων διασυννοριακών πληρωμών

- εποπτεύει την τεχνική προπαρασκευή της έκδοσης τραπεζογραμματίων ECU,

- το αργότερο έως 31-12-1996 προσδιορίζει το κανονιστικό οργανωτικό και υλικοτεχνικό πλαίσιο που χρειάζεται το ΕΣΚΤ για να ασκεί τα καθήκοντά του κατά το τρίτο στάδιο.

Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα αποφασίζοντας με πλειοψηφία των 2/3 των μελών του Συμβουλίου του, μπορεί:

- να διατυπώνει γνώμες ή συστάσεις για το γενικό προσανατολισμό της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής καθώς και για τα σχετικά μέτρα που λαμβάνονται σε κάθε κράτος-μέλος

- να διατυπώνει γνώμες ή συστάσεις προς τις Κυβερνήσεις και του Συμβουλίου σχετικά με την πολιτική που μπορεί να επηρεάζει την εσωτερική και εξωτερική νομισματική κατάσταση στην Κοινότητα και ιδίως τη λειτουργία του ΕΝΣ.

- να απευθύνει συστάσεις στις εθνικές νομισματικές αρχές των κρατών-μελών σχετικά με την άσκηση της νομισματικής πολιτικής τους.

Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ΕΝΙ) μπορεί να αποφασίσει ομόφωνα να ανακοινώσει δημόσια τις γνώμες και τις συστάσεις του.

Το Συμβούλιο και τα κράτη-μέλη ζητούν τη γνώμη του Ε.Ν.Ι. όσον αφορά κάθε πρόταση κοινοτικής πράξης ή κάθε σχέδιο νομοθετικής διάταξης που εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητάς του.

Παράλληλα με τη δημιουργία του Ε.Ν.Ι. προβλέπονται εξελίξεις σε επίπεδο εθνικής πολιτικής του κάθε κράτους-μέλους. Συγκεκριμένα προβλέπεται η εφαρμογή της διαδικασίας που θα οδηγήσει στην ανεξαρτητικοποίηση των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Προβλέπεται επίσης συμμετοχή στη στενή ζώνη διακύμανσης του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος (2,25% εκατέρωθεν των κεντρικών ισοτιμιών) των νομισμάτων που δεν συμμετείχαν έως τότε και που είναι προϋπόθεση συμμετοχής κάθε κράτους-μέλους στο τρίτο στάδιο. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ προβλέπει συγκεκριμένη διαδικασία για να ληφθεί η απόφαση έναρξης του τελικού σταδίου της Ο.Ν.Ε., καθώς και τα κριτήρια με τα οποία θα αποφασίζεται η προσχώρηση κάθε κράτους-μέλους στο τελικό αυτό στάδιο.

2.6.2.2. Διαδικασία και κριτήρια μετάβασης στο τελικό στάδιο

1) Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα υποβάλλουν στο Συμβούλιο -εντός του 1996- έκθεση για την πρόοδο που έχουν επιτελέσει τα κράτη-μέλη στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους για την επίτευξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Οι εκθέσεις αυτές εξετάζουν ιδίως εάν η εθνική νομοθεσία κάθε κράτους-μέλους, συμπεριλαμβανομένου και του καταστατικού της εθνικής κεντρικής

τράπεζας του, συμβιβάζεται με όσα προβλέπει η Συνθήκη του Μάαστριχτ για το δεύτερο στάδιο της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης. Οι εκθέσεις αυτές εξετάζουν επίσης κατά πόσον έχει επιτευχθεί υψηλός βαθμός σύγκλισης με γνώμονα κατά πόσον κάθε κράτος-μέλος ικανοποιεί τα παρακάτω κριτήρια:

- Επίτευξη υψηλού βαθμού σταθερότητας τιμών, πράγμα που φαίνεται από την ύπαρξη ποσοστού πληθωρισμού του κράτους αυτού που προσεγγίζει το αντίστοιχο ποσοστό των τριών, το πολύ κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών.

- Σταθερότητα των δημοσίων οικονομικών, γεγονός που φαίνεται από την επίτευξη δημοσιονομικής κατάστασης χωρίς υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα.

- Τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης που προβλέπονται από το μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος (ΕΝΣ) δηλ. επί 2 τουλάχιστον χρόνια χωρίς υποτίμηση έναντι του νομίσματος οποιουδήποτε άλλου κράτους-μέλους (κανονικό περιθώριο είναι το 2,25% εκατέρωθεν της κεντρικής ισοτιμίας που καθορίζεται για κάθε νόμισμα του ΕΝΣ).

- Διάρκεια της σύγκλισης που έχει επιτευχθεί από το κράτος μέλος και της συμμετοχής του στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ΕΝΣ που αντανακλάται και στο επίπεδο των μακροπρόθεσμων επιτοκίων (δηλ. κατά τη διάρκεια ενός έτους από τη σύνταξη της έκθεσης, το μακροπρόθεσμο επιτόκιο δε θα πρέπει να υπερβαίνει άνω του 2% το επιτόκιο των τριών κρατών-μελών που είχαν τις καλύτερες επιδόσεις ως προς τη σταθερότητα των τιμών).

Επίσης οι εκθέσεις της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος λαμβάνουν υπόψη την εξέλιξη του ΕCU, τα αποτελέσματα της ολοκλήρωσης των αγορών, την κατάσταση και την εξέλιξη των ισοζυγίων

τρεχουσών συναλλαγών και μια εξέλιξη κατά μονάδα κόστους εργασίας και άλλων δεικτών τιμών.

Με βάση τις εκθέσεις αυτές, το Συμβούλιο Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, με ειδική πλειοψηφία και ύστερα από σύσταση της Επιτροπής, εκτιμά:

- κατά πόσον κάθε κράτος-μέλος πληρεί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος

- κατά πόσον η πλειοψηφία των κρατών-μελών πληρεί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος και διαβιβάζει τα πορίσματα του αυτά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις εκθέσεις που προαναφέρθηκαν και τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συνερχόμενο σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, το αργότερο μέχρι 31-12-1996:

- κατά πόσον η πλειοψηφία των κρατών-μελών πληρεί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος

- κατά πόσον είναι σκόπιμο για την Κοινότητα να εισέλθει στο τρίτο στάδιο, και, εάν και

- ορίζει την ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου.

Εάν μέχρι το τέλος του 1997 δεν έχει οριστεί ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου, το τρίτο στάδιο αρχίζει την 1-1-1999. Πριν από την 1-7-1998, το Συμβούλιο, συνερχόμενο σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή Κυβερνήσεων, αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, και σύμφωνα με την προηγούμενη διαδικασία, ποιά είναι τα κράτη-μέλη που πληρούν τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να γίνει μνεία εκ νέου ότι, στην περίπτωση έναρξης του τρίτου σταδίου την 1-1-1999, δεν έχει σημασία ποιά κράτη-μέλη πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις, δεδομένου ότι η

ημερομηνία αυτή μετάβασης στο τρίτο στάδιο είναι αμετάκλητη. Τη στιγμή κατά την οποία θα ληφθεί απόφαση για τη μετάβαση στο τρίτο και τελικό στάδιο της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία για το αν μερικά και ποιά από τα κράτη-μέλη χρειάζονται "παρέκκλιση", δηλαδή, μεταβατική περίοδο μεγαλύτερης διάρκειας πριν να συμμετάσχουν στο τελικό στάδιο. Τα κράτη-μέλη με παρέκκλιση δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις που συνεπάγεται η συμμετοχή στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ, ούτως όμως έχουν δικαίωμα ψήφου για θέματα σχετικά με την εφαρμογή της ΟΝΕ.

Μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου, και τουλάχιστον μία φορά κάθε δύο χρόνια, ή όποτε το ζητήσει κράτος-μέλος με παρέκκλιση, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) υποβάλλουν έκθεση στο Συμβούλιο. Ύστερα από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αφού συζητηθεί το θέμα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, συνεργόμενο σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή Κυβερνήσεων, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία ποιά κράτη-μέλη με παρέκκλιση πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τη συμμετοχή τους στο τελικό στάδιο της ΟΝΕ και καταργεί τις παρεκκλίσεις για τα συγκεκριμένα κράτη-μέλη.

2.6.2.3. Σύγκλιση οικονομιών

Με βάση το συννημένο στην συνθήκη του Μάαστριχτ πρωτόκολλο σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αναφέρονται συνολικά πέντε κριτήρια για την εκτίμηση του βαθμού σύγκλισης της οικονομίας των κρατών-μελών για τη λήψη της απόφασης εισόδου στο τρίτο στάδιο.

α) Η σταθερότητα των τιμών

Το κριτήριο σταθερότητας των τιμών σημαίνει ότι ένα κράτος-μέλος έχει σταθερές επιδόσεις στο θέμα των τιμών και μέσο ποσοστό πληθωρισμού, καταγεγραμμένο επί ένα έτος πριν από τον έλεγχο, που δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδόσεις, από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 1 και 1/2 ποσοστιαία μονάδα. Ο πληθωρισμός υπολογίζεται με βάση το δείκτη τιμών καταναλωτών (ΣΤΚ) ή σε συγκρίσιμη βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των εθνικών ορισμών.

β, γ) Η κατάσταση των δημοσίων οικονομικών τόσο ως προς το δημοσιονομικό έλλειμμα όσο και ως προς το δημόσιο χρέος.

Το κριτήριο της δημοσιονομικής κατάστασης σημαίνει ότι τη στιγμή της εξέτασης δεν έχει ληφθεί απόφαση του Συμβουλίου για το κράτος-μέλος όσον αφορά την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος. Δηλ. ο λόγος του δημοσιονομικού ελλείμματος προς το Α.Ε.Π. δεν πρέπει να υπερβαίνει το 3% με την εξαίρεση ειδικών περιπτώσεων, και ο λόγος μεταξύ του δημοσίου χρέους και του ΑΕΠ δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60% εκτός αν το δημόσιο χρέος παρουσιάζει τάση μείωσης τείνοντας προς το στόχο του 60%.

δ) Η συμμετοχή στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ΕΝΣ.

Το κριτήριο της συμμετοχής στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ΕΝΣ, σημαίνει ότι το κράτος-μέλος έχει τηρήσει τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης που προβλέπει ο μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών του ΕΝΣ, χωρίς σοβαρή ένταση κατά τα δύο, τουλάχιστον τελευταία έτη πριν από την εξέταση. Ειδικότερα το κράτος-μέλος δεν πρέπει να έχει υποτιμήσει την κεντρική διμερή ισοτιμία του νομίσματός του έναντι του νομίσματος οποιουδήποτε άλλου κράτους-μέλους με δική του πρωτοβουλία μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα.

ε) Το επίπεδο των μακροπρόθεσμων επιτοκίων

Το κριτήριο σύγκλισης των επιτοκίων σημαίνει ότι το υπό παρατήρηση κράτος-μέλος επί διάστημα ενός έτους πριν από την εξέταση, έχει μέσο ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο, το οποίο δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 2 ποσοστιαίες μονάδες. Τα επιτόκια υπολογίζονται, βάσει μακροπρόθεσμων ομολόγων του δημοσίου ή συγκρίσιμων χρεογράφων, λαμβάνοντας υπόψη της διαφορές των εθνικών ορισμών.

Βέβαια η απόφαση για την συμμετοχή ενός κράτους-μέλους στην τελική φάση του τρίτου σταδίου της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) θα στηριχθεί και σε γενικότερη πολιτική εκτίμηση που θα λαμβάνει υπόψη, εκτός από τους οικονομικούς δείκτες που προαναφέρθηκαν τις τάσεις που διαγράφονται για το συγκεκριμένο κράτος-μέλος και τις ειδικές περιστάσεις που μπορεί να δικαιολογήσουν κάποια οικονομική επίδοση που δεν πληροί τα κριτήρια που προαναφέρθηκαν.

2.6.3. ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ Ο.Ν.Ε.

(από 1/1/1997 ή το αργότερο από 1/1/1999)

Το τρίτο και τελικό στάδιο της Ένωσης αρχίζει από 1-1-1997 με αργότερη καταληκτική (αμετάκλητη) ημερομηνία την 1-1-1999.

α) Όσον αφορά την οικονομική πολιτική

- καθορισμός του γενικού προσανατολισμού της μακροοικονομικής πολιτικής των κρατών-μελών

- λήψη μέτρων από το Συμβούλιο επί μη εφαρμογής ενστάσεων του σχετικά με την μείωση υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων

- κοινοτική χρηματοδότηση ενίσχυση επί εκτάκτων δυσκολιών.

1) Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω, στα μέσα για την επίτευξη των στόχων της κοινότητας συγκαταλέγεται, παράλληλα προς την νομισματική ένωση, και η οικονομική ένωση. Στα πλαίσια των γενικών προσανατολισμών τους οποίους διαμορφώνει το Συμβούλιο, τα κράτη-μέλη θεωρούν τις οικονομικές πολιτικές τους θέμα κοινού ενδιαφέροντος και τις συντονίζουν στα πλαίσια του Συμβουλίου με σκοπό να συμβάλουν στην υλοποίηση της εθνικής οικονομικής πολιτικής κατά το τρίτο αυτό στάδιο της ΟΝΕ ακολουθεί τις ίδιες γραμμές, όπως και κατά το δεύτερο στάδιο, παραμένει δηλαδή στη σφαίρα της αρμοδιότητας των κρατών-μελών, περιοριζόμενη απλώς στο συντονισμό της εθνικής οικονομικής πολιτικής.

Προβλέπονται όμως στο τελικό αυτό στάδιο δύο νεωτερισμοί, αφ' ενός μεν η δυνατότητα που δίνεται στο Συμβούλιο να επιβάλλει κυρώσεις στα κράτη-μέλη των οποίων η οικονομική πολιτική, ιδίως όσο αφορά τα δημοσιονομικά ελλείμματα, θα εμπόδιζε την πραγματοποίηση των στόχων της Ένωσης και αφ' ετέρου η δυνατότητα χορήγησης χρηματοδοτικής ενίσχυσης στα κράτη-μέλη σε περίπτωση δυσκολιών που οφείλονται σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

2) Κυρώσεις

Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι υπάρχει ή ότι μπορεί να εμφανιστεί υπερβολικό έλλειμα σε ένα κράτος-μέλος τότε απευθύνει τη γνώμη της στο Συμβούλιο.

Όταν το Συμβούλιο αποφασίσει ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα ενός κράτους-μέλους είναι υπερβολικό, απευθύνει συστάσεις στο εν λόγω κράτος-μέλος προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση αυτή εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος. Οι συστάσεις αυτές δεν ανακοινώνονται δημόσια. Εάν το εν λόγω κράτος-μέλος επιμένει να μην

εφαρμόζει τις συστάσεις του Συμβουλίου, τότε το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να ειδοποιήσει το κράτος-μέλος να λάβει, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, μέτρα για τη μείωση του ελλείμματος, την οποία το Συμβούλιο κρίνει αναγκαία για να αντιμετωπιστεί η κατάσταση αυτή. Στη περίπτωση αυτή το Συμβούλιο μπορεί να ζητήσει από το κράτος-μέλος αυτό να υποβάλει εκθέσεις σύμφωνα με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, για να εξετάσει τις προσπάθειες προσαρμογής που καταβάλει το κράτος-μέλος αυτό.

Εφόσον το κράτος-μέλος δε συμμορφώνεται με την απόφαση που έχει ληφθεί από το Συμβούλιο σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, τότε το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να εφαρμόσει ή να εντείνει ένα ή περισσότερα από τα εξής μέτρα:

- να απαιτήσει να δημοσιεύσει το εν λόγω κράτος-μέλος πρόσθετες πληροφορίες τις οποίες ορίζει το Συμβούλιο, προτού εκδόσει ομολογίες και χρεόγραφα

- να καλέσει την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να αναθεωρήσει την πολιτική δανεισμού που ασκεί έναντι του εν λόγω κράτους-μέλους.

- να απαιτήσει από το εν λόγω κράτος-μέλος να καταθέσει ατόκως στην Κοινότητα ποσό κατάλληλου ύψους έως ότου κατά την γνώμη του Συμβουλίου, διορθωθεί το υπερβολικό έλλειμμα.

- να επιβάλει πρόστιμα ευλόγου ύψους.

3) Χρηματοδοτική ενίσχυση

Όταν ένα κράτος-μέλος αντιμετωπίζει δυσκολίες ή διατρέχει μεγάλο κίνδυνο να αντιμετωπίσει δυσκολίες οφειλόμενες σε έκτακτες περιστάσεις που εκφεύγουν από τον έλεγχο του, το Συμβούλιο, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει ομόφωνα να του χορηγήσει κάτω από ορισμένους όρους χρηματοδοτική ενίσχυση. Εάν δε οι σοβαρές δυσκολίες οφείλονται σε φυσικές καταστροφές το Συμβούλιο

αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονισθεί ότι η δυνατότητα χρηματοδοτικής ενίσχυσης αφορά μόνον έκτακτες και εξαιρετικές περιστάσεις που ενδέχεται να αντιμετωπίσει κάποιο κράτος-μέλος, και σε καμία περίπτωση δεν αφορά την κάλυψη ελλειμμάτων οποιασδήποτε μορφής για οποιοδήποτε κράτος-μέλος. Ειδικότερα, ορίζεται στην Συνθήκη του Μάαστριχτ ότι: "Η Κοινότητα δεν ευθύνεται για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι κεντρικές κυβερνήσεις, οι περιφερειακές τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλοι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις άλλου κράτους-μέλους, ούτε τις αναλαμβάνει, με την επιφύλαξη των αμοιβαίων χρηματοοικονομικών εγγυήσεων για την από κοινού εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου".

Όσον αφορά την νομισματική πολιτική.

- ίδρυση Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) -
· διάλυση Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ΕΝΙ).

- Σύσταση Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής

- διάλυση Νομισματικής Επιτροπής (ΝΕ)

- οριστικός αμετάκλητος καθορισμός της αξίας του ECU.

- καθιέρωση ενιαίου νομίσματος

- άσκηση κοινής συναλλαγματικής πολιτικής από το Συμβούλιο.

1) Η χάραξη και εφαρμογή της κοινής νομισματικής πολιτικής της Κοινότητας ανατίθεται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), το οποίο θα δημιουργηθεί από τη στιγμή που θα καθοριστεί η ημερομηνία μετάβασης στο τρίτο στάδιο. Το ΕΣΚΤ αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Στα πλαίσια αυτής της αρμοδιότητάς τους η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες οφείλουν να ακολουθούν αντιπληθωριστική πολιτική κατά τη διάρκεια των διαφόρων φάσεων του οικονομικού κύκλου,

επιδιώκοντας τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών στην Κοινότητα, που είναι και ο πρωταρχικός στόχος του ΕΣΚΤ. Με την επιφύλαξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών, το ΕΣΚΤ θα συμβάλλει στην επίτευξη των γενικότερων στόχων της οικονομικής πολιτικής της Κοινότητας.

Τα βασικά καθήκοντα του ΕΣΚΤ είναι:

- να χαράξει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Κοινότητας,

- να διενεργεί πράξεις συναλλάγματος σύμφωνα με λεπτομέρειες εφαρμογής που θα καθορισθούν στο μέλλον σε συνάρτηση με τις αποφάσεις που θα ληφθούν για την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής του ΕCU.

- να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών-μελών

- να προωθεί την ομαλή λειτουργία των διασυνοριακών συστημάτων πληρωμών.

Το ΕΣΚΤ αποτελείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Το καταστατικό του ΕΣΚΤ παρατίθεται σε πρωτόκολλο που προσαρτάται στην Συνθήκη.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έχει σαν αποκλειστικό δικαίωμα το εκδοτικό προνόμιο, δηλαδή το προνόμιο παροχής αδείας έκδοσης τραπεζογραμματίων στην Κοινότητα. Αυτό το δικαίωμα έκδοσης τους παρέχεται τόσο στην ΕΚΤ όσο και στις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

Το ΕΣΚΤ είναι ανεξάρτητο. Η ανεξαρτησία αυτή φαίνεται στο άρθρο 107, ιδίου τίτλου της Συνθήκης του Μάαστριχτ: "Κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων που τους ανατίθεται από την παρούσα συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ, ούτε

η ΕΚΤ ούτε οι εθνικές κεντρικές τράπεζες ούτε κανένα μέλος των οργάνων λήψης αποφάσεων των ιδρυμάτων αυτών δε ζητάει ούτε δέχεται υποδείξεις από τα κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς, από την Κυβέρνηση κράτους-μέλους ή από άλλο οργανισμό. Τα κοινοτικά όργανα ή οργανισμοί, καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών-μελών αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην επιδιώκουν να επηρεάζουν τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ ή των εθνικών κεντρικών τραπεζών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους".

Η ΕΚΤ έχει δική της νομική προσωπικότητα και δικά της όργανα λήψης απόφασης και διοίκησης. Τα όργανα αυτά είναι:

- Η εκτελεστική επιτροπή, η οποία αποτελείται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τέσσερα άλλα μέλη. Αυτοί διορίζονται μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και επαγγελματικής εμπειρίας σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα, με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, κατά σύσταση του Συμβουλίου μετά από διαβουλεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ.

- Το Διοικητικό Συμβούλιο, που αποτελείται από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ και τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών.

Παράλληλα με την ίδρυση της ΕΣΚΤ θα διαλυθεί το ΕΝΙ. Κάποια κράτη-μέλη δε συμμετέχουν εξ αρχής στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ. Το ΕΣΚΤ αναλαμβάνει την εκπλήρωση της αποστολής που είχε το ΕΝΙ για τα κράτη-μέλη που θα ισχύει η παρέκκλιση.

- Εάν κατά τη μετάβαση στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ, ισχύει για κάποια κράτη-μέλη παρέκκλιση, η Συνθήκη του Μάαστριχτ προβλέπει και τρίτο όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ, το Γενικό Συμβούλιο, με σκοπό να δώσει τη δυνατότητα άμεσης σύνδεσης και εκείνων των κρατών-μελών

που δε θα συμμετέχουν ακόμη πλήρως στην ΟΝΕ, στις αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο της ΟΝΕ. Το όργανο αυτό θα αποτελείται από τον πρόεδρο και αντιπρόεδρο της Εκτελεστικής Επιτροπής, καθώς και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών όλων των κρατών-μελών της Κοινότητας.

2) Στην αρχή του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ ιδρύεται Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή, ενώ η Νομισματική Επιτροπή διαλύεται.

Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή έχει την εξής αποστολή:

- να διατυπώνει γνώμες προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή είτε με αιτήσεις τους είτε με δική τους πρωτοβουλία

- να παρακολουθεί την οικονομική και χρηματοπιστωτική κατάσταση των κρατών-μελών και της Κοινότητας και να συντάσσει τακτικά εκθέσεις προς το Συμβούλιο και την επιτροπή για τα θέματα, ιδίως όσον αφορά τις χρηματοπιστωτικές σχέσεις με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς

- να συμβάλλει στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου και να εκτελεί γενικώς τα συμβουλευτικά και προπαρασκευαστικά καθήκοντα που της αναθέτει το Συμβούλιο

- να εξετάζει τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, την κατάσταση ως προς την ελεύθερη κίνηση των κεφαλαίων και ελευθερία των πληρωμών και να συστάσει έκθεση προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο για τα αποτελέσματα της εξέτασης αυτής.

Κάθε κράτος-μέλος, η Επιτροπή και ΕΚΤ διορίζουν μέχρι και δύο μέλη της Επιτροπής αυτής.

3) Κατά την έναρξη του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ, το Συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής και διαβουλεύσεις με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, καθορίζει τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, που ισχύουν

αμετάκλητα για τα νομίσματά τους και με τις οποίες θα τα αντικαταστήσει το ECU, που θα γίνει πλέον αυτοτελές νόμισμα. Το μέτρο αυτό δε μεταβάλλει, αυτό καθαυτό, την εξωτερική ισοτιμία του ECU. Το Συμβούλιο λαμβάνει με την ίδια διαδικασία και τα υπόλοιπα μέτρα που είναι αναγκαία, προκειμένου να εισαχθεί ταχέως το ECU σαν ενιαίο νόμισμα αυτό των κρατών-μελών. Από τη στιγμή που οι ισοτιμίες των εθνικών νομισμάτων ως προς το ECU θα καθοριστούν αμετάκλητα, το ECU δε θα είναι πια νόμισμα-καλάθι, αλλά πραγματικό νόμισμα, όπως αναφέραμε παραπάνω.

Αυτή η διαφορά εκτέθηκε και παραπάνω, αλλά λόγω του τεράστιου και πρωτόγνωρου ενδιαφέροντος που παρουσιάζει το ενιαίο νόμισμα, θα επαναλάβουμε τα ακόλουθα:

Το νόμισμα-καλάθι έχει σαν γνώρισμα ότι η αξία του είναι το άθροισμα από συγκεκριμένη ποσότητα κάθε νομίσματος που συμμετέχει στη σύνθεσή του, δηλαδή, είναι νόμισμα που η συναλλαγματική ισοτιμία του μπορεί να κυμαίνεται. Έτσι η ισοτιμία του ECU σήμερα κυμαίνεται σε σχέση με καθένα από τα νομίσματα που το αποτελούν, ανάλογα με τις διακυμάνσεις όλων αυτών των νομισμάτων στις συναλλαγματικές αγορές και ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στη σύνθεση του ECU. Αφότου όμως οι συναλλαγματικές ισοτιμίες μεταξύ των νομισμάτων που συμμετέχουν στην ΟΝΕ καθοριστούν αμετάκλητα, η αξία του ECU σε καθένα από τα νομίσματα των κρατών-μελών θα είναι και αυτή σταθερή. Έτσι από εκείνη τη στιγμή δε θα έχει σημασία η σύνθεση του ECU. Το ECU θα αντικαταστήσει τα νομίσματα των κρατών-μελών της Ένωσης με τη σταθερή πλέον και αμετάκλητη ισοτιμία και στο εξής θα κυμαίνεται η αξία του μόνο ως προς τα νομίσματα τα εκτός του ΕΝΣ, είτε αυτά είναι τα νομίσματα των κρατών-μελών της Κοινότητας, που δε συμμετέχουν στην Νομισματική Ένωση, είτε πρόκειται γι' αυτά των

τρίτων χωρών.

4) Η συναλλαγματική πολιτική του ECU απέναντι στα μη κοινοτικά νομίσματα θα ασκείται από το Συμβούλιο Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Το Συμβούλιο θα μπορεί με ομοφωνία και ύστερα από συστάσεις της ΕΚΤ ή της Επιτροπής να συνάψει συμφωνίες για σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών του ECU έναντι μη κοινοτικών νομισμάτων. Επίσης το Συμβούλιο Υπουργών θα μπορεί με ειδική πλειοψηφία και ύστερα από σύσταση της ΕΚΤ ή της Επιτροπής, να εγκρίνει, να προσαρμόσει ή να εγκαταλείψει τις κεντρικές ισοτιμίες του ECU εκτός του συστήματος συναλλαγματικών ισοτιμιών. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει κάποιο σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών ως προς ένα ή περισσότερα μη κοινοτικά νομίσματα, τότε το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία και ύστερα από συστάσεις της ΕΚΤ ή της Επιτροπής, θα μπορεί να χαράσσει γενικούς προσανατολισμούς συναλλαγματικής πολιτικής ως προς αυτό ή αυτά τα νομίσματα.

Σε όλες όμως τις περιπτώσεις στις οποίες το Συμβούλιο Υπουργών θα λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εξωτερική συναλλαγματική πολιτική του ECU, θα πρέπει πάντα να λαμβάνει υπόψη του και να συμβαδίζει με το στόχο της σταθερότητας των τιμών. Εάν το Συμβούλιο ενεργεί ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, θα πρέπει πριν λάβει οποιαδήποτε απόφαση να έχει υποχρεωτικά διαβουλεύσεις με την ΕΚΤ. Οι παρεμβάσεις στις συναλλαγματικές αγορές και η καθημερινή διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων θα είναι τομέας άμεσης ευθύνης της ΕΚΤ, η οποία θα έχει την ευχέρεια να παρεμβαίνει η ίδια στις αγορές, χρησιμοποιώντας τα αποθέματα που θα έχουν τεθεί στη διάθεσή της ή ζητώντας από τις Εθνικές Κεντρικές τράπεζες να πραγματοποιήσουν την παρέμβαση για λογαριασμό της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3
-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΟΝΕ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ-

3. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΟΝΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κυριότερη πρόκληση για την ελληνική οικονομία τα επόμενα χρόνια είναι το κατά πόσο θα μπορέσει η ελληνική οικονομία να ανταποκριθεί ικανοποιητικά στις προϋποθέσεις που τέθηκαν με την συνθήκη του Μάαστριχτ, για την συμμετοχή της χώρας μας στην τρίτη και τελική φάση της οικονομικής και νομισματικής ενώσεως.

Από τις αρχές του 1994 η χώρα μας έχει εντάξει το νόμισμά μας στον μηχανισμό των σταθερών συναλλαγματιών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος ενώ τα περιθώρια διακυμάνσεως του νομίσματός μας από τις αρχές του 1995 πρέπει να είναι της τάξεως του 2,5%.

Όπως έχουμε αναφέρει, το ετήσιο έλλειμα του κρατικού προϋπολογισμού σαν ποσοστό επί του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, δεν πρέπει να ξεπερνάει το 3%, δίνεται όμως η δυνατότητα σε ορισμένες χώρες να συμμετάσχουν στην οικονομική νομισματική ένωση (ΟΝΕ) η οποία όπως είναι γνωστό προβλέπεται να πραγματοποιηθεί το 1997 ή το αργότερο το 1998, εφόσον ακολουθήσουν μια πολιτική η οποία θα τείνει να πλησιάσει τον στόχο του 3%.

Αυτή την στιγμή η Ελλάδα βρίσκεται μεταξύ του 9% και 10% παρόλα ταύτα πιστεύουμε ότι ο στόχος αυτός είναι δυνατόν να επιτευχθεί όπως θα εξηγήσουμε στην συνέχεια.

Ένα δεύτερο στοιχείο που πρέπει να μειωθεί είναι ο πληθωρισμός. Το έτος που πέρασε τελείωσε με 14,4% αλλά ο πληθωρισμός που θα πρέπει να έχουμε για να μπορέσουμε να μπούμε στην οικονομική και νομισματική ένωση της Ευρώπης πρέπει όμως έχουμε αναφέρει να μην ξεπερνάει την 1,5 ποσοστιαία μονάδα, από τον μέσο όρο των τριών χαμηλότερων πληθωρισμών που παρουσιάζονται στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Ένας άλλος όρος ο οποίος τίθεται είναι σχετικά με τα επιτόκια. Τα επιτόκια τα ελληνικά δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερα από 2 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με τον μέσο όρο των χαμηλότερων μακροχρόνιων επιτοκίων που παρουσιάζονται στις χώρες της Κοινότητας.

Ενώ η τελευταία προϋπόθεση είναι ότι το δημόσιο χρέος της χώρας δεν πρέπει να ξεπερνάει το 60% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (Α.Ε.Π.). Η εάν δεν έχει επιτύχει το στόχο του 60% να ακολουθείται μια σταθερή πτωτική πορεία ώστε να πλησιάσει το ποσοστό αυτό.

Αυτές είναι οι βασικές προϋποθέσεις για την οικονομική και νομισματική ένωση (Ο.Ν.Ε.) και η πολιτική η οποία πρέπει να ακολουθηθεί, πρέπει να είναι μια πολιτική οικονομική συγκλίσεως, μια πολιτική δηλαδή η οποία θα μας φέρει στα ίδια περίπου επίπεδα μακροοικονομικών εξελίξεων με τις άλλες χώρες της κοινότητας, διότι διαφορετικά, εάν υπάρχει σημαντική απόκλιση, το παιχνίδι της Ελλάδος θα είναι ολοκληρωτικά χαμένο.

Αυτή την στιγμή η ελληνική κυβέρνηση έχει διαμορφώσει το πρόγραμμα συγκλίσεως, και υπάρχει ένα πρόγραμμα το οποίο καλύπτει την περίοδο μέχρι το '97-'98 στην διάρκεια του οποίου ελπίζεται ότι το πρόγραμμα αυτό θα πραγματοποιηθεί.

Τι προβλέπει όμως αυτό το πρόγραμμα της οικονομικής συγκλήσεως; Όπως όλοι γνωρίζουμε, το μεγάλο πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας είναι τα υπέρογκα ελλείμματα του δημοσίου τομέα, πράγμα που αναγκάζει το κράτος να δανείζεται χωρίς να μπορούμε να αγνοήσουμε τα μεγάλα επιτόκια που αναγκάζεται να πληρώσει το κράτος, προκειμένου να βρει λεφτά. Κατά αυτόν τον τρόπο ανταγωνίζεται τις τράπεζες. Σήμερα οι ελληνικές επιχειρήσεις αναγκάζονται να αναδανείζονται με επιτόκια του 30% ενώ ο ανταγωνιστής τους Ευρωπαίος με επιτόκια μέχρι 10%.

Έτσι, η προσπάθεια για τον εκγυγχρονισμό της ελληνικής παραγοράς είναι καταδικασμένη εκ των προτέρων, για αυτό πρέπει να καταπολεμηθεί το φαινόμενο με μια σωρεία μέτρων. Τα μέτρα αυτά αναφέρονται στο πρόγραμμα συγκλήσεως.

Μεταξύ των μέτρων είναι η κατπολέμηση της φοροδιαφυγής με στόχο το μερίδιο των άμεσων φόρων, στο ακαθάριστο εγχώριο εισόδημα από 8% που ήταν το '93 να ανεβεί σταδιακά το '96 στο 10,3%.

Θα καταργηθεί ο ειδικός φόρος των τραπεζικών εργασιών (ΕΦΤΕ) ο οποίο ναί μεν δίνει 120 δισεκατομμύρια δραχμές δημόσια έσοδα αλλά παράλληλα αυξάνει το κόστος του χρήματος πράγμα που κάνει δύσκολες τις επενδύσεις.

Από την 1/1/1994 αναπροσαρμόστηκαν οι φόροι καταναλώσεως και έγινε τιμαριθμική προσαρμογή ενώ παράλληλα το ποσοστό των εμμέσων φόρων θα αυξηθεί σαν ποσοστό στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν.

Περιορίζονται οι προσλήψεις στο δημόσιο, για κάθε 3 άτομα τα οποία εξέρχονται από το δημόσιο μόνο 1 άτομο θα εισέρχεται, προβλέπεται αύξηση, βελτίωση του μισθού του δημοσίου και των συντάξεων κατά 1,5 έως 2 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο '94 και '96, τότε που θα παρουσιαστεί και δραματική πτώση του πληθωρισμού.

Στην συνέχεια πρέπει να μειωθούν οι πρωτογενείς δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού από 48% '93 στο 41% το '96. Ενώ οι δημόσιες επενδύσεις θα αυξηθούν από 5,6% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος το '93 σε 6% το '94 όπως και θα σταθεροποιηθεί. Ως προς το πρωτογενές πλεόνασμα του κρατικού προϋπολογισμού με το οποίο εννοούμε ότι στην περίπτωση αυτή δεν περιλαμβάνουμε την εξυπηρέτηση του χρέους, από 5,1% το 1993 προβλέπεται να φτάσει στην περίοδο '94-'96 σε ποσοστό που θα κυμαίνεται από 6,1% έως 7,5%.

Προβλέπεται σταδιακή μείωση του δημοσίου χρέους κατά 15

ποσοστιαίες μονάδες του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος (Α.Ε.Π.) για την περίοδο '93-'96. Δηλαδή το 1993 το δημόσιο χρέος ήταν 115% του (Α.Ε.Π.) ενώ το '96 προβλέπεται να μειωθεί στο 101% και το '98 στο 87%.

Η μείωση των δανειακών αναγκών του δημοσίου από 8,7% του (Α.Ε.Π.) το '93 προβλέπεται να περιοριστεί στο 0,7% το 1998.

Όσον αφορά τον πληθωρισμό, το 1992 τελείωσε με 14,4%, το 1993 με 13,1% ενώ πιστεύουμε ότι το '96 θα μειωθεί σε 4,5%, ενώ το '97 θα περιοριστεί στο 4% χωρίς όμως αυτή η πτώση να έχει επίπτωση στην αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας. Σαν αποτέλεσμα όλων αυτών των μέτρων προβλέπεται μια σταθερή αύξηση του εισοδήματος. Έτσι λοιπόν το '93 έκλεισε με μία αύξηση κατά 2%. Από το '94 πηγαίνουμε στο 3%. Και από τα επόμενα χρόνια προβλέπεται σταθεροποίηση του ρυθμού αυξήσεως του εισοδήματος στο 4%.

Στην περίοδο '93-'98 ο μέσος ρυθμός αυξήσεως των επενδύσεων, ιδιωτικών δηλαδή και δημοσίων, προβλέπεται ότι θα είναι της τάξεως του 9 έως 10%. Δηλαδή οι δημόσιες επενδύσεις θα είναι 10,4%, ενώ οι ιδιωτικές θα είναι 9,2%.

Με όσα αναφέραμε παραπάνω θα μπορέσει να ανταποκριθεί η ελληνική οικονομία στους στόχους εκείνους οι οποίοι έχουν τεθεί από τη συμφωνία του Μάαστριχτ. Στο μόνο στο οποίο φαίνεται ότι θα υπάρχει απόκλιση είναι σχετικά με το έλλειμμα, με το έλλειμμα, με το δημόσιο χρέος δηλ. σαν ποσοστό επί του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος (Α.Ε.Π.). Αλλά επειδή η τάση θα είναι πτωτική, είναι δυνατόν η χώρα μας να μετάρχει και από το 1997 στην οικονομική και νομισματική ένωση της Ευρώπης.

Όσα βέβαια έχουμε περιγράψει προηγουμένως είναι οι στόχοι και η στρατηγική του προγράμματος συγκλήσεως. Ένα πρόγραμμα όμως για να

πετύχει, χρειάζεται και τους πόρους, χρειάζεται τους απαραίτητους μηχανισμούς.

Εδώ λοιπόν, αφενός μεν ακολουθείται μια πολιτική οικονομικών από πλευράς ελληνικής κυβερνήσεως, αλλά το ουσιώδες είναι ότι η Ευρωπαϊκή κοινότητα εξασφάλισε μέσω του πακέτου "Ντελόρ ΙΙ" τους πόρους εκείνους οι οποίοι εάν χρησιμοποιηθούν κατάλληλα θα μπορέσουν να βοηθήσουν στην πραγματοποίηση του προγράμματος αυτού. Πράγματι από την συμφωνία αυτή η οποία έκλεισε στο Εδιμβούργο, οι πόροι οι οποίοι προβλέπεται να δοθούν στην Ελλάδα κατά την περίοδο '94-'99 αναμένεται ότι θα είναι της τάξεως των 20 δισεκατομμυρίων ECU, δηλαδή 5 τρισεκατομμύρια σε ελληνικές δραχ. Αλλά αυτό όμως αποτελεί την κοινοτική εισφορά. Πρέπει να υπάρξει και η ελληνική συμμετοχή η οποία υπολογίζεται ότι κατά μέσο όρο θα είναι της τάξεως του 25% δηλαδή το πρόγραμμα της περιόδου αυτής θα ανέλθει σε 6 τρισεκατομμύρια 677 δισεκατομμύρια δραχ.

Με την συμφωνία του Εδιμβούργου αποφασίστηκε η σύσταση ενός νέου ταμείου του ταμείου Συνοχής. Ενός ταμείου το οποίο θα εξασφαλίσει πόρους για τις 4 χώρες του κοινοτικού δηλαδή Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιρλανδία. Και το ταμείο αυτό θα καλύπτει δαπάνες για έργα υποδομής στον τομέα των μεταφορών και για έργα προστασίας του περιβάλλοντος.

Το Ταμείο αυτό έχει ένα πρόσθετο πλεονέκτημα, ότι συμμετέχει στο κόστος κατασκευής των έργων με πάρα πολύ υψηλό ποσοστό. Με ένα ποσοστό το οποίο κυμαίνεται από 85% έως 95%. Από την άλλη πλευρά όμως έχει και κάποια δυσκολία. Το Ταμείο Συνοχής λειτουργεί εφόσον έχει εγκριθεί από την Κοινότητα το πρόγραμμα συγκλήσεως και εφόσον η πολιτική την οποία ακολουθούμε είναι μέσα σ' αυτά τα πλαίσια τα οποία έχουν οριστεί από το πρόγραμμα συγκλήσεως. Με άλλα λόγια αν

δεν ακολουθήσουμε την σωστή πορεία, τότε είναι δυνατόν οι πόροι αυτοί να σταματήσουν, πράγμα που σημαίνει ότι το Ταμείο Συνοχής λειτουργεί δίκοπα, και θετικά και αρνητικά.

Τα χρήματα αυτά του "Πακέτου Ντελέρ ΙΙ" είναι η μοναδική και τελευταία ελπίδα για την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του ελληνικού λαού, μία και η Κοινότητα δεν είναι δυνατόν να μας εξασφαλίζει πόρους επ' άπειρον εάν εμείς δεν είμαστε σε θέση να αξιοποιήσουμε τους πόρους αυτούς.

Επί πολλά χρόνια στον τόπο μας είχαμε θέμα αντλήσεως πόρων τους οποίους μέχρι στιγμής έχουμε επιτύχει να τους απορροφήσουμε με ποσοστό 100%. Επί πλέον όμως πρέπει να κοιτάξουμε και κάποια άλλη πτυχή η οποία έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ιδιαίτερη σημασία, και αυτή είναι η ποιοτική πτυχή των προγραμμάτων αυτών.

Έτσι λοιπόν μέσα στα πλαίσια του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας έχει διαμορφωθεί μια συντονιστική διυπουργική επιτροπή, η οποία αποτελείται από εκπροσώπους 20 περίπου υπουργείων. Αυτή η επιτροπή έχει δημιουργήσει 10 ομάδες εργασίες, οι οποίες είναι σε βασικούς τομείς δράσεων από εκπροσώπους όχι μόνο δημοσίων υπηρεσιών, αλλά και εκπροσώπων του ιδιωτικού φορέα και από κοινωνικούς εταίρους.

Δηλαδή εκπροσώπους και των παραγωγικών τάξεων και των εργαζομένων. Επιπλέον έχουν συσταθεί άλλες 13 περιφερειακές επιτροπές οι οποίες λειτουργούν κάτω από τις ίδιες προϋποθέσεις, με άλλα λόγια μετέχουν και οι τοπικοί βουλευτές και η τοπική αυτοδιοίκηση και οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες, ώστε οι προτάσεις οι οποίες θα υποβληθούν και οι οποίες θα περιληφθούν στο πρόγραμμα εκείνο το οποίο θα υποβληθεί προς έγκριση στην Κοινότητα, να είναι πιο αντιπροσωπευτικές.

Παράλληλα, όμως, έχουν τεθεί ορισμένες βασικές αρχές. Δηλαδή τα

έργα τα οποία θα μπόυνε μέσα στο πρόγραμμα θα είναι έργα τα οποία θα ανταποκρίνονται στην κυβερνητική αναπτυξιακή αντίληψη και στρατηγική. Για να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες της χώρας τόσο σε εθνικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Για αυτό ακριβώς το λόγο έχει προταθεί να υπάρξει μια κατανομή 60% των πόρων για το εθνικό σκέλος και 40% των πόρων για το περιφερειακό σκέλος.

Τα έργα τα οποία θα επιλεγούν θα είναι λίγα και θα είναι έργα μεγάλα, έργα δηλαδή τα οποία θα ενισχύσουν τα σύστημα της εθνικής υποδομής της χώρας μας και θα είναι έργα τα οποία θα δραστηριοποιήσουν τον ιδιωτικό τομέα. Θα είναι δηλαδή έργα τα οποία θα αποβλέπουν αποκλειστικά και μόνο στην βελτίωση του τόπου μας.

Αυτές οι επιτροπές ο οποίες βρίσκονται εδώ στην Αθήνα με όλη αυτή την ευρεία συμμετοχή, είναι επιτροπές οι οποίες καλύπτουν τους τομείς των υποδομών των μεταφορών, των ανθρώπινων πόρων, έρευνας και τεχνολογίας, βιομηχανίας, υγείας πρόνοιας, γεωργίας, περιβάλλοντος τουρισμού, αθλητισμού και τηλεπικοινωνιών. Στο "Πακέτο Ντελόρ II" περιλαμβάνονται και δυο νέοι τομείς, ο τομέας της παιδείας και ο τομέας του πολιτισμού. Δυο τομείς οι οποίοι παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον για την Ελλάδα.

Αυτή την στιγμή γίνεται μια σωστή δουλειά στον τόπο μας και δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για να μπορέσει η χώρα μας ισότιμα να μετάσχει στην οικονομική και νομισματική ένωση της Ευρώπης. Η πολιτική αυτή είναι γεγονός ότι είναι πάρα πολύ σκληρή.

Δυστυχώς όμως είναι η μόνη η οποία μπορεί να ακολουθηθεί. Το ευχάριστο και παρήγορο με την πολιτική αυτή άρχισε να διαφαίνεται ότι είναι δυνατόν να επιτευχθούν ο τε-
λεμαί στόχοι.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

I. Συνθήκη του Μάαστριχτ

II. Πίνακες

1. Οικονομική σύγκλιση 1991

2. Έσοδα-δαπάνες του προϋπολογισμού των κρατών μελών ως ποσοστό του Α.Ε.Π.

3. Ακαθάριστες αποταμιεύσεις ως ποσοστό του Α.Ε.Π. το 1970 και 1990

4. Σύνολο κυβερνητικών δαπανών 1960-1990 (% του ΑΕΠ)

5. Ρυθμοί ανάπτυξης, 1960-1990

6. Πληρωμές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στα κράτη - μέλη 1980 - 1990

7. Χρηματοδότηση από την ΕΤΕ εντός της εκ (1986-90)

8. Σύνθεση του ECU

9. Η σύνθεση του ECU (5/12/1991)

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΕΛΓΩΝ,
 Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ,
 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ,
 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
 Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ,
 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΡΑΝΔΙΑΣ,
 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
 Η ΑΥΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΥΨΗΛΟΤΗΣ Ο ΜΕΓΑΣ ΔΟΥΚΑΣ ΤΟΥ
 ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ.

Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ,
 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
 Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
 ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΑΝΔΙΑΣ.

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να προχωρήσουν σε ένα νέο στάδιο της διαδικασίας προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση που άρχισε με τη δημιουργία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,
 ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ την ιστορική σημασία του τερματισμού της διαίρεσης της ευρωπαϊκής ηπείρου και την ανάγκη να δημιουργηθούν σταθερές βάσεις για τη μελλοντική οικοδόμηση της Ευρώπης.

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ την προσήλωσή τους στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών καθώς και του κράτους δικαίου,
 ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ βαθύτερες σχέσεις αλληλεγγύης μεταξύ των λαών τους και ταυτόχρονα σεβόμενοι την ιστορία, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις τους,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ενισχύσουν τη δημοκρατική και αποτελεσματική λειτουργία των οργάνων που τους έχουν ανατεθεί, μέσα σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο,

ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ να τους παράσχουν τη δυνατότητα να διεκπεραιώσουν καλύτερα τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί, μέσα σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να επιτύχουν την ενίσχυση και τη σύγκλιση των οικονομιών τους, και την ίδρυση οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η οποία θα συμπεριλαμβάνει, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης, ένα ενιαίο και σταθερό νόμισμα,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να προωθήσουν την οικονομική και κοινωνική πρόοδο των λαών τους, στα πλαίσια της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς, μιας ενισχυμένης συνοχής, όπως επίσης και της προστασίας του περιβάλλοντος, και να εφαρμόσουν πολιτικές που θα διασφαλίζουν την πρόοδο στον τομέα της οικονομικής ολοκλήρωσης εκ παραλλήλου με την πρόοδο στους άλλους τομείς.

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να θεπίσουν μια κοινή ιθαγένεια για τους υπηκόους των χωρών τους, ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να εφαρμόσουν μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, που συμπεριλαμβάνει την εν καιρώ διαμόρφωση μιας κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία μπορεί, σε δεδομένη στιγμή, να οδηγήσει σε κοινή άμυνα, ενισχύοντας έτσι την ευρωπαϊκή ταυτότητα και ανεξαρτησία για την προαγωγή της ειρήνης, της ασφάλειας και της προόδου στην Ευρώπη και ανά την υφήλιο.

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ το στόχο τους να διευκολύνουν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, διαφυλάσσοντας ταυτόχρονα την ασφάλεια και την προστασία των λαών τους, με την προσθήκη, στην παρούσα συνθήκη, διατάξεων περί δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων, ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να συνεχίσουν την πορεία τους προς μια ολοένα στενότερη ένωση των λαών της Ευρώπης, όπου οι αποφάσεις θα λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο κοντά στους πολίτες, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας,

ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ σε μεταγενέστερα στάδια από τα οποία πρέπει να διέλθει η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ώστε να εξελιχθεί,
 ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΝ να ιδρύσουν Ευρωπαϊκή Ένωση, και, προς το σκοπό αυτό, όρισαν πληρεξουσίους:

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΕΛΓΩΝ,
 Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ,
 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ,
 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
 Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ,

MAASTRICHT

ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΓΡΜΑΝΙΑΣ,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Η ΑΥΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΥΨΗΛΟΤΗΣ Ο ΜΕΓΑΣ ΔΟΥΚΑΣ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ,

Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟ ΧΩΡΩΝ,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ,

ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ, μετά την ανταλλαγή των πληρεξουσίων εγγράφων τους, που βρέθηκαν εντάξει, συμφώνησαν στις ακόλουθες διατάξεις:

Οι στόχοι της Ένωσης επιτυγχάνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης, υπό τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπονται σε αυτήν, ενώ συγχρόνως τηρείται η αρχή της επικουρικότητας όπως καθορίζεται στο άρθρο 3 Β της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Άρθρο Γ

Η Ένωση διαθέτει ενιαίο θεσμικό πλαίσιο που εξασφαλίζει τη συνέπεια και τη συνέχεια των δράσεων που αναλαμβάνονται για την επίτευξη των στόχων της, ενώ παράλληλα τηρείται και αναπτύσσεται το κοινοτικό κεκτημένο.

Η Ένωση μεριμνά, ειδικότερα, για τη συνοχή του συνόλου της εξωτερικής της δράσης στα πλαίσια των πολιτικών της στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, της ασφαλείας, της οικονομίας και της ανάπτυξης. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή έχουν την ευθύνη να εξασφαλίζουν τη συνοχή αυτή. Εξασφαλίζουν, στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, την υλοποίηση αυτών των πολιτικών.

Άρθρο Δ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δίνει στην Ένωση την αναγκαία ώθηση για την ανάπτυξή της και καθορίζει τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς της.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συγκεντρώνει τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών καθώς και τον Πρόεδρο της Επιτροπής, οι οποίοι επικουρούνται στο έργο τους από τους υπευθύνους Εξωτερικών των κρατών μελών και από ένα μέλος της Επιτροπής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο, υπό την προεδρία του αρχηγού κράτους ή κυβερνήσεως του κράτους μέλους που ασκεί την προεδρία του Συμβουλίου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, μετά από κάθε σύνοδο του, υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση, καθώς και ετήσια γραπτή έκθεση σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειώσει η Ένωση.

Άρθρο Ε

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Επιτροπή και το Δικαστήριο ασκούν τις αρμοδιότητές τους υπό τους όρους και για τους σκοπούς που προβλέπον, αφενός μεν, οι διατάξεις των συνθηκών για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των μεταγενέστερων συνθηκών και πράξεων που τις συμπληρώνουν ή τροποποιούν, αφετέρου δε, οι άλλες διατάξεις της παρούσας συνθήκης.

Άρθρο ΣΤ

1. Η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της, των οποίων τα κυβερνητικά συστήματα βασίζονται στις δημοκρατικές αρχές.

2. Η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.

3. Η Ένωση διαθέτει τα μέσα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της και για την επιτυχή εφαρμογή των πολιτικών της.

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο Α

Με την παρούσα συνθήκη, τα Υψηλά Συμβαλλόμενα μέρη ιδρύουν μεταξύ τους μία Ευρωπαϊκή

Ένωση, εφεξής καλούμενη «Ένωση».

Η παρούσα συνθήκη ανοίγει νέα φάση στη διαδικασία μιας διαρκώς στενότερης ένωσης των λαών της Ευρώπης, στην οποία οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο κοντά στους πολίτες.

Η Ένωση βασίζεται στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, συμπληρούμενες με τις πολιτικές και τις μορφές συνεργασίας που θεσπίζονται με την παρούσα συνθήκη. Έχει αποστολή να οργανώσει συνεκτικά και αλληλέγγυα τις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των λαών τους.

Άρθρο Β

Η Ένωση θέτει ως στόχους:

- να προωθήσει την ισόρροπη και σταθερή οικονομική και κοινωνική πρόοδο, ιδίως με τη δημιουργία ενός χωρού χωρίς εσωτερικά σύνορα, με την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και με την ίδρυση μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η οποία θα περιλάβει εν καιρώ, ένα ενιαίο νόμισμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης.

- να επιβεβαιώσει την ταυτότητά της, στη διεθνή σκηνή, ιδίως με την εφαρμογή μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένης της εν καιρώ διαμόρφωσης μιας κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία μπορεί, σε δεδομένη στιγμή, να οδηγήσει σε κοινή άμυνα,

- να ενισχύσει την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των υπηκόων των κρατών μελών της με τη θέσπιση ιθαγένειας της Ένωσης,

- να αναπτύξει στενή συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων,

- να διατηρήσει στο ακέραιο το κοινοτικό κεκτημένο και να το αναπτύξει με την προσοχή να μελετηθεί, με τη διαδοκία που προβλέπει το άρθρο Ν παράγραφος 2, κατά πόσον οι πολιτικές και οι μορφές συνεργασίας που καθιερώνονται με την παρούσα συνθήκη θα πρέπει να αναθεωρηθούν, προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα των μηχανισμών και των οργάνων της Κοινότητας.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΕΝΩΣΕΙ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο Ζ

Η συνθήκη περί ίδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας τροποποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου προκειμένου να ιδρυθεί Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Α. Σε ολόκληρο το κείμενο της συνθήκης:

1) Ο όρος «Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα» αντικαθίσταται από τον όρο «Ευρωπαϊκή Κοινότητα».

Β. Στο πρώτο μέρος «Οι Αρχές»:

2) Το άρθρο 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο Ζ

Η Κοινότητα έχει ως αποστολή, με τη δημιουργία κοινής αγοράς, οικονομικής και νομισματικής ένωσης και με την εφαρμογή των κοινών πολιτικών ή δράσεων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 3 Α, να προάγει την αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας, μία σταθερή και διαρκή, μη πληθωριστική και σεβόμενη το περιβάλλον ανάπτυξη, έναν υψηλό βαθμό σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων, ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής, την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών».

3) Το άρθρο 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 3

Για τους σκοπούς του άρθρου 2, η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η παρούσα συνθήκη:

α) την κατάρτιση, μεταξύ των κρατών μελών, των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών κατά την εισαγωγή και την εξαγωγή εμπορευμάτων, καθώς και όλων των άλλων μέτρων

- ισοδυνάμου αποτελέσματος,
- β) μια κοινή εμπορική πολιτική,
- γ) μια εσωτερική αγορά την οποία θα χαρακτηρίζει η εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων, μεταξύ των κρατών μελών,
- δ) μέτρα σχετικά με την είσοδο και την κυκλοφορία των προσώπων στην εσωτερική αγορά, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 Γ,
- ε) μια κοινή πολιτική στον τομέα της γεωργίας και της αλιείας,
- στ) μια κοινή πολιτική στον τομέα των μεταφορών,
- ζ) ένα καθεστώς που εξασφαλίζει ανέμελο ανταγωνισμό μέσα στην εσωτερική αγορά,
- η) την προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών στο βαθμό που απαιτείται για τη λειτουργία της κοινής αγοράς,
- θ) μια πολιτική στον κοινωνικό τομέα, η οποία περιλαμβάνει ένα Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, η) την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής,
- κ) μια πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος,
- λ) την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της Κοινότητας,
- μ) την προώθηση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης,
- ν) την ενθάρρυνση της δημοκρατίας και της ανάπτυξης διευρωπαϊκών δικτύων,
- ξ) συμβολή στην επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας,
- ο) συμβολή σε μια παιδεία και κατάρτιση υψηλού επιπέδου, καθώς και στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών,
- π) μια πολιτική στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη,
- ρ) τη σύνδεση με τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη, με σκοπό την αύξηση των συναλλαγών και την προώθηση με κοινή προσπάθεια της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης,
- σ) συμβολή στην ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών,
- τ) μέτρα στους τομείς της ενέργειας, της πολιτικής άμυνας και του τουρισμού».
- 4) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

Άρθρο 3 Α

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 2, η δράση των κρατών μελών και της Κοινότητας περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η παρούσα συνθήκη, τη θέσπιση μιας οικονομικής πολιτικής, που βασίζεται στο στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, στην εσωτερική αγορά, καθώς και στον καθορισμό κοινών στόχων, και ασκείται σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό.
2. Παράλληλα, και σύμφωνα με τους όρους, το χρονοδιάγραμμα και τις διαδικασίες που προβλέπει η παρούσα συνθήκη, η δράση αυτή περιλαμβάνει τον αμετακλήτο καθορισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών, γεγονός που θα οδηγήσει στην καθιέρωση ενιαίου νομισματός, του ECU, και τον καθορισμό και την άσκηση ενιαίας νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, και, υπό την επιφύλαξη του στόχου αυτού, η υποστήριξη των γενικών οικονομικών πολιτικών στην Κοινότητα, σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό.
3. Οι δράσεις αυτές των κρατών μελών και της Κοινότητας συνεπάγονται την τήρηση των ακόλουθων κατευθυντήριων αρχών: σταθερές τιμές, υγιή δημόσια οικονομικά, υγιείς νομισματικές συνθήκες και σταθερό ισοζύγιο πληρωμών».
- 5) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

Άρθρο 3 Β

Η Κοινότητα δρα μέσα στα όρια των αρμοδιοτήτων που της αναθέτει και των στόχων που της ορίζει η παρούσα συνθήκη. Στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Κοινότητα δρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, μόνο εάν και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύναται συνεντός, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο. Η δράση της Κοινότητας δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων της παρούσας συνθήκης».

6) Το άρθρο 4 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 4

1. Η πραγματοποίηση του έργου που έχει ανατεθεί στην Κοινότητα εξασφαλίζεται από:
    - ένα ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ,
    - ένα ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ,
    - μια ΕΠΙΤΡΟΠΗ,
    - ένα ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,
    - ένα ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ.
- Κάθε όργανο ενεργεί εντός των ορίων των εξουσιών που του παρέχονται από την παρούσα συνθήκη.
2. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή επικουρούνται από μία Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και από μία Επιτροπή των Περιφερειών που ασκούν συμβουλευτικά καθήκοντα».
  - 7) Παρεμβάλλονται τα ακόλουθα άρθρα:

Άρθρο 4 Α

Ιδρύεται, με τις διαδικασίες που προβλέπει η παρούσα συνθήκη, ένα Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, εφεξής καλούμενο «ΕΣΚΤ», και μία Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, εφεξής καλούμενη «ΕΚΤ», που δρουν μέσα στα όρια των εξουσιών που τους ανατίθενται από την παρούσα συνθήκη και το προσαρτημένο σ' αυτήν καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, το οποίο εφεξής καλείται «Καταστατικό του ΕΣΚΤ».

Άρθρο 4 Β

Ιδρύεται Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων η οποία δρα μέσα στα όρια των εξουσιών που της ανατίθενται από την παρούσα συνθήκη και το προσαρτημένο σ' αυτήν καταστατικό».

8) Το άρθρο 6 καταργείται και το άρθρο 7 γίνεται άρθρο 6. Το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Το Συμβούλιο αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ, δύναται να λαμβάνει μέτρα για την απαγόρευση των διακρίσεων αυτών».

9) Τα άρθρα 8, Α, Β και 8 Γ γίνονται αντίστοιχα άρθρα 7, 7 Α, 7 Β και 7 Γ.

**ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

Άρθρο 8

1. Θεσπίζεται ιθαγένεια της Ένωσης.
2. Οι πολίτες της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους, την παρούσα συνθήκη.

Άρθρο 8 Α

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή της.
2. Το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίζει διατάξεις που διευκολύνουν την άσκηση των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 δικαιωμάτων. Εκτός αν ορίζει διαφορετικά η παρούσα συνθήκη, το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής και σύμφωνα γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 8 Β

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγει και εκλεγεί στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτος. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θα θεσπίσει, πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1994, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.
2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 138 παράγραφος 3 και των διατάξεων που

θεσιάζονται προς εφαρμογή του, κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγει και εκλέγεται στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος μέλος της κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπήκοους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θα θεσπίσει, πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1993, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.

Άρθρο 8 Γ

Κάθε πολίτης της Ένωσης απολαύει, στο έδαφος τρίτων χωρών στις οποίες δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού. Πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1993, τα κράτη μέλη θα καθορίσουν μεταξύ τους αναγκαίους κανόνες και θα αρχίσουν τις απαιτούμενες διεθνείς διαπραγματεύσεις για να εξασφαλίσουν την προστασία αυτή.

Άρθρο 8 Δ

Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 138Δ. Κάθε πολίτης της Ένωσης δύναται να απευθύνεται στον διαμεσολαβητή που θεσμοθετείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 138Ε.

Άρθρο 8 Ε

Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1993, και κατόπιν κάθε τρία έτη, σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος μέρους. Η έκθεση αυτή λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη της Ένωσης.

Επί αυτής της βάσεως, και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να θεσπίσει διατάξεις για τη συμπλήρωση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στο παρόν μέρος, και συνιστά στα κράτη μέλη την απόδοχή των εν λόγω διατάξεων σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Δ. Το δεύτερο και το τρίτο μέρος ενοποιούνται υπό τον ακόλουθο τίτλο:

«ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ»

Στο μέρος αυτό:

10) Στο άρθρο 49, η πρώτη φράση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
«Αμέσως μόλις αρχίσει να ισχύει η παρούσα συνθήκη, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, λαμβάνει, με οδηγίες ή κανονισμούς, τα αναγκαία μέτρα για να πραγματοποιηθεί, προοδευτικά, η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, όπως ορίζεται στο άρθρο 48, ιδίως:»

11) Στο άρθρο 54, η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
«2. Για την εφαρμογή του παρόντος γενικού προγράμματος, ή αν δεν υπάρχει το πρόγραμμα αυτό, για την πραγματοποίηση ενός σταδίου της ελευθερίας εγκαταστάσεως σε ορισμένη δραστηριότητα, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει οδηγίες».

12) Στο άρθρο 56, η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
«2. Προ της λήξεως της μεταβατικής περιόδου, το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκδίδει ομόφωνες οδηγίες για το συντονισμό των εν λόγω νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων. Ωστόσο, μετά το τέλος του δεύτερου σταδίου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β, εκδίδει οδηγίες για το συντονισμό των διατάξεων κανονιστικού ή διοικητικού χαρακτήρα των κρατών μελών».

13) Το άρθρο 57 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 57

1. Για να διευκολύνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, το Συμβού-

λιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β, εκδίδει οδηγίες για την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων.

2. Για τον ίδιο σκοπό, το Συμβούλιο, εκδίδει, προ της λήξεως της μεταβατικής περιόδου, οδηγίες για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποφασίζει ομόφωνα προκειμένου για οδηγίες, η εκτέλεση των οποίων σε ένα τουλάχιστον κράτος μέλος συνεπάγεται τροποποίηση των σημερινών νομοθετικών αρχών του επαγγελματικού καθεστώτος, όσον αφορά την κατόρθση και τους όρους πρόσβασης των φυσικών προσώπων. Στις άλλες περιπτώσεις, το Συμβούλιο αποφασίζει με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 189 Β.

3. Ως προς τα ιατρικά, παραϊατρικά και φαρμακευτικά επαγγέλματα, η προοδευτική άρση των περιορισμών προϋποθέτει το συντονισμό των όρων ασκήσεώς τους στα διάφορα κράτη μέλη».

14) Ο τίτλος του κεφαλαίου 4 αντικαθίσταται ως εξής:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ»

15) Παρεμβάλλονται τα ακόλουθα άρθρα:

«Άρθρο 73 Α

Από την 1η Ιανουαρίου 1994, τα άρθρα 67 έως 73 αντικαθίστανται από τα άρθρα 73 Β, έως 73 Ζ.

Άρθρο 73 Β

1. Στα πλαίσια των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, απαγορεύεται οποιοσδήποτε περιορισμός των κινήσεων μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.

2. Στα πλαίσια των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, απαγορεύονται όλοι οι περιορισμοί μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.

Άρθρο 73 Γ

1. Οι διατάξεις του άρθρου 73 Β δεν θίγουν την εφαρμογή, έναντι τρίτων χωρών, τυχόν περιορισμών που ισχύουν στις 31 Δεκεμβρίου 1993 δυνάμει του εθνικού ή του κοινοτικού δικαίου σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες, που αφορούν άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε ακίνητα, εγκατάσταση, παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή εισδοχή τίτλων σε κεφαλαιαγορές.

2. Στην προσπάθειά του να επιτύχει το στόχο της ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και με την επιφύλαξη των άλλων κεφαλαίων της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο μπορεί να λαμβάνει με ειδική πλειοψηφία, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, μέτρα σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες που αφορούν άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε ακίνητα, εγκατάσταση, παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή εισδοχή τίτλων σε κεφαλαιαγορές. Για τη λήψη μέτρων δυνάμει της παρούσας παραγράφου απαιτείται ομόφωνία, εάν αυτά συνιστούν επιστροφή του κοινοτικού δικαίου όσον αφορά την ελεύθερωση των κινήσεων κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες.

Άρθρο 73 Δ

1. Οι διατάξεις του άρθρου 73 Β δεν θίγουν το δικαίωμα των κρατών μελών:
α) να εφαρμόζουν τις οικείες διατάξεις της φορολογικής τους νομοθεσίας οι οποίες διακρίνουν μεταξύ φορολογουμένων που δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση όσον αφορά την κατοικία τους ή τον τόπο όπου είναι επενδεδυμένα τα κεφάλαιά τους.

β) να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την άρση των διαφορών των εθνικών νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων, ιδίως στον τομέα της φορολογίας ή της προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων, ή να προβλέπουν διαδικασίες διώσεως των κινήσεων κεφαλαίων για λόγους διοικητικής ή στατιστικής ενημέρωσης, ή να λαμβάνουν μέτρα υπαγορευμένα από λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας.

2. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν θίγουν τη δυνατότητα εφαρμογής περιορισμών του δικαιώματος εγκατάστασης που συμβιβάζονται με την παρούσα συνθήκη.

3. Τα μέτρα και οι διαδικασίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 δεν μπορούν να αποτελούν ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων, ούτε συγκαλυμμένο περιορισμό της ελεύ-

θερης κίνησης των κεφαλαίων και των πληρωμών όπως ορίζεται στο άρθρο 73 Β.

Άρθρο 73 Β

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 73 Β, τα κράτη μέλη τα οποία, στις 31 Δεκεμβρίου 1993, έχουν παρέκκλιση, βάσει του ισχύοντος κοινοτικού δικαίου, δικαιούνται να διατηρήσουν τους περιορισμούς των κινήσεων κεφαλαίων που επιτρέπονται βάσει των παρεκκλίσεων που ισχύουν την εν λόγω ημερομηνία, το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1995.

Άρθρο 73 ΣΤ

Εάν, λόγω, εξαιρετικών περιστάσεων, οι κινήσεις κεφαλαίων προς ή από τρίτες χώρες προκαλούν ή απειλούν να προκαλέσουν σοβαρές δυσχερείες στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσεις της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ, μπορεί να λαμβάνει έναντι τρίτων χωρών μέτρα διασφάλισης για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες, εφόσον τα μέτρα αυτά είναι απολύτως αναγκαία.

Άρθρο 73 Ζ

1. Εάν, στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 228 Α, κρίνεται αναγκαία κοινοτική δράση, το Συμβούλιο δύναται, σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο άρθρο 228 Α διαδικασία, να λαμβάνει τα αναγκαία επείγοντα μέτρα σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων και τις πληρωμές έναντι των οικείων τρίτων χωρών.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 224 και εφόσον το Συμβούλιο δεν έχει λάβει μέτρα σύμφωνα με την παράγραφο 1, ένα κράτος μέλος μπορεί, για σοβαρούς πολιτικούς λόγους και για λόγους επείγουσας ανάγκης, να λαμβάνει μονομερές μέτρα έναντι τρίτης χώρας, σχετικά με την κίνηση κεφαλαίων και τις πληρωμές. Η Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη ενημερώνονται για τα μέτρα αυτά το αργότερο μέχρι την ημερομηνία, κατά την οποία αρχίζουν να ισχύουν. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία ότι το εν λόγω κράτος μέλος πρέπει να τροποποιήσει ή να καταργήσει τα μέτρα αυτά. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για κάθε σχετική απόφαση που λαμβάνει το Συμβούλιο.

Άρθρο 73 Η

Μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1994, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις:

1) Κάθε κράτος μέλος αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιτρέψει τις πληρωμές τις σχετικές με την κυκλοφορία εμπορευμάτων, υπηρεσιών ή κεφαλαίων, καθώς και τις μεταφορές κεφαλαίων και μισθών, στο νόμισμα του κράτους μέλους όπου έχει την κατοικία του ο πιστωτής ή ο δικαιούχος, στο βαθμό που η κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών, των κεφαλαίων και των προσώπων έχει ελευθερωθεί μεταξύ των κρατών μελών κατ' εφαρμογή της παρούσας συνθήκης.

Τα κράτη μέλη δρλώνουν ότι είναι διατεθειμένα να προβούν στην ελευθέρωση των πληρωμών τους πέραν των ορίων του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον τους το επιτρέπει γενικός ή οικονομική τους κατάσταση, και ιδιαίτερα η κατάσταση του ισοζυγίου πληρωμών τους.

2) Στο βαθμό που η κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών και οι κινήσεις κεφαλαίων υπόκεινται μόνο στους περιορισμούς των σχετικών πληρωμών, οι περιορισμοί αυτοί καταργούνται προοδευτικά, με την εφαρμογή, αναλόγως, των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου και των κεφαλαίων που αναφέρονται στην κατάρτιση των ποσοτικών περιορισμών και στην ελευθέρωση των υπηρεσιών.

3) Τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην εισάγουν μεταξύ τους νέους περιορισμούς στις μεταφορές συναλλάγματος τις σχετικές με τις άλλες συναλλαγές που απαριθμούνται στον πίνακα του παραρτήματος ΙΙΙ της παρούσας συνθήκης.

Η προοδευτική κατάργηση των υφιστάμενων περιορισμών πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 63 μέχρι και 65, στο βαθμό που δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 ή οι άλλες διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου.

4) Σε περίπτωση ανάγκης, τα κράτη μέλη συνεννοούνται για τη λήψη των μέτρων τα οποία θα επιτρέπουν την πραγματοποίηση των πληρωμών και μεταφορών συναλλάγματος που αναφέρονται στο παρόν άρθρο. Τα μέτρα αυτά δεν επιτρέπουν να θίγουν τους στόχους που αναφέρονται στην παρούσα συνθήκη.

16) Το άρθρο 75 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 75

1. Για την εφαρμογή του άρθρου 74 και λαμβάνοντας υπόψη την ιδιομορφία των μεταφορών, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει:

α) κοινούς κανόνες εφαρμοστέους στις διεθνείς μεταφορές που εκτελούνται από ή προς την επικράτεια ενός κράτους μέλους ή που διέρχονται από την επικράτεια ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών,

β) τους όρους υπό τους οποίους γίνονται δεκτοί στις εθνικές μεταφορές ενός κράτους μέλους μεταφορές μη εγκατεστημένοι σ' αυτό,

γ) μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών,

δ) κάθε άλλη χρησιμη διάταξη.

2. Οι διατάξεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 1 θεσπίζονται κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου.

3. Κατά παρέκκλιση από τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 1, το Συμβούλιο θεσπίζει, ομοφώνως, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, διατάξεις που αφορούν τις αρχές του καθεστώτος των μεταφορών και των οπείων ή εφαρμογή θα ήταν δυνατόν να επηρεάσει σοβαρά το βιοτικό επίπεδο και την απασχόληση σε ορισμένες περιοχές, όπως και την εκμετάλλευση του εξοπλισμού των μεταφορών, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη προσαρμογής στην οικονομική ανάπτυξη, που προκύπτει από την εγκαθίδρυση της κοινής αγοράς.

17) Στο τρίτο μέρος, ο τίτλος Ι αντικαθίσταται ως εξής:

ΤΙΤΛΟΣ V

ΚΟΙΝΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ, ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΩΝ

18) Στο άρθρο 92 παράγραφος 3:

παρεμβάλλεται το ακόλουθο σημείο:

«δ) οι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού στην Κοινότητα σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον».

το σημερινό σημείο δ) γίνεται σημείο ε).

20) Το άρθρο 94 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 94

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δύναται να εκδίδει κάθε αναγκαίο κανονισμό για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 και ιδίως να καθορίζει τους όρους εφαρμογής του άρθρου 93 παράγραφος 3 και τις κατηγορίες ενισχύσεων που εξαιρούνται από τη διαδικασία αυτή.

20) Το άρθρο 99 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 99

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει διατάξεις για την εναρμόιση των νομοθεσιών περί των φόρων κύκλου εργασιών, των ειδικών φόρων καταναλωστέως και των λοιπών εμμέσων φόρων, στο βαθμό που η εναρμόιση αυτή είναι αναγκαία για να εξασφαλισθεί η εγκαθίδρυση και η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς μέσα στην προθεσμία του άρθρου 7 Α.»

21) Το άρθρο 100 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 100

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, μετά την πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει οδηγίες για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, οι οποίες έχουν άμεση επίπτωση στην εγκαθίδρυση ή τη λειτουργία της κοινής αγοράς.»

22) Στο άρθρο 100 Α, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 100 και εκτός αν ορίζει άλλως η παρούσα συνθήκη, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις για την πραγματοποίηση των στόχων του άρθρου 7 Α. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β και μετά από διαβούλευση

με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει τα μέτρα σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.»

Άρθρο 100 Γ

1. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθορίζει τρίτες χώρες των οποίων οι υπήκοοι πρέπει να διαθέτουν θέωση για να δέχονται τα εσωτερικά σύνορα των κρατών μελών.

2. Ωστόσο, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης σε τρίτη χώρα, η οποία δημιουργεί απειλή αφηδίας εισροής υπηκόων της χώρας αυτής στην Κοινότητα, το Συμβούλιο δύναται, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της Επιτροπής, να θεσπίσει υποχρεωτική θέωση για τους υπηκόους της οικείας χώρας, για περίοδο που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες. Η υποχρεωτική θέωση που προβλέπεται από την παρούσα παράγραφο δύναται να παραταθεί σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 1.

3. Από την 1η Ιανουαρίου 1996, το Συμβούλιο λαμβάνει με ειδική πλειοψηφία τις αποφάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Το Συμβούλιο, πριν από την ημερομηνία αυτή, θεσπίζει με ειδική πλειοψηφία και μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα μέτρα που αφορούν τη θέωση ενιαίου τύπου.

4. Στους τομείς που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, η Επιτροπή υποχρεούται να εξετάζει οποιοδήποτε αίτημα της υποβληθεί από κράτος μέλος με σκοπό να διαβιβάσει πρόταση στο Συμβούλιο.

5. Το παρόν άρθρο δεν θίγει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών όσον αφορά τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφαλείας.

6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε άλλα θέματα εφόσον ληφθεί σχετική απόφαση δυνάμει του άρθρου Κ. 9 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση που αφορά τη συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, με την επιφύλαξη των όρων ψηφοφορίας που καθορίζονται ταυτόχρονα.

7. Οι διατάξεις των εν ισχύι συμβάσεων μεταξύ των κρατών μελών οι οποίες ρυθμίζουν θέματα καλυπτόμενα από το παρόν άρθρο, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρις ότου αντικατασταθούν κατά περιεχόμενο από οδηγίες ή μέτρα που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 100 Δ

Η αποτελούμενη από ανώτερος υπαλλήλους Συντονιστική Επιτροπή που συνιστάται δυνάμει του άρθρου Κ.4 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση συμβάλλει, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 151, στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου στους τομείς που ορίζονται στο άρθρο 100 Γ.»

25) Στο τρίτο μέρος, τίτλος ΙΙ, τα κεφάλαια 1, 2 και 3 αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

«ΤΙΤΛΟΣ VI

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Άρθρο 102 Α

Τα κράτη μέλη ασκούν την οικονομική τους πολιτική με σκοπό να συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων της Κοινότητας, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 2, και στα πλαίσια των γενικών προσανατολισμών που αναφέρονται στο άρθρο 103 παράγραφος 2. Τα κράτη μέλη και η Κοινότητα δρουν σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, και σύμφωνα με τις αρχές του άρθρου 3 Α.

Άρθρο 103

1. Τα κράτη μέλη θεωρούν τις οικονομικές τους πολιτικές θέμα κοινού ενδιαφέροντος και τις συντονίζουν στα πλαίσια του Συμβουλίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 102 Α.

2. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της Επιτροπής, συντάσσει σχέδιο των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών των κρατών

μελών και της Κοινότητας και απευθύνει έκθεση με τα πορίσματά του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με βάση την έκθεση αυτή του Συμβουλίου, συζητά τα συμπεράσματα για τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Κοινότητας.

Με βάση τα συμπεράσματα αυτά, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, διατυπώνει σύσταση όπου εκτινώνται αυτοί οι γενικοί προσανατολισμοί. Το Συμβούλιο γνωστοποιεί τη σύστασή του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

3. Προκειμένου να εξασφαλισθεί στενότερος συντονισμός των οικονομικών πολιτικών και συνεχής σύγκλιση των οικονομικών επιδόσεων των κρατών μελών, το Συμβούλιο, βάσει εκθέσεων που υποβάλλει η Επιτροπή, παρακολουθεί τις οικονομικές εξελίξεις σε κάθε κράτος μέλος και στην Κοινότητα, καθώς και τη συνέπεια των οικονομικών πολιτικών με τους γενικούς προσανατολισμούς που αναφέρονται στην παράγραφο 2, και προβαίνει τακτικά σε συνολική αξιολόγηση.

Για τους σκοπούς αυτής της πολυμερούς εποπτείας, τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τα σημαντικά μέτρα που λαμβάνουν στον τομέα της οικονομικής τους πολιτικής και της διαβιβάζουν όποιες άλλες πληροφορίες κρίνουν αναγκαίες.

4. Όταν, διαπιστώνεται στα πλαίσια της διαδικασίας της παραγράφου 3, ότι η οικονομική πολιτική ενός κράτους μέλους αντιβαίνει προς τους γενικούς προσανατολισμούς της παραγράφου 2 ή ότι δεν ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την καλή λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της Επιτροπής, μπορεί να απευθύνει τις αναγκαίες συστάσεις προς το οικείο κράτος μέλος. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία να ανακωνώσει δημόσια τις συστάσεις του.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου και η Επιτροπή διαβιβάζουν έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τα αποτελέσματα της πολυμερούς εποπτείας. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου μπορεί να κληθεί να εμφανισθεί ενώπιον της αρμόδιας επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εάν το Συμβούλιο έχει ανακωνώσει δημόσια τις συστάσεις του.

5. Το Συμβούλιο, ακολουθώντας τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 189 Γ, μπορεί να θεσπίζει λεπτομερείς κανόνες για τη διαδικασία πολυμερούς εποπτείας που αναφέρεται στις παραγράφους 3 και 4 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 103 Α

1. Με την επιφύλαξη άλλων τυχόν διαδικασιών που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να θεσπίζει τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της οικονομικής κατάστασης, ιδίως εάν ανακύψουν σοβαρές δυσκολίες στον εφοδιασμό με ορισμένα προϊόντα.

2. Όταν ένα κράτος μέλος αντιμετωπίζει δυσκολίες ή διατρέχει μεγάλο κίνδυνο να αντιμετωπίσει σοβαρές δυσκολίες οφειλόμενες σε έκτακτες περιστάσεις που εκφεύγουν από τον έλεγχό του, το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει ομόφωνα να του χορηγήσει, υπό ορισμένους όρους, κοινοτική χρηματοδοτική ενίσχυση. Εάν οι σοβαρές δυσκολίες οφείλονται σε φυσικές καταστροφές, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη ληφθείσα απόφαση.

Άρθρο 104

1. Απαγορεύονται οι υπεραναλήψεις ή οποιοδήποτε άλλο είδος πιστωτικές διευκολύνσεις από την ΕΚΤ ή από τις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών, οι οποίες εφεξής αποκαλούνται «Εθνικές κεντρικές τράπεζες», προς κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς, κεντρικές κυβερνήσεις, περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις των κρατών μελών· απαγορεύεται επίσης να αγοράζουν απευθείας χρεωγράφα από τους οργανισμούς ή τους φορείς αυτούς, η ΕΚΤ ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες.

2. Η παράγραφος 1 δεν ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν στο Δημόσιο, στα οποία οφείλουν να επιφυλάσσουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες και η ΕΚΤ την ίδια μεταχείριση όπως και στα ιδιωτικά πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά τη διάθεση αποθεμάτων από τις κεντρικές τράπεζες.

Άρθρο 104 Α

1. Απαγορεύεται κάθε μέτρο που θεσπίζει προνομιακή πρόσβαση των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών, των κεντρικών κυβερνήσεων, των περιφερειακών, τοπικών ή άλλων δημόσιων οργάνων, των άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου ή των δημόσιων επιχειρήσεων των κρατικών μελών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εφόσον δεν υπαγορεύεται από λόγους προληπτικής εποπτείας.
2. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ, προσδιορίζει, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1994, τους ορισμούς για την εφαρμογή της απαγόρευσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 104 Β

1. Η Κοινότητα δεν ευθύνεται για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι κεντρικές κυβερνήσεις, οι περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλοι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις των κρατικών μελών, ούτε τις αναλαμβάνει με την επιφύλαξη των αμοιβαίων χρηματοοικονομικών ενγυήσεων για την από κοινού εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου. Κανένα κράτος μέλος δεν ευθύνεται για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι κεντρικές κυβερνήσεις, οι περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλοι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις άλλου κράτους μέλους, ούτε τις αναλαμβάνει, με την επιφύλαξη των αμοιβαίων χρηματοοικονομικών ενγυήσεων για την από κοινού εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου.
2. Εάν προκύψει ανάγκη, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ, μπορεί να προσδιορίσει τους ορισμούς για την εφαρμογή των απεγορεύσεων του άρθρου 104 και του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 104 Γ

1. Τα κράτη μέλη αποφεύγουν τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα.
2. Η Επιτροπή παρακολουθεί την εξέλιξη της δημοσιονομικής κατάστασης και το ύψος του δημοσίου χρέους στα κράτη μέλη προκειμένου να εντοπίζει τις μεγάλες αποκλίσεις. Ειδικότερα, εξετάζει την τήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας, με βάση τα εξής δύο κριτήρια:
  - α) κατά πόσον ο λόγος του προβλεπόμενου ή υφιστάμενου δημοσιονομικού ελλείμματος προς το ακαθόριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει μια τιμή αναφοράς, εκτός εάν, είτε ο λόγος αυτός σημειώνει ουσιαστική και συνεχή πτώση και έχει φθάσει σε επίπεδο παραπλήσιο της τιμής αναφοράς, είτε, ενολοκτικώς, η υπέρβαση της τιμής αναφοράς είναι απλά ελάχιστη και προσωρινή και ο λόγος παραμένει κοντά στην τιμή αναφοράς,
  - β) κατά πόσον ο λόγος του δημοσίου χρέους προς το ακαθόριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει μια τιμή αναφοράς, εκτός εάν ο λόγος μειώνεται επαρκώς και πλησιάζει την τιμή αναφοράς με ικανοποιητικό ρυθμό.Οι τιμές αναφοράς ορίζονται στο πρωτόκολλο για τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος που προσαρτάται στην παρούσα συνθήκη.
3. Εάν ένα κράτος μέλος δεν εκπληρώνει τους όρους ενός από τα κριτήρια αυτά ή αμφοτέρων των κριτηρίων, η Επιτροπή συντάσσει έκθεση. Η Έκθεση της Επιτροπής λαμβάνει επίσης υπόψη το κατά πόσον το δημόσιο έλλειμμα υπερβαίνει τις δαπάνες δημοσίων επενδύσεων καθώς και όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της μεσοπρόθεσμης οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης του κράτους μέλους.
4. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να συντάξει έκθεση εάν, μολονότι εκπληρώνονται οι όροι των κριτηρίων, θεωρεί ότι υπάρχει σε ένα κράτος μέλος ο κίνδυνος υπερβολικού ελλείμματος.
5. Η επιτροπή του άρθρου 109 Γ διατυπώνει γνώμη για την έκθεση της Επιτροπής.
6. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι υπάρχει η γνώμη της στο Συμβούλιο.
7. Το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία, μετά από σύσταση της Επιτροπής και αφού λάβει υπόψη τυχόν παρατηρήσεις του εν λόγω κράτους μέλους, αποφασίζει, μετά από συνολική εκτίμηση, εάν υφίσταται ή όχι υπερβολικό έλλειμμα.
8. Εάν το Συμβούλιο αποφασίζει, σύμφωνα με την παράγραφο 6, ότι υπάρχει υπερβολικό έλλειμμα, απευθύνει συστάσεις στο εν λόγω κράτος μέλος προκειμένου να τερματίσει ή κατάσσει αυτή εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 8, οι συστάσεις αυτές δεν ανακινούνται δημοσίως.
8. Εάν το Συμβούλιο διαπιστώσει ότι δεν ανελήφθη αποτελεσματική δράση σε εφαρμογή των

συστάσεων του, εντός του καθορισμένου χρονικού διαστήματος, τότε μπορεί να τις ανακινώσει δημοσίως.

9. Εάν ένα κράτος μέλος επιμένει να μην εφαρμόζει τις συστάσεις του Συμβουλίου, τότε το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να ειδοποιήσει το κράτος μέλος να λάβει, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, μέτρα για τη μείωση του ελλείμματος την οποία το Συμβούλιο κρίνει αναγκαία για να αντιμετωπιστεί η κατάσταση αυτή.

Σε αυτή την περίπτωση, το Συμβούλιο μπορεί να ζητήσει από το κράτος μέλος αυτό, να υποβάλει εκθέσεις σύμφωνα με το συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, για να εξετάσει τις προτάσεις προσαρμογής που καταβάλλει αυτό το κράτος μέλος.

10. Τα δικαιώματα προσηφής που προβλέπονται στα άρθρα 169 και 170 δεν μπορούν να ασκηθούν στα πλαίσια των παραγράφων 1 έως 9 του παρόντος άρθρου.

11. Το Συμβούλιο, εφόσον ένα κράτος μέλος δεν συμμορφώνεται με απόφαση που έχει ληφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 9, μπορεί να αποφασίσει να εφαρμόσει ή να εντείνει ένα ή περισσότερα από τα εξής μέτρα:

να απαιτήσει να δημοσιεύσει το εν λόγω κράτος μέλος πρόσθετες πληροφορίες, τις οποίες ορίζει το Συμβούλιο, πρώτου εκδύσει ομολογίες και χρεόγραφα,

να καλέσει την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να αναθεωρήσει την πολιτική δανεισμού που ασκεί έναντι του εν λόγω κράτους μέλους,

να απαιτήσει από το εν λόγω κράτος μέλος να καταθέσει απόκωπ στην Κοινότητα ποσό κατάλληλου ύψους, έως ότου, κατά τη γνώμη του Συμβουλίου, διορθωθεί το υπερβολικό έλλειμμα,

να επιβάλλει πρόστιμα εύλογου ύψους.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τις αποφάσεις τις οποίες λαμβάνει.

12. Το Συμβούλιο καταργεί ορισμένες ή όλες τις αποφάσεις του που αναφέρονται στις παραγράφους 6 έως 9 και στην παράγραφο 11, εφόσον, κατά τη γνώμη του, έχει διορθωθεί το υπερβολικό έλλειμμα στο οικείο κράτος μέλος. Εάν το Συμβούλιο έχει προηγουμένως ανακινώσει δημοσία συστάσεις, τότε, μόλις καταργηθεί η απόφαση που αναφέρεται στην παράγραφο 8, προβαίνει σε δημόσια δήλωση περί του ότι δεν υφίσταται πλέον υπερβολικό έλλειμμα στο οικείο κράτος μέλος.

13. Το Συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις, που αναφέρονται στις παραγράφους 7 έως 9 και στις παραγράφους 11 και 12, μετά από σύσταση της Επιτροπής και με πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψήφων των μελών του, οι οποίες σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 148 παράγραφος 2, εκτός των ψήφων του αντιπροσώπου του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

14. Περαιτέρω διατάξεις για την εφαρμογή της διαδικασίας του παρόντος άρθρου προβλέπονται στο πρωτόκολλο για τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος, που προσαρτάται στην παρούσα συνθήκη.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομοφώνως προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την ΕΚΤ, θεσπίζει τις κατάλληλες διατάξεις που θα αντικαταστήσουν το εν λόγω πρωτόκολλο.

Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας παραγράφου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, προσδιορίζει, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1994, λεπτομερείς κανόνες και ορισμούς για την εφαρμογή του εν λόγω πρωτοκόλλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Άρθρο 105

1. Πρωταρχικός στόχος του ΕΣΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Με την επιφύλαξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών, το ΕΣΚΤ στηρίζει γενικές οικονομικές πολιτικές στην Κοινότητα, προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της Κοινότητας, που ορίζονται στο άρθρο 2. Το ΕΣΚΤ ενεργεί σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, και σύμφωνα με τις αρχές που εξαγγέλλονται στο άρθρο 3Α.

2. Τα βασικά καθήκοντα του ΕΣΚΤ είναι:
- να χαράζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Κοινότητας,

καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην επιδιώκουν να επιβεβαιώσουν τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ ή των εθνικών κεντρικών τραπεζών, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 108

Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει, το αργότερο μέχρι και την ημερομηνία ίδρυσης του ΕΣΚΤ, ότι η εθνική νομοθεσία του, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής του τράπεζας, συμφώνει με την παρούσα συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ.

Άρθρο 108 Α

1. Για την εκπλήρωση της αποστολής που έχει ανατεθεί στο ΕΣΚΤ, η ΕΚΤ, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης και υπό τους όρους που καθορίζει το καταστατικό του ΕΣΚΤ:

- εκδίδει κανονισμούς αναγκαίους για την εκτέλεση των καθηκόντων που ορίζονται στο άρθρο 3.1 πρώτη περίπτωση, στο άρθρο 19.1, στο άρθρο 22 ή στο άρθρο 25.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, καθώς και στις περιπτώσεις που προβλέπονται στις πράξεις του Συμβουλίου που αναφέρονται στο άρθρο 106, παράγραφος 6,
- λαμβάνει αποφάσεις αναγκαίες για την εκτέλεση των καθηκόντων που ανατίθενται στο ΕΣΚΤ από την παρούσα συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ,
- διατυπώνει συστάσεις και γνώμες.

2. Ο κανονισμός έχει γενική ισχύ. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Οι συστάσεις και οι γνώμες δεν δεσμεύουν.

Η απόφαση είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της γης για τους αποδέκτες που ορίζει. Τα άρθρα 190, 191 και 192 της συνθήκης εφαρμόζονται πλήρως επί των κανονισμών και των αποφάσεων της ΕΚΤ.

Η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει να δημοσιεύσει τις αποφάσεις, συστάσεις και γνώμες της.

3. Εντός των ορίων και υπό τους όρους που θεσπίζονται από το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 106, παράγραφος 6, η ΕΚΤ δικαιούται να επιβάλλει πρόστιμα ή περιοδικές χρηματικές ποινές στις επιχειρήσεις λόγω μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τους κανονισμούς ή τις αποφάσεις της.

Άρθρο 109

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 228, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα ύστερα από σύσταση της ΕΚΤ ή της Επιτροπής, μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ με σκοπό να επιτύχει γενική συναίνεση σύμφωνα με το στόχο της σταθερότητας των τιμών και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί, σύμφωνα με τις διαδικαστικές ρυθμίσεις της παραγράφου 3, να συνάψει τυπικές συμφωνίες για ένα σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών για το ΕCU, έναντι μη κοινοτικών νομισμάτων. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της ΕΚΤ ή της Επιτροπής, και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ, με σκοπό να επιτύχει γενική συναίνεση σύμφωνα με το στόχο της σταθερότητας των τιμών, μπορεί να εγκρίνει, να προσαρμόσει ή να εγκαταλείψει τις κεντρικές ισοτιμίες του ΕCU εντός του συστήματος συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την έγκριση, την προσαρμογή ή την εγκατάλειψη της κεντρικής ισοτιμίας του ΕCU.

2. Εφόσον δεν υπάρχει σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι ενός ή περισσότερων μη κοινοτικών νομισμάτων, κατά την έννοια της παραγράφου 1, το Συμβούλιο μπορεί, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία είτε μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την ΕΚΤ, να διατυπώνει γενικούς προανατολισμούς για την πολιτική των συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι αυτών των νομισμάτων. Αυτοί οι γενικοί προανατολισμοί δεν θίγουν τον πρωταρχικό στόχο του ΕΣΚΤ, που είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.

3. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 228, όταν χρειάζεται να διαπραγματευθεί η Κοινότητα συμφωνίες για νομισματικά ή συναλλαγματικά θέματα με ένα ή περισσότερα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία ύστερα από σύσταση της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ, αποφασίζει τη μεθόδευση των διαπραγματεύσεων και της σύνταξης των συμφωνιών αυτών. Η μεθόδευση αυτή εξασφαλίζει ότι η Κοινότητα εκφράζει μια ενιαία θέση. Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στις διαπραγματεύσεις. Οι συμφωνίες που συνάπτονται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο είναι δεσμευτικές για τα όργανα της Κοινότητας, την ΕΚΤ και τα κράτη μέλη.

- να διενεργεί πράξεις συναλλαγμάτων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 109, - να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών μελών, - να προωθεί την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών.

3. Η τρίτη περίπτωση της παραγράφου 2 δεν θίγει την εκ μέρους των κυβερνήσεων των κρατών μελών κατοχή και διαχείριση τρεχόντων ταμειακών υπολοίπων σε συνάλλαγμα.

4. Η γνώμη της ΕΚΤ ζητείται:

- για κάθε προτεινόμενη κοινοτική πράξη που εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητάς της, - από τις εθνικές αρχές για κάθε σχέδιο νομοθετικής διάταξης που εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητάς της, εντός όμως των ορίων και υπό τους όρους που ορίζει το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 106 παράγραφος 6.

Η ΕΚΤ μπορεί να υποβάλλει γνώμες στα κατάλληλα κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς ή στις εθνικές αρχές για θέματα της αρμοδιότητάς της.

5. Το ΕΣΚΤ συμβάλλει στην εκ μέρους των αρμόδιων αρχών ομαλή άσκηση πολιτικών που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

6. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής, μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ και αφού λάβει τη συμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μπορεί να αναθέσει στην ΕΚΤ ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, εξαιρέσει των ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

Άρθρο 105 Α

1. Η ΕΚΤ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμμίων μέσα στην Κοινότητα. Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκδώσουν τέτοια τραπεζογραμμιά. Τα τραπεζογραμμιά που εκδίδονται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες είναι τα μόνα τραπεζογραμμιά που αποτελούν νόμιμο χρήμα μέσα στην Κοινότητα.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να εκδίδουν κέρματα, η ποσότητα των οποίων τελεί υπό την έγκριση της ΕΚΤ. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ, μπορεί να θεσπίζει μέτρα για την εναρμόνιση της ονομαστικής αξίας και των τεχνικών προδιαγραφών όλων των κερμάτων που πρόκειται να κυκλοφορήσουν στο βαθμό που είναι απαραίτητος για την ομαλή κυκλοφορία τους μέσα στην Κοινότητα.

Άρθρο 106

1. Το ΕΣΚΤ αποτελείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

2. Η ΕΚΤ έχει νόμιμη προσωπικότητα.

3. Το ΕΣΚΤ διοικείται από τα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ, τα οποία είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και η Εκτελεστική Επιτροπή.

4. Το καταστατικό του ΕΣΚΤ παρτίθεται σε πρωτόκολλο που προσαρτάται στην παρούσα συνθήκη.

5. Τα άρθρα 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1α) και 36 του καταστατικού του ΕΣΚΤ μπορούν να τροποποιηθούν από το Συμβούλιο, που αποφασίζει είτε με ειδική πλειοψηφία μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή και σύσταση της ΕΚΤ είτε με ομοφωνία μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την ΕΚΤ. Σε κάθε περίπτωση, απαιτείται η συμφωνη γνώμη των Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

6. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία είτε προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με την ΕΚΤ είτε μετά από σύσταση της ΕΚΤ και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, θεσπίζει τις διατάξεις που αναφέρονται στα άρθρα 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4, και 34.3 του καταστατικού του ΕΣΚΤ.

Άρθρο 107

Κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων που τους ανατίθενται από την παρούσα συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ, ούτε η ΕΚΤ, ούτε οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, ούτε κανένα μέλος των οργάνων λήψης αποφάσεων των ιδρυμάτων αυτών, δεν ζητεί ούτε δέχεται υποδείξεις από τα κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς, από την κυβέρνηση κράτους μέλους ή από άλλο οργανισμό. Τα κοινοτικά όργανα ή οργανισμοί

4. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ, αποφασίζει, αφενός μεν, με ειδική πλειοψηφία σχετικά με τη θέση της Κοινότητας σε διεθνείς επίπεδο για τα θέματα που αφορούν ιδιαίτερα την οικονομική και νομισματική ένωση, αφετέρου δε με ομοφωνία σχετικά με την εκπροσώπηση της, σύμφωνα με τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων που προβλέπεται στα άρθρα 103 και 105.

5. Με την επιφύλαξη της κοινοτικής αρμοδιότητας και των κοινοτικών συμφωνιών για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση, τα κράτη μέλη μπορούν να διαπραγματεύονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3
ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 109 Α

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ απαρτίζεται από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ και τους Διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζιών.

2. α) Η Εκτελεστική Επιτροπή απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τέσσερα άλλα μέλη.

β) Ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και τα λοιπά μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής διορίζονται μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και επαγγελματικής εμπειρίας σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα, με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών σε επίπεδο Αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, κατά σύσταση του Συμβουλίου, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ.

Η θητεία τους είναι οκταετής και μη ανανεώσιμη.

Μόνον υπήκοοι κρατών μελών μπορούν να γίνουν μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής.

Άρθρο 109 Β

1. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου και ένα μέλος της Επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου μπορεί να υποβάλλει προτάσεις προς εξέταση και ψήφιση από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ.

2. Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ καλείται να συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου όταν εξετάζονται θέματα σχετικά με τους στόχους και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ.

3. Η ΕΚΤ απευθύνει επίσημα έκθεση για τις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ και για τη νομισματική πολιτική του προηγούμενου και του τρέχοντος έτους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ παρουσιάζει την έκθεση αυτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, το οποίο μπορεί να προβεί σε γενική συζήτηση σε αυτή τη βάση.

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ και τα άλλα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής μπορούν, αιτήσει του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή με δική τους πρωτοβουλία, να εμφανίζονται ενώπιον των Επιτροπών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 109 Γ

1. Για την προώθηση του συντονισμού της πολιτικής των κρατών μελών στο βαθμό που είναι αναγκαίος για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, συνιστάται Νομισματική Επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα.

Η επιτροπή αυτή έχει ως αποστολή:

- να παρακολουθεί τη νομισματική και χρηματοπιστωτική κατάσταση των κρατών μελών και της Κοινότητας και τη γενική κατάσταση πληρωμών των κρατών μελών και να υποβάλλει τακτικά εκθέσεις προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή για τα θέματα αυτά,
- να διατυπώνει γνώμες προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή είτε αιτήσει τους είτε με δική της πρωτοβουλία,
- με την επιφύλαξη του άρθρου 151, να συμβάλλει στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου που αναφέρονται στο άρθρο 73 ΣΤ και 73 Ζ, στο άρθρο 103 παράγραφοι 2, 3, 4 και 5, στα άρθρα 103 Α, 104 Α, 104 Β και 104 Γ, στο άρθρο 109 Ε παράγραφος 2, στο άρθρο 109 ΣΤ παράγραφος 6, στα άρθρα 109 Η και 109 Θ, στο άρθρο 109 Ι παράγραφος 2 και στο άρθρο 109 Κ παράγραφος 1,
- να εξετάζει, τουλάχιστον μία φορά το έτος, την κατάσταση ως προς τις κινήσεις κεφαλαίων και την ελευθερία των πληρωμών, όπως προκύπτουν από την εφαρμογή της παρούσας συνθήκης και των μέτρων που λαμβάνει το Συμβούλιο. Η εξέταση αυτή καλύπτει όλα τα μέτρα

που αφορούν τις κινήσεις κεφαλαίων και τις πληρωμές. Η Νομισματική Επιτροπή συντάσσει έκθεση προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο για τα αποτελέσματα της εξέτασης αυτής.

Κάθε κράτος μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στη Νομισματική Επιτροπή.

2. Στην αρχή του τρίτου σταδίου, ιδρύεται Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή. Η Νομισματική Επιτροπή που προβλέπεται στην παράγραφο 1 διαλύεται.

Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή έχει την εξής αποστολή:

- να διατυπώνει γνώμες προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή είτε αιτήσει τους είτε με δική της πρωτοβουλία,
- να παρακολουθεί την οικονομική και χρηματοπιστωτική κατάσταση των κρατών μελών και της Κοινότητας και να συντάσσει τακτικά εκθέσεις προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή για τα θέματα αυτά, ιδίως όσον αφορά τις χρηματοπιστωτικές σχέσεις με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς,
- με την επιφύλαξη του άρθρου 151, να συμβάλλει στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου που αναφέρονται στα άρθρα 73 ΣΤ και 73 Ζ, στο άρθρο 103 παράγραφοι 2, 3, 4 και 5, στα άρθρα 103 Α, 104 Α, 104 Β και 104 Γ, στο άρθρο 105 παράγραφος 6, στο άρθρο 105 Α παράγραφος 2, στο άρθρο 106 παράγραφοι 5 και 6, στα άρθρα 109 και 109 Η, στο άρθρο 109 Θ παράγραφοι 2 και 3, στο άρθρο 109 Κ παράγραφος 2 και στο άρθρο 109 Ι παράγραφοι 2 και 3, και να εκτελεί τα άλλα συμβουλευτικά και προπαρασκευαστικά καθήκοντα που της αναθέτει το Συμβούλιο,
- να εξετάζει, τουλάχιστον μία φορά το έτος, την κατάσταση ως προς την ελεύθερη κίνηση των κεφαλαίων και την ελευθερία των πληρωμών, όπως προκύπτουν από την εφαρμογή της συνθήκης και των μέτρων που λαμβάνει το Συμβούλιο. Η εξέταση αυτή καλύπτει όλα τα μέτρα που έχουν σχέση με κινήσεις κεφαλαίων και πληρωμές. Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή συντάσσει έκθεση προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο για τα αποτελέσματα της εξέτασης αυτής.
- Κάθε κράτος μέλος, η Επιτροπή και η ΕΚΤ διορίζουν μέχρι και δύο μέλη της επιτροπής αυτής.
- 3. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ και την επιτροπή που αναφέρεται στο παρόν άρθρο, καθορίζει λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με τη σύνθεση της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη σχετική απόφαση.
- 4. Εκτός από τα καθήκοντα που αναφέρονται στην παράγραφο 2, και εφόσον υπάρχουν κράτη μέλη με παρέκκλιση σύμφωνα με τα άρθρα 109 Κ και 109 Λ, η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή παρακολουθεί τη νομισματική και χρηματοπιστωτική κατάσταση και το γενικό σύστημα πληρωμών αυτών των κρατών μελών και υποβάλλει τακτικά έκθεση προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή για τα θέματα αυτά.

Άρθρο 109 Δ

Για θέματα που εμπίπτουν στο άρθρο 103 παράγραφος 4, στο άρθρο 104 Γ, εξαιρείται της παραγράφου 14, στα άρθρα 109, 109 Θ και 109 Κ και στο άρθρο 109 Λ, παράγραφοι 4 και 5, το Συμβούλιο ή ένα κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή να υποβάλλει πρόταση ή σύσταση, ανάλογα με την περίπτωση. Η Επιτροπή εξετάζει το αίτημα αυτό και υποβάλλει αμελλητί τα συμπεράσματά της στο Συμβούλιο χωρίς καθυστέρηση.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 109 Ε

1. Το δεύτερο στάδιο για την πραγματοποίηση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 1994.

2. Πριν από την ημερομηνία αυτή:

- Κάθε κράτος μέλος:
  - θεσπίζει, όπου χρειάζεται, τα κατάλληλα μέτρα για την τήρηση των απαγορεύσεων του άρθρου 73 Β, με την επιφύλαξη του άρθρου 73 Ε, του άρθρου 104 και του άρθρου 104 Α, παράγραφοι 1,
  - θεσπίζει, εν ανάγκη, προκειμένου να επιτρέψει την αξιολόγηση που προβλέπεται από το εδάφιο β), πολεμική προγράμματα που έχουν ως στόχο να εξασφαλίσουν τη διαρκή σύγκλιση που είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, ιδίως

στάδιο. Το πλαίσιο αυτό υποβάλλεται προς απόφαση στην ΕΚΤ την ημερομηνία της ίδρυσής της.

4. Το ΕΝΙ, αποφασίζοντας με πλειοψηφία των δύο τρίτων των μελών του Συμβουλίου του, μπορεί:

- να διατυπώνει γνώμες ή συστάσεις για το γενικό προσανατολισμό της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής καθώς και για τα σχετικά μέτρα που λαμβάνονται σε κάθε κράτος μέλος,
- να διατυπώνει γνώμες ή συστάσεις προς τις κυβερνήσεις και το Συμβούλιο σχετικά με πολιτικές που μπορούν να επηρεάζουν την εσωτερική ή εξωτερική νομισματική κατάσταση στην Κοινότητα και, ιδίως, τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος,
- να απευθύνει συστάσεις στις εθνικές νομισματικές αρχές των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση της νομισματικής τους πολιτικής.

5. Το ΕΝΙ μπορεί να αποφασίσει ομόφωνα να ανακοινώσει δημόσια τις γνώμες και τις συστάσεις του.

6. Το Συμβούλιο ζητά τη γνώμη του ΕΝΙ όσον αφορά κάθε πρόταση κοινοτικής πράξης που εμπήκει στο πεδίο της αρμοδιότητάς του.

Η γνώμη του ΕΝΙ ζητείται επίσης από τις αρχές των κρατών μελών όσον αφορά κάθε σχέδιο νομοθετικής διάταξης που εμπήκει στο πεδίο της αρμοδιότητάς του, εντός των ορίων και υπό τους όρους που ορίζει το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Επιτροπή των Διοικητών ή, ανάλογα με την περίπτωση, με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το ΕΝΙ.

7. Το Συμβούλιο μπορεί, με ομόφωνη απόφαση, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το ΕΝΙ, να αναθέσει στο ΕΝΙ άλλα καθήκοντα για την προπαρασκευή του τρίτου σταδίου.

8. Όπου η παρούσα συνθήκη αναγνωρίζει συμβουλευτικό ρόλο στην ΕΚΤ, οι αναφορές στην ΕΚΤ εννοείται ότι αφορούν το ΕΝΙ, πριν από την ίδρυση της ΕΚΤ.

Όπου η παρούσα συνθήκη αναγνωρίζει συμβουλευτικό ρόλο στο ΕΝΙ, οι αναφορές στο ΕΝΙ εννοείται ότι αφορούν την Επιτροπή των Διοικητών, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1994.

9. Κατά το δεύτερο στάδιο, ο όρος «ΕΚΤ» που χρησιμοποιείται στα άρθρα 173, 175, 177, 180 και 215 υπονοεί το ΕΝΙ.

Άρθρο 109 Ζ

Η νομισματική σύνθεση του καλαθιού του ΕCU δεν μεταβάλλεται.

Από την έναρξη του τρίτου σταδίου, η αξία του ΕCU καθορίζεται οριστικά και αμετάκλητα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 109 Α παράγραφος 4.

Άρθρο 109 Η

1. Σε περίπτωση δυσχερειών ή σοβαρής απειλής δυσχερειών στο ισοζύγιο πληρωμών ενός κράτους μέλους, οι οποίες οφείλονται είτε σε ολική διατάραξη του ισοζυγίου πληρωμών είτε στο είδος των συναλλαγμάτων που διατίθεται, και οι οποίες είναι σε θέση ιδίως να θέσουν σε κίνδυνο τη λειτουργία της κοινής αγοράς ή την προοδευτική πραγματοποίηση της κοινής εμπορικής πολιτικής, η Επιτροπή εξετάζει αμελλητί την κατάσταση αυτού του κράτους, καθώς και τα μέτρα που αυτό έλαβε ή δύναται να λάβει σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης, χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα που διαθέτει. Η Επιτροπή υποδεικνύει τα μέτρα, τη λήψη των οποίων συνιστά στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

Αν η δράση που ανέλαβε ένα κράτος μέλος και τα μέτρα που υπέδειξε η Επιτροπή αποδεικνύονται ανεπαρκή για να εξολοκίψουν τις δυσχερείες ή την απειλή δυσχερειών, η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεως με την επιτροπή του άρθρου 109 Γ, συνιστά στο Συμβούλιο την παρόχη αμοιβαίας συνδρομής και τις κατάλληλες μεθόδους.

Η Επιτροπή ενημερώνει τακτικά το Συμβούλιο περί της καταστάσεως και της εξελίξεώς της.

2. Το Συμβούλιο παρέχει, με ειδική πλειοψηφία, την αμοιβαία συνδρομή. Εκδίδει οδηγίες ή αποφάσεις που καθορίζουν τους όρους και τις λεπτομέρειές της. Η αμοιβαία συνδρομή δύναται ιδίως να συνίσταται:

- α) σε συντονισμένη δράση ενώπιον άλλων διεθνών οργανισμών, στους οποίους τα κράτη μέλη δύνανται να προσφύγουν,
- β) σε μέτρα που είναι αναγκαία για την αποφυγή εκτροπών του εμπορίου, αν το ευρισκόμενο σε δυσχέρεια κράτος διατηρεί ή επαναστάει ποσοτικούς περιορισμούς έναντι τρίτων χωρών,
- γ) σε χορήγηση περιορισμένων πιστώσεων εκ μέρους άλλων κρατών μελών, εφόσον αυτά

όσον αφορά τη σταθερότητα των τιμών και την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών.

β) Το Συμβούλιο, με βάση έκθεση της Επιτροπής, αξιολογεί την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στον τομέα της οικονομικής και νομισματικής σύγκλισης, ιδίως όσον αφορά τη σταθερότητα των τιμών και την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών, καθώς και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά.

3. Οι διατάξεις του άρθρου 104, του άρθρου 104 Α παράγραφος 1, του άρθρου 104 Β παράγραφος 1, και του άρθρου 104 Γ εξοφεί τις παραγράφων 1, 9, 11 και 14, εφαρμόζονται από την έναρξη του δεύτερου σταδίου.

Οι διατάξεις του άρθρου 103 Α παράγραφος 2, του άρθρου 104 Γ παράγραφος 1, 9 και 11, των άρθρων 105, 105 Α, 107, 109, 109 Α και 109 Β και του άρθρου 109 Γ παράγραφος 2 και 3, εφαρμόζονται από την έναρξη του τρίτου σταδίου.

4. Κατά το δεύτερο στάδιο της Οικονομικής Ένωσης, τα κράτη μέλη προσπαθούν να αποφεύγουν τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα.

5. Κατά το δεύτερο στάδιο, κάθε κράτος μέλος θέτει, όπως ενδείκνυται, σε κίνηση τη διαδικασία που οδηγεί στην ανεξαρτησία της κεντρικής του τράπεζας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 108.

Άρθρο 109 ΣΤ

1. Κατά την έναρξη του δεύτερου σταδίου, ιδρύεται και αναλαμβάνει τα καθήκοντά του το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα, (εφεξής καλούμενο «ΕΝΙ»). Το ΕΝΙ έχει νομική προσωπικότητα, η δε διεύθυνση και διεξαγωγή του γίνονται από ένα Συμβούλιο απαρτιζόμενο από έναν Πρόεδρο, και τους Διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών, ένας εκ των οποίων διορίζεται Αντιπρόεδρος.

Ο Πρόεδρος διορίζεται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών σε επίπεδο Αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, ύστερα από σύσταση, κατά περίπτωση της Επιτροπής των Διοικητών των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών, καλούμενης εφεξής «Επιτροπή των Διοικητών», ή του Συμβουλίου του ΕΝΙ, και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με το Συμβούλιο. Ο Πρόεδρος επιλέγεται μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και με επαγγελματική εμπειρία σε νομισματικά και τραπεζικά θέματα. Μόνον υπήκοος κράτους μέλους μπορεί να γίνεται Πρόεδρος του ΕΝΙ. Το Συμβούλιο του ΕΝΙ διορίζει τον Αντιπρόεδρο.

Το καταστατικό του ΕΝΙ περιλαμβάνεται σε πρωτόκολλο που προσαρτάται στην παρούσα συνθήκη.

Η Επιτροπή των Διοικητών διαλύεται κατά την έναρξη του δεύτερου σταδίου.

2. Το ΕΝΙ:

- ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών,
- ενισχύει το συντονισμό των νομισματικών πολιτικών των κρατών μελών, με στόχο την εξασφάλιση της σταθερότητας των τιμών,
- παρακολουθεί τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος,
- διεξάγει διαβουλεύσεις για θέματα της αρμοδιότητας των εθνικών κεντρικών τραπεζών που επηρεάζουν τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματαγορών,
- αναλαμβάνει τα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Νομισματικής Συνεργασίας, το οποίο διαλύεται· οι σχετικές λεπτομέρειες διατάξεις περιλαμβάνονται στο καταστατικό του ΕΝΙ,
- διευκολύνει τη χρήση του ΕCU και επεξεργάζεται την ανάπτυξή του, συμπεριλαμβανομένης της ομαλής λειτουργίας του συστήματος συμψηφισμού σε ΕCU.

3. Για την προπαρασκευή του τρίτου σταδίου, το ΕΝΙ:

- προετοιμάζει τα μέσα και τις διαδικασίες που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στο τρίτο στάδιο,
- προωθεί, όπου είναι αναγκαίο, την έναρξη των κανόνων και πρακτικών που διέπουν τη συλλογή, επεξεργασία και διανομή των στατιστικών στοιχείων στο πεδίο της αρμοδιότητάς του,

- προετοιμάζει τους κανόνες για τις πράξεις που εκτελούνται από τις γενικές κεντρικές τράπεζες στα πλαίσια του ΕΣΚΤ,

- προωθεί την αποτελεσματικότητα των συστημάτων διασυνοριακών πληρωμών,

- εποπτεύει την τεχνική προπαρασκευή της έκδοσης τραπεζογραμματίων ΕCU.

Το αργότερο ως τις 31 Δεκεμβρίου 1996, το ΕΝΙ προσδιορίζει το κανονιστικό, οργανωτικό και υλικοτεχνικό πλαίσιο που χρειάζεται το ΕΣΚΤ για να ασκεί τα καθήκοντά του κατά το τρίτο

υιοθέτηση ενιαίου νομισμάτος.

και διαβάσει τα πορίσματά του στο Συμβούλιο, συνεργάζομενο σε επίπεδο Αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων. Ζητείται επίσης η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο τη διαβάζει στο Συμβούλιο, συνεργάζομενο σε επίπεδο Αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων.

3. Λαμβάνομενος δεόντως υπόψη τις εθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που αναφέρεται στην παράγραφο 2, το Συμβούλιο, συνεργάζομενο σε επίπεδο Αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, αποφασίζει, με ειδική πλειοψηφία, όχι αργότερα από τις 31 Δεκεμβρίου 1996:

- βάσει των συστάσεων του Συμβουλίου που αναφέρονται στην παράγραφο 2, κατά πόσον η πλειοψηφία των κρατών μελών πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομισμάτος,

- κατά πόσον είναι σκόδιμο για την Κοινότητα να εισέλθει στο τρίτο στάδιο, και εάν ναι,

- ορίζει την ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου.

4. Αν, ως το τέλος του 1997, δεν έχει οριστεί η ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου, το τρίτο στάδιο αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 1999. Πριν από την 1η Ιουλίου 1998, το Συμβούλιο, συνεργάζομενο σε επίπεδο Αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, αφού επαναλάβει τη διαδικασία των παραγράφων 1 και 2, εκτός της δεύτερης περίπτωσης της παραγράφου 2, και λαμβάνοντας υπόψη τις εκθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, επιβεβαιώνει, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία και βάσει των συστάσεων του Συμβουλίου που αναφέρονται στην παράγραφο 2, ποια κράτη μέλη πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομισμάτος.

Άρθρο 109 Κ

1. Σε περίπτωση που έχει ληφθεί απόφαση περί καθορισμού της ημερομηνίας σύμφωνα με το άρθρο 109 Ι, παράγραφος 3, το Συμβούλιο βάσει των συστάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 109 Ι παράγραφος 2, αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της Επιτροπής, εάν μερικά, και ποια, από τα κράτη μέλη χρειάζονται παρέκκλιση όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Από τα κράτη μέλη αποκλούνται στην παρούσα συνθήκη «κράτη μέλη με παρέκκλιση».

Σε περίπτωση που το Συμβούλιο έχει επιβεβαιώσει ποια κράτη μέλη πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομισμάτος, σύμφωνα με το άρθρο 109 Ι παράγραφος 4, τα κράτη μέλη τα οποία δεν πληρούν τις προϋποθέσεις αυτές θα πρέπει να τυχούν της αποκάλυψης που ορίζεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Αυτά τα κράτη μέλη αποκλούνται εφεξής «κράτη μέλη με παρέκκλιση».

2. Τουλάχιστον μία φορά κάθε δύο χρόνια, ή όποτε το ζητήσει, μέλος με παρέκκλιση, η Επιτροπή και η ΕΚΤ υποβάλλουν έκθεση στο Συμβούλιο ακολουθώντας τη διαδικασία του άρθρου 109 Ι παράγραφος 1. Μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αφού συζητηθεί το θέμα στο Συμβούλιο, συνεργάζομενο σε επίπεδο Αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής, ποια κράτη μέλη με παρέκκλιση πληρούν, βάσει των κριτηρίων του άρθρου 109 Ι παράγραφος 1, τις αναγκαίες προϋποθέσεις, και καταργεί τις παρεκκλίσεις για τα συγκεκριμένα κράτη μέλη.

3. Η κατά την έννοια της παραγράφου 1 παρέκκλιση συνεπάγεται ότι δεν έχουν εφαρμογή για το συγκεκριμένο κράτος μέλος τα ακόλουθα άρθρα: άρθρο 104 Γ παράγραφοι 9 και 11, άρθρο 105 παράγραφοι 1, 2, 3 και 5, άρθρα 105 Α, 108 Α και 109, και άρθρο 109 Α παράγραφος 2 σημείο β). Η εξίφραση του κράτους μέλους αυτού από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα πλαίσια του ΕΣΚΤ προσδιορίζεται στο κεφάλαιο ΙΧ του καταστατικού του ΕΣΚΤ.

4. Στο άρθρο 105 παράγραφοι 1, 2, 3, στα άρθρα 105 Α, 108 Α και 109 και στο άρθρο 109 Α παράγραφος 2 σημείο β) ως κράτη μέλη εννοούνται τα «κράτη μέλη χωρίς παρέκκλιση».

5. Τα δικαιώματα ψήφου των κρατών μελών με παρέκκλιση ανασταλούνται προκειμένου για τις αποφάσεις του Συμβουλίου τις οποίες προβλέπουν τα άρθρα της παρούσας συνθήκης που αναφέρονται στην παράγραφο 3. Στην περίπτωση αυτή, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 148 και το άρθρο 189 Α παράγραφος 1, η ειδική πλειοψηφία ορίζεται ότι είναι τα δύο τρίτα των σταθμισμένων ψήφων των αντιπροσώπων των κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση, σύμφωνα με το άρθρο 148 παράγραφος 2, και απαιτείται ομοφωνία αυτών των κρατών μελών για πράξη που απαιτεί ομοφωνία.

συμφωνιών.

3. Αν η προτεινόμενη από την Επιτροπή αμοιβαία συνδρομή δεν παρασχεθεί από το Συμβούλιο ή αν η παρασχεθείσα αμοιβαία συνδρομή και τα ληφθέντα μέτρα είναι ανεπαρκή, η Επιτροπή επιφέρει στο κράτος που ευρισκείται σε δυσχέρεια να λάβει μέτρα διασφάλισης, των οποίων οι όροι και οι λεπτομέρειες καθορίζονται από την Επιτροπή.

Το Συμβούλιο δύναται, με ειδική πλειοψηφία, να ανακαλεί την άδεια αυτή και να τροποποιεί τους όρους και τις λεπτομέρειές της.

4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 109 Κ, παράγραφος 6, το παρόν άρθρο παύει να εφαρμόζεται από την έναρξη του τρίτου σταδίου.

Άρθρο 109 Θ

1. Σε περίπτωση αιφνίδιας κρίσεως του ισοζυγίου πληρωμών και αν δε ληφθεί αμέσως απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 109 Η, παράγραφος 2, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δύναται να λάβει, συντηρητικά, τα αναγκαία μέτρα διασφάλισης. Τα μέτρα αυτά δεν επιτρέπεται να προκαλούν παρά την ελάχιστη διαταραχή στη λειτουργία της κοινής αγοράς, ούτε να υπερβαίνουν τα απολύτως απαραίτητα όρια για την αντιμετώπιση των αιφνιδίων δυσχερειών που ανέκυψαν.

2. Η Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη ενημερώνονται για τα μέτρα διασφάλισης το αργότερο κατά την έναρξη ισχύος τους. Η Επιτροπή δύναται να συστήσει στο Συμβούλιο την αμοιβαία συνδρομή σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 109 Η.

3. Μετά από γνώμη της Επιτροπής και διαβούλευση με την επιτροπή του άρθρου 109 Γ, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει, με ειδική πλειοψηφία, ότι το εν λόγω κράτος οφείλει να τροποποιήσει, αναστείλει ή καταργήσει τα ανωτέρω μέτρα διασφάλισης.

4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 109 Κ, παράγραφος 6, το παρόν άρθρο παύει να εφαρμόζεται από την αρχή του τρίτου σταδίου.

Άρθρο 109 Ι

1. Η Επιτροπή και το ΕΝΙ υποβάλλουν στο Συμβούλιο έκθεση για την πρόοδο που έχουν επιτελέσει τα κράτη μέλη στην εκπόνηση των υποχρεώσεών τους για την επίτευξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Οι εκθέσεις αυτές εξετάζονται ιδίως εάν η εθνική νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής τραπεζίας του, συμβιβάζεται με τα άρθρα 107 και 108 της παρούσας συνθήκης και με το καταστατικό του ΕΣΚΤ. Οι εκθέσεις εξετάζονται επίσης κατά πόσον έχει επιτευχθεί υψηλός βαθμός σταθερής συγκλίσης, με γνώμονα την πλήρωση των ακόλουθων κριτηρίων από κάθε κράτος μέλος:

- επίτευξη υψηλού βαθμού σταθερότητας τιμών· αυτό καταδεικνύεται από ένα ποσοστό πληρωσιμότητος του κράτους αυτού που προσεγγίζει το αντίστοιχο ποσοστό των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών.

- σταθερότητα των δημοσίων οικονομικών· αυτό καταδεικνύεται από την επίτευξη δημοσονομικής κατάστασης χωρίς υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, κατά την έννοια του άρθρου 104 Γ, παράγραφος 6.

- τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης που προβλέπονται από το Μηχανισμό Συνολληγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος επί δύο τουλάχιστον χρόνια, χωρίς υποτίμηση έναντι του νομισμάτος οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλους.

- διάρκεια της συγκλίσης που θα έχει επιτευχθεί· από το κράτος μέλος, και της συμμετοχής του στο Μηχανισμό Συνολληγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος, αντανακλώμενη στα επίπεδα των μακροπρόθεσμων επιτοκίων.

Τα τέσσερα κριτήρια που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο και το χρονικό διάστημα κατά το οποίο πρέπει αυτά να επιτευχθούν, αναπτύσσονται περαιτέρω σε πρωτόκολλο προσαρτημένο στην παρούσα συνθήκη. Οι εκθέσεις της Επιτροπής και του ΕΝΙ λαμβάνουν επίσης υπόψη την εξέλιξη του ΕCU, τα αποτελέσματα της ολοκλήρωσης των αγορών, την κατάσταση και την εξέλιξη των ισοζυγίων τρεχουσών συναλλαγών, και μια εξέταση των εξελίξεων του κατά μονάδα κόστους εργασίας και άλλων δεικτών τιμών.

2. Με βάση τις εκθέσεις αυτές, το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της Επιτροπής, εκτιμά:

- κατά πόσον κάθε κράτος μέλος πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομισμάτος,

- κατά πόσον η πλειοψηφία των κρατών μελών πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομισμάτος.

6. Οι διατάξεις των άρθρων 109 Η και 109 Θ εξακολουθούν να ισχύουν για το κράτος μέλος με παρέκκλιση.

Άρθρο 109 Α

1. Αμέσως μετά την απόφαση για την ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου σύμφωνα με το άρθρο 109 Γ παράγραφος 3, ή, ενδεχομένως μετά την 1η Ιουλίου 1998:
- το Συμβούλιο θεσπίζει τις διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 106 παράγραφος 6, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση διορίζουν, ακολουθώντας τη διαδικασία του άρθρου 50 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τα άλλα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ. Εάν υπάρχουν κράτη μέλη με παρέκκλιση, ο αριθμός των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, μπορεί να είναι μικρότερος από τον προβλεπόμενο στο άρθρο 11 παράγραφος 1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, αλλά σε καμία περίπτωση δεν θα είναι μικρότερος από τέσσερα.

Μόλις διοριστεί η Εκτελεστική Επιτροπή, ιδρύονται το ΕΣΚΤ και η ΕΚΤ και προετοιμάζονται για την πλήρη λειτουργία τους όπως περιγράφεται στην παρούσα συνθήκη και στο καταστατικό του ΕΣΚΤ. Η πλήρης άσκηση των εξουσιών τους αρχίζει την πρώτη ημέρα του τρίτου σταδίου.

2. Μόλις ιδρυθεί η ΕΚΤ, αναλαμβάνει, αν χρειάζεται, τα καθήκοντα του ΕΝΙ. Το ΕΝΙ τίθεται υπό εκκαθάριση μόλις ιδρυθεί η ΕΚΤ· οι λοιπομέρειες εκκαθάρισης περιλαμβάνονται στο καταστατικό του ΕΝΙ.

3. Εφόσον υπάρχουν κράτη μέλη με παρέκκλιση, και με την επιφύλαξη του άρθρου 106 παράγραφος 3 της παρούσας συνθήκης, το Γενικό Συμβούλιο της ΕΚΤ που αναφέρεται στο άρθρο 45 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, θα συγκροτηθεί ως τρίτο όργανο λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ.

4. Κατά την έναρξη της ημερομηνίας του τρίτου σταδίου, το Συμβούλιο, με ομόφωνη απόφαση των κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την ΕΚΤ, θεσπίζει τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που καθορίζονται αμετάκλητα για τα νομίσματά τους και με τις οποίες αμετάκλητες ισοτιμίες θα τα αντικαταστήσει το ΕCU, το οποίο θα καταστεί αυτοτελές νόμισμα. Το εν λόγω μέτρο δεν μεταβάλλει, αυτό καθαυτό, την εξωτερική ισοτιμία του ΕCU. Το Συμβούλιο λαμβάνει επίσης, με την ίδια διαδικασία, τα λοιπά μέτρα που είναι αναγκαία για την ταχεία εισαγωγή του ΕCU ως ενιαίου νομίσματος αυτών των κρατών μελών.

5. Εάν αποφασιστεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 109 Κ παράγραφος 2, να καταργηθεί μια παρέκκλιση, το Συμβούλιο, με ομόφωνη απόφαση των κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση και του συγκεκριμένου κράτους μέλους, μετά από πρόταση της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ, θεσπίζει την ισοτιμία με την οποία το ΕCU αντικαθιστά το νόμισμα του συγκεκριμένου κράτους μέλους, και αποφασίζει τα λοιπά μέτρα που είναι αναγκαία για την εισαγωγή του ΕCU ως ενιαίου νομίσματος στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

Άρθρο 109 Β

1. Μέχρι την έναρξη του τρίτου σταδίου, κάθε κράτος μέλος αντιμετωπίζει τη συναλλαγματική του πολιτική ως πρόβλημα κοινού ενδιαφέροντος. Προς τούτο, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη την περφόρα που έχει αποκτηθεί από τη συνεργασία στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος (ΕΝΣ) και από την ανάπτυξη του ΕCU, στα πλαίσια των υφιστάμενων αρμοδιοτήτων.

2. Από την έναρξη του τρίτου σταδίου και για όσο χρονικό διάστημα κράτος μέλος έχει παρέκκλιση, η παράγραφος 1 εφαρμόζεται κατ' αναλογία στην συναλλαγματική πολιτική αυτού του κράτους μέλους.

2β) Στο τρίτο μέρος, τίτλος ΙΙ, η διατύπωση του τίτλου του κεφαλαίου 4, αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΚΟΙΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ*

27) Το άρθρο 111 καταργείται.

28) Το άρθρο 113 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 113

1. Η κοινή εμπορική πολιτική διαμορφώνεται βάσει ενιαίων αρχών, ιδίως όσον αφορά τις

μεταβολές δασμολογικών συντελεστών, τη σύναψη δασμολογικών και εμπορικών συμφωνιών, την ενσωμάτωση των μέτρων ελευθερώσεως, την πολιτική εξαγωγών και τα μέτρα εμπορικής άμυνας, συμπεριλαμβανομένων όσων λαμβάνονται σε περιπτώσεις ντάμπινγκ και επιδοτήσεων.

2. Η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο προτάσεις για τη θέση σε εφαρμογή της κοινής εμπορικής πολιτικής.

3. Εάν πρέπει να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις συμφωνιών με ένα ή περισσότερα κράτη ή με διεθνείς οργανισμούς, η Επιτροπή υποβάλλει προτάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο την εξουσιοδοτεί να αρχίσει τις αναγκαίες διαπραγματεύσεις.

Οι διαπραγματεύσεις αυτές διεξάγονται από την Επιτροπή σε συνεννόηση με ειδική επιτροπή που ορίζεται από το Συμβούλιο για να επικουρεί την Επιτροπή στο έργο αυτό και στο πλαίσιο των οδηγιών που μπορεί να της απευθύνει το Συμβούλιο.

Εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις του άρθρου 228.

4. Το Συμβούλιο, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που του παρέχονται από το παρόν άρθρο, αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

29) Το άρθρο 114 καταργείται.

30) Το άρθρο 115 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 115

Προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι η εκτέλεση των μέτρων εμπορικής πολιτικής που λαμβάνουν τα κράτη μέλη δύναμι της παρούσας συνθήκης δεν θα εμποδίζεται από εκτροπές του εμπόριου, ή όταν διαφορές μεταξύ των μέτρων αυτών επιφέρουν οικονομικές δυσχέρειες σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, η Επιτροπή συνιστά τις μεθόδους για την αναγκαία συνεργασία των κρατών μελών. Άλλως, η Επιτροπή μπορεί να επιτρέψει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προστασίας, καθορίζοντας τους όρους και τον τρόπο εφαρμογής τους.

Σε επείγουσες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη ζητούν από την Επιτροπή, η οποία αποφαίνεται το συντομότερο δυνατόν, την άδεια να λάβουν μόνα τους τα απαραίτητα μέτρα, τα οποία και κοινοποιούν στη συνέχεια στα άλλα κράτη μέλη. Η Επιτροπή μπορεί, ανά πάσα στιγμή, να αποφασίσει ότι τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη οφείδουν να τροποποιήσουν ή να καταργήσουν τα εν λόγω μέτρα.

Κατά προτεραιότητα, πρέπει να επιλέγονται τα μέτρα που προκαλούν τις λιγότερες διαταραχές στη λειτουργία της κοινής αγοράς.

31) Το άρθρο 116 καταργείται.

32) Στο τρίτο μέρος, η διατύπωση του τίτλου ΙΙΙ αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

ΤΙΤΛΟΣ VIII

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑ*

33) Στο άρθρο 118 Α, παράγραφος 2, το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

-2. Προκειμένου να συμβάλει στην πραγματοποίηση του στόχου που προβλέπεται στην παράγραφο 1, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ, και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει, με οδηγίες, τις ελάχιστες προδιαγραφές οι οποίες εφαρμόζονται σταδιακά, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες και τις τεχνικές ρυθμίσεις που υφίστανται σε κάθε κράτος μέλος.

34) Το άρθρο 123 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 123

Για τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης των εργαζομένων μέσα στην εσωτερική αγορά και για την κατ' αυτό τον τρόπο, συμβολή στην ανύψωση του βιοτικού επιπέδου, ιδρύεται Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, σύμφωνα με τις διατάξεις που ακολουθούν· το Ταμείο αυτό έχει ως στόχο να προωθεί μέσα στην Κοινότητα τις δυνατότητες απασχόλησης και τη γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων και να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαστικές βιομηχανίες και στις αλλαγές των συστημάτων παραγωγής, ιδίως μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού.

35) Το άρθρο 125 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

37) Παραβιάζεται το ακόλουθο κείμενο:

**•ΤΙΤΛΟΣ IX
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ**

Άρθρο 128

1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών και σέβεται την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους, ενώ ταυτόχρονα προβάλλει την κοινή πολιτιστική κληρονομιά.
2. Η δράση της Κοινότητας αποσκοπεί στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό είναι αναγκαίο, υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση τους στους εξής τομείς:
  - βελτίωση της γνώσης και της διάδοσης του πολιτισμού και της ιστορίας των ευρωπαϊκών λαών,
  - διατήρηση και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ευρωπαϊκής σημασίας,
  - μη εμπορικές πολιτιστικές ανταλλαγές,
  - καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία, συμπεριλαμβανομένου του οπτικοακουστικού τομέα.
3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς στον πολιτιστικό τομέα, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.
4. Η Κοινότητα λαμβάνει υπόψη της τις πολιτιστικές ήπιες όταν αναλαμβάνει δράση που δύναμι άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης.
5. Για να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο:
  - αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β και μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 189 Β,
  - αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις.

38) Οι τίτλοι IV, V, VI και VII αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

**•ΤΙΤΛΟΣ X
ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ**

Άρθρο 129

1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας του ανθρώπου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας τη δράση τους.
Η δράση της Κοινότητας αφορά στην πρόληψη των ασθενειών, και ιδίως των μεγάλων πληγών της ανθρωπότητας, συμπεριλαμβανομένης της τοξικομανίας, ευνοώντας τη διερεύνηση των αιτιών και των τρόπων μετάδοσής τους καθώς και την ενημέρωση και τη διαπαιδαγώγηση στον τομέα της υγείας.
Οι απαιτήσεις στον τομέα της υγείας αποτελούν συνιστώσα των άλλων πολιτικών της Κοινότητας.
2. Τα κράτη μέλη συντονίζουν μεταξύ τους, σε συνδυασμό με την Επιτροπή, τις πολιτικές και τα προγράμματα τους στους τομείς που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει, σε στενή επαφή με τα κράτη μέλη, κάθε χρησιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού.
3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα δημόσιας υγείας.
4. Για να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο:
  - αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών,
  - αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις.

Άρθρο 125

Το συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει τις εκτελεστικές αποφάσεις τις σχετικές με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

36) Τα άρθρα 126, 127 και 128 αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 126

ΠΑΙΔΕΙΑ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΝΕΟΛΟΓΙΑ

Άρθρο 127

1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το παρεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία.
2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:
  - να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διδασκίας των γλωσσών των κρατών μελών,
  - να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών,
  - να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων,
  - να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών,
  - να ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων, καθώς και οργανωτών κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων,
  - να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως.
3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.
4. Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο:
  - αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και με την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών,
  - αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις.

Άρθρο 127

1. Η Κοινότητα εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το παρεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.
2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:
  - να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας, ιδίως μέσω της επαγγελματικής εκπαίδευσης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού,
  - να βελτιώνει την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και τη συνεχή κατάρτιση, για να διευκολυνθεί η επαγγελματική ενταξη και επανένταξη στην αγορά της εργασίας,
  - να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και την ενίσχυση της κινητικότητας των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων και ιδίως των νέων,
  - να τονώνει τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων στον τομέα της κατάρτισης,
  - να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των συστημάτων κατάρτισης των κρατών μελών.
3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης.
4. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει μέτρα για να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών.

ΤΙΤΛΟΣ XI

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Άρθρο 129 Α

1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών με: α) μέτρα θεσιζόμενα κατ'εφαρμογήν του άρθρου 100 Α στα πλαίσια της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς, β) ειδικές δράσεις που στρίζουν και συμπληρώνουν την πολιτική των κρατών μελών για την προστασία της υγείας, της ασφάλειας και των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, καθώς και για την επαρκή ενημέρωσή τους.

2. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσιζεί τις ειδικές δράσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 σημείο β).

3. Οι δράσεις που θεσιζονται κατ'εφαρμογήν της παραγράφου 2, δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν μέτρα ενισχυμένης προστασίας. Τα μέτρα αυτά πρέπει να συμβιβάζονται με την παρούσα συνθήκη και να κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

ΤΙΤΛΟΣ XII

ΔΙΕΥΡΩΠΛΑΪΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Άρθρο 129 Β

1. Προκειμένου να συντελέσει στην υλοποίηση στον στόχον που αναφέρονται στα άρθρα 7 Α και 130 Α και να επιτρέψει στους πολίτες της Ένωσης, στους οικονομικούς φορείς καθώς και στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, να επωφεληθούν πλήρως από τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, η Κοινότητα συμβάλλει στη δημιουργία και την ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων όσον αφορά τα έργα υποδομής στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας.

2. Στα πλαίσια συστήματος ανοιχτών και ανταγωνιστικών αγορών, η δράση της Κοινότητας απασχολεί στην πρόωθηση της διασύνδεσης και της διαλειτουργικότητας των εθνικών δικτύων καθώς και της πρόσβασης στα δίκτυα αυτά, και λαμβάνει, ειδικότερα, υπόψη την ανάγκη να συνδεθούν οι νησιωτικές, οι μεσόγειες και οι περιφερειακές περιοχές με τις κεντρικές περιοχές της Κοινότητας.

Άρθρο 129 Γ

1. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που αναφέρονται στο άρθρο 129 Β, η Κοινότητα: - καθορίζει ένα σύνολο προσανατολισμών που καλύπτουν τους στόχους, τις προτεραιότητες και τις γενικές γραμμές των μελετώμενων δράσεων στον τομέα των διευρωπαϊκών δικτύων - στους εν λόγω προσανατολισμούς προσδιορίζονται σχέδια κοινού ενδιαφέροντος, - εκτελεί κάθε δράση που αποδεικνύεται αναγκαία για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των δικτύων, ιδίως στον τομέα της εναρμόνισης των τεχνικών προτύπων,

- μπορεί να ενισχίσει τις χρηματοδοτικές προσπάθειες των κρατών μελών για σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που χρηματοδοτούνται από τα κράτη μέλη, και καθορίζονται στα πλαίσια των προσανατολισμών που αναφέρει η πρώτη περίπτωση, ιδίως με τη βοήθεια μελετών σκοπιμότητας, εγγυήσεων δανείων ή επιδοτήσεων επιστολίου. Η Κοινότητα δύναται επίσης να συμμετέχει στη χρηματοδότηση συγκεκριμένων σχεδίων στον τομέα της υποδομής μεταφορών, στα κράτη μέλη, μέσω του Ταμείου Συνοχής το οποίο θα ιδρυθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 1993 το αργότερο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 130 Δ.

Η δράση της Κοινότητας λαμβάνει υπόψη την εν δυνάμει οικονομική βιωσιμότητα των σχεδίων.

2. Τα κράτη μέλη συντονίζουν μεταξύ τους, σε συνδυασμό με την Επιτροπή, τις πολιτικές που ακολουθούν σε εθνικό επίπεδο και που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην επίτευξη των στόχων του άρθρου 129 Β. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, κάθε χρησιμη πρωτοβουλία για την πρόωθηση του συντονισμού αυτού.

3. Η Κοινότητα μπορεί να αποφασίζει τη συνεργασία με τρίτες χώρες για την πρόωθηση σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος και την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των δικτύων.

Άρθρο 129 Δ

Οι προσανατολισμοί που αναφέρονται στο άρθρο 129 Γ παράγραφος 1, θεσιζονται από το Συμβούλιο που αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β και μετά από διαβούλευση με

την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Οι προσανατολισμοί και τα σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν το έδαφος κράτους μέλους, απαιτούν την έγκριση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσιζεί τα άλλα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 129 Γ παράγραφος 1.

ΤΙΤΛΟΣ XIII

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Άρθρο 130

1. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να εξασφαλίζονται οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της Κοινότητας.

Για το σκοπό αυτό, σύμφωνα με ένα σύστημα ανοιχτών και ανταγωνιστικών αγορών, η δράση τους απασχολεί:

- να επιταχύνει την προσαρμογή της βιομηχανίας στις ειαθρωτικές μεταβολές, - να προάγει ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων του συνόλου της Κοινότητας, και ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, - να προάγει περιβάλλον που να ευνοεί τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων, - να βελτιώσει την εκμετάλλευση του βιομηχανικού δυναμικού των πολιτικών στους τομείς της καινοτομίας, της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης.

2. Τα κράτη μέλη συνεννοούνται μεταξύ τους και με την Επιτροπή και, εφόσον χρειάζεται, συντονίζουν τις δράσεις τους. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει κάθε χρησιμη πρωτοβουλία για την πρόωθηση του συντονισμού αυτού.

3. Η Κοινότητα συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μέσω των πολιτικών και δράσεων που αναλαμβάνει, συνάμει άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, δύναται να θεσιζεί συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξης των δράσεων που αναλαμβάνονται στα κράτη μέλη προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της παραγράφου 1.

Ο παρών τίτλος δεν αποτελεί βάση για την εκ μέρους της Κοινότητας εισαγωγή οποιαδήποτε μέτρου που θα μπορούσε να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού.

ΤΙΤΛΟΣ XIV

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Άρθρο 130 Α

Η Κοινότητα, προκειμένου να προαχθεί η αρμονική ανάπτυξη του συνόλου της, αναπτύσσει και εξακολουθεί τη δράση της με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής της συνοχής.

Η Κοινότητα απασχολεί στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέων μειονεκτικών περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών.

Άρθρο 130 Β

Τα κράτη μέλη ασκούν και συντονίζουν την οικονομική τους πολιτική με σκοπό, μεταξύ άλλων, να επιτύχουν τους στόχους του άρθρου 130 Α. Η διαμόρφωση και η υλοποίηση των πολιτικών και δράσεων της Κοινότητας καθώς και η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, λαμβάνουν υπόψη τους στόχους του άρθρου 130 Α και συμβάλλουν στην πραγματοποίησή τους. Η Κοινότητα ενισχύει επίσης την υλοποίηση αυτή με τη δράση της μέσω των διαρθρωτικών Ταμείων (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων - Τμήμα Προσανατολισμού, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης), της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων.

Η Επιτροπή υποβάλλει ανά τριετία έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί για την υλοποίηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο έχουν συμβάλει τα διάφορα μέσα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο. Η έκθεση αυτή συνοδεύεται, ενδεχομένως, από κατάλληλες προτάσεις.

Εάν απαιτούνται ειδικές δράσεις, πέρα από τα πλαίσια των Ταμείων και με την επιφύλαξη των

μέτρων που αποφασίζονται στα πλαίσια των άλλων πολιτικών της Κοινότητας, οι δράσεις αυτές μπορούν να θεσπίζονται με ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Άρθρο 130 Γ

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης συμβάλλει στη διάρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην Κοινότητα, μέσω συμμετοχής στην ανάπτυξη και στη διαρθρωτική ανασυμμόρφωση των περιοχών που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξη τους καθώς και στη μετατροπή των βιομηχανικών περιοχών που βρίσκονται σε παρακμή.

Άρθρο 130 Δ

Με την επιφύλαξη του άρθρου 130 Ε, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, ορίζει τα καθήκοντα, τους πρωταρχικούς στόχους και την οργάνωση των διαρθρωτικών ταμείων, γεγονός που μπορεί να επιφέρει συνένωση των Ταμείων. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με την ίδια διαδικασία, καθορίζει επίσης τους γενικούς κανόνες που θα εφαρμόζονται στα Ταμεία καθώς και τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητά τους και ο συντονισμός των Ταμείων μεταξύ τους και με άλλα υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με την ίδια διαδικασία, ιδρύει, πριν τις 31 Δεκεμβρίου 1993, ένα Ταμείο Συνοχής που θα συμμετέχει χρηματοδοτικά σε σχέδια περιβάλλοντος και διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα της υποδομής των μεταφορών.

Άρθρο 130 Ε

Οι εκτελεστικές αποφάσεις σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης λαμβάνονται από το Συμβούλιο, που αποφασίζει ομόφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα «Προσανατολισμού», και το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο, εξακολουθούν να ισχύουν αντίστοιχώς τα άρθρα 43 και 125.

ΤΙΤΛΟΣ XV

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Άρθρο 130 ΣΤ

1. Στόχος της Κοινότητας είναι η ενίσχυση των επιστημονικών και τεχνολογικών βάσεων της βιομηχανίας της Κοινότητας και η διεκκώλυση της ανάπτυξης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της, καθώς και η προώθηση των ερευνητικών δράσεων που κρίνονται αναγκαίες βάσει άλλων κεφαλαίων της παρουσίας συνθήκης.

2. Για το σκοπό αυτό, η Κοινότητα ενθαρρύνει στο σύνολό της τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια στις προσπάθειές τους στους τομείς της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης υψηλής ποιότητας· ενισχύει τις προσπάθειες για συνεργασία, αποβλέποντας, ιδίαιτερα, στο να δίδεται στις επιχειρήσεις η ευκαιρία να εκμεταλλεύονται πλήρως τις δυνατότητες που παρέχει η εσωτερική αγορά, ιδίως μέσω του αναγκαστος των εθνικών δημοσίων συμβάσεων, του καθορισμού κοινών προτύπων και της εξάλειψης των νομικών και φορολογικών εμποδίων στη συνεργασία αυτή.

3. Όλες οι δράσεις της Κοινότητας δυνάμει της παρούσας συνθήκης, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων επιδείξεως, στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, αποφασίζονται και πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.

Άρθρο 130 Ζ

Κατά την επιδίωξη των στόχων αυτών, η Κοινότητα αναλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις, οι οποίες συμπληρώνουν τις δράσεις που αναλαμβάνονται στα κράτη μέλη:

- α) εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης, με προώθηση της συνεργασίας με τις επιχειρήσεις, τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια, καθώς και της συνεργασίας μεταξύ των φορέων αυτών,
- β) προώθηση της συνεργασίας με τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς, στον τομέα της κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης.

- γ) διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων στον τομέα της κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης,
- δ) προώθηση της κατάρτισης και της κινητικότητας των ερευνητών της Κοινότητας.

Άρθρο 130 Η

1. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, ώστε να εξασφαλιστεί η αμοιβαία συνοχή των εθνικών πολιτικών και της κοινοτικής πολιτικής.

2. Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, μπορεί να λαμβάνει κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 130 Θ

1. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 189 Ε και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει κοινές προγράμματα-πλαίσιο στο οποίο περιλαμβάνεται το σύνολο των δράσεων της Κοινότητας. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας του άρθρου 189 Β. Το πρόγραμμα-πλαίσιο:

– ορίζει τους επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους που πρέπει να υλοποιηθούν με τις δράσεις που προβλέπονται στο άρθρο 130 Ζ και τις προτεραιότητες που συνδέονται με αυτούς,

– υποδεικνύει τις γενικές γραμμές αυτών των δράσεων,

– ορίζει το μέγιστο συνολικό ποσό και τις λεπτομερείς διατάξεις για τη χρηματοδοτική συμμετοχή της Κοινότητας στο πρόγραμμα-πλαίσιο, καθώς και τα αντίστοιχα μερίδια κάθε προβλεπόμενης δράσης.

2. Το πρόγραμμα-πλαίσιο προσαρμόζεται ή συμπληρώνεται, ανάλογα με την πορεία των προγραμμάτων.

3. Το πρόγραμμα-πλαίσιο τίθεται σε εφαρμογή μέσω ειδικών προγραμμάτων εκπονούμενων στο πλαίσιο κάθε δράσης. Σε κάθε ειδικό πρόγραμμα, διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες της υλοποίησής του, καθορίζεται η διάρκεια του και προβλέπονται τα σχετικά μέσα που κρίνονται απαραίτητα. Το άθροισμα των ποσών που κρίνονται απαραίτητα, τα οποία καθορίζονται από τα ειδικά προγράμματα, δεν μπορεί να υπερβεί το μέγιστο συνολικό ποσό που ορίζεται για το πρόγραμμα-πλαίσιο και για κάθε επιμέρους δράση.

4. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει τα ειδικά προγράμματα.

Άρθρο 130 Ι

Για την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαίσιου, το Συμβούλιο:

- καθορίζει τους κανόνες συμμετοχής των επιχειρήσεων, των κέντρων ερευνών και των πανεπιστημίων,
- καθορίζει τους κανόνες που εφαρμόζονται στη διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Άρθρο 130 Κ

Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαίσιου, μπορούν να αποφασίζονται συμπληρωματικά προγράμματα στα οποία συμμετέχουν ορισμένα μόνον κράτη μέλη, τα οποία και εξασφαλίζουν τη χρηματοδότησή τους, με την επιφύλαξη ενδεχόμενης συμμετοχής της Κοινότητας.

Το Συμβούλιο θεσπίζει τους κανόνες που εφαρμόζονται στα συμπληρωματικά προγράμματα, ιδίως στο θέμα της διάδοσης των γνώσεων και της πρόσβασης άλλων κρατών μελών.

Άρθρο 130 Λ

Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαίσιου, η Κοινότητα, σε συμφωνία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, μπορεί να προβλέπει συμμετοχή σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης που αναλαμβάνονται από περισσότερα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στις υποδομές που δημιουργούνται για την εκτέλεση αυτών των προγραμμάτων.

Άρθρο 130 Μ

Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαίσιου, η Κοινότητα μπορεί να προβλέπει συνεργασία στον τομέα της κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης με τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς.

Ο τρόπος της συνεργασίας αυτής μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της

Κοινοτήτας και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 228.

Άρθρο 130 Ν

Η Κοινότητα μπορεί να δημιουργεί κοινές επιχειρήσεις ή οποιαδήποτε άλλη αναγκαία υποδομή για την καλή εκτέλεση των προγραμμάτων κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης.

Άρθρο 130 Ξ

Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει ομόφωνα τις διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 130 Ν.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει τις διατάξεις που αναφέρονται στα άρθρα 130 Ι, 130 Κ και 130 Λ. Για τη θέσπιση των συμπληρωματικών προγραμμάτων, απαιτείται η συμφωνία των ενδιαφερομένων κρατών μελών.

Άρθρο 130 Ο

Στην αρχή κάθε έτους, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση, η οποία αναφέρεται ιδίως στις δραστηριότητες του προηγούμενου έτους στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης και της διάδοσης των αποτελεσμάτων καθώς και στο πρόγραμμα εργασίας του τρέχοντος έτους.

ΤΙΤΛΟΣ XVI

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Άρθρο 130 Ρ

1. Η πολιτική της Κοινοτήτας στον τομέα του περιβάλλοντος συμβάλλει στην επιδίωξη των εξής στόχων:

- τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,
- την προστασία της υγείας του ανθρώπου,
- τη συνεπή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων,
- την προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

2. Η πολιτική της Κοινοτήτας στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Κοινοτήτας. Στιμάζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Οι ανάγκες στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στον καθορισμό και την εφαρμογή των άλλων πολιτικών της Κοινοτήτας.

Στα πλαίσια αυτά, τα μέτρα εναρμόνισης που ανταποκρίνονται στις προαναφερόμενες ανάγκες περιλαμβάνουν, όπου ενδείκνυται, ρήτρα διασφάλισης που εξουσιοδοτεί τα κράτη μέλη να λαμβάνουν, για μη οικονομικούς περιβαλλοντικούς λόγους, προσωρινά μέτρα υποκείμενα σε κοινοτική διαδικασία ελέγχου.

3. Κατά την εκπόνηση της πολιτικής της στον τομέα του περιβάλλοντος, η Κοινότητα λαμβάνει υπόψη:

- τα διαθέσιμα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα,
- τις συνθήκες του περιβάλλοντος στις διάφορες περιοχές της Κοινοτήτας,
- τα πλεονεκτήματα και τις επιβαρύνσεις που μπορούν να προκύψουν από τη δράση ή την απουσία δράσης,
- την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Κοινοτήτας στο σύνολό της και την ισόρροπη ανάπτυξη των περιοχών της.

4. Στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Ο τρόπος της συνεργασίας της Κοινοτήτας μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Κοινοτήτας και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 228.

Το προηγούμενο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαπραγματεύονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

Άρθρο 130 Σ

1. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, αποφασίζει τις δράσεις που πρέπει να αναλάβει η Κοινότητα για την υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 130 Ρ.

2. Κατά παρέκκλιση από τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της παραγράφου 1 και με την επιφύλαξη του άρθρου 100 Α, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει:

- διατάξεις κυρίως φορολογικού χαρακτήρα,
- τα μέτρα που αφορούν τη χωροταξία, τις χρήσεις της γης, εξαιρουμένης της διαχείρισης των αποβλήτων και των μέτρων γενικού χαρακτήρα, καθώς και τη διαχείριση των υδάτινων πόρων,

- τα μέτρα που επιπρεάζουν αισθητά την επιλογή ενός κράτους μέλους μεταξύ διαφορετικών πηγών ενέργειας και τη γενική διάρθρωση του ενεργειακού του εφοδιασμού.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας υπό τους όρους του πρώτου εδαφίου, μπορεί να καθορίζει τα θέματα της παρούσας παραγράφου, για τα οποία οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία.

3. Σε άλλους τομείς, τα προγράμματα γενικών δράσεων που θέτουν τους επιδιωκόμενους πρωταρχικούς στόχους θεσπίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας υπό τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 1 ή 2, κατά περίπτωση, θεσπίζει τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών.

4. Με την επιφύλαξη ορισμένων μέτρων κοινοτικού χαρακτήρα, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη χρηματοδότηση και την εφαρμογή της πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος.

5. Υπό την επιφύλαξη της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», εάν ένα μέτρο που βασίζεται στις διατάξεις της παραγράφου 1 συνεπάγεται δυσανάλογο κόστος για τις δημόσιες αρχές κράτους μέλους, το Συμβούλιο προβλέπει, στην πράξη με την οποία θεσπίζεται το μέτρο αυτό, τις κατάλληλες διατάξεις υπό μορφήν:

- προσωρινών παρεκκλίσεων και / ή
- οικονομικής στήριξης από το Ταμείο Συνοχής που θα ιδρυθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1993 το αργότερο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 130 Δ.

Άρθρο 130 Τ

Τα άλλα μέτρα προστασίας που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 130 Σ δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν και να θεσπίζουν μέτρα ενισχυμένης προστασίας. Τα μέτρα αυτά πρέπει να συμβιβάζονται με την παρούσα συνθήκη, και κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

ΤΙΤΛΟΣ XVII

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Άρθρο 130 Υ

1. Η πολιτική της Κοινοτήτας στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη, η οποία συμπληρώνει την πολιτική των κρατών μελών, ευνοεί:

- τη σταθερή και διαρκή οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών, και, ιδιαίτερα, των πιο μειονεκτικών,
- την αρμονική και προοδευτική ένταξη των αναπτυσσόμενων χωρών στη διεθνή οικονομία, - την καταπολέμηση της ένδειας στις αναπτυσσόμενες χώρες.

2. Η κοινοτική πολιτική στον τομέα αυτόν συμβάλλει στο γενικό στόχο της ανάπτυξης και της εδραίωσης της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, καθώς και στο στόχο του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη σέβονται τις υποχρεώσεις και λαμβάνουν υπόψη τους στόχους που έχουν εγκρίνει στα πλαίσια των Ηνωμένων Εθνών και των άλλων αρμόδιων διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 130 Φ

Στις πολιτικές που εφαρμόζει και οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες, η Κοινότητα λαμβάνει υπόψη τους στόχους του άρθρου 130 Υ.

Άρθρο 130 X

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ, θεσπίζει τα απαραίτητα μέτρα για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 130 Υ. Αυτά τα μέτρα μπορούν να έχουν τη μορφή πολυετών προγραμμάτων.

2. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων συμβάλλει, υπό τους όρους που προβλέπονται στο καταστατικό της, στην εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

3. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουν τη συνεργασία με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, στα πλαίσια της σύμβασης ΑΚΕ-ΕΟΚ.

Άρθρο 130 Ψ

1. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συντονίζουν τις πολιτικές τους στον τομέα της συνεργασίας με την ανάπτυξη και συνεννοούνται για τα προγράμματα σχετικά με την παροχή βοήθειας, μεταξύ άλλων στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και διεθνών διασκέψεων, και μπορούν να αναλαμβάνουν κοινές δράσεις. Όταν χρειάζεται, τα κράτη μέλη συμβάλλουν στην εφαρμογή των κοινοτικών προγραμμάτων βοήθειας.

2. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει κάθε χρησιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού που προβλέπεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 130 Ω

Στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Ο τρόπος της συνεργασίας της Κοινότητας μπορεί να αποστείλει αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 228.

Το προηγούμενο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαπραγματεύονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

Ε. Στο πέμπτο μέρος «Τα όργανα της Κοινότητας»:

39) το άρθρο 137 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 137

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελείται από αντιπροσώπους των λαών των κρατών που έχουν συνενώσει στην Κοινότητα και σκελι τις εξουσίες που του ανατίθεται η παρούσα συνθήκη».

40) Στο άρθρο 138, η παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καταρτίζει σχέδια για τη διεξαγωγή εκλογών με άμεση καθολική ψηφοφορία κατά ενιαία διαδικασία σε όλα τα κράτη μέλη.

Το Συμβούλιο, μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το οποίο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται, θεσπίζει ομόφωνα τις διατάξεις που ουσιαστικά στα κράτη μέλη να αποδεχθούν σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες».

41) Παρεμβάλλονται τα ακόλουθα άρθρα:

Άρθρο 138 Α

Τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την ολοκλήρωση στα πλαίσια της Ένωσης. Συμβάλλουν στη δημιουργία ευρωπαϊκής συνειδησης και στην έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ένωσης.

Άρθρο 138 Β

Στο βαθμό που προβλέπεται από την παρούσα συνθήκη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμμετέχει στη διαδικασία θέσπισης των κοινοτικών πράξεων, ασκώντας τις εξουσίες του στα πλαίσια των διαδικασιών που ορίζονται στα άρθρα 189 Β και 189 Γ, και διατυπώνοντας συμφωνίες ή συμβουλευτικές γνώμες.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί, με την πλειοψηφία των μελών του, να ζητάει από την Επιτροπή να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις για θέματα για τα οποία χρειάζεται κατά τη γνώμη του να εκπονηθούν κοινοτικές πράξεις προκειμένου να υλοποιηθεί η παρούσα συνθήκη.

Άρθρο 138 Γ

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί, απήσει του ενός τεταρτού των μελών του, να συνιστά προσωρινή εξεταστική επιτροπή για να εξετάσει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων που έχουν δοθεί από την παρούσα συνθήκη σε άλλα όργανα ή οργανισμούς, τις καταγγελλόμενες παραβάσεις ή κακής διοίκησης κατά την εφαρμογή του

κοινοτικού δικαίου, εκτός εάν τα καταγγελλόμενα γεγονότα εκδικάζονται ενώπιον δικαστηρίου και για όσο χρονικό διάστημα δεν έχει ολοκληρωθεί η δικαστική διαδικασία.

Η προσωρινή εξεταστική επιτροπή παύει να υφίσταται από τη στιγμή που καταθέτει την έκθεσή της.

Οι λεπτομερείς διατάξεις άσκησης του δικαιώματος εξέτασης των πραγμάτων καθορίζονται με κοινή συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

Άρθρο 138 Δ

Οι πολίτες της Ένωσης, καθώς και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική του έδρα σε κράτος μέλος, δικαιούνται να υποβάλλουν, ατομικά ή από κοινού με άλλους πολίτες ή πρόσωπα, αναφορά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για θέματα που υπάγεται στους τομείς δραστηριοτήτων της Κοινότητας και το οποίο τους αφορά άμεσα.

Άρθρο 138 Ε

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ορίζει διαμεσολαβητή, ο οποίος είναι εξουσιοδοτημένος να παραλαμβάνει τις καταγγελλές όλων των πολιτών της Ένωσης ή των φυσικών ή νομικών προσώπων που κατοικούν ή έχουν την καταστατική τους έδρα σε κράτος μέλος, σχετικά με περιπτώσεις κακής διοίκησης στα πλαίσια της δράσης των κοινοτικών οργανικών οργανισμών, με εξαίρεση το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κατά την άσκηση των δικαιολογητικών τους καθηκόντων.

Στα πλαίσια των καθηκόντων του, ο διαμεσολαβητής διεξάγει τις έρευνες που κρίνει δικαιολογημένες είτε με δική του πρωτοβουλία είτε βάσει των καταγγελλών που του έχουν υποβληθεί απευθείας ή μέσω μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκτός εάν για τα καταγγελλόμενα γεγονότα έχει ή είχε κινηθεί δικαστική διαδικασία. Εάν ο διαμεσολαβητής διαπιστώσει περίπτωση κακής διοίκησης, υποβάλλει το θέμα στο οικείο όργανο, το οποίο διαθέτει προθεσμία τριών μηνών για να εκθέσει τη γνώμη του στο διαμεσολαβητή. Ο διαμεσολαβητής διαβιβάζει εν συνεχεία έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και προς το οικείο όργανο. Ο καταγγέλων ενημερώνεται για το αποτέλεσμα των ερευνών αυτών.

Ο διαμεσολαβητής συντάσσει επίσης έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών του.

2. Ο διαμεσολαβητής διορίζεται μετά από κάθε εκλογή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου. Η θητεία του δύναται να ανανεωθεί.

Το Δικαστήριο μπορεί να απαλλάξει τον διαμεσολαβητή από τα καθήκοντά του απήσει του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εάν παύσει να πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων του ή εάν διαπράξει βαρύ παράπτωμα.

3. Ο διαμεσολαβητής σκελι τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, δεν ζητά ούτε δέχεται υποδείξεις από κανένα οργανισμό. Ο διαμεσολαβητής δεν μπορεί, κατά τη διάρκεια των καθηκόντων του, να σκελι καμία άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη.

4. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από γνώμη της Επιτροπής και με την έγκριση του Συμβουλίου που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, προσδιορίζει το καθεστώς και τους γενικούς όρους της άσκησης των καθηκόντων του διαμεσολαβητή».

42) Στο άρθρο 144, το δεύτερο εδάφιο συμπληρώνεται από την εξής φράση:

«Στην περίπτωση αυτή, η θητεία των μελών της Επιτροπής που διορίζονται σε αντικατάστασή τους, λήγει την ημερομηνία που θα είχε λήξει η θητεία των μελών της Επιτροπής που εξαναγκασθηκαν σε συλλογική παραίτηση».

43) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

Άρθρο 146

Το Συμβούλιο απαρτίζεται από έναν αντιπρόσωπο κάθε κράτους μέλους σε υπουργικό επίπεδο, ο οποίος είναι εξουσιοδοτημένος να δεσμεύει την κυβέρνηση του κράτους μέλους που αντιπροσωπεύει.

Η προεδρία σκελιται διαδοχικά από κάθε κράτος μέλος του Συμβουλίου για περίοδο έξι μηνών σύμφωνα με την ακόλουθη σειρά των κρατών μελών:

- για ένα πρώτο κύκλο έξι ετών: Βέλγιο, Δανία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο,
  - για τον επόμενο κύκλο έξι ετών: Δανία, Βέλγιο, Ελλάδα, Γερμανία, Γαλλία, Ισπανία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Ηνωμένο Βασίλειο, Πορτογαλία.»
- 44) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

4) Άρθρο 147

Το Συμβούλιο συνέρχεται κατόπιν προσκλήσεως του Προέδρου του με πρωτοβουλία αυτού του ίδιου, ενός από τα μέλη του ή της Επιτροπής*.

45) Το άρθρο 149 καταργείται.

46) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

4) Άρθρο 151

1. Μια επιτροπή αποτελούμενη από τους μόνιμους αντιπροσώπους των κρατών μελών έχει ως έργο την προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου και την εκτέλεση των εντολών που της ανατίθενται από το Συμβούλιο.

2. Το Συμβούλιο επικουρείται από γενική γραμματεία, υπό τη διεύθυνση ενός Γενικού Γραμματέα. Ο Γενικός Γραμματέας διορίζεται από το Συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση.

3. Το Συμβούλιο αποφασίζει σχετικά με την οργάνωση της γενικής γραμματείας.

78) Το Συμβούλιο θεσπίζει τον εσωτερικό του κανονισμό*.

79) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

4) Άρθρο 154

Το Συμβούλιο ορίζει με ειδική πλειοψηφία τις αποδοχές, αποζημιώσεις και συντάξεις του Προέδρου και των μελών της Επιτροπής, του Προέδρου, των δικαστών, των γενικών εισαγγελέων και του γραμματέως του Δικαστηρίου. Ορίζει επίσης, με την ίδια πλειοψηφία, κάθε άλλη αποζημίωση που καταβάλλεται αντί αμοιβής*.

48) Παρεμβάλλονται τα ακόλουθα άρθρα:

4) Άρθρο 156

Η Επιτροπή δημοσιεύει κατ' έτος, ένα μήνα τουλάχιστον προ της έναρξης της συνόδου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, γενική έκθεση περί της δραστηριότητος της Κοινότητας.

4) Άρθρο 157

1. Η Επιτροπή αποτελείται από δεκαέξι μέλη που επιλέγονται βάσει των γενικών τους προσόντων και τα οποία παρέχουν κάθε εγγύηση ανεξαρτησίας.

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής δύναται να τροποποιείται ομοφώνως από το Συμβούλιο. Μόνον οι έχοντες την ιθαγένεια των κρατών μελών δύναται να είναι μέλη της Επιτροπής.

Η Επιτροπή πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος, χωρίς ο αριθμός των μελών των εχόντων την αυτή ιθαγένεια να είναι μεγαλύτερος των δύο.

2. Τα μέλη της Επιτροπής ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας.

Κατά την εκλογή των καθηκόντων τους δε ζητούν ούτε δέχονται υποδείξεις από καμία κυβέρνηση ή άλλον οργανισμό. Απέχουν από κάθε πράξη ασυμβαστή προς το χαρακτήρα επιδιώκει να επιρεάσει τα μέλη της Επιτροπής κατά την εκτέλεση του έργου τους.

Τα μέλη της Επιτροπής δεν δύναται, κατά τη διάρκεια της θητείας τους να ασκούν οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη. Αναλαμβάνουν επισήμως την υποχρέωση, κατά την ανάλυση των καθηκόντων τους, να τηρούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους και μετά τη λήξη αυτής τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεώς τους, και ιδίως τα καθήκοντα εντιμότητας και διαφικτικότητας ως προς την αποδοχή, μετά τη λήξη της θητείας τους, ορισμένων θέσεων ή ορισμένων πλεονεκτιμημάτων. Σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων αυτών, το Δικαστήριο, απήσει του Συμβουλίου ή της Επιτροπής, δύναται, αναλόγως της περιπτώσεως, να απαλλάξει από τα καθήκοντά του το ενδιαφερόμενο μέλος, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 160 ή να αποφασίσει την έκπτωσή του από το δικαίωμα συνταξιοδότησης ή από άλλες αντ' αυτού παροχές.

4) Άρθρο 158

1. Τα μέλη της Επιτροπής διορίζονται, για περίοδο πέντε ετών, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 2, και με την επιφύλαξη ενδεχομένου, των διατάξεων του άρθρου 144. Η θητεία τους δύναται να ανανεωθεί.

2. Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών ορίζουν με κοινή συμφωνία, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την προσωπικότητα που προτίθενται να διορίσουν Πρόεδρο της Επιτροπής.

Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών, σε συνεννόηση με τον ορισθέντα Πρόεδρο, ορίζουν τις άλλες προσωπικότητες που προτίθενται να διορίσουν μέλη της Επιτροπής.

Ο Πρόεδρος και τα άλλα μέλη της Επιτροπής που ορίστηκαν κατ' αυτό τον τρόπο, υπόκεινται, ως σώμα, με ύψος έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Μετά την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο Πρόεδρος και τα άλλα μέλη της Επιτροπής διορίζονται, με κοινή συμφωνία, από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 εφαρμόζονται, για πρώτη φορά, για τον Πρόεδρο και τα άλλα μέλη της Επιτροπής, των οποίων η θητεία αρχίζει στις 7 Ιανουαρίου 1995.

Ο Πρόεδρος και τα άλλα μέλη της Επιτροπής των οποίων η θητεία αρχίζει στις 7 Ιανουαρίου 1993, διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Η θητεία τους λήγει στις 6 Ιανουαρίου 1995.

4) Άρθρο 159

Εκτός των τακτικών ανανεώσεων και των θανάτων, τα καθήκοντα μέλους της Επιτροπής λήγουν ατομικώς κατόπιν παραίτησεως ή απαλλαγής από αυτά.

Το εν λόγω μέλος αντικαθίσταται για τον υπόλοιπο χρόνο των κρατών μελών. Το Συμβούλιο δύναται διορίζεται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών.

Εάν ο Πρόεδρος παραιτηθεί, ή απολυθεί λόγω αντικατάστασης, ή αποβιώσει, αντικαθίσταται για τον υπόλοιπο χρόνο της θητείας του, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 158, παράγραφος 2.

Εκτός από την περίπτωση απαλλαγής από τα καθήκοντά τους που προβλέπεται στο άρθρο 160, τα μέλη της Επιτροπής παραμένουν σε υπηρεσία μέχρις ότου αντικατασταθούν.

4) Άρθρο 160

Κάθε μέλος της Επιτροπής, αν δεν πληροί πλέον τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την άσκηση των καθηκόντων του ή αν διαπράξει βαρύ παράπτωμα, δύναται να απαλλάσσεται των καθηκόντων του από το Δικαστήριο, κατόπιν αιτήσεως του Συμβουλίου ή της Επιτροπής.

4) Άρθρο 161

Η Επιτροπή δύναται να διορίσει έναν ή δύο Αντιπροέδρους μεταξύ των μελών της.

4) Άρθρο 162

1. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή διεξάγουν μεταξύ τους διαβουλεύσεις και ρυθμίζουν με κοινή συμφωνία τους τρόπους συνεργασίας τους.

2. Η Επιτροπή θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της προς εξασφάλιση της λειτουργίας της και της λειτουργίας των υπηρεσιών της, κατά τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη. Η Επιτροπή δημοσιεύει τον κανονισμό αυτόν.

4) Άρθρο 163

Η Επιτροπή αποφασίζει με την πλειοψηφία του αριθμού των μελών που προβλέπεται στο άρθρο 157.

Η Επιτροπή συνεδριάζει εγκύριως, όταν είναι παρόντα όλα μέλη απαιτούνται από τον κανονισμό της*.

4) Άρθρο 165

Το Δικαστήριο αποτελείται από δεκατρείς δικαστές.

Το Δικαστήριο συνεδριάζει σε ολομέλεια. Δύναται όμως να συγκροτεί τμήματα μεταξύ των μελών του από τρεις ή πέντε δικαστές, για τη διεξαγωγή ορισμένων προπαρασκευαστικών ενεργειών ή την εκδίκαση ορισμένων κατηγοριών υποθέσεων, κατά τις διατάξεις ειδικού κανονισμού.

4) Άρθρο 166

Το Δικαστήριο συνεδριάζει σε ολομέλεια εφόσον το ζητήσει ένα κράτος μέλος ή κάποιο όργανο της Κοινότητας το οποίο είναι διδίκως.

Κατόπιν αιτήσεως του Δικαστηρίου, το Συμβούλιο δύναται, αποφασίζοντας ομοφώνως, να αυξήσει τον αριθμό των δικαστών και να επιφέρει τις αναγκαίες προσαρμογές στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο και στο άρθρο 167, δεύτερο εδάφιο*.

4) Άρθρο 168 Α

1. Προσαρτάται στο Δικαστήριο ένα Πρωτοδικείο για να εκδικάζει σε πρώτο βαθμό ορισμένες κατηγορίες προσφυγών που καθορίζονται με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2, υπό την επιφύλαξη ασκήσεως αναφέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου, περιοριζομένης σε νομικά ζητήματα και υπό τους όρους του Οργανισμού του Δικαστηρίου. Το Πρωτοδικείο δεν είναι αρμόδιο

να αποφαίνεται επί προδικαστικών ζητημάτων, τα οποία υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 177.

2. Μετά από αίτηση του Δικαστηρίου και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, καθορίζει τις κατηγορίες προσφυγών της παραγράφου 1 και τη σύνθεση του Πρωτοδικείου και θεσπίζει τις αναγκαίες προσαρμογές και συμπληρωματικές διατάξεις του Οργανισμού του Δικαστηρίου. Εκτός από αντίθετη απόφαση του Συμβουλίου, οι διατάξεις της παρούσας συνθήκης σχετικά με το Δικαστήριο, και ιδίως οι διατάξεις του πρωτοκόλλου για τον Οργανισμό του Δικαστηρίου, εφαρμόζονται και στο Πρωτοδικείο.

3. Τα μέλη του Πρωτοδικείου επιλέγονται μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και έχουν την απαιτούμενη ικανότητα για την άσκηση δικαστικών καθηκόντων· διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για την περίοδο έξι ετών. Ανά τριετία γίνεται μερική ανανέωση. Τα απερχόμενα μέλη μπορούν να διορίζονται εκ νέου.

4. Το Πρωτοδικείο καταρτίζει τον κανονισμό διαδικασίας του, σε συμφωνία με το Δικαστήριο. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην ομόφωνη έγκριση του Συμβουλίου.

5) Το άρθρο 171 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 171

1. Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι το κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του εκ της παρούσας συνθήκης, το κράτος αυτό οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγονται η εκτέλεση της αποφάσεώς του Δικαστηρίου.

2. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν έλαβε τα προαναφερόμενα μέτρα, συντάσσει, αφού παράσχει σ' αυτό το κράτος τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, απαιτημένη γνώμη, διευκρινίζοντας τα σημεία στα οποία το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν έχει συμμορφωθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου.

Εάν το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν λάβει τα μέτρα που συνεπάγονται η εκτέλεση της αποφάσεώς του Δικαστηρίου μέσα στην προθεσμία που όρισε η Επιτροπή, τότε η Επιτροπή μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο, προσδιορίζοντας ταυτόχρονα το ύψος του κατ' αποκοπήν ποσού ή της χρηματικής ποινής που οφείλει να καταβάλει το κράτος μέλος και το οποίο η Επιτροπή κρίνει κατάλληλο για την περίπτωση.

Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε με την απόφασή του, μπορεί να επιβάλει την καταβολή κατ' αποκοπήν ποσού ή χρηματικής ποινής. Η διαδικασία αυτή δεν θίγει το άρθρο 170.

52) Το άρθρο 172 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 172

Οι κανονισμοί που εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και από το Συμβούλιο, βάσει της παρούσας συνθήκης, δύνανται να χορηγηθούν στο Δικαστήριο πλήρη δικαιοδοσία σχετικά με τις κυρώσεις που προβλέπονται.

53) Το άρθρο 173 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 173

Το Δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων που εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, από το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την ΕΚΤ, εκτός των συνετάσεων και γνώμων και των πράξεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που παράγουν νομικά αποτελέσματα έναντι τρίτων.

Για το σκοπό αυτό, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί προσφυγών που ασκούνται από κράτος μέλος, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, λόγω αναρμοδιότητας, παραβάσεως ουσιαστικού τύπου, παραβάσεως της παρούσας συνθήκης ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας.

Υπό τις αυτές προϋποθέσεις, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί προσφυγών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της ΕΚΤ, οι οποίες αποβλέπουν στη διατήρηση των προνομίων τους.

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται με τις ίδιες προϋποθέσεις να ασκήσει προσφυγή κατά των αποφάσεων που απευθύνονται σ' αυτό, καθώς και κατά αποφάσεων που, αν και εκδίδονται ως κανονισμοί ή αποφάσεις που απευθύνονται σε άλλο πρόσωπο, το αφορούν άμεσα και ατομικά.

Οι προσφυγές που προβλέπονται στο παρόν άρθρο ασκούνται εντός δύο μηνών, υπολογιζόμενων, κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση της πράξης, την κοινοποίηση της στο προσφεύγοντα ή, ελλείψει δημοσίευσής ή κοινοποίησής, από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώμη της πράξης.

54) Το άρθρο 175 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 175

Αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή, κατά παράβαση της παρούσας συνθήκης, παραλείπουν να αποφασίσουν, τα κράτη μέλη και τα άλλα όργανα της Κοινότητας δύνανται να ασκούν προσφυγή στο Δικαστήριο και να ζητούν τη διαπίστωση της παράβασης αυτής.

Η προσφυγή αυτή είναι παραδεκτή μόνον αν το εν λόγω όργανο κληθεί προηγουμένως να ενεργήσει. Αν αυτό το όργανο δεν λάβει θέση εντός δύο μηνών από την πρόσκληση, η προσφυγή δύναται να ασκηθεί εντός νέας προθεσμίας δύο μηνών.

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, υπό τις προϋποθέσεις των προηγούμενων παραγράφων, δύναται να προσφύγει στο Δικαστήριο κατά οργάνου της Κοινότητας το οποίο παρέλειψε να απευθύνει πράξη εκτός συστάσεως ή γνώμης.

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, υπό τις αυτές προϋποθέσεις να εκδικάζει προσφυγές που ασκεί η ΕΚΤ στους τομείς των αρμοδιοτήτων της ή που ασκούνται κατ' αυτής.

55) Το άρθρο 176 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 176

Το όργανο ή τα όργανα των οποίων η πράξη εκτιμήθηκε άκυρη ή των οποίων η παράλειψη εκτιμήθηκε αντίθετη προς την παρούσα συνθήκη, οφείλουν να λαμβάνουν τα μέτρα που συνεπάγονται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου.

Η υποχρέωση αυτή δε θίγει τις υποχρεώσεις που δύνανται να προκύψουν από την εφαρμογή του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο.

Το παρόν άρθρο ισχύει και για την ΕΚΤ.

56) Το άρθρο 177 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 177

Το Δικαστήριο αποφανθεί με προδικαστικές αποφάσεις:

α) επί της ερμηνείας της παρούσας συνθήκης,

β) επί του κύρους και της ερμηνείας των πράξεων των οργάνων της Κοινότητας και της ΕΚΤ, γ) επί της ερμηνείας των καταστατικών των οργανισμών που ιδρύθηκαν με πράξη του Συμβουλίου, εφόσον το προβλέπουν τα εν λόγω καταστατικά.

Το Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα, δύναται, αν κρίνει ότι απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης, να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο για να αποφανθεί επί αυτού.

Το Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα σε εκκρεμή υπόθεση και του οποίου οι αποφάσεις δεν υπάκνουν σε ένδικο μέσα του εσωτερικού δικαίου, οφείλει να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο.

57) Το άρθρο 180 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 180

Υπό τους όρους των κατωτέρω διατάξεων, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί των διαφορών που αφορούν:

α) την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των κρατών μελών που προκύπτουν από το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων· το Δικαστήριο Συμβούλιο της Τράπεζας διαδέχεται εν προκειμένω τις εξουσίες που ανατίθενται στην Επιτροπή από το άρθρο 169.

β) τις πράξεις του Συμβουλίου των Διοικητικών της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων· κάθε κράτος μέλος, η Επιτροπή και το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας δύνανται να ασκούν σχετικά προσφυγή, σύμφωνα με το άρθρο 173.

γ) τις πράξεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων· κατά των πράξεων αυτών δύνανται να προσφύγουν, σύμφωνα με το άρθρο 173, μόνο κράτη μέλη ή η Επιτροπή και μόνο λόγω παράβασης των τύπων που προβλέπει το άρθρο 21 παράγραφος 2 και παράγραφοι 5 μέχρι και 7 του καταστατικού της Τράπεζας,

δ) την εκτέλεση εκ μέρους των κεντρικών τραπεζών των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ. Το Συμβούλιο της ΕΚΤ διαδέχεται, για το σκοπό αυτό, έναντι των εθνικών κεντρικών τραπεζών, τις εξουσίες που διαδέχεται η Επιτροπή

βάσει του άρθρου 169 έναντι των κρατών μελών. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι εθνική κεντρική τράπεζα έχει παραβεί υποχρέωσή της εκ της παρούσας συνθήκης, η τράπεζα αυτή οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπείγνται ή εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου».

«Άρθρο 184

Παρά τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου 173, πέμπτο εδάφιο, κάθε διάδικος μπορεί, επί ευκαιρία διαφοράς που θέτει υπό αμφισβήτηση την ισχύ κανονισμού που έχει εκδοθεί από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, ή την ισχύ κανονισμού του Συμβουλίου, της Επιτροπής ή της ΕΚΤ, να επικαλεστεί το ανεφάρμοστο του κανονισμού αυτού, ενώπιον του Δικαστηρίου, για έναν από τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 173, δεύτερο εδάφιο».

59) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο τμήμα:

«ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

«Άρθρο 188 Α

Το Ελεγκτικό Συνέδριο εξασφαλίζει τον έλεγχο των λογαριασμών.

«Άρθρο 188 Β

«Άρθρο 188 Β

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελείται από δώδεκα μέλη.
2. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που υπηρετούν ή έχουν υπηρετήσει στις χώρες τους σε όργανα εξωτερικού ελέγχου ή διαθέτουν ειδικά προσόντα για το λειτουργήμα αυτό. Οφείλουν να παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας.
3. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου διορίζονται από το Συμβούλιο ομοφώνως κατόπιν διαβουλευσας με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για περίοδο έξι ετών.
Πάντως, κατά τους πρώτους διορισμούς, τέσσερα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οριζόμενα με κλήρο διορίζονται για τέσσερα μόνο έτη.

Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύνανται να επαναδιορίζονται.

4. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκλέγονται μεταξύ τους τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

5. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας.

Κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους, δεν ζητούν ούτε δέχονται υποδείξεις από καμία κυβέρνηση ή άλλον οργανισμό. Απόχουν από κάθε ενέργεια ασυμβίβαστη με τα καθήκοντά τους.

6. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν δύνανται, κατά τη διάρκεια της θητείας τους, να ασκούν οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη. Αναλαμβάνουν επισήμως την υποχρέωση, κατά την ανάληψη των καθηκόντων τους, να τηρούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους και μετά τη λήξη αυτής, τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεώς τους, και ιδίως τις υποχρεώσεις εντιμότητας και διακριτικότητας ως προς την αποδοχή, μετά την αποχώρησή τους, της θητείας τους, ορισμένων θέσεων ή ορισμένων πλεονεκτημάτων.

7. Εκτός των τακτικών ανανεώσεων και των θανάτων, τα καθήκοντα μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου λήγουν, είτε στομικώς διά παρατήσεως, είτε δι' απελαλής εξ αυτών που κηρύσσεται από το Δικαστήριο σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 7.

8. Το μέλος που αποχωρεί αντικαθίσταται για τον υπόλοιπο χρόνο της θητείας του. Εκτός της περιπτώσεως της απελαλής από τα καθήκοντά τους, τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου παραμένουν εν υπηρεσία μέχρις ότου αντικατασταθούν.

9. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύνανται να απαλλάσσονται των καθηκόντων τους ή να κηρύσσονται έκπληκτα του δικαίωματος προς σύνταξη ή άλλων αντ' αυτού ωφελημάτων μόνον αν το Δικαστήριο διαπιστώσει, κατόπιν αιτήσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ότι έπαυσαν να ανταποκρίνονται προς τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ή να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεώς τους.

10. Το Συμβούλιο ορίζει, με ειδική πλειοψηφία, τους όρους απασχολήσεως, και ιδίως τις αποδοχές, αποζημιώσεις και συντάξεις του Προέδρου και των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ορίζει επίσης, με την ίδια πλειοψηφία, κάθε άλλη απόζημιωση που επέχει θέση αμοιβής.
9. Οι επί των δικαστών του Δικαστηρίου εφαρμοζόμενες διατάξεις του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και των ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ισχύουν και για τα μέλη του

Ελεγκτικού Συνεδρίου.

«Άρθρο 188 Γ

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των εξόδων της Κοινότητας. Ελέγχει επίσης τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και εξόδων κάθε οργανισμού ιδρυμένου από την Κοινότητα, στο βαθμό που η ιδρυτική πράξη δεν αποκλείει τον έλεγχο αυτό.

2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο προβαίνει προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σε δηλώση βεβαίωσης την ακρίβεια των λογαριασμών και τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων.

3. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τη νομιμότητα και την κανονικότητα της πραγματοποιήσεως των εσόδων και εξόδων και εξακριβώνει την καλή δημοσιονομική διαχείριση.

4. Ο έλεγχος των εσόδων διενεργείται βάσει των ποσών που βεβαιώνονται ως οφειλόμενα και των ποσών που πράγματι καταβάλλονται στην Κοινότητα.

5. Ο έλεγχος των εξόδων διενεργείται βάσει των αναληφθεισών υποχρεώσεων και των πραγματοποιηθεισών πληρωμών.

6. Οι έλεγχοι αυτοί δύνανται να διενεργούνται προ του κλεισίματος των λογαριασμών του σχετικού οικονομικού έτους.

7. Ο έλεγχος πραγματοποιείται βάσει εγγράφων και, εν ανάγκη, επί τόπου στα άλλα όργανα της Κοινότητας και στα κράτη μέλη. Ο έλεγχος στα κράτη μέλη ασκείται σε συνεργασία με τα εθνικά όργανα ελέγχου ή αν αυτά δε διαθέτουν τις αναγκαίες αρμοδιότητες, με τις αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες. Τα όργανα αυτά ή οι υπηρεσίες αυτές γνωρίζουν στο Ελεγκτικό Συνέδριο αν προτίθενται να συμμετάσχουν στον έλεγχο.

8. Κάθε αναγκαίο έγγραφο ή πληροφορία για την εκπλήρωση της αποστολής του Ελεγκτικού Συνεδρίου γνωστοποιείται σ' αυτό, απήσει του, από τα άλλα όργανα της Κοινότητας και από τα εθνικά όργανα ελέγχου ή, αν αυτά δεν διαθέτουν τις αναγκαίες αρμοδιότητες, από τις αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες.

9. Το Ελεγκτικό Συνέδριο καταρτίζει ετήσια έκθεση μετά το κλείσιμο κάθε οικονομικού έτους. Η έκθεση αυτή διαβιβάζεται στα άλλα όργανα της Κοινότητας και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, συνοδευόμενη από τις απαντήσεις των οργάνων αυτών στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

10. Το Ελεγκτικό Συνέδριο δύναται εξάλλου να υποβάλει οποτεδήποτε, παρατηρήσεις, ιδίως υπό μορφή ειδικών εκθέσεων, επί ειδικών ζητημάτων και να γνωμοδοτεί μετά από αίτηση ενός από τα άλλα όργανα της Κοινότητας.

11. Το Ελεγκτικό Συνέδριο εγκρίνει τις ετήσιες ή ειδικές εκθέσεις ή τις γνωμοδοτήσεις του με την πλειοψηφία των μελών του.

12. Το Ελεγκτικό Συνέδριο επικουρεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά τον έλεγχο της εκτέλεσης του προϋπολογισμού».

60) Το άρθρο 189 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 189

Προς εκπλήρωση των καθηκόντων τους και σύμφωνα με την παρούσα συνθήκη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από κοινού με το Συμβούλιο, το Συμβούλιο ή Επιτροπή εκδίδουν κανονισμούς και οδηγίες, λαμβάνουν αποφάσεις και διατυπώνουν συστάσεις ή γνώμες.

Ο κανονισμός έχει γενική ισχύ. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Η οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Η απόφαση είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της για τους αποδέκτες που ορίζει.

Οι συστάσεις και οι γνώμες δεν δεσμεύουν».

61) Παρεμβάλλονται τα ακόλουθα άρθρα:

«Άρθρο 189 Α

1. Όταν, δυνάμει της παρούσας συνθήκης, θεσπίζεται πράξη του Συμβουλίου προτάσει της Επιτροπής, το Συμβούλιο μπορεί να τροποποιεί την πρόταση αυτή μόνο ομόφωνα, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 189 Β, παράγραφοι 4 και 5.

2. Εφόσον το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει, η Επιτροπή μπορεί να τροποποιήσει την πρότασή της καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών που οδηγούν στη θέσπιση κοινοτικής πράξης.

Άρθρο 189 Β

1. Όταν η παρούσα συνθήκη παραπέμπει στο παρόν άρθρο για την έκδοση μιας πράξης, ακολουθείται η εξής διαδικασία.
2. Η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, μετά από γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθορίζει κοινή θέση. Η κοινή αυτή θέση διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το Συμβούλιο ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τους λόγους που το οδηγούν να υιοθετήσει την κοινή θέση. Η Επιτροπή ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τη θέση της.
- Εάν, μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από τη διαβίβαση αυτή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:
  - α) εγκρίνει την κοινή θέση, το Συμβούλιο εκδίδει οριστικά την σχετική πράξη σύμφωνα με την κοινή του θέση,
  - β) δεν έχει λάβει απόφαση, το Συμβούλιο εκδίδει τη σχετική πράξη σύμφωνα με την κοινή του θέση.
  - γ) δηλώσει, με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν, ότι προτίθεται να απορρίψει την κοινή θέση, ενημερώνοντας αμέσως το Συμβούλιο για την πρόθεσή του. Το Συμβούλιο δύναται να συγκληθεί την αναφερόμενη στην παράγραφο 3 επιτροπή συνδιαλλαγής για να διευκρινιστεί η θέση του. Εν συνεχεία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιβεβαιώνει, με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν, την απόρριψη της κοινής θέσης, οπότε θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εγκρίθηκε, ή προτείνεται τροπολογίες σύμφωνα με τις διατάξεις του στοιχείου δ) της παραύσας παραγράφου.
  - δ) προτείνει με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν τροπολογίες της κοινής θέσης, οπότε το τροποποιημένο κείμενο διαβιβάζεται στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, η οποία γνωμοδοτεί για τις τροποποιήσεις αυτές.
3. Εάν, μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από την παραλαβή των τροπολογιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Συμβούλιο εγκρίνει, με ειδική πλειοψηφία, όλες αυτές τις τροπολογίες, τροποποιεί αναλόγως την κοινή του θέση, και θεσπίζει τη σχετική πράξη. Το Συμβούλιο, πάντως, αποφασίζει με ομοφωνία για τις τροπολογίες για τις οποίες η Επιτροπή έχει εκφέρει αρνητική γνώμη. Εάν το Συμβούλιο δεν θεσπίσει την σχετική πράξη, τότε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου, σε συμφωνία με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συγκαλεί αμελλητί την επιτροπή συνδιαλλαγής.
4. Η επιτροπή συνδιαλλαγής, που αποτελείται από τα μέλη του Συμβουλίου ή τους αντιπροσώπους τους και ισάριθμους αντιπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, έχει ως αποστολή την επίτευξη συμφωνίας για ένα κοινό σχέδιο με ειδική πλειοψηφία των μελών του Κοινοβουλίου ή των αντιπροσώπων τους και με πλειοψηφία των αντιπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες της επιτροπής συνδιαλλαγής και αναλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πρωτοβουλίες με σκοπό την προεγγύηση των θέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
5. Εάν, μέσα σε έξι εβδομάδες από τη σύγκλησή της, η επιτροπή συνδιαλλαγής εγκρίνει κοινό σχέδιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διαθέτουν προθεσμία έξι εβδομάδων από την έγκρισή για την έκδοση της σχετικής πράξης σύμφωνα με το κοινό σχέδιο, με την απόλυτη πλειοψηφία των ψηφισάντων όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με ειδική πλειοψηφία όσον αφορά το Συμβούλιο. Αν δεν υπάρξει έγκριση εκ μέρους ενός από τα δύο όργανα, θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εγκρίθηκε.
6. Όταν η Επιτροπή συνδιαλλαγής δεν εγκρίνει κοινό σχέδιο, θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εγκρίθηκε, εκτός εάν το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μέσα σε προθεσμία έξι εβδομάδων από την παρέλευση της ταχθείσας στην επιτροπή συνδιαλλαγής προθεσμίας, επιβεβαιώνει την κοινή θέση για την οποία είχε συμφωνήσει πριν από την έναρξη της διαδικασίας συνδιαλλαγής, ενδεχομένως με τροπολογίες που πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στην περίπτωση αυτή, η πράξη εκδίδεται οριστικά, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μέσα σε προθεσμία έξι εβδομάδων από την ημερομηνία επιβεβαίωσης εκ μέρους του Συμβουλίου, απορρίψει το κείμενο με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, οπότε θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εγκρίθηκε.
7. Οι προθεσμίες των τριών μηνών και των έξι εβδομάδων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο μπορούν να παρατείνονται αντίστοιχα κατά ένα μήνα ή κατά δύο εβδομάδες το πολύ, με κοινή συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η τρίμηνη προθεσμία που αναφέρεται στην παράγραφο 2 παρατείνεται αυτομάτως κατά δύο μήνες όταν εφαρμόζονται οι διατάξεις του στοιχείου γ) της εν λόγω παραγράφου.

8. Το πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας που αναφέρεται στο παρόν άρθρο μπορεί να διευρυνθεί, με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο Ν παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, βάσει εκθέσεως την οποία θα υποβάλει η Επιτροπή στο Συμβούλιο το αργότερο μέσα στο 1998.

Άρθρο 189 Γ

- Όταν η παρούσα συνθήκη παραπέμπει στο παρόν άρθρο για την έκδοση μιας πράξης, ακολουθείται η εξής διαδικασία:
- α) Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτρέπει την Επιτροπή, και μετά από γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθορίζει μια κοινή θέση.
  - β) Η κοινή θέση του Συμβουλίου διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή ενημερώνουν πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τους λόγους που οδηγούν στο Συμβούλιο να υιοθετήσει την κοινή θέση καθώς και σχετικά με τη θέση της Επιτροπής.
- Εάν, μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από την ανακοίνωση αυτή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει την κοινή θέση αν δεν λάβει απόφαση μέσα στην προθεσμία αυτή, το Συμβούλιο εκδίδει οριστικά τη σχετική πράξη σύμφωνα με την κοινή θέση.
- γ) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μέσα στην τρίμηνη προθεσμία του σημείου β), μπορεί να προτείνει τροπολογίες της κοινής θέσης του Συμβουλίου, με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται. Μπορεί επίσης, με την ίδια πλειοψηφία, να απορρίψει την κοινή θέση του Συμβουλίου. Το αποτέλεσμα των εργασιών διαβιβάζεται στο Συμβούλιο και την Επιτροπή.
- Αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απορρίψει την κοινή θέση του Συμβουλίου, το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει σε δεύτερη ανάγνωση μόνο με ομοφωνία.
- δ) Η Επιτροπή επανεξετάζει, μέσα σε προθεσμία ενός μηνός, την πρόταση βάσει της οποίας το Συμβούλιο καθόρισε την κοινή του θέση με αφετηρία τις τροπολογίες που έχει προτείνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- Η Επιτροπή διαβιβάζει στο Συμβούλιο, ταυτόχρονα με την επανεξεταθείσα πρότασή της τις τροπολογίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τις οποίες δεν δέχθηκε, και διατυπώνει τη γνώμη της. Το Συμβούλιο μπορεί να εγκρίνει ομόφωνα τις τροπολογίες αυτές.
- ε) Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, εγκρίνει την επανεξεταθείσα από την Επιτροπή πρόταση.
- Το Συμβούλιο μπορεί να τροποποιεί την επανεξεταθείσα πρόταση της Επιτροπής μόνον ομόφωνα.
- ς) Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα σημεία γ), δ) και ε), το Συμβούλιο υποχρεούται να αποφασίζει μέσα σε προθεσμία τριών μηνών. Αν δεν ληφθεί απόφαση εντός της προθεσμίας αυτής, θεωρείται ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν εγκρίθηκε.
  - ζ) Οι προθεσμίες που αναφέρονται στα σημεία β) και σ) μπορούν να παρατείνονται κατά ένα μήνα το πολύ, με κοινή συμφωνία μεταξύ του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- 62) Το άρθρο 190 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- “Άρθρο 190
- Οι κανονισμοί, οι οδηγίες και οι αποφάσεις που εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, καθώς και οι κανονισμοί, οι οδηγίες και οι αποφάσεις του Συμβουλίου ή της Επιτροπής, πρέπει να αιτιολογούνται και να αναφέρονται στις προτάσεις ή γνώμες που απαιτούνται κατά την παρούσα συνθήκη”.
- 63) Το άρθρο 191 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- “Άρθρο 191
1. Οι κανονισμοί, οι οδηγίες και οι αποφάσεις που εκδίδονται με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β υπογράφονται από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου, και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Κοινότητας. Αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζουν ή, άλλως, την εικοστή ημέρα από την δημοσίευσή τους.
  2. Οι κανονισμοί του Συμβουλίου και της Επιτροπής, καθώς και οι οδηγίες αυτών των οργάνων που απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη, δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Κοινότητας. Αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζουν ή, άλλως, την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή τους.
  3. Οι άλλες οδηγίες καθώς και οι αποφάσεις, κοινοποιούνται στους αποδέκτες τους και αποκτούν ενέργεια με την κοινοποίησή τους”.

64) Το άρθρο 194 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 194

Ο αριθμός των μελών της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ορίζεται ως εξής:

Βέλγιο	12
Δανία	9
Γερμανία	24
Ελλάδα	12
Ισπανία	21
Γαλλία	24
Ιρλανδία	9
Ιταλία	24
Λουξεμβούργο	6
Κάτω Χώρες	12
Πορτογαλία	12
Ηνωμένο Βασίλειο	24

Τα μέλη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής διορίζονται ομοφώνως από το Συμβούλιο για τέσσερα έτη. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί.

Τα μέλη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής δεν πρέπει να δεσμεύονται από καμία επαγγελματική εντολή. Ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, καθορίζει τις απαιτημώσεις των μελών της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

65) Το άρθρο 196 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 196

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκλέγει μεταξύ των μελών της τον Πρόεδρο και το προεδρείο της για περίοδο δύο ετών.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή καταρτίζει τον εσωτερικό της κανονισμό.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή συγκαλείται από τον Πρόεδρό της απήσει του Συμβουλίου ή της Επιτροπής· μπορεί επίσης να συνεδριάσει με δική της πρωτοβουλία».

66) Το άρθρο 198 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 198

Το Συμβούλιο ή η Επιτροπή οφείδουν να ζητούν τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στις περιπτώσεις που προβλέπει η παρούσα συνθήκη. Δύνανται να ζητούν την γνώμη της σε κάθε περίπτωση που το κρίνουν σκόπιμο. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή δύναται να λαμβάνει την πρωτοβουλία να διατυπώνει γνώμη στις περιπτώσεις που το θεωρεί σκόπιμο.

Αν το Συμβούλιο ή η Επιτροπή το κρίνουν αναγκαίο, τάσσουν στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή πρόθεσμία τουλάχιστον ενός μηνός για να υποβάλει τη γνώμη της· η πρόθεσμία υπολογίζεται από τη γνωστοποίηση στον Πρόεδρο της επιτροπής αυτής. Μετά την πάροδο της πρόθεσμίας, η έλλειψη της γνώμης δεν εμποδίζει το Συμβούλιο ή την Επιτροπή να ενεργήσουν.

Η γνώμη της Οικονομικής Επιτροπής και η γνώμη του αρμοδίου ειδικευμένου τμήματος καθώς και τα πρακτικά των συσκέψεων, διαβιβάζονται στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή».

67) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο κεφάλαιο:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

«Άρθρο 198 Α

Συνιστάται επιτροπή αποτελούμενη από αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής, καλούμενη στο εξής «Επιτροπή των Περιφερειών», η οποία έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα.

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής των Περιφερειών καθορίζεται ως εξής:

Βέλγιο	12
Δανία	9

Γερμανία	24
Ελλάδα	12
Ισπανία	21
Γαλλία	24
Ιρλανδία	9
Ιταλία	24
Λουξεμβούργο	6
Κάτω Χώρες	12
Πορτογαλία	12
Ηνωμένο Βασίλειο	24

Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών, καθώς και ισάριθμοι αναπληρωτές, διορίζονται ομόφωνα από το Συμβούλιο μετά από προτάσεις των οικείων κρατών μελών για τέσσερα έτη. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί.

Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών δεν πρέπει να δεσμεύονται από καμία επαγγελματική εντολή. Ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας.

«Άρθρο 198 Β

Η Επιτροπή των Περιφερειών διορίζει μεταξύ των μελών της τον Πρόεδρο και το προεδρείο της για περίοδο δύο ετών.

Η Επιτροπή των Περιφερειών καταρτίζει τον εσωτερικό της κανονισμό και τον υποβάλλει προς έγκριση στο Συμβούλιο που αποφασίζει ομοφώνως.

Η Επιτροπή των Περιφερειών συγκαλείται από τον Πρόεδρό της απήσει του Συμβουλίου και της Επιτροπής· μπορεί επίσης να συνεδριάσει με δική της πρωτοβουλία.

«Άρθρο 198 Γ

Το Συμβούλιο ή η Επιτροπή ζητούν τη γνώμη των Περιφερειών στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη, καθώς και σε κάθε περίπτωση που το Συμβούλιο ή η Επιτροπή το κρίνει σκόπιμο.

Εάν το Συμβούλιο ή η Επιτροπή το κρίνουν αναγκαίο, τάσσουν στην Επιτροπή των Περιφερειών πρόθεσμία ενός τουλάχιστον μηνός για να υποβάλει τη γνώμη της· η πρόθεσμία υπολογίζεται από τη γνωστοποίηση στον Πρόεδρο της επιτροπής αυτής. Μετά την πάροδο της πρόθεσμίας, η έλλειψη της γνώμης δεν εμποδίζει το Συμβούλιο ή την Επιτροπή να ενεργήσουν.

Όταν ζητείται η γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής κατ' εφαρμογή του άρθρου 198, η Επιτροπή των Περιφερειών ενημερώνεται από το Συμβούλιο ή την Επιτροπή γι' αυτήν την αίτηση γνώμης. Η Επιτροπή των Περιφερειών δύναται, εφόσον θεωρεί ότι διακυβεύονται συγκεκριμένα περιφερειακά συμφέροντα, να εκφέρει γνώμη σχετικά με το θέμα.

Η Επιτροπή των Περιφερειών δύναται να εκφέρει γνώμη και με δική της πρωτοβουλία στις περιπτώσεις που το κρίνει σκόπιμο.

Η γνώμη της Επιτροπής των περιφερειών καθώς και τα πρακτικά των συσκέψεων διαβιβάζονται στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή».

68) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο κεφάλαιο:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

«Άρθρο 198 Δ

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει νομική προσωπικότητα.

Μέλη της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων είναι τα κράτη μέλη.

Το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων προσαρτάται ως πρωτόκολλο στην παρούσα συνθήκη.

«Άρθρο 198 Ε

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει ως αποστολή να συμβάλλει στην ισόρροπη και απρόσκοπτη ανάπτυξη της κοινής αγοράς για το συμφέρον της Κοινότητας προσφέροντας στην κεφαλαιαγορά για το σκοπό αυτόν, χωρίς να επιδιώκει κέρδος, διευκολύνει με την παροχή δανείων και εγγυήσεων, τη χρηματοδότηση των καλύτερων σχεδίων, σε όλους τους τομείς της οικονομίας:

- α) σχεδίων που αποβλέπουν στην αξιοποίηση των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών,
  - β) σχεδίων που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό ή στη μετατροπή επιχειρήσεων ή στη δημιουργία νέων δραστηριοτήτων που συνεπάγεται η προοδευτική εγκαθίδρυση της κοινής αγοράς και που, λόγω της εκτάσεως ή της φύσεώς τους, δεν δύνανται να καλυφθούν πλήρως από τα διαθέσιμα σε κάθε κράτος μέσα χρηματοδότησης,
  - γ) σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος για περισσότερο κράτη μέλη που, λόγω της εκτάσεως ή της φύσεώς τους, δεν δύνανται να καλυφθούν πλήρως από τα διαθέσιμα σε κάθε κράτος μέσα χρηματοδότησης.
- Η Τράπεζα, κατά την εκτέλεση της αποστολής της, διευκολύνει τη χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων σε συνδυασμό με τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών Ταμείων και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων της Κοινότητας.

68) Το άρθρο 189 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 189

Όλα τα έσοδα και τα έξοδα της Κοινότητας, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, πρέπει να προβλέπονται για κάθε οικονομικό έτος και να ενγράφονται στον προϋπολογισμό.

Οι δευτερεύουσες δαπάνες στις οποίες υποβάλλονται τα όργανα βάσει των διατάξεων της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση όταν αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και τη συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, βαρύνουν τον προϋπολογισμό. Οι λειτουργικές δαπάνες που συνεπύγεται η υλοποίηση των διατάξεων αυτών, μπορούν να βαρύνουν τον προϋπολογισμό, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται σ' αυτές.

Ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι ισοσκελισμένος ως προς τα έσοδα και τα έξοδα».

70) Το άρθρο 200 καταργείται.

71) Το άρθρο 201 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 201

Ο προϋπολογισμός χρηματοδοτείται στο ακέραιο, υπό την επιφύλαξη των άλλων εσόδων, από ίδιους πόρους.

Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, θεσπίζει σύμφωνα τις διατάξεις σχετικά με το σύστημα των ιδίων πόρων της Κοινότητας που συνιστά στα κράτη μέλη να αποδεχθούν, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς του κανόνες».

72) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

« Άρθρο 201 Α

Προκειμένου να εξασφαλισθεί η δημοσιονομική πειθαρχία, η Επιτροπή δεν προτείνει κοινοτική πράξη, δεν τροποποιεί τις προτάσεις της, και δεν λαμβάνει εκτελεστικά μέτρα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό, χωρίς να παρέχει τη διαβεβαίωση ότι η πρόταση ή το μέτρο αυτό δύνανται να χρηματοδοτηθεί στα πλαίσια των ιδίων πόρων της Κοινότητας, όπως καθορίζονται στις διατάξεις που έχει θεσπίσει το Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 201».

73) Το άρθρο 205 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 205

Η Επιτροπή εκτελεί τον προϋπολογισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού που εκδίδεται σε εκτέλεση του άρθρου 209, με διατήρησης ευθύνης και εντός των ορίων των πιστώσεων που εγκρίθηκαν, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Ο κανονισμός προβλέπει τον ειδικό τρόπο κατά τον οποίο κάθε όργανο συμμετέχει στην εκτέλεση των ιδίων δαπανών.

Η Επιτροπή δύνανται να προβάλει, εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις του κανονισμού που εκδίδεται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 209, σε μεταφορές πιστώσεων του προϋπολογισμού είτε από κεφάλαιο σε κεφάλαιο είτε από υποδιάρθρωση σε υποδιάρθρωση».

74) Το άρθρο 206 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 206

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, μετά από σύσταση του Συμβουλίου που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, απολάσσει την Επιτροπή ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Για το σκοπό αυτό, εξετάζει, ύστερα από το Συμβούλιο, τους λογαριασμούς και το δημοσιονομικό ισολογισμό, που αναφέρονται στο άρθρο 205 α, την ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου,

μαζί με τις απαντήσεις των ελεγχόμενων οργάνων στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και τις συναφείς ειδικές εκθέσεις του.

2. Πρώτο απαλλάξει την Επιτροπή, ή για οποιοδήποτε άλλο σκοπό που εντάσσεται στα πλαίσια της άσκησης των εξουσιών της σε θέματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο δύνανται να ακούσει την Επιτροπή σχετικά με την εκτέλεση των δαπανών ή τη λειτουργία των συστημάτων δημοσιονομικού ελέγχου, Η Επιτροπή διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, απίρσει του, κάθε αναγκαία πληροφορία.

3. Η Επιτροπή καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι παρατηρήσεις που συνοδεύουν τις αποφάσεις απαλλαγής και οι άλλες παρατηρήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου σχετικά με την εκτέλεση των δαπανών, καθώς και τα σχόλια που συνοδεύουν τις συστάσεις απαλλαγής που διατυπώνει το Συμβούλιο.

Μετά από αίτηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου ή του Συμβουλίου, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση για τα μέτρα που έχουν ληφθεί με βάση αυτές τις παρατηρήσεις και σχόλια και, ιδίως, σχετικά με τις οδηγίες που έχουν δοθεί στις υπηρεσίες οι οποίες έχουν αναλάβει την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Οι εκθέσεις αυτές διαβιβάζονται επίσης στο Ελεγκτικό Συνέδριο».

75) Το άρθρο 206 Α και 206 Β καταργούνται.

76) Το άρθρο 209 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 209

Το Συμβούλιο αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής, κατόπιν διαβουλεύσεως με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και μετά από γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου:

- α) εκδίδει τους δημοσιονομικούς κανονισμούς που ρυθμίζουν ιδίως τη διαδικασία σχετικά με την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού και την απόδοση και εξέλεξη των λογαριασμών,
- β) καθορίζει τους τρόπους και τη διαδικασία κατά τις οποίες τα έσοδα του προϋπολογισμού που προβλέπονται από τη σύμβαση περί ιδίων πόρων των Κοινοτήτων, τίθενται στη διάθεση της Επιτροπής και προσδιορίζει τα εφαρμοστέα μέτρα προς αντιμετώπιση, εφόσον είναι ανάγκη, των ταμειακών αναγκών,
- γ) ορίζει τους κανόνες και οργανώνει τον έλεγχο της ευθύνης των δημοσιονομικών ελεγκτών, των διατακτών και των υπολόγων».

77) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

« Άρθρο 209 Α

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα ίδια μέτρα καταπολέμησης της απάτης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας, με εκείνα που λαμβάνουν για την καταπολέμηση της απάτης κατά των ιδίων οικονομικών συμφερόντων.

Με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας κατά της απάτης. Για το σκοπό αυτό, διοργανώνουν, με τη βοήθεια της Επιτροπής, στενή και τακτική συνεργασία με τις αρμόδιες δικαιοτικές υπηρεσίες τους».

78) Το άρθρο 215 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 215

Η συμβατική ευθύνη της Κοινότητας διέπεται από το δίκαιο που εφαρμόζεται στη σχετική σύμβαση.

Στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης, η Κοινότητα υποχρεούται, σύμφωνα με τις γενετικές αρχές του δικαίου που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, να αποκαταστήσει τη ζημία που προέρχεται από τα όργανα ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Το δεύτερο εδάφιο εφαρμόζεται υπό τις ίδιες προϋποθέσεις στις ζημιές που προξενεί η ΕΚΤ ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Η προσωπική ευθύνη των υπαλλήλων έναντι της Κοινότητας διέπεται από τις διατάξεις του κανονισμού περί της υπηρεσιακής τους καταστάσεως ή του καθεστώτος που τους διέπει».

79) Το άρθρο 227 αντικαθίσταται ως εξής:

- α) η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «2. Για τα υπεριστά γαλλικά διαμερίσματα εφαρμόζονται από της ενάρξεως της ισχύος της παρούσας συνθήκης οι ειδικές και οι γενικές της διατάξεις περί:
- της ελευθέρης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων,
- της γεωργίας, εξαφάνει του άρθρου 40 παράγραφος 4,
- της ελευθέρης παροχής υπηρεσιών,
- των κανόνων ανταγωνισμού,

81) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

« Άρθρο 228 Α

Όταν μία κοινή θέση ή κοινή δράση που εγκρίθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, προβλέπει δράση της Κοινότητας για τη μερική ή ολοκληρωτική μείωση ή διακοπή των οικονομικών σχέσεων με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες, το Συμβούλιο αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής, λαμβάνει τα αναγκαία επείγοντα μέτρα».

82) Το άρθρο 231 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 231

Η Κοινότητα συνεργάζεται στενά με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης ως κατά τρόπο που ορίζεται με κοινή συμφωνία».

83) Τα άρθρα 236 και 237 καταργούνται.

84) Το άρθρο 238 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 238

Η Κοινότητα δύναται να συνάψει, με ένα ή περισσότερα κράτη ή με διεθνείς οργανισμούς, συμφωνίες που συνιστούν σύνδεση, η οποία συνεπάγεται αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις, κοινές δράσεις και ειδικές διαδικασίες».

ΣΤ. Στο παράρτημα ΙΙΙ:

85) Ο τίτλος αντικαθίσταται ως εξής:

« Πίνακας αδήλων συναλλαγών που προβλέπεται στο άρθρο 73 Η της συνθήκης».

Ζ. Στο πρωτόκολλο για το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων:

86) Η παραπομπή στα άρθρα 129 και 130 αντικαθίσταται από την παραπομπή στα άρθρα 198 Δ και 198 Ε, αντίστοιχως.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΑΝΘΡΑΚΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΙV

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ V

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Άρθρο 1

Θεσπίζεται μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, η οποία διέπεται από τις ακόλουθες διατάξεις.

1.1

1. Η Ένωση και τα κράτη μέλη της καθορίζουν και εφαρμόζουν μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, η οποία διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος τίτλου και καλύπτει όλους τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

2. Οι στόχοι της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, είναι οι εξής:

- η διαφύλαξη των κοινών αξιών, των θεμελιωδών συμφερόντων και της ανεξαρτησίας της Ένωσης,

- η ενίσχυση της ασφαλείας της Ένωσης και των κρατών μελών της υπό όλες τις μορφές της,

- η διατήρηση της ειρήνης και η ενίσχυση της διεθνούς ασφαλείας σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και σύμφωνα με τις αρχές της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι και τους στόχους του Χάρτη των Παρισίων,

- η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας,

- η ανάπτυξη και η εδραίωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, καθώς και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

3. Η Ένωση επιδιώκει τους στόχους αυτούς:

- των μέτρων διασφάλισης που προβλέπονται στα άρθρα 109 Η, 109 Θ και 226,

- των οργάνων.

Οι όροι εφαρμογής των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης ορίζονται εντός δύο ετών από την έναρξη της ισχύος της με ομόφωνες αποφάσεις του Συμβουλίου, πρόταση της Επιτροπής.

Τα όργανα της Κοινότητας μεριμνούν, στο πλαίσιο των διαδικασιών που προβλέπει η παρούσα συνθήκη, και ιδίως το άρθρο 226, για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη αυτών των περιοχών».

β) στην παράγραφο 5, το σημείο α) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«α) Η παρούσα συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις Νήσους Φερόες».

80) Το άρθρο 228 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

« Άρθρο 228

1. Όταν η παρούσα συνθήκη προβλέπει τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και ενός ή περισσότερων κρατών ή διεθνών οργανισμών, η Επιτροπή υποβάλλει συστάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο την εξουσιοδοτεί να αρχίσει τις αναγκαίες διαπραγματεύσεις. Οι διαπραγματεύσεις αυτές διεξάγονται από την Επιτροπή, σε συνεννόηση με τις ειδικές επιτροπές που ορίζονται από το Συμβούλιο για να επικουρούν στο έργο αυτό και στα πλαίσια των οδηγιών που ενδεχομένως της απευθύνει το Συμβούλιο.

Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που του αναθέτει η παρούσα παράγραφος, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, πλην των περιπτώσεων που προβλέπονται στη δεύτερη φράση της παραγράφου 2, στις οποίες αποφασίζει με ομοφωνία.

2. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής στον τομέα αυτό, οι συμφωνίες συνάπτονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα όταν η συμφωνία αφορά τομέα στον οποίο απαιτείται ομοφωνία για τη θέσπιση εσωτερικών κανόνων, καθώς και προκειμένου περί συμφωνιών του άρθρου 238.

3. Εκτός από τις συμφωνίες που προβλέπονται στο άρθρο 113, παράγραφος 3, το Συμβούλιο συνάπτει τις συμφωνίες μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ακόμη και όταν η συμφωνία αφορά τομέα για τον οποίο απαιτείται η διαδικασία του άρθρου 189 Β, ή του άρθρου 189 Γ για τη θέσπιση εσωτερικών κανόνων. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατυπώνει τη γνώμη του μέσα σε προθεσμία που μπορεί να οριστεί στο Συμβούλιο ανάλογα με το επείγον του ζητήματος. Ελλείψει γνώμης μέσα στην προθεσμία αυτή, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίζει.

Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, συνάπτονται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 238, καθώς και οι άλλες συμφωνίες που δημιουργούν ειδικό θεσμικό πλαίσιο μέσω της οργάνωσης διαδικασιών συνεργασίας, οι συμφωνίες που συνεπάγονται σημαντικές δημοσιονομικές επιπτώσεις και οι συμφωνίες που συνεπάγονται τροποποίηση πρόθεσης που εγκυβιβάστηκε κατά τη διαδικασία του άρθρου 189 Β.

Σε επείγουσες περιπτώσεις, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορούν να συμφωνούν προθεσμία για τη σύμφωνη γνώμη.

4. Κατά τη σύναψη συμφωνίας, το Συμβούλιο μπορεί, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 2, να εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να εγκρίνει εξ ονόματος της Κοινότητας τις τροποποιήσεις, εφόσον προβλέπεται από τη συμφωνία ότι οι τροποποιήσεις αυτές πρέπει να εγκρίνονται με απλοποιημένη διαδικασία ή μέσω ενός οργάνου που συνιστάται από την εν λόγω συμφωνία. Το Συμβούλιο μπορεί να εξαρτά την εξουσιοδότηση αυτή από ορισμένους ειδικούς όρους.

5. Όταν το Συμβούλιο σχεδιάζει τη σύναψη συμφωνίας που τροποποιεί την παρούσα συνθήκη, οι τροποποιήσεις πρέπει να εγκριθούν προηγουμένως σύμφωνα με τη διαδικασία στο άρθρο Ν της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

6. Το Συμβούλιο, η Επιτροπή ή ένα κράτος μέλος μπορούν να ζητούν προηγουμένως από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει εάν η μελετώμενη συμφωνία συμβιβάζεται με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης. Εάν η γνωμοδότηση του Δικαστηρίου είναι αρνητική, η συμφωνία μπορεί να τεθεί σε ισχύ μόνο υπό τους όρους που ορίζει το άρθρο Ν της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

7. Οι συμφωνίες που συνάπτονται υπό τους όρους που καθορίζονται στο παρόν άρθρο, δεσμεύουν τα όργανα της Κοινότητας και τα κράτη μέλη».

- με την καθέρωση συστηματικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών για την άσκηση της πολιτικής τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1.3, κοινών δράσεων στους τομείς της σταδιακής εφαρμογής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1.3, κοινών δράσεων στους τομείς στους οποίους τα κράτη μέλη έχουν σημαντικά κοινά συμφέροντα.

4. Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν ενεργά και χωρίς επιφύλαξη την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της Ένωσης, με πνεύμα αμοιβαίας πίστης και αλληλεγγύης. Απέχουν από κάθε δράση αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης ή κακή και θίξει την αποτελεσματικότητα της ως δύναμης με συνοχή στις διεθνείς σχέσεις. Το Συμβούλιο μεριμνά για την τήρηση αυτών των αρχών.

Άρθρο 1.2

1. Τα κράτη μέλη αλληλοενθαρρύνονται και συνεννοούνται στα πλαίσια του Συμβουλίου για κάθε ζήτημα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας που παρουσιάζει γενικό ενδιαφέρον, ώστε να εξασφαλιστεί ότι ασκείται η συνδυασμένη επιρροή τους με τον αποτελεσματικότερο τρόπο μέσω συντονισμένης και συγκλίνουσας δράσης.

2. Το Συμβούλιο υιοθετεί, όποτε το κρίνει αναγκαίο, κοινή θέση. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εθνικές τους πολιτικές να είναι σύμφωνες με τις κοινές θέσεις.

3. Τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών και στις διεθνείς διασκέψεις και υποστηρίζουν, στα πλαίσια αυτά, τις κοινές θέσεις. Στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις στις οποίες δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τα κράτη που συμμετέχουν υποστηρίζουν τις κοινές θέσεις.

Άρθρο 1.3

Για την υιοθέτηση κοινής δράσης στους τομείς που εμπίπτουν στην εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, ακολουθείται η εξής διαδικασία:

- 1) Με βάση τους γενικούς προσανατολισμούς του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το Συμβούλιο αποφασίζει ότι ένα θέμα θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο κοινής δράσης. Όταν το Συμβούλιο εγκρίνει την αρχή μιας κοινής δράσης, ορίζει την ακριβή της εμβέλεια, τους γενικούς και ειδικούς στόχους που θέτει η Ένωση για την επιδίωξη αυτής της δράσης, καθώς και τα μέσα, τις διαδικασίες και τους όρους και, αν είναι απαραίτητο, τη διάρκεια της εφαρμογής της.
- 2) Κατά την υιοθέτηση της κοινής δράσης και σε κάθε στάδιο της εξελικτικής της πορείας, το Συμβούλιο καθορίζει τα θέματα ως προς τα οποία οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία.
- 3) Για τις αποφάσεις του Συμβουλίου που απαιτούν ειδική πλειοψηφία κατ' εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, οι ψήφοι των μελών σταθμίζονται όπως αναφέρεται στο άρθρο 148 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και οι αποφάσεις λαμβάνονται όταν έχουν συγκεντρώσει πενήντα τέσσερις τουλάχιστον ευνοϊκές ψήφους οκτώ τουλάχιστον μελών.
- 4) Οι κοινές δράσεις δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις θέσεις που λαμβάνουν και τη διεξαγωγή της δράσης τους.
- 5) Κάθε θέση που λαμβάνεται η κάθε εθνική δράση που μελετάται κατ' εφαρμογή κοινής δράσης, γνωστοποιείται μέσα σε προθεσμίες οι οποίες επιτρέπουν, εάν είναι αναγκαίο, προηγούμενη συνεννόηση στα πλαίσια του Συμβουλίου. Η υποχώρηση της προηγούμενης ενημέρωσης δεν εφαρμόζεται στα μέτρα που αποστέλνουν απλή μεταφορά, σε εθνικό επίπεδο, των αποφάσεων του Συμβουλίου.
- 6) Σε περίπτωση επιτακτικής ανάγκης που οφείλεται σε μεταβολή της κατάστασης και ελλείψει απόφασης του Συμβουλίου, τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν, επείγοντως, τα μέτρα που επιβάλλονται, στα πλαίσια των γενικών στόχων της κοινής δράσης. Το κράτος μέλος που λαμβάνει παρόμοια μέτρα ενημερώνει αμέσως το Συμβούλιο σχετικά.
- 7) Σε περίπτωση σοβαρών ενημερώσεων κατά την εφαρμογή μιας κοινής δράσης, ένα κράτος μέλος προσφεύγει στο Συμβούλιο, το οποίο τις συζητά και αναζητεί τις κατάλληλες λύσεις. Οι λύσεις αυτές δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τους στόχους της δράσης ούτε να βλάπτουν την αποτελεσματικότητά της.

Άρθρο 1.4

1. Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας περιλαμβάνει το σύνολο των θεμάτων που αφορούν την ασφάλεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της εν καιρώ διαμεσολήθησης μιας κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία μπορεί, σε δεδομένη στιγμή, να οδηγήσει σε κοινή άμυνα.

2. Η Ένωση ζητείται από τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (ΔΕΕ), η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να εκτινέει και να εφαρμόζει τις αποφάσεις και τις δράσεις της Ένωσης που έχουν επιπτώσεις στον τομέα της άμυνας. Το Συμβούλιο, σε συμφωνία με τα όργανα της ΔΕΕ, θεσπίζει τις αναγκαίες πρακτικές λεπτομέρειες.

3. Τα θέματα που έχουν επιπτώσεις στον τομέα της άμυνας και διέπονται από το παρόν άρθρο δεν υπόκεινται στις διαδικασίες του άρθρου 1.3.

4. Η κατά την έννοια του παρόντος άρθρου πολιτική της Ένωσης δεν θίγει την ιδιαιτερότητα της πολιτικής ασφαλείας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών, σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν για ορισμένα κράτη μέλη από τη συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού και συμβιβάζεται με την κοινή πολιτική ασφαλείας και άμυνας και διαμορφώνεται μέσα στο πλαίσιο αυτό.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εμποδίζουν την ανάπτυξη στενότερης συνεργασίας μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών, σε διμερές επίπεδο στα πλαίσια της ΔΕΕ ή της Ατλαντικής Συμμαχίας, στο βαθμό που αυτή η συνεργασία δεν αντιβαίνει στη συνεργασία που προβλέπεται στον παρόντα τίτλο ούτε την εμποδίζει.

6. Για να προσχθεί ο στόχος της παρούσας συνθήκης και λαμβάνοντας υπόψη το ορόσημο του 1998 στα πλαίσια του άρθρου XII της συνθήκης των Βρυξελλών, οι διατάξεις του παρόντος άρθρου μπορούν να αναθεωρούνται, όπως προβλέπεται στο άρθρο N παράγραφος 2, με βάση έκθεση την οποία θα υποβάλει το Συμβούλιο στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 1996 και η οποία θα περιλαμβάνει αξιολόγηση της προόδου που θα έχει σημειωθεί και της πείρας που θα έχει αποκτηθεί μέχρι τότε.

Άρθρο 1.5

1. Η Προεδρία εκπροσωπεί την Ένωση στα θέματα που υπάγονται στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας.

2. Η Προεδρία έχει την ευθύνη της εφαρμογής των κοινών δράσεων, και μ' αυτή της την ιδιότητα, εκφράζει κατ' αρχήν τη θέση της Ένωσης στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις.

3. Η Προεδρία επικουρείται, ενδεχομένως, στα καθήκοντα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και 2, από το κράτος μέλος που άσκησε την προηγούμενη Προεδρία και από εκείνο που θα ασκήσει την επόμενη. Η Επιτροπή συμπληρώνει πλήρως στα καθήκοντα αυτά.

4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 1.2 παράγραφος 3, και του άρθρου 1.3 στοιχείο 4), τα κράτη μέλη που εκπροσωπούνται σε διεθνείς οργανισμούς ή διεθνείς διασκέψεις όπου δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τηρούν ενήμερα τα κράτη αυτά για κάθε ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος.

Όσα κράτη μέλη είναι επίσης μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών συνεχώς υφίστανται μετ' αυτού τους και τηρούν πλήρως ενήμερα τα άλλα κράτη μέλη. Όσα κράτη μέλη είναι μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας φροντίζουν, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, να υπερασπίζονται τις θέσεις και το συμφέρον της Ένωσης, με την επιφύλαξη των ευθυνών που αναλαμβάνουν δυνάμει των διατάξεων του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 1.6

Οι διπλωματικές και προξενικές αποστολές των κρατών μελών και οι αντιπροσωπίες της Επιτροπής σε τρίτες χώρες και σε διεθνείς διασκέψεις, καθώς και οι αντιπροσωπίες τους σε διεθνείς οργανισμούς, συνεννοούνται μεταξύ τους προκειμένου να εξασφαλιστεί η τήρηση και η εφαρμογή των κοινών θέσεων και των κοινών δράσεων που έχει αποφασίσει το Συμβούλιο.

Εντείνονται η συνεργασία τους ανταλλάσσοντας πληροφορίες, προβαίνοντας σε κοινές αξιολογήσεις και συμβάλλοντας στην εφαρμογή των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 8Γ της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Άρθρο 1.7

Η Προεδρία ζητά τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής εξωτερικής, πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και μεριμνά ώστε να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι απόψεις του. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται

νεται τακτικά από την Προεδρία και την Επιτροπή για τις εξελίξεις της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας της Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να απευθίνει ερωτήσεις ή να διατυπώνει συστάσεις προς το Συμβούλιο. Διεξάγει κάθε χρόνο σύζηση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Άρθρο 1.8

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τις αρχές και τους γενικούς προσανατολισμούς της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

2. Το Συμβούλιο λαμβάνει τις απαραίτητες αποφάσεις για τον καθορισμό και την εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, βάσει των γενικών προσανατολισμών που αποφασίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Το Συμβούλιο μεριμνά για την ενότητα, τη συνοχή και την αποτελεσματικότητα της δράσης της Ένωσης.

Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία, εκτός αν πρόκειται για διαδικαστικά θέματα και στην περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο 1.3, σημείο 2).

3. Τα κράτη μέλη ή η Επιτροπή μπορούν να προσφέρουν στο Συμβούλιο για κάθε θέμα που αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και να υποβάλλουν προτάσεις στο Συμβούλιο.

4. Στις περιπτώσεις που απατείται τοχεία λήψη αποφάσεων, η Προεδρία συγκαλεί είτε απευθείας, είτε μετά από σχετική αίτηση της Επιτροπής ή ενός κράτους μέλους, εντός προθεσμίας σαράντα οκτώ ωρών ή, σε περίπτωση απόλυτης ανάγκης, εντός βραχύτερου διαστήματος, έκτακτη σύνοδο του Συμβουλίου.

5. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 151 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μια Πολιτική Επιτροπή, αποτελούμενη από τους Διευθυντές Πολιτικών Υποθέσεων, παρακολουθεί τη διεθνή κατάσταση στους τομείς που εμπιρίτουν στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και συμβάλλει στον καθορισμό των πολιτικών διατυπώνοντας γνώμες απευθυνόμενες στο Συμβούλιο, είτε μετά από αίτησή του είτε με δική της πρωτοβουλία. Η Πολιτική Επιτροπή εποπτεύει επίσης την υλοποίηση των συμφωνημένων πολιτικών, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Προεδρίας και της Επιτροπής.

Άρθρο 1.9

Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στις εργασίες του τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Άρθρο 1.10

Κατά την τυχόν αναθεώρηση των σχετικών με την ασφαλεία διατάξεων σύμφωνα με το άρθρο 1.4 η συγκλούμενη για το σκοπό αυτό διάσκεψη εξετάζει επίσης μήπως πρέπει να επέλθουν και άλλες τροποποιήσεις στις διατάξεις τις σχετικές με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας.

Άρθρο 1.11

1. Οι διατάξεις των άρθρων 137, 138 έως 142, 146, 147, 150 έως 153, 157 έως 163 και 217 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας εφαρμόζονται στις διατάξεις του τομέα που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος τίτλου.

2. Οι διοικητικές δαπάνες που συνεπάγονται για τα όργανα οι διατάξεις για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Το Συμβούλιο μπορεί επίσης:

- είτε να αποφασίζει ομόφωνα ότι οι λειτουργικές δαπάνες που συνεπάγονται η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται η διαδικασία του προϋπολογισμού που προβλέπεται από τη σύμβαση για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

- είτε να διαπιστώσει ότι οι δαπάνες αυτές βαρύνουν τα κράτη μέλη, ενδεχομένως σύμφωνα με μία κλειδα κατανομής που θα καθορισθεί.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΣΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Άρθρο Κ

Η συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων διέπεται από τις ακόλουθες διατάξεις.

Άρθρο Κ.1

Για τους σκοπούς της επίτευξης των στόχων της Ένωσης, ιδίως της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, και υπό την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τα κράτη μέλη θεωρούν τους κατωτέρω τομείς ως θέματα κοινού ενδιαφέροντος:

- 1) πολιτική ασύλου,
- 2) κανόνες που διέπουν τη διέλευση των προσώπων από τα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών και την άσκηση των σχετικών ελέγχων,
- 3) πολιτική όσον αφορά τη μετανάστευση και τους υπηκόους τρίτων χωρών:
- α) προϋποθέσεις εισόδου και κυκλοφορίας των υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος των κρατών μελών,
- β) προϋποθέσεις διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της συνένωσης των οικογενειών και της πρόσβασης στην εργασία,
- γ) καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, διαμονής και εργασίας υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος κρατών μελών,
- 4) καταπολέμηση της τεξικομανίας στο βαθμό που ο τομέας αυτός δεν καλύπτεται από τα σημεία 7), 8) και 9),
- 5) καταπολέμηση της απάτης διεθνούς κλίμακας στο βαθμό που ο τομέας αυτός δεν καλύπτεται από τα σημεία 7), 8) και 9),
- 6) δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις,
- 7) δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις,
- 8) τελωνειακή συνεργασία,
- 9) αστυνομική συνεργασία για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του λαθρεμπορίου ναρκωτικών και άλλων σοβαρών μορφών διεθνούς εγκληματικότητας, συμπεριλαμβανομένων, εν ανάγκη, ορισμένων πτυχών τελωνειακής συνεργασίας σε συνδυασμό με τη διακίνηση, σε επίπεδο Ένωσης, ενός συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών στα πλαίσια Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Europol).

Άρθρο Κ.2

1. Τα θέματα που απαριθμούνται στο άρθρο Κ.1 εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και της Σύμβασης για το Νομικό Καθεστώς των Προσφύγων της 28ης Ιουλίου 1951, και λαμβάνοντας υπόψη την προστασία που περιέχουν τα κράτη μέλη στα πρόσωπα που διώκονται για πολιτικούς λόγους.

2. Ο παρών τίτλος δεν θίγει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών για τη διατήρηση της δημοσίας τάξεως και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφαλείας.

Άρθρο Κ.3

1. Στους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο Κ.1, τα κράτη μέλη, αλληλεπηρεμρώνονται και συνεννοούνται στα πλαίσια του Συμβουλίου, προκειμένου να συντονίσουν τη δράση τους. Προς το σκοπό αυτό, καθιερώνουν συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων διοικητικών υπηρεσιών τους.

2. Το Συμβούλιο μπορεί:

- με πρωτοβουλία κάθε κράτους μέλους ή της Επιτροπής για τους τομείς που αναφέρονται στα σημεία 1) έως 6) του άρθρου Κ.1,

- με πρωτοβουλία κάθε κράτους μέλους για τους τομείς που αναφέρονται στα σημεία 7) έως 9) του άρθρου Κ.1:

α) να καθορίζει κοινές θέσεις και να προωθεί, με την κατάλληλη μορφή και τις ενδεκνόμενες διαδικασίες, κάθε συνεργασία που συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης,

β) να θεσπίζει κοινές δράσεις, στο βαθμό που οι στόχοι της Ένωσης μπορούν να επιτευχθούν καλύπτεται με κοινή παρά με μεμονωμένη δράση των κρατών μελών, λόγω των διαστάσεων ή των συνεπειών της σχεδιαζόμενης δράσης. Μπορεί να αποφασίζει ότι τα μέτρα εφαρμογής μιας κοινής δράσης θα εγκρίνονται με ειδική πλειοψηφία,

γ) με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 220 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να καταρτίσει συμβάσεις και να συνιστά στα κράτη μέλη την αποδοχή των συμφωνιών με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες, Πλην αντιθέτων διατάξεων και συμβάντων αυτών, τα ενδεχόμενα μέτρα εφαρμογής τους εγκρίνονται στα πλαίσια του Συμβουλίου, με την πλειοψηφία δύο τρίτων των Υψηλών Συμβολομένων Μερών.

Οι συμβάσεις αυτές μπορούν να προβλέπουν ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύει τις διατάξεις τους και να αποφασίζει για οπότεδήποτε αφορά σχετικά με την εφαρμογή τους, σύμφωνα με τις λεπτομερείς διατάξεις που καθορίζονται ενδεχομένως στις εν λόγω συμβάσεις.

Άρθρο Κ.4

1. Συνιστάται Συντονιστική Επιτροπή αποτελούμενη από ανώτατους υπαλλήλους. Εκτός του συντονιστικού της ρόλου, η επιτροπή αυτή έχει ως καθήκοντα:

- να διατυπώνει γνώμες για το Συμβούλιο, είτε μετά από αίτησή του, είτε με δική της πρωταρχία.

- να συμβάλλει, με την επιφύλαξη του άρθρου 151 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου στους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο Κ.1, καθώς και, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 100 Δ της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 100 Γ της εν λόγω συνθήκης.

2. Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στις εργασίες σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος τίτλου.

3. Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα, εκτός αν πρόκειται για διαδικαστικά θέματα ή σε περίπτωση που το άρθρο Κ.3 προβλέπει ρητώς άλλον κανόνα ψηφοφορίας.

Σε περίπτωση που οι αποφάσεις του Συμβουλίου απαιτούν ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών του σταβίζονται με τον τρόπο που ορίζεται στο άρθρο 148 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Οι αποφάσεις λαμβάνονται όταν έχουν συγκεντρώσει πενήντα τέσσερις τουλάχιστον ευνοϊκές ψήφους οκτώ τουλάχιστον μελών.

Άρθρο Κ.5

Τα κράτη μέλη εκφορίζουν τις κοινές θέσεις που καθορίζονται κατ'εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος τίτλου, στα πλαίσια των διεθνών οργανώσεων και διεθνών διασκέψεων, στις οποίες συμμετέχουν.

Άρθρο Κ.6

Η Πράεση και η Επιτροπή ενημερώνουν τακτικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τις εργασίες που εκτελούνται στους τομείς που εμπίπτουν στον παρόντα τίτλο.

Η Πράεση ζητά τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τις κυριότερες πτυχές της δραστηριότητας στους τομείς τους οποίους αφορά ο παρών τίτλος και μεριμνά ώστε οι απόψεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να λαμβάνονται δεόντως υπόψη.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να απευθύνει ερωτήσεις ή να διατυπώνει συστάσεις προς το Συμβούλιο. Πραγματοποιεί, επίσης, συζήτηση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την εφαρμογή των τομέων που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος τίτλου.

Άρθρο Κ.7

Οι διατάξεις του παρόντος τίτλου δεν εμποδίζουν την καθιέρωση ή την ανάπτυξη μιας στενότερης συνεργασίας μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών, στο βαθμό που η συνεργασία αυτή δεν αντίκειται ούτε παρεμποδίζει τη συνεργασία που προβλέπεται στον παρόντα τίτλο.

Άρθρο Κ.8

1. Οι διατάξεις των άρθρων 137, 138 έως 146, 147, 150 έως 153, 157 έως 163 και 217 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας εφαρμόζονται στις διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος τίτλου.

2. Οι δικαστικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγονται για τα όργανα οι διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αφορά ο παρών τίτλος, βαρύνουν τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Το Συμβούλιο μπορεί επίσης:

- είτε να αποφασίσει σύμφωνα: ότι οι λειτουργικές δαπάνες στις οποίες συνεπάγεται η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται η διαδικασία του προϋπολογισμού που προβλέπεται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

- είτε να διαπιστώσει ότι οι δαπάνες αυτές βαρύνουν τα κράτη μέλη, ενδεχομένως σύμφωνα με μία κλίμακα κατανομής που θα καθοριστεί.

Άρθρο Κ.9

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ομοφωνία κατόπιν πρωτοβουλίας της Επιτροπής ή κράτους μέλους, μπορεί να αποφασίσει ότι το άρθρο 100 Γ της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας εφαρμόζεται σε δράσεις που εμπίπτουν στους τομείς του άρθρου Κ.1, σημεία 1 έως 6, καθορίζοντας ταυτόχρονα τις σχετικές προϋποθέσεις ψηφοφορίας. Συνιστά στα κράτη μέλη να αποδεχθούν αυτή την απόφαση σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΤΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο Λ

Οι διατάξεις της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Ανθρακ και Χάλυβα και της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και στην αναφέρονται στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στην άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, εφαρμόζονται μόνο στις ακόλουθες διατάξεις της παρούσας συνθήκης:

- α) στις διατάξεις που τροποποιούν τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, προκειμένου να ιδρυθεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ανθρακ και Χάλυβα και τη συνθήκη για την ίδρυση της Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας,
- β) στο άρθρο Κ.3, παράγραφος 2, στοιχείο γ), τρίτο εδάφιο,
- γ) στα άρθρα Λ έως Σ.

Άρθρο Μ

Με την επιφύλαξη των διατάξεων που τροποποιούν τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, προκειμένου να ιδρυθεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και των παρουσών τελικών διατάξεων, καμία διάταξη της παρούσας συνθήκης δεν θίγει τις συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ούτε και τις μετέπειτα συνθήκες και πράξεις που τις έχουν τροποποιήσει ή συμπληρώσει.

Άρθρο Ν

1. Η κυβέρνηση κάθε κράτους μέλους ή Επιτροπή δύναται να υποβάλει στο Συμβούλιο σχέδια αναθεωρήσεως των συνθηκών οι οποίες θεμελιώνουν την Ένωση.

Αν το Συμβούλιο, αφού ζητήσει τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και, κατά περίπτωση της Επιτροπής, διατυπώσει γνώμη υπέρ της συγκλήσεως διασκέψεως αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, η διάσκεψη αυτή συγκαλείται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου, για να καθορισθούν, με κοινή συμφωνία, οι τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν σ' αυτές τις συνθήκες. Σε περίπτωση θετικών μεταβολών στο νομισματικό τομέα, ζητείται επίσης η γνώμη του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Οι τροποποιήσεις τίθενται σε ισχύ μετά την επικύρωσή τους από όλα τα κράτη μέλη κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς κανόνες.

2. Το 1966 θα συγκληθεί διάσκεψη των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών για να εξεταστούν, σύμφωνα με τους στόχους των άρθρων Α και Β, των κοινών διατάξεων, οι διατάξεις της παρούσας συνθήκης για τις οποίες προβλέπεται αναθεώρηση.

Άρθρο Ξ

Κάθε ευρωπαϊκό κράτος μπορεί να ζητήσει να γίνει μέλος της Ένωσης. Απευθύνει την αίτηση του στο Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει σύμφωνα αφού ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής και μετά από συμφωνία γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο λαμβάνει απόφαση με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών από το οποίο απαρτίζεται.

Οι όροι της προσχώρησεως και οι λόγω αυτής αναγκαίες προσαρμογές των συνθηκών που θεμελιώνουν την Ένωση, αποστέλνουν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών και

του αιτούντος κράτους. Η συμφωνία αυτή υπόκειται σε επικύρωση εκ μέρους όλων των συμβαλλομένων κρατών, κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Άρθρο 0

1. Καταργούνται τα άρθρα 2 έως 7 και 10 έως 19 της συνθήκης για την ίδρυση ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπεγράφη στις Βρυξέλλες, στις 8 Απριλίου 1965.

2. Το άρθρο 2, το άρθρο 3 παράγραφος 2 και ο τίτλος III της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης που έγινε στο Λουξεμβούργο και στη Χάγη στις 17 και 28 Φεβρουαρίου 1986, αντιστοίχως, καταργούνται.

Άρθρο 1

Η παρούσα συνθήκη συνάπτεται για απεριόριστο χρονικό διάστημα.

Άρθρο 2

1. Η παρούσα συνθήκη ακυρώνεται από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα έγγραφα ακύρωσης κατατίθενται στην κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας.

2. Η παρούσα συνθήκη αρχίζει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1993, εφόσον έχουν κατατεθεί όλα τα έγγραφα επικύρωσης ή άλλως την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης του υπογράφοντος κράτους που προέβη τελευταία στη διαπίστωσή αυτή.

Άρθρο 3

Η παρούσα συνθήκη συντάσσεται σε ένα μόνο αντίτυπο στην αγγλική, γαλλική, γερμανική, δανική, ελληνική, φινλανδική, ισπανική, ιταλική, ολλανδική και πορτογαλική γλώσσα, και όλα τα κείμενα είναι εξίσου αυθεντικά· κατατίθεται στο αρχείο της κυβερνήσεως της Ιταλικής Δημοκρατίας, η οποία διαβιβάζει κυρωμένο αντίγραφο στην κυβέρνηση καθενός από τα άλλα υπογράφοντα κράτη.

ΕΙΣ ΠΙΣΤΙΣΤΩΝ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, οι υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι υπέγραψαν την παρούσα συνθήκη.

Έγινε στ... στις

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΣΤΗ ΔΑΝΙΑ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να διευθετήσουν ορισμένα ειδικά προβλήματα που αφορούν τη Δανία, ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ την εξής διάταξη, η οποία προσαρτάται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

Παρά τις διατάξεις της συνθήκης, η Δανία μπορεί να διατηρήσει την ισχύουσα νομοθεσία της στο θέμα της δευτερευούσας κατοικίας.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 119 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ σχετικά με την ακόλουθη διάταξη, που προσαρτάται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

Για την εφαρμογή του άρθρου 119 της συνθήκης, οι δυνάμει επαγγελματικού συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων παροχές δεν θεωρούνται ως αποδοχές εφόσον αντιστοιχούν σε περιόδους ασχολίας πριν από τις 17 Μαΐου 1990, με εξαίρεση τους εργαζόμενους ή τους έλκοντες δικαιώματα οι οποίοι πριν από αυτή την ημερομηνία, είχαν ασκήσει δικαστική προσφυγή ή καταθέσει αντίστοιχη ένσταση σύμφωνα με το ισχύον εθνικό δίκαιο.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να καθορίσουν το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που προβλέπονται στο άρθρο 4 Α της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις, οι οποίες προσαρτώνται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΣΚΤ

Άρθρο 1

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών

1.1. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (εφεξής καλούμενο ΕΣΚΤ) και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ιδρύονται σύμφωνα με το άρθρο 4 Α της παρούσας συνθήκης, εκτελούν δε τις λειτουργίες τους και ασκούν τις δραστηριότητές τους σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης και του παρόντος καταστατικού.

1.2. Σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 1 της παρούσας συνθήκης, το ΕΣΚΤ αποτελείται από την ΕΚΤ και τις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών (καλούμενες στο εξής «εθνικές κεντρικές τράπεζες»). Το Institut Monétaire Luxembourg θα είναι η κεντρική τράπεζα του Λουξεμβούργου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΕΣΚΤ

Άρθρο 2

Στόχοι

Σύμφωνα με το άρθρο 105 παράγραφος 1 της παρούσας συνθήκης, ο πρωταρχικός στόχος του ΕΣΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Με την επιφύλαξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών, το ΕΣΚΤ στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές στην Κοινότητα προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της Κοινότητας που ορίζονται στο άρθρο 2 της παρούσας συνθήκης. Το ΕΣΚΤ ενεργεί σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, και σύμφωνα με τις αρχές που εξαγγέλλονται στο άρθρο 3 Α της παρούσας συνθήκης.

Άρθρο 3

Καθήκοντα

3.1. Σύμφωνα με το άρθρο 105 παράγραφος 2 της παρούσας συνθήκης, τα βασικά καθήκοντα του ΕΣΚΤ είναι:

- να χοράζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Κοινότητας,

- να διενεργεί πράξεις συναλλάγματος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 109 της παρούσας συνθήκης,

- να κατέχει και να διαχειρίζεται το επίσημο συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών μελών, - να προωθεί την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών.

3.2. Σύμφωνα με το άρθρο 105 παράγραφος 3 της παρούσας συνθήκης, η τρίτη περίπτωση του άρθρου 3.1 δεν είγει την εκ μέρους των κυβερνήσεων των κρατών μελών κατοχή και διαχείριση των τρεχόντων ταμειακών υπολοίπων σε συνάλλαγμα.

3.3. Σύμφωνα με το άρθρο 105 παράγραφος 5 της παρούσας συνθήκης, το ΕΣΚΤ συμβάλλει στην εκ μέρους των αρμόδιων αρχών ομαλή άσκηση πολιτικών που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Άρθρο 4

Συμβουλευτικές Λειτουργίες

Σύμφωνα με το άρθρο 105, παράγραφος 4 της παρούσας συνθήκης:

α) η γνώμη της ΕΚΤ ζητείται:

- για κάθε προτεινόμενη κοινοτική πράξη που εμπίπτει στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της, - από τις εθνικές αρχές για κάθε σχέδιο νομοθετικής διάταξης που εμπίπτει στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της, εντός ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 42,

β) Η ΕΚΤ μπορεί να διατυπώνει γνώμες προς τα κατάλληλα κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς ή τις εθνικές αρχές για θέματα του πεδίου των αρμοδιοτήτων της.

Άρθρο 5

Συλλογή στατιστικών πληροφοριών

5.1. Προκειμένου να εκπληρωθεί η καθήκοντα του ΕΣΚΤ, η ΕΚΤ, με τη βοήθεια των εθνικών κεντρικών τραπεζών, συλλέγει τις αναγκαίες στατιστικές πληροφορίες είτε από τις αρμόδιες εθνικές αρχές είτε απευθείας από οικονομικούς παράγοντες. Για το σκοπό αυτό, συνεργάζονται με τα κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς και με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ή τρίτων χωρών και με διεθνείς οργανισμούς.

5.2. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες εκτελούν, στο βαθμό που είναι δυνατόν, τα καθήκοντα που αναφέρονται στο άρθρο 5.1.

5.3. Η ΕΚΤ προωθεί την εναρμόνιση, όπου είναι αναγκαίο, των κανόνων και πρακτικών που διέπουν τη συλλογή, επεξεργασία και διανομή των στατιστικών στοιχείων στους τομείς που εμπλέκουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της.

5.4. Το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 42 ορίζει τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν υποχρέωση να παρέχουν πληροφορίες, το καθεστώς απορρήτου και τις κατάλληλες διατάξεις επιβολής κυρώσεων.

Άρθρο 6

Διεθνής συνεργασία

6.1. Στο πεδίο της διεθνούς συνεργασίας σχετικά με τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στο ΕΣΚΤ, η ΕΚΤ, αποφασίζει τον τρόπο εκπροσώπησης του ΕΣΚΤ.

6.2. Η ΕΚΤ και, με την έγκρισή της, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνείς νομισματικούς οργανισμούς.

6.3. Οι διατάξεις του άρθρου 6.1 και 6.2 ισχύουν υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 108 παράγραφος 4 της παρούσας συνθήκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΣΚΤ

Άρθρο 7

Ανεξαρτησία

Σύμφωνα με το άρθρο 107 της παρούσας συνθήκης, κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα συνθήκη και το παρόν καταστατικό, ούτε η ΕΚΤ ούτε οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, ούτε κανένα μέλος των οργάνων λήψης αποφάσεων των εν λόγω οργανισμών, ζητά ή δέχεται υποδείξεις από κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς, από οποιαδήποτε κυβερνήτηση κρατους μέλους ή από οποιοδήποτε άλλο οργανισμό. Τα κοινοτικά όργανα ή οι οργανισμοί, καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην επιδιώκουν να επηρεάζουν τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 8

Γενική αρχή

Το ΕΣΚΤ διοικείται από τα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ.

Άρθρο 9

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

9.1. Η ΕΚΤ η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 2 της παρούσας συνθήκης, έχει νομική προσωπικότητα, έχει σε κάθε κράτος μέλος την ευρύτερη νομική ικανότητα που αναγνωρίζεται σε νομικά πρόσωπα από το δίκαιο του κράτους μέλους. Η ΕΚΤ μπορεί ιδίως να αποκτήσει διαθέσιμη κινητή ή ακίνητη περιουσία και να είναι διάδικος.

9.2. Η ΕΚΤ διασφαλίζει ότι η αποστολή που έχει ανατεθεί στο ΕΣΚΤ σύμφωνα με το άρθρο 105 παράγραφοι 2, 3 και 5 της παρούσας συνθήκης, εκτελείται είτε με δικές της ενέργειες σύμφωνα με το παρόν καταστατικό είτε μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών σύμφωνα με το άρθρο 12.1 και το άρθρο 14.

9.3. Σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 3 της παρούσας συνθήκης, τα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και η Εκτελεστική Επιτροπή.

Άρθρο 10

Το Διοικητικό Συμβούλιο

10.1. Σύμφωνα με το άρθρο 109 Α παράγραφος 1 της παρούσας συνθήκης, το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής και τους Διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

10.2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 10.3, μόνο τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που παρίστανται αυτοπροσώπως έχουν δικαίωμα να ψηφίζουν. Κατά παρέκκλιση από τον κανόνα αυτό, ο εσωτερικός κανονισμός που αναφέρεται στο άρθρο 12.3 μπορεί να ορίζει ότι μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν να ψηφίζουν μέσω τηλεσυστήσης. Ο κανονισμός αυτός προβλέπει επίσης ότι εάν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου κωλύεται να ψηφίσει επί μακρό χρονικό διάστημα, μπορεί να ορίσει αναπληρωτή για να τον αντικαθιστά ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Με την επιφύλαξη του άρθρου 10.3 και του άρθρου 11.3, κάθε μέλος έχει μία ψήφο. Εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στο παρόν καταστατικό, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει με απλή πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερσχηματίζει η ψήφος του Προέδρου.

Προκειμένου να γίνει ψηφοφορία στο Διοικητικό Συμβούλιο, απαιτείται απαρτία των δύο τρίτων των μελών. Αν δεν υπάρχει απαρτία, ο Πρόεδρος μπορεί να συγκαλέσει έκτακτη συνεδρίαση, στην οποία οι αποφάσεις μπορούν να λαμβάνονται χωρίς την ανωτέρω αναφερόμενη απαρτία.

10.3. Για κάθε απόφαση που λαμβάνεται δυνάμει των άρθρων 28, 29, 30, 32, 33 και 51, οι ψήφοι στο Διοικητικό Συμβούλιο σταθμίζονται σύμφωνα με την κατανομή του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της ΕΚΤ μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών, ενώ οι ψήφοι των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής έχουν μηδενική στάθμη. Μία απόφαση λαμβάνεται με ειδική πλειοψηφία εφόσον οι υπέρ αυτής ψήφοι αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον τα δύο τρίτα του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της ΕΚΤ και αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον τους μισούς μεριδιούχους. Αν ένας διοικητής αδυνατεί να είναι παρών, μπορεί να ορίζει αναπληρωτή ο οποίος θα συμμετέχει στη σταθμισμένη ψηφοφορία.

10.4. Οι εργασίες των συνεδριάσεων είναι μυστικές. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να δημοσιεύσει τα αποτελέσματα των συσκέψεών του.

10.5. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει τουλάχιστον δέκα φορές το χρόνο.

Άρθρο 11

Η Εκτελεστική Επιτροπή

11.1. Σύμφωνα με το άρθρο 109 Α, παράγραφος 2 α) της παρούσας συνθήκης, η Εκτελεστική Επιτροπή απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τέσσερα άλλα μέλη.

Τα μέλη ασκούν τα καθήκοντά τους σε βάση πλήρους απασχόλησης. Κανένα μέλος δεν αναλαμβάνει οποιαδήποτε άλλη απασχόληση, επικερδή ή μη, εκτός εάν κατ' εξαίρεση του δοθεί η άδεια από το Διοικητικό Συμβούλιο.

11.2. Σύμφωνα με το άρθρο 109 Α, παράγραφος 2 σημείο β) της παρούσας συνθήκης, ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και τα λοιπά μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής διορίζονται με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνητικό Κοινοβούλιο και το Διοικητικό Συμβούλιο, μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και επαγγελματικής εμπειρίας σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα.

Η θητεία τους είναι οκταετής και μη ανανεώσιμη.

Μόνο υπήκοοι κρατους μέλους μπορούν να γίνουν τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής. 11.3. Οι όροι απασχόλησης των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής, και ιδίως οι αποδοχές, συντάξεις και λοιπές κοινωνικοασφαλιστικές παροχές τους περιλαμβάνονται σε συμβάσεις που συνάπτονται με την ΕΚΤ και καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο μετά από πρόταση επιτροπής απαρτιζόμενης από τρία μέλη που διορίζει το Συμβούλιο. Τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής δεν έχουν δικαίωμα ψήφου για θέματα που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο.

11.4. Εάν ένα μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής δεν πληρεί πλέον τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εκτέλεση των καθηκόντων του ή αν διαπράξει βαρύ παράπτωμα, το Δικαστήριο μπορεί, απήσει του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Εκτελεστικής Επιτροπής να τον απαλλάξει από τα καθήκοντά του.

11.5. Κάθε μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής που παρίσταται αυτοπροσώπως στις συνεδριάσεις έχει δικαίωμα ψήφου και διαθέτει, για το σκοπό αυτό, μια ψήφο. Εκτός από τις περιπτώ-

σεις όπου προβλέπεται διαφορετικά, η Εκτελεστική Επιτροπή αποφασίζει με απλή πλειοψηφία των ψήφων. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Οι διατάξεις για την πληροφωρία καθορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό που αναφέρεται στο άρθρο 12.3.

11.6. Η Εκτελεστική Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τα τρέχοντα θέματα της ΕΚΤ.

11.7. Οι κενές θέσεις στην Εκτελεστική Επιτροπή πληρούνται με τον διορισμό νέων μελών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11.2.

Άρθρο 12

Καθήκοντα των οργάνων λήψης αποφάσεων

12.1. Το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις για την εκπλήρωση των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στο ΕΣΚΤ σύμφωνα με την παρούσα συνθήκη και το παρόν καταστατικό. Το Διοικητικό Συμβούλιο διαμορφώνει τη νομοσπονδιακή πολιτική της Κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων, όπου χρειάζεται, αποφάσεων σχετικά με ενδιάμεσους νομοσπονδιακούς στόχους, βασικά επιτόκια και προσαφορά διαθεσίμων στο ΕΣΚΤ, και χαρρίζει τις απαραίτητες κατευθυντήριες γραμμές για την εκτέλεση τους.

Η Εκτελεστική Επιτροπή θέτει σε εφαρμογή τη νομοσπονδιακή πολιτική σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και τις αποφάσεις που θεσπίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ενεργώντας έτσι, η Εκτελεστική Επιτροπή δίνει τις απαραίτητες οδηγίες στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί, με απόφαση του, να μεταβιβάζει ορισμένες εξουσίες στην Εκτελεστική Επιτροπή.

Εφόσον κρίνεται δυνατόν και εύλογο και με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος άρθρου, η ΕΚΤ προσφέρει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες για την εκτέλεση των πράξεων που υπάγονται στα καθήκοντα του ΕΣΚΤ.

12.2. Η Εκτελεστική Επιτροπή έχει την ευθύνη για την προετοιμασία των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

12.3. Το Διοικητικό Συμβούλιο θεσπίζει εσωτερικό κανονισμό, ο οποίος καθορίζει την εσωτερική οργάνωση της ΕΚΤ και των οργάνων λήψης αποφάσεων.

12.4. Το Διοικητικό Συμβούλιο ασκεί τις συμβουλευτικές λειτουργίες που αναφέρονται στο άρθρο 4.

12.5. Το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6.

Άρθρο 13

Ο Πρόεδρος

13.1. Ο Πρόεδρος ή, σε περίπτωση απουσίας του, ο Αντιπρόεδρος προεδρεύει του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ.

13.2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 39, ο Πρόεδρος ή ο αντιπρόσωπός του που ορίζει, εκπροσωπεί την ΕΚΤ προς τα έξω.

Άρθρο 14

Εθνικές κεντρικές τράπεζες

14.1. Σύμφωνα με το άρθρο 108 της παρούσας συνθήκης, κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει, το αργότερο μέχρι την ημερομηνία ίδρυσης του ΕΣΚΤ, ότι η εθνική του νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής του τράπεζας, συμβιβάζεται με την παρούσα συνθήκη και το παρόν καταστατικό.

14.2. Τα καταστατικά και οι παρόντες κεντρικών τραπεζών προβλέπουν ειδικότερα ότι η θητεία του Διοικητή εθνικής κεντρικής τράπεζας δεν είναι μικρότερη από πέντε έτη.

Ο Διοικητής μπορεί να απολαγεί από τα καθήκοντά του μόνο εάν δεν πληροί πλέον τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εκτέλεση των καθηκόντων του ή εάν διαπράξει βαρύ παράπτωμα. Σχετική απόφαση μπορεί να προσληθεί ενώπιον του Δικαστηρίου από τον ενδιαφερόμενο Διοικητή ή από το Διοικητικό Συμβούλιο, λόγω παράβασης της παρούσας συνθήκης ή κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της. Η διαδικασία κινείται εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης ή από την κινητοποίηση της στον προσφεύγοντα, ή ελλείψει των ανωτέρω, από την ημέρα που ο προσφεύγων έλαβε γνώση, ανάλογα με την περίπτωση.

14.3. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του ΕΣΚΤ και ενεργούν σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της ΕΚΤ. Το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της ΕΚΤ και απαιτεί να τις παρέχεται κάθε αναγκαία πληροφωρία.

14.4. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκτελούν και λειτουργίες άλλες από εκείνες που καθορίζονται στο παρόν καταστατικό, εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο αποφανθεί, με πλειοψηφία δύο τρίτων ψήφων, ότι οι λειτουργίες αυτές παρακωλύουν τους στόχους και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ. Οι εν λόγω λειτουργίες εκτελούνται υπό ευθύνη των εθνικών κεντρικών τραπεζών και δεν θεωρούνται ότι αποτελούν μέρος των λειτουργιών του ΕΣΚΤ.

Άρθρο 15

Υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων

15.1. Η ΕΚΤ συντάσσει και δημοσιεύει εκθέσεις για τις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ τουλάχιστον κάθε τρίμηνο.

15.2. Κάθε εβδομάδα δημοσιεύεται ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του ΕΣΚΤ.

15.3. Σύμφωνα με το άρθρο 109 Β παράγραφος 3 της παρούσας συνθήκης, η ΕΚΤ απευθύνει επίσημα έκθεση για τις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ και τη νομοσπονδιακή πολιτική του προηγούμενου και του τρέχοντος έτους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, καθώς επίσης και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

15.4. Οι εκθέσεις και καταστάσεις που αναφέρονται στο παρόν άρθρο διατίθενται δωρεάν στα ενδιαφερόμενα μέρη.

Άρθρο 16

Τραπεζογραμμάτια

Σύμφωνα με το άρθρο 105 Α παράγραφος 1 της παρούσας συνθήκης, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέψει την έκδοση τραπεζογραμμάτων μέσα στην Κοινότητα. Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκδώουν τέτοια τραπεζογραμμάτια. Τα τραπεζογραμμάτια που εκδίδονται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες είναι τα μόνα τραπεζογραμμάτια που θα αποτελούν νόμιμο χρήμα μέσα στην Κοινότητα.

Η ΕΚΤ σέβεται κατά το δυνατόν τις υπάρχουσες πρακτικές σχετικά με την έκδοση και την όψη των τραπεζογραμμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΕΣΚΤ

Άρθρο 17

Λογαριασμοί στην ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες

Για τη διεξαγωγή των εργασιών τους, η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ανοίγουν λογαριασμούς υπέρ πιστωτικών ιδρυμάτων, δημόσιων οργανισμών και άλλων φορέων της αγοράς και να δέχονται περιουσιακά στοιχεία, περιλαμβανομένων τίτλων υπό μορφήν λογιστικής εγγραφής, ως ασφάλεια.

Άρθρο 18

Πράξεις ανοικτής αγοράς και πιστωτικές εργασίες

18.1. Για την επίτευξη των στόχων του ΕΣΚΤ και την εκτέλεση των καθηκόντων του, η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν:

- να συναλλάσσονται στις χρηματαγορές, αγοράζοντας και πωλώντας είτε με οριστικές πράξεις (άμεσης) και προθεσμιακής εκτέλεσης, είτε με σύμφωνο επαναγοράς, είτε δανειζόμενες και δανειζόμενες απαιτήσεις και διαπραγματεύσιμους τίτλους, εκφρασμένους σε κοινοτικά ή μη κοινοτικά νομίσματα, καθώς και πολύτιμα μέταλλα,

- να διενεργούν πιστοδοτικές πράξεις με πιστωτικά ιδρύματα και άλλους φορείς της αγοράς, με επαρκή ασφάλεια προκειμένου για δάνεια.

18.2. Η ΕΚΤ καθορίζει τις γενικές αρχές για πράξεις ανοικτής αγοράς και πιστωτικές εργασίες που διενεργούνται από την ίδια ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, περιλαμβανομένης της ανακινώσεως των όρων υπό τους οποίους δέχονται να μετασχούν σε συναλλαγές αυτού του είδους.

Άρθρο 19

Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά

19.1. Σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 2, η ΕΚΤ μπορεί να απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στα κράτη μέλη την υποχρέωση της διατήρησης ελάχιστων αποθεματικών σε λογαριασμούς τους στην ΕΚΤ και στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Άρθρο 25

Προληπτική εποπτεία

25.1. Η ΕΚΤ δύναιται να παρέχει συμβουλές και να δίνει τη γνώμη της την οποία της ζητούν το Συμβούλιο, η Επιτροπή και οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σχετικά με την εμβέλεια και εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας που αφορά την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

25.2. Σύμφωνα με απόφαση του Συμβουλίου δύναιται το άρθρο 105 παράγραφος 6 της παρούσας συνθήκης, η ΕΚΤ μπορεί να εκτελεί ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, εξαιρέσει των ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΕΣΚΤ

Άρθρο 26

Χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί

26.1. Το οικονομικό έτος της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών αρχίζει την πρώτη ημέρα του Ιανουαρίου και τελειώνει την τελευταία ημέρα του Δεκεμβρίου.

26.2. Οι επίσημοι λογαριασμοί της ΕΚΤ καταρτίζονται από την Εκτελεστική Επιτροπή σύμφωνα με τις αρχές που έχει θέσει το Διοικητικό Συμβούλιο. Οι λογαριασμοί εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο και ακολούθως δημοσιεύονται.

26.3. Για αναλυτικούς και λειτουργικούς σκοπούς, η Εκτελεστική Επιτροπή καταρτίζει εννοποιημένο ισολογισμό του ΕΣΚΤ, ο οποίος περιλαμβάνει τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού των εθνικών κεντρικών τραπεζών που υπάγονται σ' αυτό.

26.4. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, το Διοικητικό Συμβούλιο θεσπίζει τους αναγκαίους κανόνες για την τυποποίηση της λογιστικής παρακολούθησης και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις πράξεις των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Άρθρο 27

Λογιστικός έλεγχος

27.1. Οι λογαριασμοί της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών ελέγχονται από ανεξάρτητους εξωτερικούς ελεγκτές, τους οποίους υποδεικνύει το Διοικητικό Συμβούλιο και εγκρίνει το Συμβούλιο. Οι ελεγκτές είναι πλήρως εξουσιοδοτημένοι να εξετάζουν όλα τα βιβλία και τους λογαριασμούς της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών καθώς και να ενημερώνονται πλήρως σχετικά με τις συναλλαγές τους.

27.2. Οι διατάξεις του άρθρου 188 Β της παρούσας συνθήκης, έχουν εφαρμογή μόνο στην εξέταση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης της ΕΚΤ.

Άρθρο 28

Κεφάλαιο της ΕΚΤ

28.1. Το κεφάλαιο της ΕΚΤ, που καθίσταται λειτουργικό κατά την ίδρυσή της, ανέρχεται σε 5 δισεκατομμύρια ΕCU. Το κεφάλαιο μπορεί να αυξάνεται κατά ποσα τα οποία αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο, με την ειδική πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 10.3, εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζει το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 42.

28.2. Μόνο εγγεγραμμένοι μεριδίουχοι και κάτοχοι του κεφαλαίου της ΕΚΤ είναι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες. Η εγγραφή στο κεφάλαιο πραγματοποιείται σύμφωνα με την κλείδα κατανομής που καθορίζεται από το άρθρο 29.

28.3. Το Διοικητικό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με την ειδική πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 10.3, καθορίζει το εκάστοτε ποσό και τον τρόπο καταβολής του κεφαλαίου.

28.4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 28.5, τα μερίδια των εθνικών κεντρικών τραπεζών στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο της ΕΚΤ δεν μεταβιβάζονται ούτε ενεχυριάζονται ούτε κατάσχονται.

28.5. Αν η κλείδα κατανομής που αναφέρεται στο άρθρο 29, προσαρμωστεί, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μεταβιβάζουν μεταξύ τους τόσα μερίδια κεφαλαίου όσα είναι αναγκαία για να διασφαλιστεί ότι η κατανομή μεριδίων κεφαλαίου αντιστοιχεί στην προσαρμωμένη κλείδα. Το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει τις λεπτομερείς διατάξεις για τις μεταβιβάσεις αυτές.

πλάσια των στόχων της νομισματικής πολιτικής. Οι κανόνες υπολογισμού και προσδιορισμού των ελαχίστων υποχρεωτικών αποθεματικών μπορούν να ορίζονται με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, η ΕΚΤ έχει την εξουσία να επιβάλλει επί τόπου πονής και άλλες κυρώσεις με ανάλογο αποτέλεσμα.

19.2. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 42, ορίζει τη βάση για τα ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά και τις μέγιστες επιτρεπόμενες αναλογίες μεταξύ των αποθεματικών αυτών και της βάσης τους, καθώς και τις κατάλληλες κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.

Άρθρο 20

Λοιπά μέσα νομισματικού ελέγχου

Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει, με πλειοψηφία δύο τρίτων των ψήφων, τη χρησιμοποίηση και άλλων λειτουργικών μεθόδων νομισματικού ελέγχου τις οποίες κρίνει κατάλληλες σύμφωνα με το άρθρο 2.

Το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 42, καθορίζει την εμβέλεια των μεθόδων αυτών, εάν με αυτές επιβάλλονται υποχρεώσεις σε τρίτους.

Άρθρο 21

Συναλλαγές με δημόσιους φορείς

21.1. Σύμφωνα με το άρθρο 104 της παρούσας συνθήκης, απαγορεύονται οι υπεραναλήψεις ή οποιαδήποτε άλλο είδους πιστωτικές διευκολύνσεις από την ΕΚΤ ή από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες υπέρ κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών, κεντρικών διοικήσεων, περιφερειακών, τοπικών ή άλλων δημόσιων αρχών, άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου ή δημόσια επιχειρήσεων των κρατών μελών· απαγορεύεται επίσης να αγοράζουν απευθείας χρεωγραφα από τους οργανισμούς ή φορείς αυτούς, η ΕΚΤ ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες.

21.2. Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ενεργούν ως δημοσιονομικοί αντιπρόσωποι των οργάνων και φορέων που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

21.3. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν ισχύουν για τα πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν στο Δημόσιο, στα οποία οι εθνικές κεντρικές τράπεζες και η ΕΚΤ επιφυλάσσουν την ίδια μεταχείριση όπως και στα ιδιωτικά πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά την προσφορά διαθεσίμων από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

Άρθρο 22

Συστήματα συμψηφισμού και πληρωμών

Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να παρέχουν διευκολύνσεις, και η ΕΚΤ μπορεί να θεσπίζει κανονισμούς με σκοπό την εξασφάλιση αποτελεσματικών και υγιών συστημάτων συμψηφισμού και πληρωμών, εντός της Κοινότητας και με άλλες χώρες.

Άρθρο 23

Εξωτερικές σχέσεις

Εξωτερικές σχέσεις

Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν:

- να συνάπτουν σχέσεις με κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε άλλες χώρες και, όπου ενδέκνεται, με διεθνείς οργανισμούς,

- να αποκτούν και να πωλούν, είτε με άμεση είτε με προθεσμιακή εκτέλεση, παντός τύπου περιουσιακά στοιχεία σε συναλλαγμα με πολύτιμα μέταλλα. Ο όρος «περιουσιακά στοιχεία σε συναλλαγμα» περιλαμβάνει τίτλους και κάθε άλλο περιουσιακό στοιχείο εκφρασμένο στο νόμισμα οποιασδήποτε χώρας ή σε λογιστικές μονάδες, σε οποιαδήποτε μορφή και αν κατέχονται,

- να κατέχουν και να διαχειρίζονται τα περιουσιακά στοιχεία που αναφέρονται στο παρόν άρθρο,

- να διεξάγουν παντός τύπου τραπεζικές συναλλαγές με τρίτες χώρες και με διεθνείς οργανισμούς, περιλαμβανομένων των δανειοληπτικών και δανειοδοτικών πράξεων.

Άρθρο 24

Άλλες πράξεις

Πέρα από τις πράξεις που απορρέουν από τα καθήκοντά τους, η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να διενεργούν πράξεις για τους διοικητικούς τους σκοπούς ή για το προσωπικό τους.

Κλειδα κατανομής για την εγγραφή στο κεφάλαιο

29.1. Η κλειδα κατανομής για την εγγραφή στο κεφάλαιο της ΕΚΤ θα καθορισθεί όταν ιδρυθούν το ΕΣΚΤ και η ΕΚΤ, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 109 Α παράγραφος 1 της παρούσας συνθήκης. Σε κάθε εθνική κεντρική τράπεζα, αποδίδεται στάθμιση σ' αυτήν την κλειδα η οποία ισούται με το άθροισμα:

του 50% του μεριδίου συμμετοχής του οικείου κράτους μέλους στον πληθυσμό της Κοινότητας κατά το προτελευταίο έτος πριν από την ίδρυση του ΕΣΚΤ, του 50% του μεριδίου συμμετοχής του οικείου κράτους μέλους στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της Κοινότητας σε τιμές αγοράς όπως μετρήθηκε κατά την πενταετία που προηγείται του προτελευταίου έτους πριν από την ίδρυση του ΕΣΚΤ.

Τα ποσοστά στραγγιλλούνται στο αμέσως ανώτερο ακέραιο πολλαπλάσιο του 0,05%.

29.2. Τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου παράγονται από την Επιτροπή χρηματοπιστωτικής γονιμότητας που εγκρίνει το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 42.

29.3. Οι σταθμίσεις που αποδίδονται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες αναπροσαρμόζονται ανά πενταετία μετά την ίδρυση του ΕΣΚΤ, κατ' αναλογία με τις διατάξεις του άρθρου 29.1. Η προσαρμοσμένη κλειδα κατανομής αρχίζει να ισχύει από την πρώτη ημέρα του επομένου έτους.

29.4. Το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει κάθε άλλο μέτρο που απαιτείται για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ

30.1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μεταβιβάζουν στην ΕΚΤ συναλλαγματικά διαθέσιμα, αλλά εκτός από νομίσματα των κρατών μελών, ECU, αποθεματικές θέσεις του ΔΝΤ και ειδικά τραπεζικά δικαιώματα, μέχρι ποσού ισοδυνάμου προς 50 δισεκατομμύρια ECU. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει για το ποσοστό που θα ζητήσει η ΕΚΤ να της καταβληθεί κατά την ίδρυσή της και τα ποσά που θα ζητήσει σε μεταγενέστερες ημερομηνίες. Η ΕΚΤ έχει πλήρως το δικαίωμα να κατέχει και να διαχειρίζεται τα συναλλαγματικά διαθέσιμα που της μεταβιβάζονται και να τα χρησιμοποιεί για σκοπούς που ορίζονται στο παρόν καταστατικό.

30.2. Οι εισφορές κάθε εθνικής κεντρικής τράπεζας ορίζονται κατ' αναλογία με το μερίδιο συμμετοχής της στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο της ΕΚΤ.

30.3. Κάθε εθνική κεντρική τράπεζα πιστώνεται από την ΕΚΤ με μια απαίτηση ισοδύναμη προς την εισφορά της. Το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει το νόμισμα στο οποίο εκφράζονται οι εν λόγω απαιτήσεις και την αποδοσή τους.

30.4. Η ΕΚΤ μπορεί να ζητήσει να της καταβληθούν συναλλαγματικά διαθέσιμα πέραν του ορίου που τίθεται στο άρθρο 30.1, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 30.2, εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζει το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 42.

30.5. Η ΕΚΤ δικαιούται να κατέχει και να διαχειρίζεται αποθεματικές θέσεις του ΔΝΤ και ειδικά τραπεζικά δικαιώματα και να φροντίζει για τη συγκέντρωση αυτών των στοιχείων.

30.6. Το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει όλα τα άλλα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Συναλλαγματικά διαθέσιμα που κατέχονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες

31.1. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επιτρέπεται να πραγματοποιούν συναλλαγές σε εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους προς διεθνείς οργανισμούς σύμφωνα με το άρθρο 23.

31.2. Όλες οι λοιπές πράξεις σε συναλλαγματικά διαθέσιμα τα οποία παραμένουν στην κατοχή των εθνικών κεντρικών τραπεζών μετά τις μεταβιβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 30 καθώς και οι συναλλαγές των κρατών μελών που διενεργούνται με τα τρέχοντα ταμειακά διαθέσιμα σε συνάλλαγμα, εφόσον υπερβαίνουν ένα όριο που θα καθορισθεί στα πλαίσια του άρθρου 31.3, υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέπεια με τη νομισματική πολιτική και την πολιτική συναλλαγματικών ισοτιμιών της Κοινότητας.

31.3. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές με σκοπό τη διευκόλυνση των εν λόγω πράξεων.

Κατανομή του νομισματικού εισοδήματος των εθνικών κεντρικών τραπεζών
32.1. Το εισόδημα που συγκεντρώνουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής του ΕΣΚΤ (εφεξής ονομαζόμενο «νομισματικό εισόδημα») κατανέμεται κατά το τέλος κάθε οικονομικού έτους σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

32.2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 32.3, το ποσό του νομισματικού εισοδήματος κάθε εθνικής κεντρικής τράπεζας, ισούται με το ετήσιο εισόδημα το οποίο της αποφέρουν τα στοιχεία του ενεργητικού που έχει στην κατοχή της έναντι των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων και των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τις καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων. Τα εν λόγω στοιχεία του ενεργητικού ταυτοποιούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που θεσπίζει το Διοικητικό Συμβούλιο.

32.3. Εφόσον το Διοικητικό Συμβούλιο κρίνει, μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης, ότι οι δομές του ισολογισμού των εθνικών κεντρικών τραπεζών δεν επιτρέπουν την εφαρμογή του άρθρου 32.2, μπορεί να αποφασίσει, με ειδική πλειοψηφία, ότι, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 32.2, το νομισματικό εισόδημα θα υπολογίζεται σύμφωνα με μια εναλλακτική μέθοδο για περίοδο που δεν υπερβαίνει την πενταετία.

32.4. Από το ποσό του νομισματικού εισοδήματος κάθε εθνικής κεντρικής τράπεζας αφαιρείται ποσό το οποίο αντιστοιχεί με τους τόκους που καταβάλλει η εν λόγω κεντρική τράπεζα επί των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τις καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων σύμφωνα με το άρθρο 19.

Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να αποζημιώνει τις εθνικές κεντρικές τράπεζες για τις δαπάνες στις οποίες υποβάλλονται κατά την έκδοση των τραπεζογραμματίων ή, σε έκτακτες περιπτώσεις, για ειδικές ζημιές που αφορούν πράξεις νομισματικής πολιτικής τις οποίες διενεργούν για λογαριασμό του ΕΣΚΤ. Η απρξημιώση καταβάλλεται υπό μορφή που κρίνεται κατάλληλη από το Διοικητικό Συμβούλιο. Τα ποσά αυτά μπορούν να συμψηφίζονται με το νομισματικό εισόδημα των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

32.5. Το συνολικό ποσό του νομισματικού εισοδήματος των εθνικών κεντρικών τραπεζών κατανέμεται μεταξύ τους κατ' αναλογία με τα καταβεβλημένα μερίδια συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της ΕΚΤ, με την επιφύλαξη τυχόν αποφάσεων που λαμβάνει το Διοικητικό Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 33.2.

32.6. Ο συμψηφισμός και ο διακανονισμός των υπολοίπων που προέρχονται από την κατανομή του νομισματικού εισοδήματος πραγματοποιούνται από την ΕΚΤ σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζει το Διοικητικό Συμβούλιο.

32.7. Το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει όλα τα υπόλοιπα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Κατανομή των καθαρών κερδών και ζημιών της ΕΚΤ

33.1. Τα καθαρά κέρδη της ΕΚΤ μεταβιβάζονται με την ακόλουθη σειρά:

α) ένα ποσό το οποίο καθορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και δεν μπορεί να υπερβεί το 20% του καθαρών κέρδους, μεταβιβάζεται στα γενικά αποθεματικά με ανώτατο όριο το 100% του κεφαλαίου,
β) το υπόλοιπο καθαρό κέρδος διανέμεται μεταξύ των μεριδιούχων της ΕΚΤ, κατ' αναλογία προς τα καταβεβλημένα μερίδιά τους.

33.2. Σε περίπτωση ζημίας της ΕΚΤ, η ζημία αυτή μπορεί να καλυφθεί από το γενικό αποθεματικό της ΕΚΤ και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, μετά την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, από το νομισματικό εισόδημα το οποίο αντισταχίσει οικονομικού έτους, κατ' αναλογία και μέχρι το ύψος των ποσών που κατανέμονται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με το άρθρο 32.5.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Νομικές πράξεις

34.1. Σύμφωνα με το άρθρο 108 Α της παρούσας συνθήκης, η ΕΚΤ:
- εκδίδει κανονισμούς αναγκαίους προς εκτέλεση των καθηκόντων που ορίζονται στο άρθρο 3.1 πρώτη περίπτωση, στο άρθρο 19.1, στο άρθρο 22 στο άρθρο 25.2, καθώς και στις

περιπτώσεις που θα προβλεφθούν στις πράξεις του Συμβουλίου που αναφέρονται στο άρθρο 42, λαμβάνει αποφάσεις αναγκαίες για την εκτέλεση των καθηκόντων που ανατίθενται στο ΕΣΚΤ από την παρούσα συνθήκη και το παρόν καταστατικό,

- διατυπώνει συστάσεις και γνώμες,

34.2. Ο κανονισμός έχει γενική ισχύ. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος. Οι συστάσεις και γνώμες δεν δεσμεύουν.

Η απόφαση είναι δεσμευτική ως προς όλα της τα μέρη για τους αποδέκτες της.

Τα άρθρα 190 ως 192 της παρούσας συνθήκης εφαρμόζονται επί των κανονισμών και των αποφάσεων που θεσπίζονται από την ΕΚΤ.

Η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίζει να δημοσιεύσει τις αποφάσεις, τις συστάσεις και τις γνώμες της.

34.3. Εντός των ορίων και με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 42, η ΕΚΤ δικαιούται να επιβάλλει πρόστιμα και περιοδικές χρηματικές ποινές στις επιχειρήσεις λόγω μη συμμόρφωσης με υποχρεώσεις που απορρέουν από τους κανονισμούς ή τις αποφάσεις της.

Άρθρο 35

Δικαστικός έλεγχος και συναφή θέματα

35.1. Οι πράξεις ή παραλείψεις της ΕΚΤ υπόκεινται σε έλεγχο ή ερμηνεία από το Δικαστήριο στις περιπτώσεις και υπό τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα συνθήκη. Η ΕΚΤ μπορεί να κινήσει δικαστική διαδικασία στις περιπτώσεις και υπό τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα συνθήκη.

35.2. Οι διαφορές μεταξύ της ΕΚΤ, αφενός, και των πιστωτικών χρεοφειλετών της ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου, αφετέρου, εκδικάζονται από τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια, εκτός από τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

35.3. Η ΕΚΤ υπόκειται στο καθεστώς ευθύνης που προβλέπεται στο άρθρο 215 της παρούσας συνθήκης. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες ευθύνονται σύμφωνα με το οικείο εθνικό τους δίκαιο.

35.4. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανίνεται δυνάμει διαπαικτικής ρήτρας, περιλαμβανομένης σε σύμβαση δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου που έχει συναφθεί από την ΕΚΤ ή για λογαριασμό της.

35.5. Η απόφαση της ΕΚΤ να προσφύγει στο Δικαστήριο λαμβάνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

35.6. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο για διαφορές που αφορούν την εκλήρωση εκ μέρους μιας εθνικής κεντρικής τράπεζας των υποχρεώσεων της δυνάμει του παρόντος καταστατικού. Αν η ΕΚΤ διαπιστώσει ότι μια εθνική κεντρική τράπεζα έχει αθετήσει υποχρέωση της δυνάμει του παρόντος καταστατικού, διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη επί του θέματος αφού δώσει στην ενδιαφερόμενη εθνική κεντρική τράπεζα την ευκαιρία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Αν η ενδιαφερόμενη εθνική κεντρική τράπεζα δεν συμμορφωθεί με τη γνώμη εντός της προθεσμίας που ορίζεται από την ΕΚΤ, η ΕΚΤ μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο.

Άρθρο 36

Προσωπικό

36.1. Το Διοικητικό Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής, καθορίζει τους όρους απασχόλησης του προσωπικού της ΕΚΤ.

36.2. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο για όλες τις διαφορές ανάμεσα στην ΕΚΤ και τους υπαλλήλους της εντός των ορίων και από τις προϋποθέσεις που ορίζονται στους όρους απασχόλησής τους.

Άρθρο 37

Έδρα

Η απόφαση ως προς τον τόπο της έδρας της ΕΚΤ θα ληφθεί πριν από το τέλος του 1992, με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων.

Άρθρο 38

Επιγγεμιστικό απόρρητο

38.1. Τα μέλη των διοικητικών οργάνων και του προσωπικού της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών υποχρεούνται, ακόμη και όταν θα έχουν παύσει να ασκούν τα καθήκοντά τους, να μην αποκαλύπτουν πληροφορίες οι οποίες, λόγω της φύσης τους, καλύπτονται από την υποχρέωση τήρησης του επαγγελματικού απορρήτου.

38.2. Τα πρόσωπα που έχουν πρόσβαση σε στοιχεία που καλύπτονται από κοινοτική νομοθεσία ή οποία επιβάλλει υποχρέωση απορρήτου, υποκείμενα στην εν λόγω νομοθεσία.

Άρθρο 39

Δικαίωμα υπογραφής

Η ΕΚΤ δεσμεύεται νομίμως έναντι τρίτων από τον Πρόεδρο ή δύο μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής, ή με τις υπογραφές δύο μελών του προσωπικού της ΕΚΤ, δυνάμει εξουσιοδοτημένων από τον Πρόεδρο να υπογράφουν εξ ονόματος της ΕΚΤ.

Άρθρο 40

Προνόμια και ασυλίες

Η ΕΚΤ απολαύει στην επικράτεια των κρατών μελών, των αναγκαίων προνομίων και ασυλιών για την εκπλήρωση της αποστολής της, υπό τους όρους που καθορίζονται στο Πρωτόκολλο περί Προνομίων και Ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που προσαρτάται στη συνθήκη για την ίδρυση Ενιαίου Συμβουλίου και Ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 41

Απλοποιημένη διαδικασία τροποποίησης

41.1. Σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 5 της παρούσας συνθήκης, τα άρθρα 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19, 1, 22, 23, 24, 26, 92.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33, 1 α) και 36 του παρόντος καταστατικού, μπορούν να τροποποιηθούν από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει είτε με ειδική πλειοψηφία είτε από σύσταση της ΕΚΤ και διαβούλευση με την Επιτροπή, είτε με ομοφωνία έπειτα από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την ΕΚΤ. Και στις δύο περιπτώσεις απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

41.2. Οι συστάσεις που διατυπώνει η ΕΚΤ δυνάμει του παρόντος άρθρου απαιτούν ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 42

Συμπληρωματική νομοθεσία

Σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 6 της παρούσας συνθήκης, αμέσως μετά την απόφαση για την ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου της Ευρωπαϊκής και Νομισματικής Ένωσης, το Συμβούλιο θεσπίζει τις διατάξεις που αναφέρονται στα άρθρα 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4, και 34.3 του παρόντος καταστατικού αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, είτε έπειτα από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IX

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΚΤ

Άρθρο 43

Γενικές διατάξεις

43.1. Η παρέκκλιση που αναφέρεται στο άρθρο 109 Κ παράγραφος 1 της παρούσας συνθήκης συνεπάγεται ότι τα ακόλουθα άρθρα του παρόντος καταστατικού δεν δημιουργούν δικαιώματα ή υποχρεώσεις για το κράτος μέλος με παρέκκλιση: 3, 6, 9.2, 12.1, 14.3, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 26.2, 27, 30, 31, 32, 33, 34, 50 και 52.

43.2. Οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με παρέκκλιση κατά την έννοια του άρθρου 109 Κ παράγραφος 1 της παρούσας συνθήκης διατηρούν τις εξουσίες τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο.

43.3. Σύμφωνα με το άρθρο 109 Κ παράγραφος 4 της παρούσας συνθήκης, με τον όρο «κράτη μέλη» εννοείται «κράτη μέλη χωρίς παρέκκλιση» στα εξής άρθρα του παρόντος καταστατικού: 3, 11.2, 19, 34.2, και 50.

43.4. Με τον όρο «εθνικές κεντρικές τράπεζες» εννοείται «κεντρικές τράπεζες κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση» στα εξής άρθρα του παρόντος καταστατικού: 9.2, 10.1, 10.3, 12.1, 16, 17, 18, 22, 23, 27, 30, 31, 32, 33.2, και 52.

43.5. Με τον όρο «μεριδιούχοι» εννοούνται οι «κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση» στα άρθρα 10.3 και 33.1.

43.6. Με τον όρο «εγγεγραμμένο κεφάλαιο της ΕΚΤ» εννοείται «κεφάλαιο της ΕΚΤ στο οποίο έχουν εγγραφεί οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση» στα άρθρα 10.3 και 30.2.

Άρθρο 44

Μεταβατικά καθήκοντα της ΕΚΤ

Η ΕΚΤ αναλαμβάνει τα καθήκοντα του ΕΝΙ που πρέπει να συνεχίσουν να ασκούνται κατά το τρίτο στάδιο λόγω των παρεκκλίσεων που θα ισχύουν για ένα ή περισσότερα κράτη μέλη. Η ΕΚΤ παρ'έχει συμβουλές κατά την προετοιμασία της κατάργησης των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 109 Κ της παρούσας συνθήκης.

Άρθρο 45

Το Γενικό Συμβούλιο της ΕΚΤ

45.1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 106 παράγραφος 3 της παρούσας συνθήκης, το Γενικό Συμβούλιο συγκροτείται ως τρίτο όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ.

45.2. Το Γενικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ και τους Διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Τα λοιπά μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, στις συνεδριάσεις του Γενικού Συμβουλίου.

45.3. Οι αρμοδιότητες του Γενικού Συμβουλίου απαριθμούνται εξαντλητικά στο άρθρο 47 του παρόντος καταστατικού.

Άρθρο 46

Εσωτερικός κανονισμός του Γενικού Συμβουλίου

46.1. Ο Πρόεδρος ή, εν απουσία του, ο Αντιπρόεδρος της ΕΚΤ προεδρεύει του Γενικού Συμβουλίου της ΕΚΤ.

46.2. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου και ένα μέλος της Επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, στις συνεδριάσεις του Γενικού Συμβουλίου.

46.3. Ο Πρόεδρος προετοιμάζει τις συνεδριάσεις του Γενικού Συμβουλίου.

46.4. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 12.3, το Γενικό Συμβούλιο θεσπίζει τον εσωτερικό του κανονισμό.

46.5. Η γραμματεία του Γενικού Συμβουλίου εξασφαλίζεται από την ΕΚΤ.

Άρθρο 47

Αρμοδιότητες του Γενικού Συμβουλίου

47.1. Το Γενικό Συμβούλιο:

- ασκεί τα καθήκοντα που αναφέρονται στο άρθρο 44,
  - συμβάλλει στις συμβουλευτικές λειτουργίες που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 25.1.
- 47.2. Το Γενικό Συμβούλιο συμβάλλει:
- στη συλλογή στατιστικών πληροφοριών που προβλέπεται στο άρθρο 5,
  - στη δραστηριότητες της ΕΚΤ σχετικά με τις εκθέσεις σύμφωνα με το άρθρο 15,
  - στη θέσπιση των κανόνων που είναι αναγκαίοι για την εφαρμογή του άρθρου 29, όπως αναφέρεται στο άρθρο 29.4,
  - στη λήψη όλων των άλλων μέτρων που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου 26, όπως αναφέρεται στο άρθρο 26.4,
  - στη θέσπιση των όρων απασχόλησης του προσωπικού της ΕΚΤ, όπως αναφέρεται στο άρθρο 36.
- 47.3. Το Γενικό Συμβούλιο συμβάλλει στις αναγκαίες προετοιμασίες για τον αμετάκλητο καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών και νομισμάτων των κρατών μελών με παρέκκλιση έναντι των νομισμάτων, ή του ενιαίου νομισματος, των κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 109 Α παράγραφος 5 της παρούσας συνθήκης.
- 47.4. Το Γενικό Συμβούλιο ενημερώνεται από τον Πρόεδρο της ΕΚΤ σχετικά με τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 48

Μεταβατικές διατάξεις σχετικά με το κεφάλαιο της ΕΚΤ

Σύμφωνα με το άρθρο 29.1, σε κάθε εθνική κεντρική τράπεζα αποδίδεται στάθμιση στην κλίμακα κατανομής για την εγγραφή στο κεφάλαιο της ΕΚΤ. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 28.3, οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με παρέκκλιση δεν καταβάλλουν το εγγεγραμμένο τους κεφάλαιο εκτός εάν το Γενικό Συμβούλιο αποφασίσει, με ειδική πλειοψηφία που αντιπροσωπεύει τουλάχιστον τα δύο τρίτα του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της ΕΚΤ και τουλάχιστον το ήμισυ των μεριδιολόγων, ότι πρέπει να καταβληθεί ένα ελάχιστο ποσοστό ως συμβολή στις δαπάνες λειτουργίας της ΕΚΤ.

Άρθρο 49

Καθυστερημένη καταβολή του κεφαλαίου, των αποθεματικών και των εξομοιωμένων λογαριασμών της ΕΚΤ

49.1. Η κεντρική τράπεζα κράτους μέλους του οποίου καταργήθηκε η παρέκκλιση καταβάλλει το μερίδιό της στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο της ΕΚΤ στην ίδια έκταση όπως και οι κεντρικές τράπεζες των άλλων κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση, και μεταβιβάζει στην ΕΚΤ συναλλαγματικά διαθέσιμα σύμφωνα με το άρθρο 30.1. Το μεταβιβαστέο ποσό ορίζεται ως το γινόμενο της αξίας σε ΕCΥ, υπολογιζόμενης σε τρέχουσες τιμές, των συναλλαγματικών διαθεσίμων που έχουν ήδη μεταβιβαστεί στην ΕΚΤ, σύμφωνα με το άρθρο 30.1, επί του λόγου του αριθμού μεριδιών για τα οποία έχει εγγραφεί η εν λόγω εθνική κεντρική τράπεζα προς τον αριθμό μεριδιών τα οποία έχουν ήδη καταβάλει οι άλλες εθνικές κεντρικές τράπεζες.

49.2. Επιπλέον της καταβολής που γίνεται με το άρθρο 49.1, η εν λόγω κεντρική τράπεζα εισφέρει στα αποθεματικά της ΕΚΤ και στους εξομοιωμένους προς αυτά λογαριασμούς, καθώς και στο ποσό που απομένει να πιστωθεί στα αποθεματικά και λογαριασμούς σύμφωνα με το υπόλοιπο του λογαριασμού κερδών και ζημιών της 31ης Δεκεμβρίου του έτους που προηγείται της κατάργησης της παρέκκλισης. Το καταβλητέο ποσό καθορίζεται ως το γινόμενο του ποσού των αποθεματικών, όπως ορίζεται ανωτέρω και αναφέρεται στον εγκεκριμένο ισολογισμό της ΕΚΤ, επί του λόγου του αριθμού μεριδιών για τα οποία έχει εγγραφεί η εν λόγω κεντρική τράπεζα προς τον αριθμό μεριδιών τα οποία έχουν ήδη καταβάλει οι άλλες κεντρικές τράπεζες.

Άρθρο 50

Αρχικός διορισμός των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής

Κατά την ίδρυση της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και τα λοιπά μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής διορίζονται με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών σε επίπεδο Αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, κατά συστάση του Συμβουλίου και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο του ΕΝΙ. Ο Πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής διορίζεται για περίοδο οκτώ ετών. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 11.2, ο Αντιπρόεδρος διορίζεται για περίοδο τεσσάρων ετών και τα άλλα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής για θητεία μεταξύ οκτώ ετών. Η θητεία τους δεν είναι ανανεώσιμη. Ο αριθμός των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής μπορεί να είναι μικρότερος από τον προβλεπόμενο στο άρθρο 11.1, αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερος των τεσσάρων.

Άρθρο 51

Παρέκλιση από το άρθρο 32

51.1. Εάν, μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίσει ότι η εφαρμογή του άρθρου 32 συνεπάγεται σημαντικές μεταβολές στις σχετικές εισοδηματικές θέσεις των εθνικών κεντρικών τραπεζών, το εισόδημα που καταναμάται σύμφωνα με το άρθρο 32 μειώνεται κατά ενιαίο ποσοστό το οποίο δεν υπερβαίνει το 60% κατά το πρώτο οικονομικό έτος μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου και μειώνεται κατά 12 ποσοστιαίες μονάδες τουλάχιστο σε κάθε επόμενο οικονομικό έτος.

51.2. Το άρθρο 51.1. δεν εφαρμόζεται για περισσότερα από πέντε οικονομικά έτη μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου.

Άρθρο 52

Αναλλαγή τραπεζογραμματίων κοινοτικών νομισμάτων

Μετά τον αμετάκλητο καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών, το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσει ότι τα τραπεζογραμμάτια που εκδίδονται σε νομίσματα με αμετάκλητα καθορισμένες ισοτιμίες ανταλλάσσονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες στην αντίστοιχη άρτια ισοτιμία τους.

Άρθρο 53

Εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων

Οι διατάξεις των άρθρων 43 έως 48 ισχύουν για όσα διάστημα υπάρχουν κράτη μέλη με παρέκκλιση.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,
ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να καθορίσουν το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος,
ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις, οι οποίες προσαρτώνται στην συνθήκη περί ιδρύ-
σεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

Άρθρο 1

Σύσταση και όνομα

1.1. Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ΕΝΙ) ιδρύεται σύμφωνα με το άρθρο 109 ΣΤ της παρούσας συνθήκης, εκτελεί δε τις λειτουργίες του και ασκεί τις δραστηριότητές του σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης και του παρόντος καταστατικού.

1.2. Τα μέλη του ΕΝΙ είναι οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών («εθνικές κεντρικές τράπεζες»). Για τους σκοπούς του παρόντος καταστατικού, το Institut Monétaire Luxembourgeois θα είναι η κεντρική τράπεζα του Λουξεμβούργου.

1.3. Σύμφωνα με το άρθρο 109 ΣΤ της παρούσας συνθήκης, η Επιτροπή των Διοικητών διαλύεται, το δε Ευρωπαϊκό Ταμείο Νομισματικής Συνεργασίας (ΕΤΝΣ) παύει να υφίσταται. Όλα τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού του ΕΤΝΣ μεταβιβάζονται αυτομάτως στο ΕΝΙ.

Άρθρο 2

Στόχοι

Το ΕΝΙ συμβάλλει στη δημιουργία των αναγκαίων συνθηκών για τη μετάβαση στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ, ιδίως:

- ενισχύοντας τον συντονισμό των νομισματικών πολιτικών με στόχο την εξασφάλιση της σταθερότητας των τιμών,
- εκτελώντας τις απαιτούμενες προπαρασκευαστικές εργασίες για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), την εφαρμογή μιας ενιαίας νομισματικής πολιτικής και τη δημιουργία ενιαίου νομισματός, στο τρίτο στάδιο,
- εποπτεύοντας την ανάπτυξη του ECU.

Άρθρο 3

Γενικές αρχές

- 3.1. Το ΕΝΙ ασκεί τα καθήκοντα και τις λειτουργίες που του ανατίθενται δυνάμει της παρούσας συνθήκης και του παρόντος καταστατικού, χωρίς να θίγεται η ευθύνη των αρμοδίων αρχών ως προς την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στα αντίστοιχα κράτη μέλη.
- 3.2. Το ΕΝΙ λειτουργεί με τους στόχους και τις αρχές που ορίζονται στο άρθρο 2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ.

Άρθρο 4

Κύρια καθήκοντα

- 4.1. Σύμφωνα με το άρθρο 109 ΣΤ παράγραφος 2 της παρούσας συνθήκης, το ΕΝΙ:
  - ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών,
  - ενισχύει το συντονισμό των νομισματικών πολιτικών των κρατών μελών με στόχο την εξασφάλιση της σταθερότητας των τιμών,
  - παρακολουθεί τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος (ΕΝΣ),
  - διεξάγει διαβουλεύσεις για θέματα της αρμοδιότητας των εθνικών κεντρικών τραπεζών που επηρεάζουν τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοαγορών, αναλαμβάνει τα καθήκοντα του ΕΤΝΣ, εκτελεί δε ειδικότερα τις λειτουργίες που αναφέρονται στο άρθρο 6.1, 6.2, και 6.3,
  - διευκολύνει τη χρήση του ECU και εποπτεύει την ανάπτυξη του, συμπεριλαμβανομένης της ομαλής λειτουργίας του συστήματος συμψηφισμού σε ECU.

- Το ΕΝΙ επίσης:
- διεξάγει τακτικές διαβουλεύσεις σχετικά με την πορεία των νομισματικών πολιτικών και τη χρησιμοποίηση των μέσων νομισματικής πολιτικής,
  - δίνει τη γνώμη την οποία του ζητούν κανονικά οι εθνικές νομισματικές αρχές προτού λάβουν αποφάσεις για την πορεία της νομισματικής πολιτικής εντός του κοινού πλαισίου για τον εκ των προτέρων συντονισμό.
  - 4.2. Το αργότερο ως τις 31 Δεκεμβρίου 1996, το ΕΝΙ προσδιορίζει το κανονιστικό, οργανωτικό

και υλικοτεχνικό πλαίσιο που χρειάζεται το ΕΣΚΤ για να ασκήσει τα καθήκοντά του στο τρίτο στάδιο, σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό. Το πλαίσιο αυτό υποβάλλεται προς απόφαση από το Συμβούλιο του ΕΝΙ στην ΕΚΤ κατά την ημερομηνία της ίδρυσής της.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 109 ΣΤ παράγραφος 3 της παρούσας συνθήκης, το ΕΝΙ:

- προετοιμάζει τα αναγκαία μέτρα και διαδικασίες για την εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στο τρίτο στάδιο,
- προωθεί, όπου χρειάζεται, την εναρμόνιση των κανόνων και πρακτικών που διέπουν τη συλλογή, επεξεργασία και διανομή των στατιστικών στοιχείων στους τομείς της αρμοδιότητάς του,

- προετοιμάζει τους κανόνες σχετικά με τις πράξεις που εκτελούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες στα πλαίσια του ΕΣΚΤ,
- προωθεί την αποτελεσματικότητα των συστημάτων διασυνοριακών πληρωμών,
- εποπτεύει την τεχνική προετοιμασία των τραπεζογραμματίων ECU.

Άρθρο 5

Συμβουλευτικές λειτουργίες

5.1. Σύμφωνα με το άρθρο 109 ΣΤ παράγραφος 4 της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο του ΕΝΙ δύναται να διατυπώνει γνώμες ή συστάσεις ως προς το γενικό προσανατολισμό της νομισματικής πολιτικής και της πολιτικής συναλλαγματικών ισοτιμιών καθώς και ως προς τα μέτρα που λαμβάνονται σε κάθε κράτος μέλος. Το ΕΝΙ μπορεί να υποβάλλει γνώμες ή συστάσεις προς τις κυβερνήσεις· και το Συμβούλιο για πολιτικές που μπορούν να επηρεάσουν την εσωτερική ή εξωτερική νομισματική κατάσταση στην Κοινότητα και, ιδίως, τη λειτουργία του ΕΝΣ.

5.2. Το Συμβούλιο του ΕΝΙ δύναται επίσης να διατυπώνει συστάσεις προς τις νομισματικές αρχές των κρατών μελών όσον αφορά την άσκηση της νομισματικής πολιτικής τους.

5.3. Σύμφωνα με το άρθρο 109 ΣΤ παράγραφος 6 της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο ζητεί τη γνώμη του ΕΝΙ για οποιαδήποτε προτεινόμενη κοινοτική πράξη που εμπίπτει στους τομείς της αρμοδιότητάς του.

Εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, έπειτα από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Επιτροπή των Διοικητών ή ανάλογα με την περίπτωση, με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το ΕΝΙ· το ΕΝΙ δίνει τη γνώμη που του ζητούν οι αρχές των κρατών μελών σχετικά με τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων που εμπίπτουν στους τομείς της αρμοδιότητάς του, ιδιαίτερω όσον αφορά το άρθρο 4.2.

5.4. Σύμφωνα με το άρθρο 109 ΣΤ παράγραφος 5 της παρούσας συνθήκης, το ΕΝΙ δύναται να αποφασίσει να δημοσιεύσει τις γνώμες ή τις συστάσεις του.

Άρθρο 6

Λειτουργικά και τεχνικά καθήκοντα

- 6.1. Το ΕΝΙ:
  - εξασφαλίζει την πολυμεροποίηση των θέσεων που προκύπτουν από τις παρεμβάσεις των εθνικών κεντρικών τραπεζών στα κοινοτικά νομίσματα και την πολυμεροποίηση των ενδοκοινοτικών διακανονισμών,
  - διαχειρίζεται τον πολύ βραχυπρόθεσμο χρηματοδοτικό μηχανισμό που προβλέπεται από τη συμφωνία της 13ης Μαρτίου 1979 μεταξύ των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας που καθορίζει τις διαδικασίες λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος (που εφεξής καλείται Συμφωνία ΕΝΣ) καθώς και το βραχυπρόθεσμο μηχανισμό νομισματικής στήριξης, που προβλέπεται από τη συμφωνία της 9ης Φεβρουαρίου 1970 μεταξύ των κεντρικών τραπεζών της Κοινότητας, όπως έχει τροποποιηθεί - εκτελεί τις λειτουργίες που ορίζονται στο άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1969/88 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1988, που προβλέπει τη θέσπιση ενιαίου μηχανισμού μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών μελών.
- 6.2. Το ΕΝΙ μπορεί να δεχτεί νομισματικά αποθέματα από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και να εκδίδει ECU έναντι του ενεργητικού αυτού για τους σκοπούς της εφαρμογής της συμφωνίας του ΕΝΣ. Το ΕΝΙ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να χρησιμοποιούν τα ECU αυτά ως μέσο διακανονισμών και για τις συναλλαγές μεταξύ αυτών και του ΕΝΙ. Το ΕΝΙ λαμβάνει τα απαραίτητα διοικητικά μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.
- 6.3. Το ΕΝΙ μπορεί να αναγνωρίζει σε νομισματικές αρχές τρίτων χωρών και σε διεθνή

νομισματικά ιδρύματα το καθεστώς των «Λοιπών Κατόχων» ECU και να καθορίζει τους όρους και τις διατάξεις υπό τους οποίους μπορούν οι «Λοιποί Κάτοχοι» να αποκτήσουν, να κατέχουν ή να χρησιμοποιούν τα ECU.

6.4. Το ENI δικαιούται να κατέχει και να διαχειρίζεται συναλλαγματικά αποθέματα απήρσι των εθνικών κεντρικών τραπεζών, ως αντιπρόσωπός τους.

Τα κέρδη και οι ζημιές που σφραγίζονται από τα αποθέματα γίνονται για λογαριασμό της καταβήτριας εθνικής κεντρικής τράπεζας. Το ENI εκτελεί αυτή τη λειτουργία βάσει διμερών συμβάσεων σύμφωνα με κανόνες που ορίζονται σε απόφαση του ENI. Οι κανόνες αυτοί εξασφαλίζουν ότι οι συναλλαγές επί αυτών των αποθεμάτων δεν παρακωλύουν τη νομισματική πολιτική ή την πολιτική συναλλαγματικών ισοτιμιών της αρμόδιας νομισματικής αρχής κράτους μέλους και είναι συνεπείς με τους στόχους του ENI και την ορθή λειτουργία του μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος.

Άρθρο 7

Άλλα καθήκοντα

7.1. Απόξ του έτους, το ENI υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο των προπαρασκευαστικών εργασιών για το τρίτο στάδιο. Στις εκθέσεις αυτές περιλαμβάνεται αξιολόγηση της πρόοδου προς τη σύγκλιση στην Κοινότητα και καλύπτεται ιδιαίτερα η προσαρμογή των μέσων της νομισματικής πολιτικής στο τρίτο στάδιο καθώς και οι καταστατικές απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν οι κεντρικές τράπεζες προκειμένου να καταστούν αναπόσπαστο μέρος του ΕΣΚΤ.

7.2. Σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου που αναφέρονται στο άρθρο 109 ΣΤ παράγραφος 7 της παρούσας συνθήκης, το ENI μπορεί να ασκεί και άλλα καθήκοντα για την προετοιμασία του τρίτου σταδίου.

Άρθρο 8

Ανεξαρτησία

Τα μέλη του Συμβουλίου του ENI, τα οποία είναι οι αντιπρόσωποι του ιδρύματός τους, ενεργούν, όσον αφορά τις δραστηριότητές τους, σύμφωνα με τις ευθύνες τους. Κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και των υποχρεώσεων που τους αναθέτουν η παρούσα συνθήκη και το παρόν καταστατικό, το Συμβούλιο του ENI δεν επιτρέπεται να ζητεί ή να δέχεται υποδείξεις από κοινοτικά όργανα, ή οργανισμούς, ή από κυβερνήσεις των κρατών μελών. Τα κοινοτικά όργανα ή οργανισμοί, καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην επιδοκούν να επιπρεάζουν το Συμβούλιο του ENI κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

Άρθρο 9

Διοίκηση

9.1. Σύμφωνα με το άρθρο 109 ΣΤ παράγραφος 1 της παρούσας συνθήκης, τη διοίκηση και διαχείριση του ENI έχει το Συμβούλιο του ENI.

9.2. Το Συμβούλιο του ENI απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τους Διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών, ένας εκ των οποίων θα είναι αντιπρόεδρος. Εάν ένας Διοικητής αδυνατεί να λάβει μέρος σε μια συνεδρίαση, μπορεί να διορίσει άλλον αντιπρόσωπο του ιδρύματός του.

9.3. Ο Πρόεδρος διορίζεται, με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, μετά από σύσταση, κατά περίπτωση, της Επιτροπής των Διοικητών ή του Συμβουλίου του ENI και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό και το Συμβούλιο. Ο Πρόεδρος επιλέγεται μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και επαγγελματικής εμπειρίας σε νομισματική ή τραπεζικά θέματα. Μόνον υπήκοος κράτους μέλους μπορεί να γίνει Πρόεδρος του ENI. Το Συμβούλιο του ENI διορίζει τον αντιπρόεδρο. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος διορίζονται για περίοδο τριών ετών.

9.4. Ο Πρόεδρος εκτελεί τα καθήκοντά του σε βάση πλήρους απασχόλησης. Δεν αναλαμβάνει καμία άλλη απασχόληση, αμειβόμενη ή μη, εκτός εάν του το επιτρέψει κατ' εξαίρεση το Συμβούλιο του ENI.

9.5. Ο Πρόεδρος:

- προετοιμάζει τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου του ENI, και προεδρεύει σ' αυτές,
- παρουσιάζει, με την επιφύλαξη του άρθρου 22, τις απόψεις του ENI σε τρίτους,
- είναι υπεύθυνος για την τρέχουσα διαχείριση του ENI.

Κατά την απουσία του Προέδρου, τα καθήκοντά του ασκούνται από τον Αντιπρόεδρο.

9.6. Οι όροι απασχόλησης του Προέδρου, ιδίως δε οι αποδοχές, η σύνταξη και οι λοιπές κοινωνικοασφαλιστικές παροχές του, περιλαμβάνονται σε σύμβαση που συνάπτεται με το ENI και καθορίζονται από το Συμβούλιο του ENI μετά από πρόταση επιτροπής που αποτελείται από τρία μέλη τα οποία διορίζει η Επιτροπή των Διοικητών ή, ανάλογα με την περίπτωση, το Συμβούλιο του ENI και από τρία μέλη τα οποία διορίζει το Συμβούλιο. Ο Πρόεδρος δεν έχει δικαίωμα ψήφου για θέματα που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο.

9.7. Εάν ο Πρόεδρος δεν πληροί πλέον τους όρους που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων του ή εάν διαπράξει βαρύ παράπτωμα, το Δικαστήριο μπορεί απήρσι του Συμβουλίου του ENI να τον απαλλάξει από τα καθήκοντά του.

9.8. Το Συμβούλιο του ENI θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό του ENI.

Άρθρο 10

Συνεδριάσεις του Συμβουλίου του ENI και διαδικασίες ψηφοφορίας

10.1. Το Συμβούλιο του ENI συνεδριάζει τουλάχιστον 10 φορές ετησίως. Οι εργασίες των συνεδριάσεων είναι μυστικές. Το Συμβούλιο του ENI μπορεί να αποφασίζει ομόφωνα να δημοσιεύσει τα αποτελέσματα των συσκέψεών του.

10.2. Κάθε μέλος του Συμβουλίου του ENI ή ο αντιπρόσωπος που ορίζει έχει μία ψήφο.

10.3. Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο παρόν καταστατικό, το Συμβούλιο του ENI αποφασίζει με απλή πλειοψηφία των μελών του.

10.4. Για τις αποφάσεις που λαμβάνονται στα πλαίσια των άρθρων 4.2, 5.4, 6.2 και 6.3, απαιτείται ομοφωνία των μελών του Συμβουλίου του ENI.

Για την έγκριση γυμνών και συστάσεων σύμφωνα με το άρθρο 5.1 και 5.2, αποφάσεων σύμφωνα με τα άρθρα 6.4, 16 και 23.6 και κατευθυντήριων γραμμών σύμφωνα με το άρθρο 15.3, απαιτείται ειδική πλειοψηφία των δύο τρίτων των μελών του Συμβουλίου του ENI.

Άρθρο 11

Συνεργασία μεταξύ των οργάνων και υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων

11.1. Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου του ENI, μπορούν να συμμετέχουν ο Πρόεδρος του Συμβουλίου και ένα μέλος της Επιτροπής, χωρίς δικαίωμα ψήφου.

11.2. Ο Πρόεδρος του ENI καλείται να συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου όταν εξετάζονται θέματα που αφορούν τους στόχους και τα καθήκοντα του ENI.

11.3. Σε ημερομηνία που θα καθορισθεί στον εσωτερικό κανονισμό, το ENI συντάσσει ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητές του και τη νομισματική και χρηματοοικονομική κατάσταση στην Κοινότητα. Η ετήσια έκθεση καθώς και οι ετήσιοι λογαριασμοί του ENI, αποστέλλονται στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό και στην Επιτροπή, καθώς και στο Συμβούλιο, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Ο Πρόεδρος του ENI μπορεί, απήρσι του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού ή με δική του πρωτοβουλία, να εμφανιστεί ενώπιον των αρμόδιων επιτροπών του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού.

11.4. Οι εκθέσεις που δημοσιεύονται από το ENI διατίθενται δωρεάν στα ενδιαφερόμενα μέρη.

Άρθρο 12

Νόμισμα

Οι πράξεις του ENI εκφράζονται σε ECU.

Άρθρο 13

Έδρα

Η απόφαση ως προς τον τόπο της έδρας του ENI θα ληφθεί πριν από το τέλος του 1992, με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών σε επίπεδο Αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων.

Άρθρο 14

Νομική ικανότητα

Το ENI, το οποίο σύμφωνα με το άρθρο 109 ΣΤ παράγραφος 1 της παρούσας συνθήκης έχει νομική προσωπικότητα, έχει σε κάθε κράτος μέλος της ευρύτερη νομική ικανότητα που αναγνωρίζεται σε νομικά πρόσωπα από το δίκαιο του κράτους μέλους. Το ENI μπορεί ιδίως να αποκτή ή να διαθέτει κινητή ή ακίνητη περιουσία και να είναι διάδικος.

Άρθρο 15

Νομικές πράξεις

15.1. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, και σύμφωνα με τους όρους που ορίζονται στο παρόν καταστατικό, το ENI:

- διατιπώνες γνώμες,
- διατιπώνες συστάσεις,
- εγκρίνει κατευθυντήριες γραμμές και λαμβάνει αποφάσεις που απευθύνονται προς τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,
- 15.2. Οι γνώμες και οι συστάσεις του ΕΝΙ δε δεσμεύουν.
- 15.3. Το Συμβούλιο του ΕΝΙ μπορεί να εγκρίνει κατευθυντήριες γραμμές που ορίζουν τις μεθόδους για την υλοποίηση των αναγκαίων προϋποθέσεων προκειμένου να εκτελεί το ΕΣΚΤ τις λειτουργίες του στο τρίτο στάδιο. Οι κατευθυντήριες γραμμές του ΕΝΙ δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα και υποβάλλονται προς απόφαση στην ΕΚΤ.
- 15.4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 3.1, οι αποφάσεις του ΕΝΙ δεσμεύουν καθ' ολοκληρία τους αποδέκτες των. Τα άρθρα 190 και 191 της παρούσας συνθήκης εφαρμόζονται στις αποφάσεις αυτές.

Άρθρο 16

Οικονομικοί πόροι

- 16.1. Το ΕΝΙ διαθέτει δικούς του πόρους. Το ύψος των πόρων του ΕΝΙ καθορίζεται από το Συμβούλιο του ΕΝΙ, με στόχο να εξασφαλιστούν τα έσοδα που κρίνονται αναγκαία ώστε να καλύπτονται οι διοικητικές δαπάνες που συνεπάγεται η εκτέλεση των καθηκόντων και λειτουργιών του ΕΝΙ.
- 16.2. Οι πόροι του ΕΝΙ, που προσδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 16.1, καλύπτονται με εισφορές των εθνικών κεντρικών τραπεζών σύμφωνα με την κλειδα κατανομής που αναφέρεται στο άρθρο 29.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, και καταβάλλονται κατά την ίδρυση του ΕΝΙ. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή παρέχει τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της κλειδας, σύμφωνα με τους κανόνες που θεσπίζει το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσεις της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή των Διοικητών και την επιτροπή του άρθρου 109 Γ.
- 16.3. Το Συμβούλιο του ΕΝΙ αποφασίζει τον τρόπο με τον οποίο καταβάλλονται οι εισφορές.

Άρθρο 17

Επίσημο λογαριασμοί και λογιστικός έλεγχος

- 17.1. Το οικονομικό έτος του ΕΝΙ αρχίζει την πρώτη ημέρα του Ιανουαρίου και τελειώνει την τελευταία ημέρα του Δεκεμβρίου.
- 17.2. Το Συμβούλιο του ΕΝΙ εγκρίνει επίσημο προϋπολογισμό πριν από την έναρξη κάθε οικονομικού έτους.
- 17.3. Οι επίσημοι λογαριασμοί καταρτίζονται σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζει το Συμβούλιο του ΕΝΙ. Οι επίσημοι λογαριασμοί εγκρίνονται από το Συμβούλιο του ΕΝΙ και ακολουθώντας δημοσιεύονται.
- 17.4. Οι επίσημοι λογαριασμοί ελέγχονται από ανεξάρτητους εξωτερικούς ελεγκτές τους οποίους εγκρίνει το Συμβούλιο του ΕΝΙ. Οι ελεγκτές είναι πλήρως εξουσιοδοτημένοι να εξετάζουν όλα τα βιβλία και τους λογαριασμούς του ΕΝΙ και να ενημερώνονται πλήρως για τις συναλλαγές του.
- Οι διατάξεις του άρθρου 188 Β της παρούσας συνθήκης, εφαρμόζονται μόνο στην εξέταση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης του ΕΝΙ.
- 17.5. Τυχόν πλεόνασμα του ΕΝΙ μεταβιβάζεται με την εξής σειρά:
  - α) ένα ποσό που θα καθορίζεται από το Συμβούλιο του ΕΝΙ μεταβιβάζεται στον γενικό αποθεματικό του ΕΝΙ,
  - β) το υπόλοιπο πλεόνασμα κατανέμεται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες, σύμφωνα με την κλειδα που αναφέρεται στο άρθρο 16.2.
- 17.6. Σε περίπτωση ζημίας του ΕΝΙ, το έλλειμμα συμπληφίζεται με το γενικό αποθεματικό του ΕΝΙ. Τυχόν αναπομείνον έλλειμμα καλύπτεται με εισφορές των εθνικών κεντρικών τραπεζών, σύμφωνα με την κλειδα που αναφέρεται στο άρθρο 16.2.

Άρθρο 18

Προσωπικό

- 18.1. Το Συμβούλιο του ΕΝΙ καθορίζει τους όρους απασχόλησης του προσωπικού του ΕΝΙ.
- 18.2. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο για όλες τις διαφορές μεταξύ του ΕΝΙ και των υπαλλήλων του εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στους όρους απασχόλησης.

Άρθρο 19

Δικαστικός έλεγχος και συναφή θέματα

- 19.1. Οι πράξεις ή παραλείψεις του ΕΝΙ υπόκεινται σε έλεγχο και ερμηνεία από το Δικαστήριο στις περιπτώσεις υπό τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα συνθήκη. Το ΕΝΙ μπορεί να κινήσει δικαστική διαδικασία στις περιπτώσεις και υπό τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα συνθήκη.
- 19.2. Οι διαφορές μεταξύ του ΕΝΙ, αφενός, και των πιστωτών ή χρεοφειτών του ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου, αφετέρου, εκδικάζονται από τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια, εκτός από τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.
- 19.3. Το ΕΝΙ υπόκειται στο καθεστώς ευθύνης που ορίζεται στο άρθρο 215 της παρούσας συνθήκης.
- 19.4. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί δυνάμει ρήτρας περί διαίτησας περιλαμβανομένης σε σύμβαση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που έχει συναφθεί από το ΕΝΙ ή για λογαριασμό του.
- 19.5. Η απόφαση του ΕΝΙ να προσφύγει στο Δικαστήριο λαμβάνεται από το Συμβούλιο του ΕΝΙ.

Άρθρο 20

Επαγγελματικό απόρρητο

- 20.1. Τα μέλη του Συμβουλίου του ΕΝΙ και το προσωπικό του ΕΝΙ υποχρεούνται, ακόμα και όταν θα έχουν παύσει να ασκούν τα καθήκοντά τους, να μην αποκαλύπτουν πληροφορίες οι οποίες, λόγω της φύσης τους, καλύπτονται από την υποχρέωση τήρησης του επαγγελματικού απόρρητου.
- 20.2. Τα πρόσωπα που έχουν πρόσβαση σε στοιχεία που καλύπτονται από κοινοτική νομοθεσία η οποία επιβάλλει υποχρέωση απορρήτου, υποκείνται στην εν λόγω νομοθεσία.

Άρθρο 21

Προνόμια και ασυλίες

Το ΕΝΙ απολαύει στην επικράτεια των κρατών μελών των αναγκαίων προνομίων και ασυλιών για την εκπλήρωση της αποστολής του, υπό τους όρους που καθορίζονται στο πρωτόκολλο περί Προνομίων και Ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που προσαρτάται στη συνθήκη για την ίδρυση Ενιαίου Συμβουλίου και Ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 22

Δικαίωμα υπογραφής

Το ΕΝΙ δεσμεύεται νομίμως έναντι τρίτων από τον Πρόεδρο ή τον Αντιπρόεδρο ή με τις υπογραφές δύο μελών του προσωπικού του ΕΝΙ δυνάμει εξουσιοδοτημένων από τον Πρόεδρο να υπογράψουν εξ ονόματος του ΕΝΙ.

Άρθρο 23

Εκκαθάριση του ΕΝΙ

- 23.1. Σύμφωνα με το άρθρο 109 Α της παρούσας συνθήκης, το ΕΝΙ τίθεται υπό εκκαθάριση μόλις ιδρυθεί η ΕΚΤ. Όλα τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού του ΕΝΙ μεταβιβάζονται αυτομάτως στην ΕΚΤ. Η ΕΚΤ θέτει υπό εκκαθάριση το ΕΝΙ σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Η εκκαθάριση περατώνεται μέχρι την έναρξη του τρίτου σταδίου.
- 23.2. Ο μηχανισμός δημοσιονομίας ΕΚΤ έναντι χρυσού και δολαρίων ΗΠΑ που προβλέπεται στο άρθρο 17 της συμφωνίας για το ΕΝΙ θα έχει καταργηθεί μέχρι την πρώτη ημέρα του τρίτου σταδίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 της εν λόγω συμφωνίας.
- 23.3. Κάθε απαίτηση και οφειλή που προκύπτει από τον πολύ βραχυπρόθεσμο χρηματοδοτικό μηχανισμό και το βραχυπρόθεσμο μηχανισμό νομισματικής στήριξης, όπως προβλέπεται στις συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 6.1, θα έχει διακανονιστεί μέχρι την πρώτη ημέρα του τρίτου σταδίου.
- 23.4. Διατίθενται όλα τα αναπομείνοντα περιουσιακά στοιχεία του ΕΝΙ και διακανονίζονται όλες οι αναπομείνουσες οφειλές του.
- 23.5. Το προϊόν της εκκαθάρισης που προβλέπεται στο άρθρο 23.4 διανέμεται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με την κλειδα κατανομής η οποία αναφέρεται στο άρθρο 16.2.
- 23.6. Το Συμβούλιο του ΕΝΙ, μπορεί να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την εφαρμογή του άρθρου 23.4 και 23.5.
- 23.7. Μόλις ιδρυθεί η ΕΚΤ, ο Πρόεδρος του ΕΝΙ αποχωρεί από τα καθήκοντά του.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ.

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να καθορίσουν τις λεπτομέρειες της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος που αναφέρεται στο άρθρο 104 Γ της συνθήκης περί ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις, οι οποίες προσαρτώνται στη συνθήκη περί ίδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

Άρθρο 1

Οι τιμές αναφοράς που αναφέρονται στο άρθρο 104 Γ παράγραφος 2 της παρούσας συνθήκης είναι οι εξής:

- 3% για τον λόγο μεταξύ του προβλεπόμενου ή υφιστάμενου δημοσιονομικού ελλείμματος και του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε τιμές αγοράς,
- 60% για τον λόγο μεταξύ του δημοσίου χρέους και του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε τιμές αγοράς.

Άρθρο 2

Στο άρθρο 104 Γ της παρούσας συνθήκης και στο παρόν πρωτόκολλο:

Οι όροι «δημόσιος» και «δημοσιονομικός» νοούνται με ευρεία έννοια, ήτοι καλύπτουν την κεντρική κυβέρνηση, την περιφερειακή ή τοπική διοίκηση και τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης, εξαιρουμένων των εμπορικών πράξεων, όπως ορίζονται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Οικονομικών Λογαριασμών,

— ως έλλειμμα νοείται ο καθαρός δανεισμός, όπως ορίζεται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Οικονομικών Λογαριασμών,

— ως επένδυση νοείται η δημιουργία ακαθάριστου πάγιου κεφαλαίου, όπως ορίζεται στο Ευρωπαϊκό σύστημα Ολοκληρωμένων Οικονομικών Λογαριασμών,

— ως χρέος νοείται το συνολικό ακαθάριστο χρέος, στην ονομαστική του αξία, που εκκρεμεί στο τέλος του έτους, ενοποιημένο εντός και μεταξύ των τομέων του κατά την ευρεία έννοια δημοσίου, όπως ορίζεται στην πρώτη περίπτωση.

Άρθρο 3

Προκειμένου να διασφαλιστεί αποτελεσματικότητα της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών ευθύνονται, στα πλαίσια της διαδικασίας αυτής, για τα ελλείμματα του δημοσίου υπό ευρεία έννοια, όπως ορίζεται στο άρθρο 2, πρώτη περίπτωση. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι εθνικές διαδικασίες στον τομέα του προϋπολογισμού τους επιτρέπουν να εκπληρώνουν τις σχετικές υποχρεώσεις τους που απορρέουν από την παρούσα συνθήκη. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν αμέσως και τακτικά, στην Επιτροπή, τα προβλεπόμενα και υφιστάμενα ελλείμματά τους και το ύψος του χρέους τους.

Άρθρο 4

Τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου, παρέχονται από την Επιτροπή.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 109 Ι ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ.

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να καθορίσουν τις λεπτομέρειες των κριτηρίων σύγκλισης που θα καθοδηγήσουν την Κοινότητα κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη μετάβαση στο τρίτο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 109 Ι παράγραφος 1 της συνθήκης περί ίδρυσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις, που προσαρτώνται στη συνθήκη περί ίδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

Άρθρο 1

Το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών, που αναφέρεται στο άρθρο 109 Ι παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση της συνθήκης, σημαίνει ότι ένα κράτος μέλος έχει σταθερές επιδόσεις στο θέμα των τιμών και μέσο ποσοστό πληθωρισμού, καταγεγραμμένο επί ένα έτος πριν από τον έλεγχο, που δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες

επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 1 1/2 ποσοστιαία μονάδα. Ο πληθωρισμός υπολογίζεται βάσει του δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ) ή σε συγκρίσιμη βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των εθνικών ορισμών.

Άρθρο 2

Το κριτήριο της δημοσιονομικής κατάστασης, που αναφέρεται στο άρθρο 109 Ι, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, σημαίνει ότι η στιγμή της εξέτασης δεν έχει ληφθεί απόφαση του Συμβουλίου, για το κράτος μέλος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 104 Γ, παράγραφος 6, όσον αφορά την υπερίσχυση υπερβολικού ελλείμματος.

Άρθρο 3

Το κριτήριο της συμμετοχής στο Μηχανισμό Συνάλλαγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος, που αναφέρεται στο άρθρο 109 Ι παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, σημαίνει ότι ένα κράτος μέλος έχει τηρήσει τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης που προβλέπει ο Μηχανισμός Συνάλλαγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος χωρίς σοβαρή ένταση κατά τα δύο, τουλάχιστον, τελευταία έτη πριν από την εξέταση. Ειδικότερα, το κράτος μέλος δεν πρέπει να έχει υποτιμήσει την κεντρική διμερή ισοτιμία του νομισμάτος του έναντι του νομισμάτος οποιαδήποτε άλλου κράτους μέλους με δική του πρωτοβουλία μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα.

Άρθρο 4

Το κριτήριο της σύγκλισης των επιτοκίων, που αναφέρεται στο άρθρο 109 Ι, παράγραφος 1, τέταρτη περίπτωση, σημαίνει ότι, το υπό παρατήρηση κράτος μέλος, επί διάστημα ενός έτους πριν από την εξέταση, έχει μέσο ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο το οποίο δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 2 ποσοστιαίες μονάδες. Τα επιτόκια υπολογίζονται βάσει μακροπρόθεσμων ομολόγων του Δημοσίου ή συγκρίσιμων χρεωγράφων, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των εθνικών ορισμών.

Άρθρο 5

Τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου, παρέχονται από την Επιτροπή.

Άρθρο 6

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα πρόταση της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το ΕΝΙ ή την ΕΚΤ ανάλογα με την περίπτωση, και με την Επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 109 Γ, θεσπίζει τις κατάλληλες διατάξεις για τον καθορισμό των λεπτομερειών και κριτηρίων σύγκλισης που αναφέρονται στο άρθρο 109 Ι, οι οποίες θα αντικαταστήσουν τότε το παρόν πρωτόκολλο.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ ΚΑΙ ΑΣΥΛΙΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ.

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι, σύμφωνα με το άρθρο 40 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και με το άρθρο 21 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρυματος, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα απολαύουν, στην επικράτεια των κρατών μελών, των προνομίων και ασυλιών που είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση της αποστολής τους. ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις, οι οποίες προσαρτώνται στην συνθήκη περί ίδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

Άρθρο ΜΟΝΟΝ

Το Πρωτόκολλο περί των Προνομίων και Ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το προσάρτημένο στη συνθήκη για την ίδρυση Ενιαιίου Συμβουλίου και Ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, συμπληρώνεται με τις ακόλουθες διατάξεις:

Άρθρο 23

Το παρόν πρωτόκολλο εφαρμόζεται επίσης στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, στα μέλη των οργάνων και στο προσωπικό της, με την επιφύλαξη των διατάξεων του πρωτοκόλλου περί του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα απαλλάσσεται επιπλέον από κάθε φόρο ή παρόμοια επιβάρυνση λόγω αυξήσεως του κεφαλαίου της καθώς και από τις διάφορες διατυπώσεις που

συνεπύονται οι ενέργειες αυτές στο κράτος στο οποίο έχει την έδρα της. Οι δραστηριότητες της Τράπεζας και των οργάνων της που ασκούνται σύμφωνα με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, δεν υπόκεινται σε φόρο κύκλου εργασιών.

Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται και στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα. Σε περίπτωση διάλυσης ή εκκαθάρισης του δεν επιβάλλεται καμία φορολογική επιβάρυνση.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΑΝΙΑ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,
ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να διευθετήσουν ορισμένα ειδικά προβλήματα που αφορούν τη Δανία,
ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις, οι οποίες προσαρτώνται στη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

Οι διατάξεις του άρθρου 14 του Πρωτοκόλλου σχετικά με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας δεν θίγουν το δικαίωμα της Εθνικής Τράπεζας της Δανίας να ασκεί τα υφιστάμενα καθήκοντά της όσον αφορά τα εδάφη εκείνα του Βασιλείου της Δανίας που δεν είναι μέρη της Κοινότητας.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,
ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να διευθετήσουν ορισμένα ιδιαίτερα προβλήματα που αφορούν την Πορτογαλία,
ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις, οι οποίες προσαρτώνται στη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

1. Επιτρέπεται στην Πορτογαλία να διατηρήσει σε ισχύ τη δυνατότητα που έχει δώσει στις Αυτόνομες Περιοχές των Αζόρων και της Μαδέρας να απολαύουν άτοκης πιστωτικής διευκόλυνσης της Τράπεζας της Πορτογαλίας, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από την ισχύουσα πορτογαλική νομοθεσία.

2. Η Πορτογαλία αναλαμβάνει να καταβάλει, κάθε προσθήκη προκειμένου να θέσει τέρμα στην προαναφερόμενη πιστωτική διευκόλυνση το ταχύτερο δυνατό.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΟ ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

Διατηρώντας τον αμετάκλητο χαρακτήρα της πορείας της Κοινότητας προς το τρίτο στάδιο υπογράφοντας τις νέες διατάξεις της συνθήκης για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Ως εκ τούτου, όλα τα κράτη μέλη, είτε πληρούν τους αναγκαίους όρους για την καθιέρωση ενιαίου νομισματικού είτε όχι, σέβονται τη βούληση να μεταβεί γρήγορα η Κοινότητα στο τρίτο στάδιο και συνεπώς κανένα κράτος μέλος δεν εμποδίζει τη μετάβαση στο τρίτο στάδιο.

Εάν, κατά το τέλος του 1997, η ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου δεν έχει ακόμη καθοριστεί, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, τα όργανα της Κοινότητας και οι άλλοι αρμόδιοι οργανισμοί διεκπεραιώνουν όλες τις προπαρασκευαστικές εργασίες στη διάρκεια του 1998, προκειμένου να δώσουν τη δυνατότητα στην Κοινότητα να μεταβεί αμετακλήτως στο τρίτο στάδιο την 1η Ιανουαρίου 1999, και στην ΕΚΤ και το ΕΣΚΤ να αρχίσουν να λειτουργούν πλήρως από την ημερομηνία αυτή.

Το παρόν πρωτόκολλο προσαρτάται στη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΓΙΑ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν υποχρεούται ούτε δεσμεύεται να μεταβεί στο τρίτο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης χωρίς ειδική σχετική απόφαση από την κυβέρνηση και το Κοινοβούλιό του,
ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ την πρακτική της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου να χρηματοδοτεί τις δανειακές της ανάγκες με την πώληση κρατικών ομολόγων στον ιδιωτικό τομέα,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις, οι οποίες προσαρτώνται στη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

1. Το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποιεί στο Συμβούλιο εάν προτίθεται να μεταβεί στο τρίτο στάδιο, πριν το Συμβούλιο προβεί στην προβλεπόμενη στο άρθρο 109 Ι παράγραφος 2 της συνθήκης εκτίμηση.

Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν υποχρεούται να μεταβεί στο τρίτο στάδιο, εκτός αν γνωστοποιήσει στο Συμβούλιο σχετική πρόθεσή του.

Αν δεν οριστεί ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου σύμφωνα με το άρθρο 109 Ι παράγραφος 3 της παρούσας συνθήκης, το Ηνωμένο Βασίλειο δύναται να γνωστοποιήσει την πρόθεσή του να μεταβεί στο τρίτο στάδιο πριν την 1η Ιανουαρίου 1998.

2. Τα σημεία 3 έως 9 εφαρμόζονται αν το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποιήσει στο Συμβούλιο ότι δεν προτίθεται να μεταβεί στο τρίτο στάδιο.

3. Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμπεριλαμβάνεται στην πλειοψηφία των κρατών μελών τα οποία πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 109 Ι παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση και παράγραφος 3, πρώτη περίπτωση της παρούσας συνθήκης.

4. Το Ηνωμένο Βασίλειο διατηρεί τις εξουσίες του στον τομέα της νομισματικής πολιτικής σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία.

5. Το άρθρο 3 Α παράγραφος 2, το άρθρο 104 Γ παράγραφοι 1, 9 και 11, το άρθρο 105 παράγραφοι 1 έως 5, το άρθρο 105 Α, τα άρθρα 107, 108, 108 Α και 109, το άρθρο 109 Α, παράγραφοι 1 και 2 σημείο β) και το άρθρο 109 Α, παράγραφοι 4 και 5 της παρούσας συνθήκης δεν ισχύουν για το Ηνωμένο Βασίλειο. Στις διατάξεις αυτές, η αναφορά στην Κοινότητα ή τα κράτη μέλη δεν περιλαμβάνει το Ηνωμένο Βασίλειο, η δε αναφορά στις εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν περιλαμβάνει την Τράπεζα της Αγγλίας.

6. Το άρθρο 109 Ε παράγραφος 4, το άρθρο 109 Η και το άρθρο 109 Θ της παρούσας συνθήκης, εξακολουθούν να ισχύουν για το Ηνωμένο Βασίλειο. Το άρθρο 109 Γ παράγραφος 4 και το άρθρο 109 Μ ισχύουν για το Ηνωμένο Βασίλειο σαν να είχε προβλεφθεί παρέκλιση.

7. Το δικαίωμα ψήφου του Ηνωμένου Βασιλείου αναστέλλεται όσον αφορά τις πράξεις του Συμβουλίου που αναφέρονται στα άρθρα τα οποία απαριθμούνται στο σημείο 5 του παρόντος πρωτοκόλλου. Για τον σκοπό αυτόν, οι σταθμισμένες ψήφοι του Ηνωμένου Βασιλείου εξαιρούνται από οποιοδήποτε υπολογισμό της ειδικής πλειοψηφίας σύμφωνα με το άρθρο 109 Κ παράγραφος 5 της παρούσας συνθήκης.

Το Ηνωμένο Βασίλειο επίσης δεν έχει δικαίωμα συμμετοχής στον διορισμό του Προέδρου, της Αντιπροέδρου και των άλλων μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σύμφωνα με το άρθρο 109 Α παράγραφος 2 σημείο β) και το άρθρο 109 Α παράγραφος 1 της παρούσας συνθήκης.

8. Τα άρθρα 3, 4, 6 και 7, το άρθρο 9.2, το άρθρο 10.1 και 10.3, το άρθρο 11.2, το άρθρο 12.1 τα άρθρα 14, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 26, 27, 30, 31, 32, 33, 34, 50 και 52 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας («καταστατικό») δεν ισχύουν για το Ηνωμένο Βασίλειο.

Στα άρθρα αυτά, οι αναφορές στην Κοινότητα ή τα κράτη μέλη δεν περιλαμβάνουν το Ηνωμένο Βασίλειο και οι αναφορές στις εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν περιλαμβάνουν την Τράπεζα Αγγλίας.

Στα άρθρα 10.3 και 30.2 του καταστατικού οι αναφορές στο «εγγεγραμμένο κεφάλαιο της ΕΚΤ», δεν περιλαμβάνουν το κεφάλαιο το οποίο καλύπτει η Τράπεζα Αγγλίας.

9. Το άρθρο 109 Α παράγραφος 3 της συνθήκης και τα άρθρα 44 έως 48 του καταστατικού εφαρμόζονται, ανεξάρτητα αν υπάρχει ή όχι κράτος μέλος με παρέκλιση, υπό τις ακόλουθες τροποποιήσεις:

α) Στο άρθρο 44, η αναφορά, στα καθήκοντα της ΕΚΤ και του ΕΝΙ περιλαμβάνει και τα καθήκοντα τα οποία πρέπει να συνεχίσουν να ασκούνται κατά το τρίτο στάδιο, λόγω τυχόν αποφασών του Ηνωμένου Βασιλείου να μην μεταβεί στο στάδιο αυτό.

β) Παράλληλα προς τα καθήκοντα τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 47, η ΕΚΤ παρέχει συμβουλές και συμβάλλει στην προετοιμασία των αποφάσεων του Συμβουλίου σχετικά με το Ηνωμένο Βασίλειο που λαμβάνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του σημείου 10, στοιχείο α) και γ) του παρόντος πρωτοκόλλου.

γ) Η Τράπεζα της Αγγλίας καταβάλλει το μεριδίό της στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο της ΕΚΤ προς κάλυψη των δαπανών λειτουργίας της, στην ίδια βάση όπως και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με παρέκλιση.

10. Αν το Ηνωμένο Βασίλειο δεν μεταβεί στο τρίτο στάδιο, μπορεί να τροποποιήσει τη

γνωστοποίηση του οπισθεδήσασε μετά την έναρξη αυτού του σταδίου. Στην περίπτωση αυτή: α) Το Ηνωμένο Βασίλειο δικαιούται να μεταβεί στο τρίτο στάδιο εφόσον πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις. Το Συμβούλιο, απήσει του Ηνωμένου Βασιλείου και υπό τους όρους και με τη διαδικασία που καθορίζονται στο άρθρο 109 Κ παράγραφος 2 της παρούσας συνθήκης, αποφασίζει εάν το εν λόγω κράτος μέλος πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις. β) Η Τράπεζα της Αγγλίας καταβάλλει το μερίδιο του εγγεγραμμένου κεφαλαίου, μεταβιβάζει στην ΕΚΤ τα περιουσιακά στοιχεία σε συνάλλαγμα και συνεισφέρει στα αποθεματικά της στην ίδια βάση όπως και η εθνική κεντρική τράπεζα κράτους μέλους η παρέκκλιση του οποίου έχει καταργηθεί.

γ) Το Συμβούλιο, υπό τους όρους και με τη διαδικασία που καθορίζονται στο άρθρο 109 Α παράγραφος 5 της παρούσας συνθήκης, λαμβάνει όλες τις απαιτούμενες αποφάσεις ώστε να υποπέσει το Ηνωμένο Βασίλειο να μεταβεί στο τρίτο στάδιο. Εάν το Ηνωμένο Βασίλειο μεταβεί στο τρίτο στάδιο σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος σημείου, τα σημεία 3 έως 9 του παρόντος πρωτοκόλλου παύουν να ισχύουν. 11. Παρά τις διατάξεις του άρθρου 104 και του άρθρου 109 Ε παράγραφος 3 τις παρούσας συνθήκης και του άρθρου 21.1 του καταστατικού, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου μπορεί να διατηρήσει την ευχέρεια «Ways and Means» έναντι της Τράπεζας της Αγγλίας εφόσον το Ηνωμένο Βασίλειο δεν μπορεί να μεταβεί στο τρίτο στάδιο.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΔΑΝΙΑ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,
ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να διευθετήσουν σύμφωνα με τους γενικούς στόχους της παρούσας συνθήκης ορισμένα υφιστάμενα ειδικά προβλήματα,
ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι, το Σύνταγμα της Δανίας περιλαμβάνει 3 άταξη η οποία δύναται να καταστήσει αναγκαία τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος στη Δανία ποσειμένου η χώρα αυτή να συμμετάσχει στο τρίτο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης,
ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις που προσαρτώνται στην συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

1. Η Δανική κυβέρνηση γνωστοποιεί στο Συμβούλιο τη θέση της για τη συμμετοχή στο τρίτο στάδιο, πρώτου του Συμβουλίου προβεί στην εκτίμησή του σύμφωνα με το άρθρο 109 Α παράγραφος 2 της παρούσας συνθήκης.
2. Εάν η Δανία γνωστοποιήσει ότι δεν θα συμμετάσχει στο τρίτο στάδιο, εξαιρείται. Το αποτέλεσμα της εξαιρέσεως αυτής είναι ότι όλα τα άρθρα και οι διατάξεις της συνθήκης και του καταστατικού του ΕΣΚΤ που αφορούν παρεκκλίσεις ισχύουν έναντι της Δανίας.
3. Σε αυτή την περίπτωση, η Δανία δεν συμπεριλαμβάνεται στην πλειοψηφία των κρατών μελών που πληρούν τους απαραίτητους όρους οι οποίοι αναφέρονται στο άρθρο 109 Α παράγραφος 2 δεύτερη περίπτωση και παράγραφος 3 πρώτη περίπτωση της παρούσας συνθήκης.

4. Όσον αφορά την κατάργηση της εξαιρέσεως, η διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 109 Κ παράγραφος 2 τίθεται σε εφαρμογή μόνον εάν το ζητήσει η Δανία.
5. Σε περίπτωση κατάργησης του καθεστώτος εξαιρέσεως, παύουν να ισχύουν οι διατάξεις του παρόντος πρωτοκόλλου.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΓΙΑ ΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,
ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να λάβουν υπόψη ένα ιδιαίτερο σημείο που αφορά τη Γαλλία.
ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις που προσαρτώνται στη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

Η Γαλλία διατηρεί το προνόμιο της έκδοσης νομισμάτων στα υπερπόντια εδάφη της σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής της νομοθεσίας και είναι αποκλειστικά αρμόδια για τον καθορισμό της ισοτιμίας του φράγκου Γαλλικών Αποικιών Ειρηνικού (CFF franc).

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,
ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι ένδεκα κράτη μέλη, δηλαδή το Βασίλειο του Βελγίου, το Βασίλειο της

Δανίας, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η Ελληνική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Ισπανίας, η Γαλλική Δημοκρατία, η Ιρλανδία, η Ιταλική Δημοκρατία, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και η Πορτογαλική Δημοκρατία, επιθυμούν να συνεχίσουν το δρόμο που χάραξε ο Κοινωνικός Χάρτης του 1989. Οι συνήψαν προς το σκοπό αυτό συμφωνία μεταξύ τους ότι η συμφωνία αυτή προσαρτάται στο παρόν πρωτόκολλο. Ότι το παρόν πρωτόκολλο καθώς και η προαναφερμένη συμφωνία δεν θίγουν τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης, ιδίως όσες αφορούν την κοινωνική πολιτική η οποία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του κοινοτικού κεκτημένου.

1) Συμφωνούν να εξουσιοδοτήσουν τα ένδεκα αυτά κράτη μέλη να κάνουν χρήση των οργάνων των διαδικασιών των μηχανισμών της συνθήκης, προκειμένου να λάβουν και να εφαρμόσουν στο βαθμό που τους αφορούν τις πράξεις και αποφάσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση της ανωτέρω συμφωνίας.

2) Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας δεν συμμετέχει στις διαβουλεύσεις και την έγκριση από το Συμβούλιο των προτάσεων της Επιτροπής που υποβάλλονται βάσει του παρόντος πρωτοκόλλου και της προαναφερμένης συμφωνίας.

Κατά παρέκκλιση του άρθρου 148 παράγραφος 2 της συνθήκης, οι πράξεις του Συμβουλίου που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος πρωτοκόλλου και οι οποίες πρέπει να εγκρίνονται με ειδική πλειοψηφία, εγκρίνονται εφόσον έχουν συγκεντρωθεί τουλάχιστον οκτώ τέσσερις ψήφους. Για τις πράξεις του Συμβουλίου που πρέπει να εγκρίνονται με ομοφωνία, καθώς και για εκείνες που συνιστούν τροποποίηση της πρότασης της Επιτροπής, απαιτείται συμφωνία των μελών του Συμβουλίου, πλην του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας.

Οι πράξεις που εκδίδονται από το Συμβούλιο, καθώς και οι τυχόν δημοσιονομικές επιπτώσεις πλην των διοικητικών εξόδων για τα όργανα, δεν εφαρμόζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας.

3) Το παρόν πρωτόκολλο προσαρτάται στη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΠΟΥ ΣΥΝΑΠΤΕΤΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΠΛΗΝ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Τα υπογράφοντα ένδεκα ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ, δηλαδή το Βασίλειο του Βελγίου, το Βασίλειο της Δανίας, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η Ελληνική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Ισπανίας, η Γαλλική Δημοκρατία, η Ιρλανδία, η Ιταλική Δημοκρατία, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και η Πορτογαλική Δημοκρατία, τα οποία εφεξής καλούνται «κράτη μέλη»,
ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να εφαρμόσουν τον Κοινωνικό Χάρτη του 1989 βάσει του «κοινοτικού κεκτημένου»,
ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ το πρωτόκολλο για την κοινωνική πολιτική:
ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις:

Άρθρο 1

Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη έχουν ως στόχο να προωθήσουν την απασχόληση, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, την παροχή της κατάλληλης κοινωνικής προστασίας, τον κοινωνικό διάλογο και την ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων που θα επιτρέψουν ένα υψηλό και διαρκές επίπεδο απασχόλησης και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Προς τούτο, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη εφαρμόζουν μέτρα στα οποία λαμβάνεται υπόψη η ποικιλομορφία των εθνικών πρακτικών, ιδιαίτερος στον τομέα των συμβατικών σχέσεων, καθώς και η ανάγκη να διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της Κοινότητας.

Άρθρο 2

1. Προκειμένου να υλοποιηθεί τους στόχους του άρθρου 1, η Κοινότητα υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των προαναφερθέντων κρατών μελών στους ακόλουθους τομείς:
- βελτίωση, ιδιαίτερος, του περιβάλλοντος εργασίας, με σκοπό την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων,
- συνθήκες εργασίας,
- ενημέρωση και διαβούλευση με τους εργαζομένους,

- ιερότητα ανδρών και γυναικών όσον αφορά τις ευκαιρίες τους στην αγορά εργασίας και τη μεταχείριση κατά την εργασία.
- επαγγελματική ένταξη των ατόμων που αποκλείονται από την αγορά εργασίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 127 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, που εφεξής καλείται «συνθήκη».

2. Για το σκοπό αυτό, το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίζει, μέσω οδηγιών, τις ελάχιστες προδιαγραφές οι οποίες εφαρμόζονται σταδικά, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών και των τεχνικών ρυθμιστικών, οικονομικών και νομικών εξαντασμών, οι οποίοι θα παρεμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
Το Συμβούλιο αποφασίζει κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 189 Γ της συνθήκης και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.
3. Ωστόσο, το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία μετά από πρόταση της Επιτροπής και από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή στους ακόλουθους τομείς:

- κοινωνική ασφάλεια και κοινωνική προστασία των εργαζομένων,
  - προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας,
  - εκτροπή της και συλλογική υπεράσπιση των συμφερόντων των εργαζομένων και των εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένης και της συμμετοχής των εργαζομένων στη διαχείριση, με την επιφύλαξη της παραγράφου 6,
  - συνθήκες απασχόλησης των υπηκόων των τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος της Κοινότητας,
  - χρηματικές συνεισφορές με στόχο την προώθηση της απασχόλησης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων περί του Κοινωνικού Ταμείου.
4. Τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέσουν στους κοινωνικούς εταίρους, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το ζητήσουν από κοινού, την εφαρμογή των οδηγιών που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή των παραγράφων 2 και 3.
Σε αυτή την περίπτωση, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να εξασφαλίζει ότι, το αργότερο κατά την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να μεταφερθεί μια οδηγία σύμφωνα με το άρθρο 189, οι κοινωνικοί εταίροι έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα σε συμβατική βάση, ενώ παράλληλα το κράτος μέλος έχει την υποχρέωση να θεσπίζει τις αναγκαίες διατάξεις ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή σε θέση να εξασφαλίζει τα αποτελέσματα που επιβάλλονται από την εν λόγω οδηγία.
5. Οι διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν κωλύουν την εκ μέρους των κρατών μελών διατήρηση ή θέσπιση, μέτρων ενισχυμένης προστασίας τα οποία θα είναι σύμφωνα με τη συνθήκη.
6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στις αμοιβές, στο δικαίωμα του συνταξιοδοτηθεί, στο δικαίωμα απεργίας ή στο δικαίωμα της απεργίας (λοκ-άουτ).

Άρθρο 3

1. Η Επιτροπή έχει καθήκον να προωθεί τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους σε κοινωνικό επίπεδο και να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνεται ο διάλογος μεταξύ τους, μεριμνώντας ώστε η υποστήριξη της να παρέχεται ισορροπημένα προς όλα τα μέρη.
2. Για το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή, πριν υποβάλει προτάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τους ενδεχόμενους προσανατολισμούς μιας κοινοτικής δράσης.
3. Εάν η Επιτροπή, μετά από αυτές τις διαβουλεύσεις, κρίνει ότι η συγκεκριμένη κοινοτική δράση πρέπει να αναληφθεί, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με το περιεχόμενο της μελετωμένης πρότασης. Οι κοινωνικοί εταίροι διατυπώνουν γνώμη ή, ανολόγως των περιπτώσεων, σύσταση, την οποία διαβιβάζουν στην Επιτροπή.
4. Κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων αυτών, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να πληροφορηθούν την Επιτροπή ότι επιθυμούν να θέσουν σε λειτουργία τη διαδικασία του άρθρου 4. Η διάρκεια της διαδικασίας αυτής δεν μπορεί να υπερβεί τους 9 μήνες, εκτός εάν οι ενδιαφερόμενοι κοινωνικοί εταίροι ή η Επιτροπή αποφασίσουν από κοινού την παράταση της.

Άρθρο 4

1. Ο διάλογος μεταξύ κοινωνικών εταίρων σε κοινοτικό επίπεδο μπορεί να οδηγήσει, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το επιθυμούν, στη σύναψη των συμβατικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων

των των συμφωνιών.

2. Οι συμφωνίες που συνάπτονται σε κοινοτικό επίπεδο υλοποιούνται, είτε σύμφωνα με τις διαδικασίες και πρακτικές των ενδιαφερομένων κοινωνικών εταίρων και κρατών μελών, είτε, σε τομείς που εμπίπτουν στο άρθρο 2, όταν το ζητούν από κοινού τα υπογράφοντα μέρη, με απόφαση του Συμβουλίου που λαμβάνεται μετά από πρόταση της Επιτροπής.
Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, εκτός εάν η εν λόγω συμφωνία περιέχει μία ή περισσότερες διατάξεις σχετικές με τομέα από τους αναφερόμενους στο άρθρο 2 παράγραφος 3, οπότε αποφασίζει με ομοφωνία.

Άρθρο 5

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου 1 και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της συνθήκης, η Επιτροπή προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και διευκολύνει το συντονισμό της δράσης τους στους τομείς της κοινωνικής πολιτικής που υπάγονται στην παρούσα συμφωνία.

Άρθρο 6

1. Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ίσης αμοιβής για ίδια εργασία μεταξύ ανδρών και γυναικών.
2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως αμοιβή νοούνται, οι συνθήκες βασικοί ή κατώτατοι μισθοί ή αποδοχές, και όλα τα άλλα οφέλη που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα, σε χρήματα ή σε είδος, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, λόγω της σχέσεως εργασίας. Η ισότητα των αμοιβών, χωρίς διακρίσεις φύλου, συνεπάγεται:

- α) ότι η αμοιβή που παρέχεται για όμοια εργασία αμειβόμενη με το κομμάτι καθορίζεται με βάση την ίδια μονάδα μετρήσεως,
  - β) ότι η αμοιβή που παρέχεται για εργασία αμειβόμενη με την ώρα είναι η ίδια για όμοια θέση εργασίας.
3. Το παρόν άρθρο δεν κωλύει την εκ μέρους των κρατών μελών διατήρηση ή θέσπιση μέτρων που προβλέπουν ειδικά ευεργετήματα για τη διευκόλυνση της άσκησης μιας επαγγελματικής δραστηριότητας από τις γυναίκες ή για την πρόληψη ή αντιστάθμιση μειονεκτημάτων στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Άρθρο 7

Η Επιτροπή καταρτίζει κάθε χρόνο έκθεση για τις εξελίξεις όσον αφορά την υλοποίηση των στόχων του άρθρου 1, συμπεριλαμβανομένης της δημογραφικής κατάστασης στην Κοινότητα. Διαβιβάζει την έκθεση αυτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.
Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να καλέσει την Επιτροπή να εκπονήσει εκθέσεις για ιδιαίτερα προβλήματα που αφορούν την κοινωνική κατάσταση.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ

1. Δήλωση για το άρθρο 2 παράγραφος 2
Τα ένδεκα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη σημειώνουν ότι, κατά τις συζητήσεις για το άρθρο 2, παράγραφος 2 της παρούσας συμφωνίας, συμφωνήθηκε ότι η Κοινότητα, με τον καθορισμό των ελάχιστων απαιτήσεων για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, δεν προτίθεται να δημιουργήσει αδικαιολόγητες εκ των περιστάσεων διακρίσεις όσον αφορά τους εργαζομένους στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

2. Δήλωση για το άρθρο 4 παράγραφος 2
Τα ένδεκα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη δηλώνουν ότι ο πρώτος τρόπος εφαρμογής των συμφωνιών μεταξύ κοινωνικών εταίρων σε κοινοτικό επίπεδο, στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 4 παράγραφος 2, θα είναι η ανάπτυξη του περιεχομένου των συμφωνιών αυτών, με συλλογική διαπραγμάτευση και σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν σε κάθε κράτος μέλος, και, συνεπώς, αυτός ο τρόπος εφαρμογής δεν συνεπάγεται υποχρέωση για τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν άμεσα εν λόγω συμφωνίες ή να εκπονήσουν κανόνες μεταγραφής τους, ούτε υποχρέωση να τροποποιούν τις ισχύουσες εσωτερικές διατάξεις για να διευκολύνουν την εφαρμογή τους.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η Ένωση έχει θέσει ως στόχο της την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής προόδου, ιδίως με την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι στο άρθρο 2 της συνθήκης περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και η αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών, και ότι η ενίσχυση της οικονομικής συνοχής αποτελεί μία από τις δράσεις της Κοινότητας που απαριθμούνται στο άρθρο 3 της συνθήκης.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι οι διατάξεις του τίτλου XIV περί οικονομικής και κοινωνικής συνοχής ως σύνολο αποτελούν τη νομική βάση για τη σταθεροποίηση και περαιτέρω ανάπτυξη της δράσης της Κοινότητας στον τομέα της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ενός νέου ταμείου.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι οι διατάξεις του τρίτου μέρους, τίτλος XII για τα διευρωπαϊκά δίκτυα και τίτλος XVI για το περιβάλλον, προβαίνουν την ίδρυση Ταμείου Συνοχής πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1993.

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ την πεποίθησή τους ότι η πορεία προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση θα συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη όλων των κρατών μελών,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι προβλέπεται διπλασιασμός των πόρων των κοινοτικών διαρθρωτικών ταμείων σε πραγματικές τιμές από το 1987 έως το 1993, πράγμα το οποίο συνεπάγεται μεταφορές πόρων ευρείας κλίμακας, ιδίως κατ' αναλογία προς το ΑΕΠ των λιγότερο ευημερούντων κρατών μελών,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων δανείζει μεγάλα και διαρκώς αυξανόμενα ποσά υπέρ των πιο φτωχότερων περιοχών,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ την επιθυμία για μεγαλύτερη ελαστικότητα των διαδικασιών χορήγησης των πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ την επιθυμία να διαφοροποιηθούν τα επίπεδα της κοινοτικής συμμετοχής σε προγράμματα και σχέδια σε ορισμένες χώρες,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ την πρόταση να λαμβάνεται περισσότερο υπόψη η σχετική ευημερία των κρατών μελών, στα πλαίσια του συστήματος των ιδίων πόρων,

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής έχει ζωτική σημασία για την ακεραία ανάπτυξη και σταθερή επιτυχία της Κοινότητας και υπογραμμίζουν τη σημασία της συνυπαγωγής της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στα άρθρα 2 και 3 της συνθήκης,

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ την πεποίθησή τους ότι τα διαρθρωτικά ταμεία πρέπει να εξακολουθήσουν να αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την υλοποίηση των στόχων της Κοινότητας στον τομέα της συνοχής,

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ την πεποίθησή τους ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων πρέπει να εξακολουθήσει να διαθέτει το μεγαλύτερο μέρος των πόρων της στην προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και δηλώνουν ότι είναι διατεθειμένοι να αναθεωρούν τις κεφαλαιακές ανάγκες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, όποτε καθίσταται αναγκαίο για το σκοπό αυτό,

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ την ανάγκη να γίνει διεξοδική αξιολόγηση της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας των διαρθρωτικών ταμείων το 1992 και να επανεξεταστεί, με την ευκαιρία αυτή, το πρόβλημα μέγεθος των ταμείων αυτών, έχοντας υπόψη τους στόχους της Κοινότητας στον τομέα της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής,

ΣΗΜΦΩΝΟΥΝΤΑΣ ότι το Ταμείο Συνοχής, το οποίο πρέπει να ιδρυθεί πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1993, προβαίνει χρηματοδοτική συμβολή της Κοινότητας σε σχέδια για το περιβάλλον και τα διευρωπαϊκά δίκτυα στα κράτη μέλη στα οποία το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι χαμηλότερο από το 80% του κοινοτικού μέσου όρου, τα οποία διαθέτουν πρόγραμμα με στόχο την εκπαίδευση των όρων της οικονομικής συγκύκλισης όπως ορίζονται στο άρθρο 104 Γ της συνθήκης,

ΔΗΛΩΝΟΥΝΤΑΣ την πρόθεσή τους να δώσουν μεγαλύτερη περιθώρια ελαστικότητας όσον αφορά τη διάθεση πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία για ειδικές ανάγκες που δεν καλύπτονται από τις σημερινές ρυθμίσεις των διαρθρωτικών ταμείων,

ΔΗΛΩΝΟΥΝΤΑΣ ότι είναι διατεθειμένοι να διαφοροποιούν τα επίπεδα συμμετοχής της Κοινότητας στα προγράμματα και σχέδια των διαρθρωτικών ταμείων, ούτως ώστε να αποφευχθούν οι υπερβολικές αυξήσεις των δημοσιονομικών δαπανών των λιγότερο ευημερούντων κρατών μελών,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΝΤΑΣ την ανάγκη τακτικής παρακολούθησης της πρόόδου προς την υλοποίηση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και δηλώνουν ότι διατίθενται να μελετήσουν όλα τα αναγκαία για το σκοπό αυτό μέτρα,

ΔΗΛΩΝΟΥΝΤΑΣ την πρόθεσή τους να λάβουν περισσότερο υπόψη την ικανότητα συνεισφοράς κάθε κράτους μελους στο σύστημα των ιδίων πόρων και να εξετάσουν τρόπους διόρθωσης,

για τα λιγότερο ευημερούντα κράτη μέλη, των φθινόντων στοιχείων που υφίστανται στο σημερινό σύστημα ιδίων πόρων,

ΣΥΜΦΩΝΟΥΝΤΑΣ να προσαρτηθούν το παρόν πρωτόκολλο στη συνθήκη,

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ ΣΧΕΤΙΚΑ με την ακόλουθη διάταξη, που προσαρτάται στη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών διαβέβησαν κοινή οργανωτική δομή.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΕΝΟ ΣΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ ΣΧΕΤΙΚΑ με την ακόλουθη διάταξη, που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στις συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων:

Καμία διάταξη της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, των συνθηκών περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των συνθηκών και πράξεων που τροποποιούν ή συμπληρώνουν τις εν λόγω συνθήκες, δεν θίγει την εφαρμογή του άρθρου 40.3.3. του ιρλανδικού συντάγματος στην Ιρλανδία.

ΤΕΛΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

ΤΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ

1. Οι Συνδιασκεψείς των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών που συγκλήθηκαν στη Ρώμη στις 15 Δεκεμβρίου 1990 για να θετίσουν με κοινή συμφωνία τις τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας εν όψει της πραγματοποίησης της Πολιτικής Ένωσης και εν όψει των τελικών σταδίων της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, καθώς και οι Συνδιασκεψείς που συγκλήθηκαν στις Βρυξέλλες στις 3 Φεβρουαρίου 1992 με σκοπό να επιφέρουν στις συνθήκες για την ίδρυση αντίστοιχα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και τροποποιήσεις που συνεπάγονται οι μελετώμενες τροποποιήσεις της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, εξέδωσαν τα ακόλουθα κείμενα:

I. Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση

II. Πρωτόκολλα

1. Πρωτόκολλο σχετικά με ορισμένες διατάξεις για την απόκτηση ακινήτων στη Δανία
2. Πρωτόκολλο σχετικά με το άρθρο 119 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
3. Πρωτόκολλο για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας
4. Πρωτόκολλο σχετικά με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος
5. Πρωτόκολλο σχετικά με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος
6. Πρωτόκολλο σχετικά με τα κριτήρια συγκύκλισης που αναφέρονται στο άρθρο 109 I της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
7. Πρωτόκολλο περί των προνομιών και ασυλών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
8. Πρωτόκολλο σχετικά με τη Δανία
9. Πρωτόκολλο σχετικά με την Πορτογαλία
10. Πρωτόκολλο για τη μετάβαση στο τρίτο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης
11. Πρωτόκολλο για ορισμένες διατάξεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας
12. Πρωτόκολλο σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη Δανία
13. Πρωτόκολλο για τη Γαλλία
14. Πρωτόκολλο σχετικά με την κοινωνική πολιτική, στο οποίο προσαρτάται συμφωνία η οποία έχει συναφθεί μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εξαιρέσει του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, στην οποία επισυνάπτονται δύο

- δηλώσεις
15. Πρωτόκολλο σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή
  16. Πρωτόκολλο σχετικά με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών
  17. Πρωτόκολλο προσαρτημένο στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στις συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
  - Οι Συνδιασκέψεις συμφώνησαν ότι τα πρωτόκολλα που αναφέρονται στα σημεία 1 έως 16 ανωτέρω θα προσαρτηθούν στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ότι το πρωτόκολλο που αναφέρεται στο σημείο 17 ανωτέρω θα προσαρτηθεί στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στις συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
  2. Κατά την υπογραφή των καμένων αυτών, οι Συνδιασκέψεις ενέκριναν τις δηλώσεις που απαριθμούνται κατωτέρω και προσαρτώνται στην παρούσα τελική πράξη.

III. Δηλώσεις

1. Δήλωση για την πολιτική άμυνα, την ενέργεια και τον τουρισμό
2. Δήλωση για την ιδιγένεια κράτους μέλους
3. Δήλωση σχετικά με το τρίτο μέρος, τίτλοι III και VI, της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
4. Δήλωση σχετικά με το τρίτο μέρος, τίτλος VI, της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
5. Δήλωση σχετικά με τη νομισματική συνεργασία με τις τρίτες χώρες
6. Δήλωση σχετικά με τις νομισματικές σχέσεις με τη Δημοκρατία του Αγίου Μαρίνου, το κράτος του Βατικανού και το Πριγκιπάτο του Μονακό
7. Δήλωση σχετικά με το άρθρο 73 Δ της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
8. Δήλωση σχετικά με το άρθρο 109 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
9. Δήλωση σχετικά με το τρίτο μέρος, τίτλος XVI, της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
10. Δήλωση για τα άρθρα 109, 130 Ρ και 130 Ω της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
11. Δήλωση για την οδηγία της 24ης Νοεμβρίου 1988 (Εκτομίες)
12. Δήλωση για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης
13. Δήλωση σχετικά με το ρόλο των Εθνικών Κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση
14. Δήλωση σχετικά με τη διάσκεψη των Κοινοβουλίων
15. Δήλωση για τον αριθμό των μελών της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
16. Δήλωση για την ιεράρχηση των κοινοτικών πράξεων
17. Δήλωση σχετικά με το δικαίωμα της προέλασης στην πληροφόρηση
18. Δήλωση σχετικά με το εκτιμώμενο κόστος των προτάσεων της Επιτροπής
19. Δήλωση σχετικά με την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου
20. Δήλωση σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων των κοινοτικών μέτρων στο περιβάλλον
21. Δήλωση σχετικά με το Ελεγκτικό Συνέδριο
22. Δήλωση για την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
23. Δήλωση σχετικά με τη συνεργασία με τις φιλανθρωπικές οργανώσεις
24. Δήλωση σχετικά με την προστασία των ζώων
25. Δήλωση σχετικά με την αντιπροσώπευση των συμφερόντων των υπερπόντιων χωρών και εδαφών που αναφέρονται στο άρθρο 227 παράγραφοι 3 και 5, στοιχεία α) και β) της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
26. Δήλωση σχετικά με τις εξόχως απόκεντρες περιοχές της Κοινότητας
27. Δήλωση για την ψηφοφορία στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας
28. Δήλωση για τους πρακτικούς διακανονισμούς στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας
29. Δήλωση για τη χρήση γλωσσών στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας
30. Δήλωση για τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση
31. Δήλωση σχετικά με το άσυλο
32. Δήλωση σχετικά με την αστυνομική συνεργασία
33. Δήλωση σχετικά με τις διαφορές μεταξύ της ΕΚΤ και του ΕΝΙ, αφενός, και των υπαλλήλων τους, αφετέρου

Έγινε στο Μάαστριχτ, στις 7 Φεβρουαρίου χίλια εννιακόσια ενενήντα δύο.

ΔΗΛΩΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΜΥΝΑ, ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Η Συνδιάσκεψη δηλώνει ότι το θέμα της εισαγωγής στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας τίτλων σχετικών με τους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 3 σημείο γ) της εν λόγω συνθήκης, θα εξεταστεί, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο Ν παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, με βάση έκθεση που η Επιτροπή θα υποβάλει στο Συμβούλιο το αργότερο το 1996.

Η Επιτροπή δηλώνει ότι η κοινοτική δράση στους τομείς αυτούς θα αναπτυχθεί με βάση τις υφιστάμενες διατάξεις των συνθηκών για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

ΔΗΛΩΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ

Η Συνδιάσκεψη δηλώνει ότι, όταν στην συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας γίνεται αναφορά στους υπηκόους των κρατών μελών, το θέμα του εάν ένα άτομο έχει την ιδιγένεια κράτους μέλους ρυθμίζεται αποκλειστικά και μόνο από τη νομοθεσία του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Τα κράτη μέλη μπορούν να δηλώσουν, πληροφορικά, ποια άτομα πρέπει να θεωρούνται ως υπήκοοί τους για τους σκοπούς της Κοινότητας, με δήλωση που θα καταθέτουν στην Προεδρία, μπορούν ενδεχομένως να τροποποιήσουν τη δήλωσή τους.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΤΙΤΛΟΙ ΙΙΙ ΚΑΙ VI, ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η Συνδιάσκεψη βεβαιώνει ότι, για την εφαρμογή των διατάξεων του τρίτου μέρους, τίτλος ΙΙΙ, κεφάλαιο 4, για τα κεφάλαια και τις πληροφορίες, και τίτλος VI, για την οικονομική και νομισματική πολιτική, της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, συνεχίζεται η συνήθης πρακτική, να συνέχεται το Συμβούλιο με την σύνθεση Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 109 Ι, παράγραφοι 2 έως 4 και του άρθρου 109 Κ, παράγραφος 2.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ, ΤΙΤΛΟΣ VI, ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η Συνδιάσκεψη βεβαιώνει ότι ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου καλεί τους Υπουργούς Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας να συμμετέχουν στις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου όταν συζητούνται θέματα σχετικά με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Η Συνδιάσκεψη βεβαιώνει ότι η Κοινότητα επιδιώκει να συμβάλει στη σταθερότητα των διεθνών νομισματικών σχέσεων. Για το σκοπό αυτό, η Κοινότητα είναι διατεθειμένη να συνεργάζεται με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και με τις μη ευρωπαϊκές χώρες με τις οποίες διατηρεί στενές οικονομικές σχέσεις.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΙΝΟΥ, ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ

ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΙΓΚΙΠΑΤΟ ΤΟΥ ΜΟΝΑΚΟ

Η Συνδιάσκεψη συμφωνεί ότι οι υπάρχουσες νομισματικές σχέσεις μεταξύ Ιταλίας, Αγίου Μαρίνου και Βατικανού και μεταξύ Γαλλίας και Μονακό δεν θίγονται από την παρούσα συνθήκη μέχρις ότου καθιερωθεί το ΕCU ως ενιαίο νόμισμα της Κοινότητας.

Η Κοινότητα αναλαμβάνει την υποχρέωση να διευκολύνει τις αναδιαπραγματεύσεις των υφιστάμενων διακανονισμών στον αναγκαίο βαθμό συνεπεία της καθιέρωσης του ΕCU ως ενιαίου νομίσματος.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 73 Δ

ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η Συνδιάσκεψη επιβεβαιώνει ότι το δικαίωμα των κρατών μελών να εφαρμόζουν τις οικείες

διατάξεις της φορολογικής τους νομοθεσίας όπως αναφέρεται στο άρθρο 73 Δ, παράγραφος 1, σημείο α) της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ισχύει μόνο όσον αφορά τις διατάξεις οι οποίες ισχύουν στο τέλος του 1993.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 109 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η Συνδιάσκεψη τονίζει ότι ο όρος «τυπική συμφωνία» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 109, παράγραφος 1, δεν αποβλέπει στη δημιουργία μιας νέας κατηγορίας διεθνών συμφωνιών κατά την έννοια του κοινοτικού δικαίου.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ, ΤΙΤΛΟΣ XVI, ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η Συνδιάσκεψη θεωρεί ότι, λόγω της αυξανόμενης σπουδαιότητας που αποκτά η διαφύλαξη της φύσης σε εθνικό, κοινοτικό και διεθνές επίπεδο, η Κοινότητα οφείλει, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων που διαθέτει, δυνάμει των διατάξεων του τίτλου XVI του τρίτου μέρους, της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες απαιτήσεις του τομέα αυτού.

ΔΗΛΩΣΗ

ΓΙΑ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 109, 130 Ρ ΚΑΙ 130 Ω
ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η Συνδιάσκεψη θεωρεί ότι οι διατάξεις του άρθρου 109, παράγραφος 5, του άρθρου 130 Ρ, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, και του άρθρου 130 Ω, δεν θίγουν τις αρχές που απορρέουν από την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση ΑΕΤΡ.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ ΤΗΣ 24ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1988 (ΕΚΠΟΜΠΕΣ)

Η Συνδιάσκεψη δηλώνει ότι οι τροποποιήσεις της κοινοτικής νομοθεσίας δεν δύνανται να θίξουν τις παρεκκλίσεις που χορηγήθηκαν στην Ισπανία και στην Πορτογαλία, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1989, σύμφωνα με την οδηγία του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 1988, σχετικά με τον περιορισμό των εκπομπών στην ατμόσφαιρα ορισμένων ρυθμών από μεγάλες εγκαταστάσεις καύσης.

ΔΗΛΩΣΗ

ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η Συνδιάσκεψη συμφωνεί ότι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης θα συνεχίσει να χρηματοδοτείται από εθνικές συνεισφορές, σύμφωνα με τις υφιστάμενες διατάξεις.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η Συνδιάσκεψη θεωρεί ότι είναι σημαντικό να ενθαρρυνθεί η μεγαλύτερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να ενταθεί η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Στη συνάρτηση αυτή, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών μεριμνούν μεταξύ άλλων ώστε τα εθνικά κοινοβούλια να έχουν εγκαίρως στη διάθεσή τους τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής ώστε να ενημερώνονται και ενδεχομένως να τις εξετάζουν.

Η Συνδιάσκεψη κρίνει, ότι είναι σημαντικό να ενταθούν οι επαφές μεταξύ εθνικών κοινοβουλίων και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ιδίως με την εκατέρωθεν παροχή των κατάλληλων διευκολύνσεων και τη διοργάνωση τακτικών συναντήσεων μεταξύ κοινοβουλευτικών μελών που ενδιαφέρονται για τα ίδια θέματα.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΩΝ

Η Συνδιάσκεψη καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια να συνέρχονται όταν χρειάζεται ως Διάσκεψη των Κοινοβουλίων («Assises»).

Η Διάσκεψη των Κοινοβουλίων δίνει τη γνώμη της για τους γενικούς προσανατολισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των δικαιωμάτων των εθνικών κοινοβουλίων. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και ο Πρόεδρος της Επιτροπής υποβάλλουν έκθεση για την κατάσταση της Ένωσης σε κάθε

σύνοδο της Διάσκεψης των Κοινοβουλίων.

ΔΗΛΩΣΗ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Η Συνδιάσκεψη συμφωνεί ότι τα κράτη μέλη θα εξετάσουν τα θέματα που αφορούν τον αριθμό των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς και τον αριθμό των μελών της Επιτροπής στο τέλος του 1992, το αργότερο, με σκοπό να επιτευχθεί συμφωνία βάσει της οποίας θα καταστεί δυνατό να ορισθεί η αναγκαία νομική βάση για τον καθορισμό του αριθμού των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε δεδομένη στιγμή ενόψει των εκλογών του 1994. Οι αποφάσεις θα ληφθούν έχοντας ιδίως υπόψη την ανάγκη να καθοραθεί ο συνολικός αριθμός των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε μια διευρυμένη Κοινότητα.

ΔΗΛΩΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

Η Συνδιάσκεψη συμφωνεί ότι η διακυβερνητική Συνδιάσκεψη που θα συγκληθεί το 1996 θα εξετάσει σε ποιο βαθμό είναι δυνατόν να ανανεωθεί η κατάταξη των κοινοτικών πράξεων ώστε να καθορισθεί η πρότερη ιεράρχηση των διαφόρων κατηγοριών πράξεων.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Η Συνδιάσκεψη θεωρεί ότι η διαφάνεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων ενισχύει τη δημοκρατικότητα των οργάνων καθώς και την εμπιστοσύνη του κοινού προς το διοικητικό μηχανισμό. Γι' αυτό το λόγο, η Συνδιάσκεψη συνιστά να υποβάλει η Επιτροπή στο Συμβούλιο, το αργότερο το 1993, έκθεση σχετικά με μέτρα που αποσκοπούν να διευρύνουν την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες που διαβιβάζονται τα όργανα.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Συνδιάσκεψη σημειώνει ότι η Επιτροπή αναλαμβάνει την υποχρέωση, βασιζόμενη, ενδεχομένως, στις διαβουλεύσεις που κρίνει αναγκαίες και ενισχύοντας το σύστημα αξιολόγησης της κοινοτικής νομοθεσίας, να λαμβάνει υπόψη, όσον αφορά τις νομοθετικές της προτάσεις, το κόστος και το όφελος για τις δημόσιες αρχές των κρατών μελών και για το σύνολο των ενδιαφερομένων.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

1. Η Συνδιάσκεψη τονίζει ότι είναι θέμα ζωτικής σημασίας, για τη συνοχή και την ενότητα της διαδικασίας οικοδόμησης της Ευρώπης, η πλήρης και πιστή μεταφορά από τα κράτη μέλη στο εθνικό τους δίκαιο των κοινοτικών οδηγιών που τους απευθύνονται, μέσα στις προθεσμίες που τάσσονται από τις οδηγίες αυτές.

Επίσης, η Συνδιάσκεψη, αν και αναγνωρίζει ότι εναπείκται σε κάθε κράτος μέλος να καθορίζει τον καλύτερο τρόπο εφαρμογής των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, ανάλογα με τους δικούς του θεσμούς, το δικό του νομικό σύστημα και τις άλλες ιδιαίτερες συνθήκες του, στα πλαίσια ωστόσο των διατάξεων του άρθρου 189 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, θεωρεί ότι είναι θέμα ζωτικής σημασίας, για την καλή λειτουργία της Κοινότητας, να καταλήγουν τα μέτρα που λαμβάνονται στα διάφορα κράτη μέλη στην εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου με αποτελεσματικότητα και αυστηρότητα ισοδύναμη με την αποτελεσματικότητα και αυστηρότητα της εφαρμογής του οικείου εθνικού δικαίου.

2. Η Συνδιάσκεψη καλεί την Επιτροπή να μεριμνά, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων που της ανατέλει το άρθρο 155 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ώστε τα κράτη μέλη να τηρούν τις υποχρεώσεις τους. Καλεί την Επιτροπή να δημοσιεύει περιοδικά πλήρη έκθεση υπόψη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των κρατών μελών.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η Συνδιάσκεψη σημειώνει ότι η Επιτροπή στα πλαίσια των προτάσεών της, και τα κράτη μέλη

κοινωνική ανάπτυξη αυτών των περιοχών. Τα μέτρα αυτά πρέπει να αποβλέπουν ταυτόχρονα, στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και στην αναγνώριση της περιφερειακής πραγματικότητας, ώστε να μπορέσουν οι περιοχές αυτές να φτάσουν το μέσο οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο της Κοινότητας.

ΔΗΛΩΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η Συνδιάσκεψη συμφωνεί ότι τα κράτη μέλη θα αποφυγούν, κατά το δυνατόν, όσον αφορά τις αποφάσεις που απαιτούν ομοφωνία, να εμποδίζουν την λήψη ομόφωνης απόφασης όταν υπέρ της συγκεκριμένης απόφασης έχει συγκεντρωθεί ειδική πλειοψηφία.

ΔΗΛΩΣΗ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥΣ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η Συνδιάσκεψη συμφωνεί ότι ο καταμερισμός εργασιών μεταξύ Πολιτικής Επιτροπής και Επιτροπής των Μονίμων Αντιπροσώπων θα εξετασθεί αργότερα, όπως και οι πρακτικές λεπτομέρειες της συγχώνευσης της γραμματείας της πολιτικής συνεργασίας με τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και της συνεργασίας της τελευταίας με την Επιτροπή.

ΔΗΛΩΣΗ
ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΓΛΩΣΣΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η Συνδιάσκεψη συμφωνεί ότι ισχύει το γλωσσικό καθεστώς των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Για τις ανακοινώσεις COREU, η τρέχουσα πρακτική της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνεργασίας θα χρησιμοποιεί, προς το παρόν, ως υπόδειγμα.

Όλα τα κείμενα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας που υποβάλλονται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο ή εγκρίνονται από αυτά καθώς και όλα τα κείμενα προς δημοσίευση, μεταφράζονται αμέσως και ταυτόχρονα σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Κοινότητας.

ΔΗΛΩΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΥΤΙΚΟΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
Α. ΔΗΛΩΣΗ

Η Συνδιάσκεψη σημειώνει τις ακόλουθες δηλώσεις:
του Βελγίου, της Γερμανίας, της Ισπανίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, του Λουξεμβούργου, των Κάτω Χωρών, της Πορτογαλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας που είναι μέλη τόσο της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης για
ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΟΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΧΕΙΣΕΩΝ ΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΤΛΑΝΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ.

1. Τα κράτη μέλη της ΔΕΕ συμφωνούν ότι είναι ανάγκη να αναπτυχθεί μια αυθεντική ευρωπαϊκή ταυτότητα όσον αφορά την ασφάλεια και την άμυνα και να αναλάβει η Ευρώπη μεγαλύτερες ευθύνες για τα αμυντικά θέματα. Η ταυτότητα αυτή θα αναπτυχθεί προοδευτικά μέσω μιας βαθμιαίας διαδικασίας που θα περιλαμβάνει διαδοχικά στάδια. Η ΔΕΕ θα αποτελέσει αναπόσπαστο μέρος της ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα ενισχύει τη συμβολή στην αλληλεγγύη στα πλαίσια της Ατλαντικής Συμμαχίας. Τα κράτη μέλη της ΔΕΕ συμφωνούν να ενισχύσουν το ρόλο της ΔΕΕ, ενόψει μιας εν καιρώ προοπτικής για μια κοινή αμυντική πολιτική στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που θα μπορούσε να οδηγήσει εν καιρώ σε κοινή άμυνα συμβατή με εκείνη της Ατλαντικής Συμμαχίας.

2. Η ΔΕΕ θα αναπτυχθεί ως αμυντική συνιστώσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε μέσο για την ενίσχυση του ευρωπαϊκού σκέλους της Ατλαντικής Συμμαχίας. Για το σκοπό αυτό, θα καταρτίσει κοινή ευρωπαϊκή αμυντική πολιτική και θα μεριμνά για τη συγκεκριμένη εφαρμογή της με περαιτέρω ανάπτυξη του ιδιαίτερου επιχειρησιακού της ρόλου. Τα κράτη μέλη της ΔΕΕ λαμβάνουν υπόψη ότι το άρθρο 1.4 σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο έχει ως εξής:

«1. Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, περιλαμβάνει το σύνολο των θεμάτων

κατά την εφαρμογή αυτών των προτάσεων, δεσμεύονται να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον καθώς και την αρχή της σταθερής και διαρκούς ανάπτυξης.

ΔΗΛΩΣΗ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Η Συνδιάσκεψη τονίζει την ιδιαίτερη σημασία που αποδίδει στην αποστολή που αναθέτουν στο Ελεγκτικό Συνέδριο τα άρθρα 188 Α, 188 Β και 206 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Η Συνδιάσκεψη ζητάει από τα άλλα κοινοτικά όργανα να εξετάσουν μαζί με το Ελεγκτικό Συνέδριο όλα τα κατάλληλα μέσα για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του έργου του.

ΔΗΛΩΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η Συνδιάσκεψη συμφωνεί ότι η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή διαθέτει την ίδια ανεξαρτησία που είχε μέχρι τώρα το Ελεγκτικό Συνέδριο όσον αφορά τον προϋπολογισμό και τη διοίκηση του προϋπολογισμού της.

ΔΗΛΩΣΗ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Η Συνδιάσκεψη τονίζει τη σημασία που έχει, στην επιδίωξη των στόχων του άρθρου 117 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η συνεργασία μεταξύ της Κοινότητας και των διαφόρων φιλανθρωπικών οργανώσεων και ιδρυμάτων, ως φορέων υπευθύνων για κοινωνικές υπηρεσίες και για μονάδες παροχής κοινωνικών υπηρεσιών.

ΔΗΛΩΣΗ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Η Συνδιάσκεψη καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, καθώς και τα κράτη μέλη, να λαμβάνουν πλήρως υπόψη, κατά την εκπόνηση και την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας στους τομείς της κοινής γεωργικής πολιτικής, των μεταφορών, της εσωτερικής αγοράς και της έρευνας, τις επιπτώσεις της προστασίας των ζώων.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΤΩΝ ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΕΔΑΦΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 227. ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 3 ΚΑΙ 5, ΣΤΟΙΧΕΙΑ Α) ΚΑΙ Β) ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η Συνδιάσκεψη, σημειώνοντας ότι, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να ανακύψουν διαφορές μεταξύ των συμφερόντων της Ένωσης και των συμφερόντων των υπερπόντιων χωρών και εδαφών που αναφέρονται στο άρθρο 227, παράγραφοι 3 και 5, στοιχεία α) και β) της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, συμφωνεί ότι το Συμβούλιο θα επιδιώκει να βρিসει λύση σύμφωνα με τη θέση της Ένωσης. Στην περίπτωση όμως που αυτό δεν είναι δυνατόν, η Συνδιάσκεψη συμφωνεί ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί να δρα μεμονωμένα προς το συμφέρον των εν λόγω υπερπόντιων χωρών και εδαφών, χωρίς αυτό να θίγει το συμφέρον της Κοινότητας. Το εν λόγω κράτος μέλος πληροφορεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή όταν ενδέχεται να ανακύψει τέτοια διαφορά και, όταν η μεμονωμένη δράση φαίνεται αναπόφευκτη, καθιστά σαφές ότι δρα υπέρ του συμφέροντος του υπερπόντιου εδάφους από τα προαναφερόμενα.

Η παρούσα δήλωση εφαρμόζεται επίσης στο Μακάο και στο Ανατολικό Τιμόρ.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΞΟΧΟΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η Συνδιάσκεψη αναγνωρίζει ότι οι εξόχως απόκεντρες περιοχές της Κοινότητας (Γαλλικά Υπερόντια Διαμερίσματα, Αζόρες, Μαδέρα και Κανάρια Νήσοι) υφίστανται σοβαρή διαρθρωτική καθυστέρηση που επιτείνεται από διάφορα φαινόμενα (μεγάλη απόσταση, ηθωατικός χαρακτήρας, μικρή έκταση, δυσμενής μορφολογία του εδάφους και κλίμα, οικονομική εξάρτηση από λίγα προϊόντα), η εμμονή και ο συνδυασμός των οποίων δυσχεραίνουν σοβαρά την οικονομική και κοινωνική τους ανάπτυξη. Θεωρεί ότι και μεν οι διατάξεις της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και το παράγωγο δίκαιο έχουν αυτοδικαίως εφαρμογή στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, εξακολουθεί όμως να είναι δυνατή η λήψη ειδικών μέτρων υπέρ αυτών στο βαθμό που υπάρχει, και για όσο καιρό υπάρχει, αντικειμενική ανάγκη να ληφθούν τέτοια μέτρα για την οικονομική και

θέσεων, που θα έχουν εγκριθεί σε επίπεδο ΔΕΕ, στη διαδικασία διαβουλεύσεων της Ατλαντικής Συμμαχίας, η οποία θα παραμείνει το κύριο φόρο διαβουλεύσεων μεταξύ των μελών της και το πλαίσιο εντός του οποίου συμφωνούν σε θέματα πολιτικής που αφορούν τις υποχρεώσεις ασφαλείας και άμυνας των Συμμάχων σύμφωνα με τη συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού.

- Οι ημερομηνίες και ο τόπος διεξαγωγής των συνεδριάσεων θα συγχρονίζονται και οι μέθοδοι εργασίας θα εναρμονίζονται, όπως αυτό είναι αναγκαίο.

- Καθιερώνεται στενή συνεργασία μεταξύ της Γενικής Γραμματείας της ΔΕΕ και της Γενικής Γραμματείας του ΝΑΤΟ.

Γ. Επιχειρησιακός ρόλος της ΔΕΕ

5. Ο επιχειρησιακός ρόλος της ΔΕΕ ενισχύεται με την εξέταση και τον καθορισμό κατάλληλων αποσπών, δομών και μέσων, που καλύπτουν ιδιαίτερα:

- την Ομάδα σχεδιασμού της ΔΕΕ,

- μια στενότερη στρατηγική συνεργασία, συμπληρωματική προς τη Συμμαχία, ιδίως στους τομείς της Διοικητικής Μέριμνας, των μεταφορών, της εκπαίδευσης και της στρατηγικής επαγρύπνησης,

- συνεδριάσεις των αρχηγών των γενικών επιτελείων της ΔΕΕ,

- στρατιωτικές μονάδες υπολόγησης στη ΔΕΕ.

- Άλλες προτάσεις που θα εξετασθούν περαιτέρω αναφέρονται, ιδίως:

- στην αυξημένη συνεργασία στον τομέα των εξοπλισμών με σκοπό τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού οργανισμού εξοπλισμών,

- στην μετεξέλιξη του ιδρύματος της ΔΕΕ σε Ευρωπαϊκή Ακαδημία Ασφάλειας και Άμυνας, - στην μετρία που αποσκοπούν στην ενίσχυση του επιχειρησιακού ρόλου της ΔΕΕ, πρέπει να συμβιβάζονται απολύτως με τις στρατηγικές διατάξεις, τις αναγκαίες για την εξασφάλιση της συλλογικής άμυνας όλων των Συμμάχων.

Δ. Άλλα μέτρα

6. Ως συνέπεια των ανωτέρω μέτρων και προκειμένου να διευκολυνθεί η ενίσχυση του ρόλου της ΔΕΕ, η έδρα του Συμβουλίου και της Γραμματείας της ΔΕΕ θα μεταφερθεί στις Βρυξέλλες.

7. Η αντιπροσωπεία στο Συμβούλιο της ΔΕΕ θα γίνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε το Συμβούλιο να είναι σε θέση να ασκεί συνεχώς τα καθήκοντά του, σύμφωνα με το άρθρο VIII της Τροποποιημένης Συνθήκης των Βρυξελλών. Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιήσουν ένα σύστημα διπλής ιδιότητας, που θα διαμορφώσουν, και το οποίο αποτελείται από αντιπρόσωποι τους στην Ατλαντική Συμμαχία και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

8. Η ΔΕΕ σημειώνει ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1.4 παράγραφος 6 σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ένωση θα αποφασίσει την αναθεώρηση των διατάξεων αυτού του άρθρου, προκειμένου να προωθηθεί το στόχο που θέτει σύμφωνα με την ορισθείσα διαδικασία. Η ΔΕΕ θα επανεξετάσει τις παρούσες διατάξεις το 1996. Αυτή η επανεξέταση θα λαμβάνει υπόψη την πρόοδο που σημειώθηκε και την πείρα που έχει αποκτηθεί και θα επεκτείνεται στις σχέσεις μεταξύ ΔΕΕ και Ατλαντικής Συμμαχίας.

Β. ΔΗΛΩΣΗ

του Βελγίου, της Γερμανίας, της Ισπανίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, του Λουξεμβούργου, των Κάτω Χωρών, της Πορτογαλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας που είναι μέλη της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα κράτη μέλη της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης εκφράζουν ικανοποίηση για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής ταυτότητας στους τομείς της ασφαλείας και της άμυνας. Δεδωμένου του ρόλου της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης ως συστατικού στοιχείου της άμυνας της Ατλαντικής Συμμαχίας, τα κράτη μέλη και ως μέσο ενίσχυσης του ευρωπαϊκού σκέλους της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης και των άλλων ευρωπαϊκών κρατών σε νέα βάση. Χάρη των σταθερότητας και της ασφάλειας στην Ευρώπη. Με το πνεύμα αυτό, προτείνουν τα εξής:

Τα κράτη που είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καλούνται να προσχωρήσουν στη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση υπό τους όρους που θα συμφωνηθούν σύμφωνα με το άρθρο XI της Τροποποιημένης Συνθήκης των Βρυξελλών, ή να καταστούν παρατηρητές εφόσον το επιθυμούν. Ταυτόχρονα, τα άλλα ευρωπαϊκά κράτη μέλη του ΝΑΤΟ καλούνται να γίνουν συνδεδεμένα μέλη της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης κατά τρόπο που να τους επιτρέπει να συμμετέχουν πλήρως στις δραστηριότητές της.

που αφορούν την ασφάλεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της εν καιρώ διαμόρφωσης μιας κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία μπορεί, σε δεδομένη στιγμή, να οδηγήσει σε κοινή άμυνα.

2. Η Ένωση ζητάει από την Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (ΔΕΕ), η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να εκπονή και να εφαρμόζει τις αποφάσεις και τις δράσεις της Ένωσης που έχουν επιπτώσεις στον τομέα της άμυνας. Το συμβούλιο, σε συμφωνία με τα όργανα της ΔΕΕ, θεσπίζει τις αναγκαίες πρακτικές λεπτομέρειες.

3. Τα θέματα που έχουν επιπτώσεις στον τομέα της άμυνας και διέπονται από το παρόν άρθρο δεν υπόκεινται στις διαδικασίες του άρθρου 1.3.

4. Κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, η πολιτική της Ένωσης δεν θίγει την ιδιαιτερότητα της πολιτικής ασφαλείας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών, σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν για ορισμένα κράτη μέλη από τη συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού και συμβιβάζεται προς την κοινή πολιτική ασφαλείας και άμυνας που διαμορφώνεται μέσα στο πλαίσιο αυτό.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εμποδίζουν την ανάπτυξη στενότερης συνεργασίας μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών με διμερές, επίπεδο στα πλαίσια της ΔΕΕ και της Ατλαντικής Συμμαχίας, στο βαθμό που αυτή η συνεργασία δεν αντιβαίνει στη συνεργασία που προβλέπεται στον παρόντα τίτλο ούτε την εμπόδιζε.

6. Για να προαχθεί ο στόχος της παρούσας συνθήκης, και λαμβάνοντας υπόψη το ορόσημο του 1988 στα πλαίσια του άρθρου XII της συνθήκης των Βρυξελλών, οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δύνανται να αναθεωρούνται, όπως προβλέπεται στο άρθρο N παράγραφος 2, με βάση έκθεση που θα υποβάλλει το Συμβούλιο στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 1996 και η οποία θα περιλαμβάνει αξιολόγηση της πρόοδου που θα έχει σημειωθεί και της πείρας που θα έχει αποκτηθεί μέχρι τότε."

Α. Σχέσεις της ΔΕΕ με την Ευρωπαϊκή Ένωση

3. Στόχος είναι να αναπτυχθεί σταδιακά η ΔΕΕ σε αμυντική συνιστώσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το σκοπό αυτό, η ΔΕΕ προτίθεται, μετά από αίτημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να διατυπώνει και να εκτελεί τις αποφάσεις και τις δράσεις της Ένωσης που έχουν σχέση με την άμυνα.

Για το σκοπό αυτό, η ΔΕΕ θα καθιερώσει στενές σχέσεις εργασίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση λαμβάνοντας τα ακόλουθα μέτρα:

- κατάλληλο συντονισμό των ημερομηνιών και τόπων διεξαγωγής των συνεδριάσεων καθώς και εναρμόνιση των μεθόδων εργασίας,

- καθιέρωση στενής συνεργασίας μεταξύ, αφενός, του Συμβουλίου και της Γενικής Γραμματείας της ΔΕΕ και, αφετέρου, του Συμβουλίου της Ένωσης και της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου,

- εξέταση της εναρμόνισης της σειράς και της διάρκειας των αντίστοιχων Προεδριών, Κοινοτήτων, να ενημερώνεται τακτικά και, ενδεχομένως, να ζητείται η γνώμη της σχετικά με τις δραστηριότητες της ΔΕΕ, σύμφωνα με τον ρόλο της Επιτροπής, στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, όπως ορίζεται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση,

- ενθάρρυνση της στενότερης συνεργασίας μεταξύ της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της ΔΕΕ και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το Συμβούλιο της ΔΕΕ θεσπίζει τις αναγκαίες πρακτικές λεπτομέρειες σε συμφωνία με τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Β. Σχέσεις της ΔΕΕ με την Ατλαντική Συμμαχία

4. Στόχος είναι να αναπτυχθεί η ΔΕΕ ως μέσο για την ενίσχυση του ευρωπαϊκού σκέλους της Ατλαντικής Συμμαχίας. Για το σκοπό αυτό, η ΔΕΕ προτίθεται να αναπτύξει στενές σχέσεις εργασίας μεταξύ της ΔΕΕ και της Ατλαντικής Συμμαχίας και να ενισχύσει το ρόλο, τις ευθύνες και τη συμβολή των κρατών μελών της ΔΕΕ στα πλαίσια της Ατλαντικής Συμμαχίας. Αυτό θα πραγματοποιηθεί με την αναγκαία διαφάνεια και συμπληρωματικότητα μεταξύ της ανακύπτουσας ευρωπαϊκής ταυτότητας όσον αφορά την ασφάλεια και την άμυνα και της Ατλαντικής Συμμαχίας. Η ΔΕΕ θα ενεργεί σύμφωνα με τις θέσεις που καθορίζονται στην Ατλαντική Συμμαχία.

- Τα κράτη μέλη της ΔΕΕ θα εντεινούν τον συντονισμό τους σε θέματα της Ατλαντικής Συμμαχίας που παρουσιάζουν σημαντικό κοινό ενδιαφέρον, με στόχο την εισαγωγή κοινών

Τα κράτη μέλη της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης υποθέτουν ότι οι συνθήκες και οι συμφωνίες οι σχετικές με τις προαναφερόμενες προτάσεις θα έχουν συναφθεί πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1992.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΣΥΛΟ

1. Η Συνδιάσκεψη συμφωνεί ότι, στα πλαίσια των εργασιών που προβλέπονται στα άρθρα Κ.1 και Κ.3 των διατάξεων σχετικά με τη συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, το Συμβούλιο θα εξετάσει κατά προτεραιότητα τα ζητήματα που αφορούν την πολιτική ασύλου των κρατών μελών, με σκοπό να θεσπίσει, στις αρχές του 1993, κοινή δράση για την εναρμόισή τους, βάσει του προγράμματος εργασίας και του χρονοδιαγράμματος που περιλαμβάνονται στην έκθεση περί ασύλου που έχει συνταχθεί κατά παράγωγα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Λουξεμβούργου στις 28 και 29 Ιουνίου 1991.

2. Στη συνάρτηση αυτή, το Συμβούλιο, πριν από το τέλος του 1993, με βάση σχετική έκθεση, θα εξετάσει επίσης το ζήτημα της ενδεχομένης εφαρμογής του άρθρου Κ.9 στα θέματα αυτά.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Η Συνδιάσκεψη επιβεβαιώνει τη συμφωνία των κρατών μελών για τους στόχους που αποτελούν τη βάση των πράξεων που υπέβαλε η γερμανική αντιπροσωπία κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Λουξεμβούργου στις 28 και 29 Ιουνίου 1991.

Για το άμεσο μέλλον, τα κράτη μέλη συμφωνούν να εξετάσουν, κατά προτεραιότητα, τα σχέδια που θα τους υποβληθούν, βάσει του προγράμματος εργασίας και του χρονοδιαγράμματος που περιλαμβάνονται στην έκθεση που έχει συνταχθεί κατά παράγωγα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Λουξεμβούργου, και είναι πρόθυμα να αντιμετωπίσουν το ενδεχόμενο της λήψης συγκεκριμένων μέτρων σε τομείς σαν αυτούς που προτείνει η γερμανική αντιπροσωπία και που αφορούν τα ακόλουθα καθήκοντα ανταλλαγής πληροφοριών και εμπειριών:

- συνδρομή στις εθνικές αρχές που είναι επιφορτισμένες με τις ποινικές διώξεις και την ασφάλεια, ιδίως όσον αφορά το συντονισμό των ερευνών και των αναζητήσεων,
- δημιουργία τραπεζών δεδομένων,

- συγκεντρωτική αξιολόγηση και επεξεργασία των πληροφοριών, προκειμένου να γίνεται απολογισμός της κατάστασης και να καθορίζονται οι διάφορες προσεγγίσεις σχετικά με τις έρευνες,

- σύλλογή και εκμετάλλευση πληροφοριών που αφορούν τις εθνικές προσεγγίσεις στον τομέα της πρόληψης με σκοπό τη διαβίβαση τους στα κράτη μέλη και τον καθορισμό στρατηγικών προαλήψης σε ευρωπαϊκή κλίμακα,

- μέτρα που αφορούν την περαιτέρω κατάρτιση, τις αναζητήσεις, την ανακριτική και δικαστική ανθρωπομετρία.

Τα κράτη μέλη συμφωνούν να εξετάσουν, με βάση σχετική έκθεση, το αργότερο κατά τη διάρκεια του 1994, κατά πόσον είναι σκόπιμο να επεκταθεί η εμπέλευση της συνεργασίας αυτής.

ΔΗΛΩΣΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΕΚΤ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΝΙ, ΑΦΕΝΟΣ, ΚΑΙ ΤΩΝ

ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΟΥΣ ΑΦΕΤΕΡΟΥ

Η Συνδιάσκεψη κρίνει ότι το Πρωτοδικείο θα πρέπει να είναι αρμόδιο να εκδίδει αυτή την κατηγορία προσφυγών σύμφωνα με το άρθρο 168 Α της παρούσας συνθήκης. Η Συνδιάσκεψη καλεί επομένως τα όργανα να προσαρμόσουν αναλόγως τις συναφείς διατάξεις τους.

	Απολιθωτικές ιδιωτικές καταναλώσεις (% γ ⁽¹⁾)	Δημόσιο έλλειμμα ή πλεονέκτημα ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	Δημόσια χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	Μακροπρόθεσμα επιτόκια (%)	Επίταξη στα Εθνικά Νομισματικά Συστήματα (2)	Τα κριτήρια καθαρών στα κριτήρια της ΟΝΕ:				
						Πδηθαρμός	Έλλειμμα	Χρέος	Επίταξη	Νομ. Συστήματα
ΕΟΚ	5,0	-4,4	62	10,4						
Βέλγιο	3,2	-4,3	129	9,3	A	να	όχι	όχι	να	να
Δανία	2,4	1,7	67	10,1	A	να	να	όχι	να	να
Γερμανία (2)	3,5	-3,0	45	8,6	A	να	όχι	να	να	να
Ελλάδα	16,3	-17,3	96	21,0	Γ	όχι	όχι	όχι	όχι	όχι
Ισπανία	5,8	-1,9	46	12,4	B	όχι	όχι	να	όχι	όχι
Γαλλία	3,0	-1,3	47	9	A	να	να	να	να	να
Ιρλανδία	3,0	-4,1	103	9,2	A	να	όχι	όχι	να	να
Ιταλία	6,4	-9,9	101	12,9	A	όχι	όχι	όχι	όχι	όχι
Λουξεμβούργο	3,4	1,9	7	8,2	A	να	να	να	να	να
Ολλανδία	3,2	-4,4	79	6,9	A	να	όχι	όχι	να	να
Πορτογαλία	11,7	5,4	64	17,0	Γ	όχι	όχι	όχι	όχι	όχι
Μ. Βρετανία	6,5	-1,9	44	9,9	B	όχι	να	να	να	όχι

	Έσοδα			Δαπάνες		
	1974-83	1991	1993	1974-83	1991	1993
Βέλγιο	43,3	43,5	43,1	50,9	49,8	48,9
Δανία	50,6	55,9	55,0	53,3	57,5	58,3
Γερμανία	45,1	42,5	41,4	48,0	46,1	45,1
Ελλάδα	29,7	34,0	35,8	-	51,4	48,9
Ισπανία	28,5	39,5	41,1	30,5	43,5	44,3
Γαλλία	44,2	48,7	47,7	45,6	50,2	49,2
Ιρλανδία	36,9	40,4	40,3	47,9	44,5	44,2
Ιταλία	32,2	43,6	44,3	41,3	53,5	53,2
Λουξεμβούργο	53,7	53,3	52,7	52,2	51,3	50,6
Ολλανδία	52,0	51,7	52,3	55,7	56,1	56,0
Πορτογαλία	-	40,0	40,9	-	45,3	44,9
Μ. Βρετανία	39,7	38,1	37,5	43,3	40,0	40,8
ΕΟΚ-12	40,3 ⁽¹⁾	43,3	43,1	44,4 ⁽¹⁾	47,7	47,4

	1970	1990
Βέλγιο	27,1	21,7
Δανία	21,8	16,1
Γερμανία	28,1	25,3
Ελλάδα	23,4	14,9
Ισπανία	27,1	22,9
Γαλλία	27,6	20,9
Ιρλανδία	20,4	19,5
Ιταλία	28,2	20,7
Λουξεμβούργο	41,3	55,4
Ολλανδία	26,5	24,9
Πορτογαλία	28,8	28,2
Μ. Βρετανία	21,1	15,0
ΕΟΚ-12	26,2	21,2

ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ, 1900-1990
(% του ΑΕΠ)

	1960	1974	1980	1985	1990
Βέλγιο	30,3	39,4	59,0	62,4	54,7
Γαλλία	34,6	39,3	46,1	52,2	50,4
Γερμανία	32,4	44,6	48,3	47,5	46,0
Ιταλία	30,1	37,9	41,7	50,8	53,2
Λουξεμβούργο	30,5	35,6	54,8	51,7	51,3 ¹
Ολλανδία	33,7	47,9	57,5	59,7	56,3
Δανία	24,8	45,9	56,2	59,3	57,5
Ιρλανδία	28,0	43,0	50,8	55,1	44,5
ΗΒ	32,2	44,8	44,7	46,1	42,9
Ελλάδα ²	17,4	25,0	30,5	43,7	50,4
Πορτογαλία	17,0	24,7	25,9	43,4	41,7 ¹
Ισπανία	-	23,1	32,9	42,2	41,9
ΕΚ-12	31,8	40,7	45,9	49,7	47,8 ¹
Αυστρία	35,7	41,9	48,9	51,7	48,6
Σουηδία	31,0	48,1	61,6	64,7	61,5
Ελβετία ³	17,2	25,5	29,3	31,0	29,9 ³
ΟΟΣΑ - Ευρώπη	31,3	40,4	45,9	49,5	48,6
ΗΠΑ	27,0	32,2	33,7	36,7	37,0
Ιαπωνία	17,5	24,5	32,6	32,3	30,7
Σύνολο ΟΟΣΑ	28,0	34,8	39,4	40,7	40,7

Ρυθμοί ανάπτυξης, 1960-1990

(Ετήσια % μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ σε σταθερές τιμές)¹

	1960-67	1968-73	1974-79	1980-85	1986-90
Βέλγιο	4,6	5,3	2,2	1,3	3,2
Γαλλία	5,5	5,2	2,8	1,5	2,9
Γερμανία	3,8	5,0	2,3	1,1	3,1
Ιταλία	5,6	4,9	3,7	1,9	3,0
Λουξεμβούργο	2,8	5,5	1,3	2,2	4,3
Ολλανδία	4,6	5,1	2,7	1,0	2,7
Δανία	4,6	4,0	1,9	2,1	1,5
Ιρλανδία	3,6	5,2	4,9	2,6	4,4
ΗΒ	2,9	3,5	1,5	1,2	3,2
Ελλάδα	7,4	8,0	3,7	1,4	1,7
Πορτογαλία	6,2	7,6	2,9	1,5	4,6
Ισπανία	7,7	6,7	2,2	1,4	4,5
ΕΚ-12	4,5	4,9	2,5	1,4	3,1
Αυστρία	4,2	5,7	2,9	1,6	3,1
Σουηδία	4,5	3,7	1,8	1,8	2,1
Ελβετία	4,5	4,3	-0,4	1,9	2,8
ΟΟΣΑ - Ευρώπη	4,5	4,8	2,5	1,5	3,1
ΗΠΑ	4,5	3,3	2,4	2,4	3,0
Ιαπωνία	9,8	9,3	3,6	3,7	4,6
Σύνολο ΟΟΣΑ	5,0	4,7	2,7	2,8	2,7

1. Υπολογίζεται βάσει των σχετικών τιμών και των συναλλαγματικών ισοτιμιών του 1985.

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Βέλγιο	12,1	15,3	16,8	20,6	52,1	49,4	72,9	56,5	32,0	32,8	51,8
Δανία	14,7	18,5	17,6	14,7	68,7	33,5	80,7	31,7	34,3	19,1	38,3
Γερμανία	80,5	72,3	89,9	81,5	63,8	109,8	134,6	131,6	147,1	151,7	186,4
Ελλάδα	-	6,6	23,5	20,4	71,3	79,0	107,1	151,9	147,9	217,5	303,2
Ισπανία	-	-	-	-	-	-	174,9	311,5	407,1	469,8	633,9
Γαλλία	195,8	155,3	119,3	140,5	225,7	255,6	328,4	406,1	292,1	327,7	442,9
Ιρλανδία	72,5	60,4	115,0	134,2	131,4	171,6	203,1	247,4	179,6	189,5	204,4
Ιταλία	194,4	207,1	235,1	221,2	368,5	383,5	462,2	539,2	329,7	457,0	419,5
Λουξεμβούργο	0,4	0,6	1,1	0,3	0,5	0,6	1,4	1,7	1,2	1,6	3,4
Ολλανδία	5,1	14,3	9,0	12,6	14,1	46,0	50,6	52,1	46,5	56,8	68,8
Πορτογαλία	-	-	-	-	-	-	109,2	190,5	202,4	215,7	69,5
ΗΒ	159,7	195,4	278,3	244,9	610,2	284,0	596,2	595,1	478,9	536,9	608,3
Σύνολο ΕΚ	735,2	745,8	905,6	890,9	1606,3	1413,0	2321,3	2715,3	2298,8	2676,1	3030,4

Χρηματοδότηση από την ΕΤΕ εντός της ΕΚ, 1986-1990
(σε εκ. ECU)

	Τομέας			Σύνολο
	Βιομηχανία, υπηρεσίες, γεωργία	Ενέργεια	Υποδομές	
Βέλγιο	218,7	-	16,4	235,1
Δανία	191,3	949,1	984,4	2124,9
Γερμανία	1124,9	729,2	851,7	2705,7
Ελλάδα	366,9	283,4	372,4	1022,7
Ισπανία	1562,7	460,0	3036,7	5059,4
Γαλλία	1985,8	252,0	2758,5	4996,3
Ιρλανδία	49,4	220,0	706,5	975,9
Ιταλία	7042,6	4118,6	6134,4	17295,6
Λουξεμβούργο	11,8	-	19,8	31,6
Ολλανδία	497,9	3,2	367,3	868,4
Πορτογαλία	911,3	603,9	988,5	2503,7
ΗΒ	1401,3	1885,8	3610,4	6897,6
Λοιπά (Άρθρο 18)	-	198,5	660,8	859,3
Σύνολο	15364,5	9703,7	20507,8	45576,0

1. Το Άρθρο 18 του Καταστατικού της ΕΤΕ προβλέπει τη δυνατότητα χορήγησης δανείων για επενδυτικά έργα στο μη ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών-μελών.

Σύνθεση του ECU

Νόμισμα	13 Μαρτίου 1979		17 Σεπτεμβρίου 1984		21 Σεπτεμβρίου 1989	
	1	2	1	2	1	2
Γερμανικό μάρκο	0,828	33,00	0,719	32,00	0,6242	30,53
Γαλλικό φράγκο	1,15	19,80	1,31	19,00	1,332	19,43
Ολλανδικό φιορίνι	0,286	10,50	0,256	10,10	0,2198	9,54
Βελγικό και λουξεμβουργιανό φράγκο	3,80	9,50	3,85	8,50	3,431	7,83
Ιταλική λιρέτα	109,0	9,50	140,00	10,20	151,8	9,92
Δανική κορόνα	0,217	3,00	0,219	2,70	0,1976	2,53
Ιρλανδική λίρα	0,00759	1,10	0,008781	1,20	0,008552	1,12
Λίρα στερλίνα	0,0885	13,60	0,0878	15,00	0,08784	12,06
Ελληνική δραχμή	-	-	1,15	1,30	1,44	0,77
Ισπανική πεσέτα	-	-	-	-	6,885	5,18
Πορτογαλικό εσκούδο	-	-	-	-	1,393	0,78

Σημ.: Η στήλη 1 περιλαμβάνει τις μονάδες εθνικού νομίσματος που περιέχει κάθε ECU, ενώ η στήλη 2 την ποσοστιαία συμμετοχή κάθε νομίσματος στο καλάθι του ECU.

Νομίσματα	Ποσοστά
Μάρκο Γερμανίας	30,36 %
Φράγκο Γαλλίας	19,32 %
Λίρα Μ. Βρετανίας	12,60 %
Λιρέτα Ιταλίας	9,87 %
Φιορίν Ολλανδίας	9,49 %
Φράγκο Βελγίου	7,78 %
Πεσέτα Ισπανίας	5,15 %
Κορόνα Δανίας	2,52 %
Λίρα Ιρλανδίας	1,11 %
Εσκούδο Πορτογαλίας	0,78 %
Δραχμή Ελλάδας	0,70 %
Φράγκο Λουξεμβούργου	0,31 %